SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO W KRAKOWIE ZA OKRES OD 1 I 1938 DO 31 XII 1938 R.

ORAZ FINANSOWE ZA ROK 1938

REDAGOWALI: J. A. SZCZEPAŃSKI i Mgr W. MILESKI.

KRAKÓW 1939
NAKŁADEM POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI
POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO
W KRAKOWIE
ZA OKRES OD 1 I 1938 DO 31 XII 1938 R.

ORAZ FINANSOWE ZA ROK 1938

REDAGOWALI: J. A. SZCZEPAŃSKI i Mgr W. MILESKI.

KRAKÓW 1939
NAKŁADEM POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO

ADRESY ZARZĄDU GŁÓWNEGO:

(Adresy Oddziałów i Kół, patrz str. 63).

CENTRALNE BIURO

Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego w Krakowie, ul. Andrzeja Potockiego 5, I. p., tel. 172-22, Konto P. K. O. 406 999.

FILIA CENTRALNEGO BIURA W ZAKOPANEM

Kancelaria Informacyjna P. T. T. w Dworcu Tatrzańskim, ul. Krupówki 14, tel. 13-39, Konto P. K. O. 407.333. — Tamże siedziba Tatrz. Ochotn. Pogotowia Ratunkowego.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA „WIERCHÓW"

oraz innych wydawnictw Zarządu Gł. P. T. T.: Kraków, ul. A. Potockiego 5, I. p.

KLUB WYSOKOGÓRSKI P. T. T. oraz
REDAKCJA i ADMINISTRACJA „TATERNIKA"

Warszawa, ul. Nowy Świat 41, m. 1, tel. 2-41-47, Konto P. K. O. 4.000.

CZCIONKAMI DRUKARNI POLSKIEJ W KRAKOWIE, UL. TAD. KOSCIUSZKI 3.

SPIS RZECZY.

CZĘŚĆ I. — Sprawy ogólne:

CZĘŚĆ II. — Sprawozdania Oddziałów i Kół.

CZĘŚĆ III.

CZĘŚĆ I.

SPRAWY OGÓLNE.

W ubiegłym okresie Polskie Towarzystwo Tatrzańskie poniosło ciężką stratę przez zgon kilku zasłużonych działaczy Towarzystwa.

Wśród Zmarłych wymieniamy: 1) **prof. dra Mariana Sokołowskiego**, wiceprezesa Zarządu Głównego i prezesa Klubu Wysokogórskiego P. T. T., członka honorowego Klubu Wysokogórskiego P. T. T., długoletniego i wielce zasłużonego działacza Towarzystwa na polu taternictwa, alpinizmu, turystyki, ochrony przyrody i krajobrazu gór polskich oraz badań naukowych terenów karpackich a szczególnie Tatr; 2) **prof. dra Jana Gwalberta Pawlikowskiego**, członka honorowego P. T. T. i Klubu Wysokogórskiego P. T. T., jednego z pionierów taternictwa oraz walki o ochronę przyrody i piękna Tatr w XIX wieku, następnie założyciela i prezesa Sekcji Ochrony Tatr T. T., w końcu naczelnego redaktora rocznika P. T. T. „Wierchy", znakomitego propagatora i obrońcy stylu podhalańskiego w budownictwie Podtatrza, bojownika o realizację idei Parku Narodowego w Tatrach i niestrudzonego badacza twórczości artystycznej związanej z Tatrami i Podhalem.

CZEŚĆ ICH PAMIĘCI!

1. SPIS ŻYJĄCYCH CZŁONKÓW HONOROWYCH.

(Stan z dnia 15. IV. 1939 r.).

D'ARCIS Egmond hr., prezes Międzynarodowej Unii Alpinistycznej w Genewie,

CZERWIŃSKI Jan Wacław, inż. b. prezes Dyrekcji Dróg Wodnych w Krakowie, b. prezes Polskiego Tow. Tatrzańskiego,

DOMIN Karol, dr prof. Uniw. w Pradze,

ESCARRA Jan, dr prof., b. prezes Club Alpin Français w Paryżu,

GADOWSKI Walenty, ks., kanonik w Bochni,

GOETEL Walery, dr prof. Akademii Górniczej w Krakowie, prezes Zarządu Głównego P. T. T., członek honorowy Club Alpin Français, Klubu Czeskich Alpinistów, Karpathenverem i Centro Alpinistico Italiano,

KULWIEĆ Kazimierz, b. prezes Pol. Tow. Krajoznawczego w Toruniu,

LIMANOWSKI Mieczysław, dr prof. Uniw. w Wilnie,

LORY Piotr, dr prof. Uniwersytetu, prezes „Sekcji Isery" Club Alpin Français w Grenobli,

LUGEON Maurycy, dr prof. Uniw. w Lozannie,

MANARESI Angelo, generał, prezes Centro Alpinistico Italiano w Rzymie,

De MARGERIE Emanuel, dr prof., honorowy prezes Club Alpin Français w Paryżu,

De MARTONNE Emanuel, prof. Uniw. w Paryżu,

ORŁOWICZ Mieczysław, dr, członek Zarządu Głównego P. T. T., radca Min. Komunikacji w Warszawie,

OSIECKI Stanisław, b. prezes Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, b. wicemarszałek Sejmu, b. minister Przemysłu i Handlu oraz Reform Rolnych, członek honorowy Centro Alpinistico Italiano,

PADEREWSKI Ignacy, w Morges,

SELLA Vittorio, inż. w Biella (Piemont),

SEMKOWICZ Władysław, dr prof. Uniw. Jagiel. w Krakowie,

SJÖGREN Otto, dr prof. Uniw., prezes Svenska Fjallklubben w Sztokholmie,

SOSNOWSKI Kazimierz, prof. Szkoły Ekon.-Handl. w Krakowie,

TETMAJER PRZERWA Kazimierz, w Warszawie,

ZARUSKI Mariusz, gen. W. P., prezes honorowy i założyciel Tatrzańskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, w Warszawie.

2. ORGANIZACJA I ADMINISTRACJA CENTRALI.

a) Skład Zarządu Głównego P. T. T.

na podstawie wyborów uzupełniających, dokonanych na Zjeździe Delegatów w dniu 9 maja 1937 roku w Katowicach i po ukonstytuowaniu na posiedzeniu Zarządu Głównego w tymże dniu przedstawiał się następująco:

Prezes: GOETEL Walery, dr prof. Wydziału Górniczego Akad. Górn. w Krakowie,
Wiceprezesi: KRYGOWSKI Władysław, mgr praw, adwokat w Krakowie,
MAJEWSKI Wacław, dr med. nacz. Wojewódzkiego Wydziału Zdrowia we Lwowie,
MĄCZYŃSKI Mieczysław, inż. leśnik, nacz. dyrektor Zarządu Dóbr Arcyksiążęcych w Żywcu,
SOKOŁOWSKI Marian, dr fil., profesor Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie,

Członkowie Zarządu:

FUCIK Wiktor, inż. Zarządu Lasów Dóbr Arcyksiążęcych w Żywcu,
GUZECKI Michał, dyr. Komunalnej Kasy Oszczędności m. Lwowa,
JANICKI Stanisław, dr med. w Krakowie,
JAROSZYŃSKI Jan, inż. technolog w Warszawie,
JAWOREK Stanisław, zastępca skarbnika, dyr. Miejskiego Domu Wycieczkowego w Krakowie,
KAWECKI Włodzimierz, inż. leśnik, radca Wojewódzkiego Inspektora Lasów Państwowych w Krakowie,
KONOPCZYŃSKI Adam, inż. w Warszawie,
LENKIEWICZ Adam, prof. gimn. we Lwowie,
LIPECKI Włodzimierz, inspektor samorządowy w Kołomyi,
LIPOWCZAN Jan w Katowicach,
LUBERTOWICZ Zygmunt, prof. gimn. w Bielsku,
ŁABA Włodzimierz, skarbnik generalny, dr praw, sędzia Sądu Apelacyjnego w Krakowie,
MALICKI Tadeusz, dyr. Sanatorium Nauczycielskiego w Zakopanem,
MILATA Władysław, dr fil. asystent Uniw. Jagieł. w Krakowie,
ORŁOWICZ Mieczysław, dr praw, radca Min. Kom. w Warszawie,
PETECKI Jan Kazimierz, zast. sekretarza gen., mgr praw w Krakowie,
RAPF Feliks, prof. gimn. w Nowym Sączu,
ROMANISZYN Bronisław, mjr. W. P. w st. sp. w Krakowie,
SOBOLEWSKI Michał, urz. Funduszu Pracy w Stanisławowie,
SOSNOWSKI Kazimierz, emer. prof. Szkoły Ekon.-Handlowej w Krakowie,
SOWA Stanisław, emer. prof. gimn. w Cieszynie,
STARZEWSKI Stanisław, redaktor we Lwowie,
SZCZEPAŃSKI Jan Alfred, sekretarz generalny, redaktor w Krakowie,
WRÓBEL Tomasz, urzędnik Banku Gosp. Krajowego w Białej,

Główna Komisja Kontrolująca:

Członkowie: KSIĄŻKIEWICZ Marian, dr fil., doc. Uniw. Jagiel. w Krakowie,
MAŚLANKIEWICZ Kazimierz, dr fil., nacz. Urzędu Probierczego w Krakowie (przewodniczący),
NODZEŃSKI Adam, urzędnik Kom. Kasy Oszczędn. m. Krakowa,
Zastępcy: DRESZER Marian, prokurent Kom. Kasy Oszczędn. m. Krakowa,
RALSKI Edward, dr fil., doc. Uniw. Jagiel. w Krakowie,
ŻMUDA Piotr, emer. kierownik drukarni w Krakowie.

Delegat Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i P. W. do Zarządu Głównego P. T. T.:
płk. dypl. Tadeusz Zieleniewski.

Delegat Zarządu Głównego do Klubu Wysokogórskiego P. T. T.:
Krygowski Władysław, mgr praw, adwokat w Krakowie,

Redakcja „Wierchów": Prof. dr Walery Goetel, redaktor naczelny; red. Jan A. Szczepański; mgr Witold Mileski, sekretarz redakcji i administracji.

Komisje pracujące w Zarządzie Głównym:

Komisja Narciarska: przewodniczący: mgr Wład. Krygowski, wiceprezes: inż. K. Schiele, sekretarz: J. K. Petecki, członkowie: J. Oppenheim, T. Wróbel (zastępca: inż. W. Fucik), dyr. M. Guzecki.

Komisja Ochrony Gór: przewodniczący: mjr. B. Romaniszyn, członkowie: prof. dr B. Fuliński, prof. dr Antoni Jakubski, płk. Tad. Korniłowicz, prof. Tad. Kowalski, inż. A. Konopczyński, prof. dr M. Sokołowski.

Komisja do Spraw Turystyki Młodzieży: przewodniczący: prof. Kaz. Sosnowski, członkowie: prof. A. Lenkiewicz, Z. Orłowicz, prof. F. Rapf, St. Sojka.

Komisja Górskiej Odznaki Turystycznej: przewodniczący: dr Mieczysław Orłowicz, członkowie: prof. Roman Cudny, dr Mieczysław Dobija, inż. Maksymilian Dudryk, Antoni Heinrich, inż. Jan Jaroszyński, mgr Danuta Kozakówna, inż. Mieczysław Miller, prof. Halina Millerowa, prof. Zygmunt Orłowicz, Stanisław Osiecki, Władysław Niedenthal, kpt. Bolesław Studziński, prof. dr Marian Sokołowski, Adam Wisłocki, Justyn Wojsznis.

Komisja do Spraw Przewodnictwa Tatrzańskiego: przewodniczący: Justyn T. Wojsznis, członkowie: J. Oppenheim, dyr. T. Malicki, I. Bujak, Wł. Krygowski, oraz przewodnicy I. kl.: Stanisław Gąsienica Byrcyn i Jędrzej Marusarz Jarząbek.

Komisja do Spraw Ratownictwa: przewodniczący: J. Oppenheim, członkowie: inż. W. Fucik, dr St. Janicki, mgr W. Krygowski.

Komisje Międzyoddziałowe do robót w górach:

Tatrzańska:	Przewodniczący: dyr. T. Malicki, Zast. Przew.: prof. dr M. Sokołowski, Sekretarz: mgr W. Mileski.
Zachodnio-Beskidzka:	Przewodniczący: prof. K. Sosnowski, Zast. Przew. dla I. Podkomisji: inż. M. Mączyński, Zast. Przew. dla II. Podkomisji: prof. E. Rapf, Sekretarz: mgr W. Mileski.
Wschodnio-Beskidzka:	Przewodniczący: dr W. Majewski, Zast. Przew. dla I. Podkomisji: *vacat*, Zast. Przew. dla II. Podkomisji: prof. A. Lenkiewicz, Sekretarz: *vacat* (uzupełniono w 1939 r.).

W łonie Wschodnio-Beskidzkiej Komisji Międzyoddziałowej funkcjonowała podkomisja propagandowa w składzie: prof. A. Lenkiewicz, red. St. Starzewski, inż. A. Firich, inż. M. Kozłowski.

W Komisji Tatrzańskiej współpracowały Oddziały: w Krakowie, Warszawie i Zakopanem i Klub Wysokogórski P. T. T. W łonie tej Komisji funkcjonowały podkomisje: a) do spraw szlaków i robót w górach w składzie pp.: Malicki, Osiecki, Mileski, Krygowski i Oppenheim, oraz b) gospodarcza, w składzie pp.: Malicki, Osiecki, Mileski, oraz po jednym delegacie z pośród Oddziałów P. T. T., posiadających schroniska w Tatrach.

W Komisji Zachodnio-Beskidzkiej współpracowały w I-ej Podkomisji Oddziały: w Białej, Bielsku, Cieszynie, Jordanowie, Katowicach, Zagłębiu Dąbrowskim i Żywcu, w II-ej Podkomisji Oddziały: w Gorlicach, Krakowie, Krynicy, N. Sączu, N. Targu, Rabce, Szczawnicy i Tarnowie.

W Komisji Wschodnio-Beskidzkiej współpracowały w I-ej Podkomisji Oddziały: w Drohobyczu, Przemyślu, Sanoku i Stryju, w II-ej zaś Podkomisji Oddziały: w Kołomyi, Kosowie, Lwowie i Stanisławowie.

Delegat P. T. T. w Komitecie Wykonawczym Międzynarodowej Unii Alpinistycznej: prof. dr Walery Goetel.

Delegat P. T. T. w Komitecie wydania „Międzynarodowego Informatora Alpinistycznego" przy Unii: mgr Witold Mileski.

Delegaci P. T. T. do Rady Asocjacji Słowiańskich Tow. Turystycznych: prof. dr Walery Goetel (II wiceprezes Rady i kierownik Stałego Sekretariatu A. S. T.), mjr. Br. Romaniszyn i dr E. Stolfa (skarbnik A. S. T.).

Delegat PTT. do Stałego Sekretariatu AST.: mjr. Br. Romaniszyn.

b) Protokół obrad

Walnego Zjazdu Delegatów Pol. Tow. Tatrzańskiego, odbytego w dniu 8 maja 1938 r. w Żywcu w świetlicy Straży Pożarnej.

Obecni pp.:

Członkowie Zarządu Głównego: prezes: prof. dr W. Goetel, wiceprezesi: St. Osiecki, dr W. Majewski, mgr W. Krygowski, sekretarz gen. J. A. Szczepański, zast. sekr. J. A. Petecki, członkowie Zarządu: inż. W. Fucik, inż. J. Jaroszyński, inż. A. Konopczyński, prof. A. Lenkiewicz, J. Lipowczan, prof. Z. Lubertowicz, dr M. Orłowicz, prof. F. Rapf, mjr. B. Romaniszyn, dyr. St. Sojka, prof. K. Sosnowski, prof. St. Sowa, T. Wróbel. Członkowie Gł. Komisji Kontrolującej: dr K. Maślankiewicz, A. Nodzeński.

Delegaci Oddziałów P. T. T. i Klubu Wysokogórskiego P. T. T.: Oddział w Białej (głosów 7) dyr. St. Sojka; Oddział w Bielsku (głosów 13) dr J. Libański, Z. Lipska, L. Kułakowski (Koło w Dziedzicach) i A. Kisielewski; Oddział w Bochni (głos 1) delegat nieobecny; Oddział w Cieszynie (głosów 9) prof. St. Sowa; Oddział w Częstochowie (głos 1) delegat nieobecny; Oddział w Drohobyczu (głosów 6) delegat nieobecny; Oddział w Gorlicach (głos 1) mgr St. Zabierowski; Oddział w Jordanowie (głos 1) dr L. Szumski; Oddział w Kaliszu (głos 1) adw. M. Dancygier; Oddział w Katowicach (głosów 16) adw. E. Kaźmierczak, prof. J. Grzybowski, F. Domagalski; Oddział w Kielcach (głos 1) Wład. Konopczyńska, Oddział w Kołomyi (głosów 4) Wł. Lipecki; Oddział w Kosowie (głos 1) delegat nieobecny; Oddział w Krakowie (głosów 12) mgr St. Groński; Oddział w Krynicy (głosów 1) delegat nieobecny; Oddział we Lwowie (głosów 11) prof. A. Lenkiewicz; Oddział w Łodzi (głosów 5) K. Jarociński; Oddział w Nowym Sączu (głosów 4) prof. F. Rapf; Oddział w Nowym Targu (głos 1) prof. K. Sosnowski; Oddział w Poznaniu (głosów 6) dr J. Młodziejowski; Oddział w Przemyślu (głosów 2) delegat nieobecny; Oddział w Rabce (głos 1) red. J. Czopnowski i dr Wł. Holejko; Oddział w Radomiu (głos 1) delegat nieobecny; Oddział w Sanoku (głos 1) prof. S. Flizak; Oddział w Sosnowcu (głosów 6) prof. J. Korwin-Olszewski i L. Łogiewa; Oddział w Stanisławowie (głosów 6) ppłk. R. Lochschmid, Z. Dziurzyński i dr J. Roszek; Oddział w Stryju (głos 1) delegat nieobecny i usprawiedliwiony; Oddział w Szczawnicy (głos 1) dr A. K. Werner; Oddział w Tarnowie (głosów 4) prof. Maurycy Godowski; Oddział w Warszawie (głosów 13) inż. J. Jaroszyński i J. T. Wojsznis; Oddział w Wilnie (głos 1) delegat nieobecny; Oddział w Zakopanem (głosów 6) Ig. Bujak i J. Oppenheim; Oddział w Żywcu (głosów 6) inż. M. Mączyński inż. St. Fox, K. Ziemnowicz, Klub Wysokogórski (głos 1) prof. dr M. Sokołowski. Przedstawiciel Komisji Ochrony Gór P. T. T.: prof. dr T. Kowalski.

Członkowie honorowi: Prof. dr W. Goetel, dr M. Orłowicz, St. Osiecki i prof. K. Sosnowski.

Przedstawiciele urzędów, instytucyj i goście: Płk. T. Zieleniewski — delegat Państw. Urzędu Wychowania Fizycznego i P. W.; mgr A. Sulisz — starosta powiatowy żywiecki; S. J. Markowski — burmistrz m. Żywca; mgr T. Chorabik — przedstawiciel Krak. Urzędu Wojewódzkiego; St. Nowacki — przedstawiciel Okr. Urzędu Wychow. Fizycznego i P. W.; prof. dr W. Goetel — przedstawiciel Zarządu Głównego Związku Ziem Górskich; mgr W. Mileski — przedstawiciel Krakowsko-Śląskiego Oddziału Związku Ziem Górskich; mgr J. Siemieński — przedst. Wydziału Powiatowego żywieckiego; T. Danko — przewodniczący Koła O. Z. N. w Żywcu; W. Pieronek — wójt Zabłocia; W. Dubowski — sekretarz Tow. Przyjaciół Ziemi Żywieckiej; B. Czapelski — komendant powiatowy Pol. Państw. w Żywcu; prof. M. Jeziorski — dyr. gimnazjum kupieckiego w Żywcu; Kowalewski — zast. naczelnika st. kol. Żywiec; K. Meres — prezes Zw. Hotelarskiego w Żywcu; p. St. Ozaistówna, p. Ziemnowiczowa, Al. Konopczyński i A. Moliński.

Urzędnicy Centralnego Biura P. T. T.: mgr W. Mileski — kierownik Centralnego Biura P. T. T., J. Ożgowa — urzędniczka Centr. Biura w Krakowie, I. Bujak — kierownik Filii Centralnego Biura w Zakopanem.

Usprawiedliwili nieobecność pp.: dyr. M. Guzecki, dr W. Łaba, dyr. T. Malicki.

I. **Otwarcie Zjazdu.** O godzinie 9,20 prezes Oddziału Żywieckiego P. T. T. inż. M. Mączyński wita zebranych uczestników Zjazdu Delegatów, podkreślając, że Żywiecczyzna i jej piękne góry zostały poznane przez liczne rzesze turystów, narciarzy i letników, dzięki pionierskiej pracy P. T. T., którego zasługi są w Ziemi Żywieckiej zawsze w pełni doceniane. Nadto prezes Mączyński wyraża radość, że Zjazd Delegatów P. T. T. odbywa się w 65 roku istnienia Towarzystwa po raz pierwszy w Żywcu, siedzibie najstarszego Oddziału zachodnio-beskidzkiego P. T. T.

Prezes Zarządu Głównego P. T. T. prof. dr W. Goetel dziękuje inż. Mączyńskiemu za serdeczne powitanie Zjazdu, podkreśla rolę Oddziału Żywieckiego P. T. T., który zaprosił Zjazd Delegatów do siebie, podnosząc w szczególności znakomitą gospodarkę turystyczną Oddziału i rolę prezesa Mączyńskiego w Żywcu w pobudzaniu do rozwoju regionalizmu żywieckiego. Z kolei przedstawia w krótkim zarysie wielkie walory krajobrazowe i turystyczne pięknej Ziemi Żywieckiej, po czym wita przedstawicieli: Krak. Urzędu Wojewódzkiego, starostę powiatowego, komendanta powiat. Policji Państwowej, burmistrza m. Żywca, przedstawicieli władz państwowych i samorządowych oraz towarzystw i organizacyj społecznych i przedstawia zebranym porządek obrad Zjazdu Delegatów.

P. burmistrz m. Żywca Markowski, wita w imieniu miasta Zjazd Delegatów, dziękuje za wybranie m. Żywca na miejsce jego obrad, podkreślając rolę m. Żywca, jako ośrodka ruchu turystycznego w Beskidach Zachodnich, wreszcie składa Zjazdowi najlepsze życzenia pomyślnych i owocnych obrad.

II. **Zatwierdzenie protokołu z poprzedniego Zjazdu Delegatów P. T. T.** Zwolniono Prezydium z odczytywania protokołu z poprzedniego Zjazdu Delegatów, odbytego dnia 9 maja 1937 r. w Katowicach, ze względu na rozesłanie go wszystkim uprawnionym oraz uchwalono protokół ten zatwierdzić z następującymi poprawkami: na stronie 1 protokołu przy wymienianiu przysługującej wszystkim Oddziałom liczby głosów na Zjazd Delegatów należy poprawić przy Oddziale w Nowym Sączu „głosów 2" na „głosów 4" oraz w załączonym do protokołu budżecie Zarządu Głównego P. T. T. na rok 1937 poprawić omyłkę druku przy zwyczajnej pozycji przychodowej Nr 6 Różne — „zł 1 210,—" na „zł 1 240,—" (uchwała nr 1).

III. **Sprawozdanie Zarządu Głównego.** Prezes prof. dr W. Goetel przedstawia sprawozdanie z działalności Zarządu Głównego P. T. T. w ubiegłym roku, podkreślając najbardziej charakterystyczne momenty z poczynań Towarzystwa i odsyłając uczestników Zjazdu do wydanego drukiem i rozdanego „Sprawozdania Rocznego PTT. za rok 1937". Prezes Goetel podkreślił wykazywaną stałą dążność P. T. T. do pomnożenia liczby członków, dochodzącej obecnie do blisko 17 000 osób zrzeszonych, na wzrost liczby nowych placówek lokalnych P. T. T. (nowe Koła i delegatury). Również liczba obiektów noclegowych P. T. T. wzrosła o 13 i wynosi obecnie 139 (w tym 48 całorocznie zagospodarowanych własnych schronisk górskich; reszta stacje turystyczne i noclegowe, schrony itp.), w łącznej liczbie 4 085 miejsc noclegowych. Kilometraż znakowanych szlaków turystycznych przekroczył 4 300 km, przy czym główny nacisk kładzie P. T. T. obecnie na konserwację i uzupełnianie szlaków, naprawy ścieżek i znakowania oraz dostosowanie szlaków do potrzeb narciarstwa. Dalsze części sprawozdania objęły następujące działy pracy P. T. T.: przewodnictwo górskie, akcję wydawniczą, propagandę, stosunki zewnętrzne, ratownictwo górskie, Górską Odznakę Turystyczną, alpinizm i taternictwo, badania naukowe, współdziałanie z władzami państwowymi i samorządowymi. Prezes Goetel podkreślił również, że administracja Zarządu Głównego oparta jest na pracy Prezydium i Centralnego Biura P. T. T., które liczyło paru jedynie urzędników pracujących przez cały rok z poświęceniem; Centralnemu Biuru P. T. T. należy się za tę pracę uznanie.

Powyższe sprawozdanie Prezesa, wiceprezes mgr W. Krygowski uzupełnia sprawozdaniem z całokształtu akcji narciarskiej w obrębie P. T. T. Od kilkuset zrzeszonych w P. T. T. narciarzy jeszcze przed paroma laty, rozwój narciarstwa osiągnął w roku sprawozdawczym przeszło 3 000 członków w 23 Sekcjach. Drogi rozwojowe wytyczone w roku ubiegłym zakreślają dalszą kontynuację zadań w zakresie turystyki zimowej, sportu zawodniczego oraz szkolenia przy równoczesnym harmonizowaniu tych zadań. Wiceprezes Krygowski omawia dalej główne wyniki pracy Komisji Narciarskiej oraz poszczególnych Sekcyj, odsyłając co do szczegółów do drukowanego Sprawozdania Komisji. W końcu daje wyraz radości, że akcja konsolidacyjna S. N.

P. T. T. oraz słuszność reprezentowanej przez Komisję polityki organizacyjnej, dały w roku sprawozdawczym dobre rezultaty.

Mjr. B. Romaniszyn przewodniczący Komisji Ochrony Gór P. T. T. składa sprawozdanie z działalności Towarzystwa na polu ochrony przyrody i krajobrazu gór polskich, podkreślając trudną sytuację, w jakiej znalazła się ochrona Tatr z powodu szeregu bezprawnych aktów dokonanych w związku z budową kolejki linowej na Kasprowy oraz ścieżki Morskie Oko—Szpiglasowa, a także innych rozpoczętych lub planowanych inwestycyj technicznych. Mówca zaznaczył również, że wbrew najgorętszym dążeniom Towarzystwa oraz żądaniom szerokich rzesz turystów górskich realizacja Parku Narodowego Tatrzańskiego oraz skuteczność akcji ochrony przyrody w Polsce doznała ostatnio ciężkich niepowodzeń i zapowiedział wniesienie w tej sprawie w odpowiednim punkcie porządku stosownych propozycyj uchwał. W końcu mjr. B. Romaniszyn poświęcił parę słów działalności poszczególnych Sekcyj Ochrony Gór przy Oddziałach P. T. T. i akcji tworzenia przez te Oddziały szeregu rezerwatów w Beskidach i na Pogórzu Karpackim.

Przedstawione przez Prezydium Zarządu Głównego sprawozdanie za ubiegły okres administracyjny zatwierdzono jednogłośnie. Zast. sekretarza gen. p. J. K. Petecki przez wywołanie z listy obecności i obliczenie zgodnie z przepisami statutu P. T. T. liczby reprezentowanych głosów stwierdził obecność quorum. W szczególności na 152 głosów przysługujących Oddziałom P. T. T., reprezentowanych jest na Zjeździe głosów 137, do czego dochodzi nadto 19 głosów członków Zarządu Głównego (nie głosujących przy głosowaniu nad absolutorium) oraz 4 głosy obecnych na sali członków honorowych. Quorum wynosi przeto głosów 160, wobec czego większość absolutna przy głosowaniach wynosić ma głosów 81 (uchwała nr 2).

IV. Sprawozdanie finansowe Zarządu Głównego i sprawozdanie Głównej Komisji Kontrolującej. Wobec nieobecności Skarbnika Zarządu Głównego, przewodniczący Gł. Komisji Kontrolującej dr K. Maślankiewicz, przedstawia sprawozdanie finansowe oraz bilans Zarządu Głównego za rok 1937. Powiadamia, że Gł. Komisja Kontrolująca przeprowadziła rewizję ksiąg i alegatów w Zarządzie Głównym, jak też kontrolę kasy Centralnego Biura i proponuje w wyniku przeprowadzonej kontroli uznać bilans, rachunek strat i zysków i załączone zestawienie finansowe, jako zgodny z przedłożonym materiałem dowodowym. Na tej zasadzie Gł. Komisja Kontrolująca stawia wniosek o udzielenie absolutorium Zarządowi Głównemu.

Wniosek Gł. Komisji Kontrolującej został po przeprowadzonej dyskusji nad sprawozdaniem Zarządu Głównego jednogłośnie zatwierdzony przez Zjazd Delegatów. Dr K. Maślankiewicz nadmienia przy sposobności, że Gł. Komisja Kontrolująca przeprowadziła w ubiegłym okresie szczegółową kontrolę ksiąg i finansów ośmiu Oddziałów; szereg uwag dotyczących drobniejszych spraw związanych z administracją gospodarczą zostało przez Gł. Komisję Kontrolującą przedstawione Zarządowi Głównemu (uchwała nr 3).

Przed przystąpieniem do V punktu porządku obrad, zawierającego ustalenie programu pracy Towarzystwa prezes prof. dr W. Goetel wezwał obecnych do uczczenia przez powstanie pamięci Zmarłych w ubiegłym okresie, zasłużonych członków P. T. T. wymieniając w szczególności dr J. Nowickiego, długoletniego członka Zarządu Głównego P. T. T, prezesa Oddziału Krakowskiego i członka honorowego Towarzystwa, dr J. Pasarića prezesa Hrvatskoga Planinarskoga Društva w Zagrzebiu, jednego z pionierów turystyki górskiej w Jugosławii i zbliżenia tow. turystyki górskiej narodów słowiańskich, członka honorowego Towarzystwa oraz dyr. A. Kęsę, długoletniego sekretarza Oddziału Górnośląskiego P. T. T. w Katowicach i jednego z pionierów turystyki górskiej w Beskidach Zachodnich. Pamięć Zmarłych uczcili obecni przez powstanie.

Prezes prof. dr W. Goetel odczytuje depesze i listy, które nadeszły z życzeniami dla Zjazdu Delegatów od Naczelnictwa Związku Harcerstwa Polskiego, Zarządu Głównego Pol. Tow. Krajoznawczego, Podolskiego Tow. Turystyczno-Krajoznawczego, Zarządu Głównego Ligi Ochrony Przyrody, Pol. Związku Narciarskiego, Saveza Planinarskih Društava Kraljevine Jugoslavije, wiceprezesa Zarządu Głównego P. T. T. i prezesa Oddziału Zakopiańskiego dyr. T. Malickiego, prezesa Oddziału Drohobyckiego P. T. T. inż. M. Kozłowskiego, wreszcie od Oddziału Stryjskiego P. T. T., który nie mógł delegować swojego przedstawiciela na Zjazd oraz od posła na Sejm R. P. J. Walewskiego.

O godzinie 11, prezes prof. dr W. Goetel zarządził przerwę, w czasie której Oddział Żywiecki P. T. T. gościł uczestników śniadaniem. — Obrady wznowiono o godzinie 11.45, przystępując do następnego punktu porządku obrad.

V. **Program robót w górach i działalności na rok 1938.** Prezes prof. dr W. Goetel zawiadamia, że w jesieni br. odbędzie się specjalne posiedzenie Zarządu Głównego P. T. T. poświęcone przedyskutowaniu i opracowaniu programu inwestycyj w górach na najbliższy okres paroletni, na razie Zjazd Delegatów winien uchwalić program prac na rok bieżący przede wszystkim w dziedzinie budowy i rozbudowy schronisk i konserwacji oraz uzupełnienia sieci szlaków turystycznych. Przedstawiony przez prof. dr W. Goetla program nakazuje skupienie całego wysiłku Towarzystwa na wykończeniu schronisk na Turbaczu, Przehybie, Jaworzynie Krynickiej, w Mołodzie, na Ruszczynie i pod Doboszanką, na dalszej rozbudowie i adaptacjach w schroniskach tatrzańskich w dolinie Pięciu Stawów Polskich i w Roztoce oraz na budowie nowych schronisk w Burkucie i na Munczelyku; dalsze inwestycje obejmą adaptacje wewnętrzne w schroniskach na Baraniej, Równicy, Stożku, nad Morskim Okiem, Łupkowie, Bałtagulu, Prełucznym i ewent. drobniejsze w b. r. w innych obiektach, zakładanie racjonalnej sieci stacyj noclegowych, wyszukanie i zajęcie odpowiednich terenów pod budowę schronisk na Rycerzowej, koło Bubniszcz i na Haliczu; uzupełnianie szlaków turystycznych zgodnie z uchwałami Międzyoddziałowych Komisyj do robót w górach i Komisji Narciarskiej a w szczególności ostateczne uzupełnienie i wykończenie głównego szlaku karpackiego P. T. T. im. Marsz. J. Piłsudskiego (przede wszystkim rozstrzygnięcie jego zakończenia na wschodzie i nawiązanie do niego odnowionych szlaków Oddziału Kosowskiego), wreszcie konserwacja całej sieci znakowanych szlaków wraz z tablicami i mapami orientacyjnymi, drogowskazami itp.

Powyższy program pracy został po obszernej dyskusji w której wzięli udział liczni mówcy, (a w tym również delegat P. U. W. F. płk. Zieleniewski, który program przedstawiony uznał za realny) i odpowiednim oświetleniu przez poszczególnych mówców zatwierdzony z tym, że do niego jako do programu objętego oficjalnym poparciem najwyższych władz Towarzystwa dochodzi nadto program pracy poszczególnych Oddziałów, które jednak samodzielnie muszą starać się o fundusze na przeprowadzenie swoich projektów (np. budowa schroniska w Bydlinie przez Oddział w Zagłębiu Dąbrowskim, drobniejsze uzupełnienia i naprawy bieżące w budynkach schronisk Oddziałów itd. (uchwała nr 4).

W związku z propozycją prof. K. Sosnowskiego, odnoszącą się do ostatecznego najracjonalniejszego ustalenia przebiegu głównego szlaku karpackiego P. T. T. im. Marsz. J. Piłsudskiego, który winien być pieczołowicie konserwowany i przeprowadzony przez istotnie najbardziej atrakcyjne grupy górskie wzdłuż całego łańcucha Karpat, Zjazd Delegatów zwraca się do Zarządu Głównego z prośbą o powołanie i o uruchomienie specjalnej Komisji, która by tę kwestię przestudiowała i następnie wspólnie z Prezydium Zarządu Głównego ustaliła dalsze wytyczne; do Komisji tej winni być powołani najlepsi znawcy przedmiotu z łona Zarządu Głównego i Komisyj Międzyoddziałowych (uchwała nr 5).

VI. **Wnioski Zarządu Głównego i Oddziałów.** Mjr. Br. Romaniszyn powiadamia, że Zarząd Główny P. T. T. na skutek dyskusji przeprowadzonej poprzedniego dnia nad sprawami ochrony przyrody górskiej powierzył Przewodniczącemu Komisji Ochrony Gór w porozumieniu z Prezydium Towarzystwa opracowanie projektu rezolucyj dla zatwierdzenia przez Zjazd Delegatów.

Tekst tych rezolucyj w poniższym brzmieniu został jednomyślnie zatwierdzony (uchwała nr 6):

a) Walny Zjazd Delegatów P. T. T., zebrany w Żywcu dnia 8 maja 1938 roku zwraca się do kompetentnych czynników z usilną prośbą o przyśpieszenie utworzenia z Tatr Parku Narodowego. Polskie Towarzystwo Tatrzańskie, najstarsze i największe stowarzyszenie turystyki górskiej w Polsce, już 60 lat temu skupiło się około idei utworzenia Tatrzańskiego Parku Narodowego, jako najskuteczniejszego sposobu ochrony piękna przyrody tatrzańskiej. Dzisiaj wobec szybko postępującego gwałtownego niszczenia Tatr, P. T. T. uważa realizację Parku Narodowego Tatrzańskiego za niezbędną również dla zabezpieczenia atrakcyjności Tatr dla turystyki. — Pol. Tow. Tatrzańskie widzi przy tym w utworzeniu z Tatr Parku Narodowego cał-

kowitą możność uzgodnienia postulatów turystyki górskiej z zabezpieczeniem interesów ludności góralskiej, jako odwiecznego gospodarza Tatr.

b) Wobec ustąpienia członków P. R. O. P., a nie zamianowania dotychczas jej składu i braku organu, który by się mógł opiekować tak ważną dla turystyki ochroną przyrody gór, P. T. T. uważa za niezbędne uruchomienie w najkrótszym czasie działalności P. R. O. P.

Spośród wniosków administracyjnych i gospodarczych Zarządu Głównego P. T. T., które odczytał kierownik Centralnego Biura mgr W. Mileski, zostały przez Zjazd jednogłośnie zatwierdzone poniższe:

Zjazd Delegatów stwierdzając nadwyżkę budżetową Zarządu Głównego za 1937 r. w wysokości zł 20 522,94 postanowił zatwierdzić wniosek Zarządu Głównego o przeznaczenie jej na cele uwidocznione w poniższym podziale (uchwała nr 7):

1)	Pokrycie niedoboru z 1936 r.	10 821,55
2)	Subwencja nadzwyczajna dla Oddziału w Nowym Sączu . . .	2 500,—
3)	„ „ „ „ w Stanisławowie . . .	2 500,—
4)	„ „ „ „ w Sanoku	500,—
5)	„ „ „ „ w Krakowie	1 500,—
6)	„ „ „ „ w Kosowie	1 000,—
7)	„ „ „ Sekcji Narciarskiej w Zakopanem	500,—
8)	„ „ „ Klubu Wys. na „Taternika" . .	600,—
9)	„ „ „ Oddziału w Drohobyczu na rezerwat w Uryczu	600,—
10)	Na ubogich (do dysp. Centralnego Biura)	1,39
	Razem zł	20 522,94

Zjazd Delegatów, pragnąc ostatecznie zlikwidować resztę niewyrównanego długu Stefana Porębskiego, przychyla się do propozycji Zarządu Głównego przez uznanie rachunku St. Porębskiego w księgach Zarządu Głównego P. T. T. w sposób następujący (uchwała nr 8).

Polskie Towarzystwo Tatrzańskie uznaje rachunek Stefana Porębskiego z Krakowa, opiewający w księgach Zarządu Głównego na kwotę zł 20 044,33 na podstawie uchwały Zjazdu Delegatów:

Za przejęte przez Zarząd Główny obrazy i dywany	6 000,—
Za wartość zastawu na rzecz Pol. Tow. Tatrzańskiego na parceli lwh. 27 i 28 ks. gr. gm. Kraków, Dz. XVIII	2 000,—
Resztę zaś należności postanawia odpisać z kapitału	12 044,33
Razem zł	20 044,33

Zjazd Delegatów uznaje stanowisko Zarządu Głównego w sprawie konieczności przeprowadzenia nowego oszacowania w myśl przeszłorocznej uchwały Zjazdu Delegatów wszystkich nieruchomości i współwłasności P. T. T. i postanowił już w roku bieżącym zestawienie finansowe wartości nieruchomości P. T. T. ustalić prowizorycznie w bilansie Towarzystwa na dzień 1. I. 1937 r. w postaci następującej (uchwała nr 9):

A) Zakopane:

Parcela	160 000,—	
Dworzec Tatrzański	64 800,—	
Szkoła Przemysłu Drzewnego i szopa . . .	31 000,—	255,800,—

[illegible]

Współwłasność na halach	150 000,—	
Schronisko Morskie Oko	147 000,—	
„ Roztoka	50 000,—	
„ Pięć Stawów	100 000,—	
„ Hala Gąsienicowa	477 650,—	
„ Pyszna	20 000,—	[illegible]

C) Beskidy Zachodnie:

Parcele i schronisko Stare Wierchy	2 600,—	
Współwłasność Babia Góra	1 426,50	
Parcela i schronisko Polica	11 000,—	
Parcela Jaworzyna Krynicka	1 000,—	
Rezerwat „Kornuty"	778,50	16 805,—

D) Karpaty Wschodnie:

Parcela i schronisko Majdański Potok (Malmanstal) .		1 679,50
	Razem zł	1 218 934,50

Zjazd Delegatów zatwierdził apel Zarządu Głównego, wzywający wszystkie Oddziały P. T. T. do preliminowania w swych budżetach rocznych zgodnie z zaleceniem Komisji Finansowej Zarządu Głównego conajmniej $^1/_3$ kwot wydatkowych na cele inwestycyj turystycznych w górach (uchwała nr 10).

Zjazd Delegatów zatwierdził uchwałę Zarządu Głównego z dnia 7. V. b. r. — w sprawie udzielenia Oddziałom w Rabce, Bielsku, Zakopanem i Żywcu pomocy na cele inwestycyj w górach przez skreślenie z majątku Towarzystwa zaległych długów tych Oddziałów; w szczególności skreśla się:

Oddziałowi w Rabce	1 141,26
„ w Bielsku	1 000,—
„ w Zakopanem	528,23
„ w Żywcu	4 763,34

(uchwała nr 11).

Pomoc powyższą Zjazd Delegatów przeznacza w szczególności Oddziałowi w Rabce, jako pomoc w zagospodarowaniu i wewnętrznym urządzeniu jego schronisk oraz na znakowanie szlaków turystycznych; Oddziałowi w Bielsku na zakupienie gruntu na Rycerzowej i rozpoczęcie wstępnych prac około budowy tam schroniska; Oddziałowi w Zakopanem na dalsze prace inwestycyjne w schronisku w dolinie Pięciu Stawów Polskich a Oddziałowi w Żywcu na prace inwestycyjne około schroniska na Pilsku i na Babiej Górze.

Na wniosek Zarządu Głównego, Zjazd Delegatów uchwalił zatwierdzić przystąpienie P. T. T. jako członka zwyczajnego do Polskiego Tow. Wypraw Badawczych, na którego czele stoi jako prezes p. minister gen. T. Kasprzycki. Przyjęto do wiadomości również wyjaśnienie prezesa prof. dr W. Goetla o tym, że Zarząd Główny PTT. jak również Klub Wysokogórski P. T. T. reprezentowane są w Zarządzie Pol. Tow. Wypraw Badawczych (uchwała nr 12).

W sprawie rozesłanego w ubiegłym roku obszernego wniosku Oddziału Poznańskiego P. T. T. w rozmaitych sprawach administracyjnych, finansowych oraz ideowych Prezes W. Goetel wyjaśnia, że wniosek ten był przez naczelne władze Towarzystwa skrupulatnie przestudiowany i postulaty jego w znacznej mierze zostały już wprowadzone w życie, inne zaś są w trakcie realizacji. Oddział Poznański otrzyma od Zarządu Głównego P. T. T. na piśmie szczegółowe zestawienie jak i o ile postulaty jego zostały już wykonane, względnie jak są wprowadzone w życie.

Wniosek Oddziału P. T. T. w Nowym Sączu w poniższym brzmieniu:

„Zjazd Delegatów P. T. T. uchwala schronisko na Przehybie w Beskidzie Sądeckim, budowane przez Oddział P. T. T. „Beskid" w Nowym Sączu nazwać: „Schronisko P. T. T. im. Prof. Kazimierza Sosnowskiego", przyjęty jednomyślnie w dniu 7 maja b. r. przez Zarząd Główny, został uchwalony przez aklamację przez Zjazd Delegatów w uznaniu zasług prof. K. Sosnowskiego dla rozwoju ruchu turystycznego w Beskidach Zachodnich a w szczególności dla sprawy zagospodarowania turystycznego grupy Radziejowej (uchwała nr 13).

Wniosek nagły Zarządu Głównego P. T. T. z dnia 7. V. br. w sprawie pisemnego podziękowania Państw. Urzędowi Wychowania Fizycznego i P. W. został zatwierdzony jednomyślnie przez Zjazd Delegatów w brzmieniu poniższym (uchwała nr 14): „Zjazd Delegatów Polskiego Tow. Tatrzańskiego składa wyrazy gorącego podziękowania Państwowemu Urzędowi Wychowania Fizycznego i P. W. za udzielaną Towarzystwu wszechstronną i wydatną pomoc oraz uprasza Państw. Urząd W. F. i P. W. o dalszą opiekę i poparcie dla P. T. T.".

Płk. T. Zieleniewski, delegat P. U. W. F. do P T. T. serdecznie podziękował za uchwalony wniosek, stwierdzając, że P. U. W. F. zdaje sobie doskonale sprawę z roli P. T. T. na polu rozwoju kultury fizycznej w Polsce w dziedzinie turystyki górskiej, narciarstwa, alpinizmu, akcji kursów i obozów itd.; poparcie P. U. W. F. dla P. T. T. jest zapewnione, przy czym wszelkie ograniczenia tego poparcia wynikają jedynie z konieczności trzymania się ograniczonych środków finansowych.

Prof. dr W. Goetel referuje przebieg dyskusji i stanowisko zajęte przez Zarząd Główny w dniu 7. V. br. w sprawie konieczności dostosowania statutu Oddziału Katowickiego P. T. T. do ogólnych norm obowiązujących na zasadzie statutu wzorowego dla Oddziałów P. T. T. do wszystkich innych Oddziałów Towarzystwa.

W związku z powyższym Zjazd Delegatów uchwalił zgłoszony przez Zarząd Główny wniosek z poprawką dyr. St. Sojki w następującej postaci (uchwała nr 15):

„Wobec stwierdzenia niezgodności statutu Oddziału Katowickiego P. T. T. i odmiennego brzmienia statutu Oddziału Katowickiego P. T. T. w tym punkcie od statutów wszystkich pozostałych Oddziałów P. T. T. Zjazd Delegatów P. T. T. wzywa Oddział Katowicki P. T. T. do dostosowania swego statutu do statutu P. T. T. oraz statutu wzorowego Oddziału P. T. T. w czasie do najbliższego zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Oddziału".

Uchwała powyższa przeszła przy 16 głosach sprzeciwiających (Oddziału Katowickiego) i 1 głosie wstrzymującym (p. J. Lipowczana).

VII. **Zatwierdzenie preliminarza budżetowego na 1938 r.** Prof. dr W. Goetel przedstawia projekt preliminarza budżetowego, uchwalony przez Zarząd Główny w dniu 7 XI 1937 został on bowiem bez zmian przyjęty przez Zjazd Delegatów P. T. T. w brzmieniu załączonym do niniejszego protokołu (uchwała nr 16).

W dyskusji nad preliminarzem budżetowym i oświetleniem poszczególnych jego pozycyj omawiano sprawy wydawnicze (sugestie p. Lipeckiego w sprawie nakładu „Wierchów" i samowystarczalności w sprawach wydawniczych), sprawy młodzieżowe (stwierdzenie prof. Goetla stale rozwijającej się współpracy ze Związkiem Harcerstwa Polskiego), sprawy propagandowe (apel prof. Z. Lubertowicza do Oddziałów P. T. T., aby wzmogły ze swej strony akcję propagandy gór polskich i turystyki górskiej), zatrzymano się dłużej nad sprawą przeznaczenia możliwie największych kwot na cele inwestycyj w górach; na propozycję prof. K. Sosnowskiego uchwalono apel do Zarządu Głównego P. T. T. o czynienie starań na przyszłość przeznaczania coraz większych kwot w budżecie na realne inwestycje w górach (uchwała nr 17).

VIII. **Wybory uzupełniające do Zarządu Głównego.** Zast. sekretarza generalnego p. J. Petecki przedstawia wniosek Zarządu Głównego w sprawie uzupełnienia składu Prezydium i Zarządu Głównego na miejsce osób, które ustąpiły na skutek upływu trzechletniej kadencji lub na miejsce opróżnione następującymi osobami: prezes — prof. dr W. Goetel, wiceprezesi: dr W. Majewski, dyr. T. Malicki, St. Osiecki, członkowie: Dziurzyński Zenon, dyr. Guzecki M., dyr. Jaworek Stan., inż. Kawecki Włodz., dyr. Sojka Stan, prof. Sowa Stan., red. Starzewski Stan., red. Szczepański Jan Alfred na lat trzy oraz p. Lipecki Włodz. na jeden rok.

Dr Roszek imieniem Oddziału Stanisławowskiego zaproponował ze swej strony kandydatów do Prezydium jako prezesa — prof. dr W. Goetla, jako wiceprezesów pp. prof. A. Lenkiewicza, dyr. St. Sojkę, prof. dr M. Sokołowskiego, jako kandydatów na opróżnione miejsca członków Zarządu — osoby wymienione w powyższym wniosku Zarządu Głównego.

Prof. K. Sosnowski zaproponował wybór prezesa i wiceprezesów zgodnie z wnioskiem Zarządu Głównego przez aklamację; wobec sprzeciwu dyr. St. Sojka zgłasza wniosek o wybór prezesa Zarządu Głównego prof. dr W. Goetla przez aklamację. Powyższe zostało przez aklamację uchwalone.

Po wyjaśnieniach dr M. Orłowicza uchwalono przeprowadzić wybory na 2 listy wiceprezesów, a to Zarządu Głównego i Oddziału Stanisławowskiego.

Do Komisji skrutacyjnej powołano dr M. Maślankiewicza i dr M. Orłowicza, którzy zebrali oddane w zarządzonym głosowaniu głosy i przeprowadzili obliczenie.

W międzyczasie Zjazd Delegatów jednomyślnie uchwalił zatwierdzić wybór proponowanych na wakujące miejsca nowych członków Zarządu według wyżej przedstawionego składu we wniosku Zarządu Głównego (uchwała nr 18).

Po obliczeniu wyników głosowania dr M. Orłowicz powiadamia, że ogółem oddano w głosowaniu na wiceprezesów Zarządu Głównego głosów 142, tak, że większość

wynosi 72 głosy. Otrzymali głosów: dr M. Sokołowski 105, dyr. St. Sojka 98, dr W. Majewski 80, prof. A. Lenkiewicz 73, dyr. T. Malicki 47, St. Osiecki 46, dr. M. Orłowicz 8. W wyniku głosowania zostali więc wybrani pp. prof. dr M. Sokołowski, dyr. St. Sojka, dr W. Majewski.

Prof. dr W. Goetel oświadcza, że nie wysuwa bynajmniej żadnych zastrzeżeń w stosunku do osób wybranych na wiceprezesów, prosi jednak o zarządzenie przerwy w obradach celem naradzenia się nad wytworzoną sytuacją, a to ze względu na to, że może pozostać prezesem Towarzystwa i pracować na tym stanowisku jedynie w takim składzie Prezydium, jaki dokładnie z prezesem Towarzystwa i nieustępującym członkiem Prezydium wiceprezesem mgr W. Krygowskim zostanie ustalony, a to dla dobra i ciągłości pracy w P. T. T. W związku z powyższym prezes prof. dr W. Goetel oświadcza, że wobec postawienia sprawy przez Zjazd Delegatów w inny sposób, widzi się w konieczności zrzec się wyboru na prezesa PTT. Do powyższego stanowiska przyłącza się wiceprezes mgr W. Krygowski, (który w b. r. nie ustępował ze względu na to, że kadencja jego upływała dopiero w 1939 r) i oświadcza, że godności wiceprezesa się zrzeka i mandat swój stawia do dyspozycji Zjazdu Delegatów.

Do powyższego stanowiska przyłączył się również prof. dr M. Sokołowski, a następnie również dyr. St. Sojka.

W dyskusji wynikłej nad wytworzoną sytuacją dr K. Maślankiewicz stwierdza, że w zarządzonym głosowaniu panowała rozbieżność, gdyż część głosujących trzymała się ściśle postanowienia głosowania na 1 lub 2 listę kandydatów na wiceprezesów, podczas gdy inni głosowali na poszczególne osoby z 1 bądź z 2 listy, z tego też względu wnosi o ponowne przeprowadzenie głosowania. Powyższe stanowisko poparł w imieniu Oddziału Rabczańskiego P. T T. dr Holejko oraz delegat P. U. W. F. płk. T. Zieleniewski, który wskazał, że wobec rezygnacji prezesa i wiceprezesów konieczne jest dokonanie ponownego wyboru tychże i zaproponował powołanie do życia Komisji Matki w składzie następującym: prof. dr W. Goetel, dr K. Maślankiewicz, inż. A. Konopczyński, prof. A. Lenkiewicz, dr Roszek, prof. dr M. Sokołowski, płk. T. Zieleniewski.

Po krótkiej przerwie Komisja Matka uzgodniwszy wszystkie rozbieżności przedłożyła — Zjazdowi Delegatów jednolity wniosek wybrania do Prezydium następujących osób, który został jednomyślnie uchwalony, a mianowicie wybór na okres 3 lat: prezesem — prof. dr W. Goetla, a na wiceprezesów: mgr W. Krygowskiego, dr W. Majewskiego, inż. M. Mączyńskiego, prof. dr M. Sokołowskiego (uchwała nr 20).

Po ogłoszeniu wyników głosowania dyr. St. Sojka oświadcza, że rezygnuje z członkostwa Zarządu Głównego a mimo apelu Zjazdu Delegatów do niego, aby nie zrzekał się powyższego stanowiska, rezygnację swą podtrzymuje.

Dr Orłowicz stawia wniosek o powierzenie Zarządowi Głównemu przez Zjazd Delegatów do kooptowania na lat 3 jednego członka Zarządu Głównego na miejsce opróżnione przez rezygnację dyr. St. Sojki.

P. Lipecki imieniem Oddziału w Kołomyi wnosi o uzupełnienie opróżnionego miejsca osobą dr Roszka ze Stanisławowa.

W zarządzonym głosowaniu wniosek dr M. Orłowicza uzyskał większość przy wstrzymaniu się od głosowania Oddziału Stanisławowskiego oraz przeciwko 11 głosom Oddziału Lwowskiego i 6 głosom poszczególnych członków Zarządu Głównego (uchwała nr 21).

IX. Wybory Gł. Komisji Kontrolującej. Główną Komisję Kontrolującą uchwalono na rok 1938 wybrać w składzie tym samym co w roku ubiegłym, tj. pp.: na członków: dr M. Książkiewicza, dr K. Maślankiewicza, A. Nodzeńskiego, na zastępców: M. Dreszera, dr E. Ralskiego, P. Żmudę (uchwała nr 19).

X. Wolne wnioski i interpelacje. Prof. A. Lenkiewicz zawiadamia, że w związku z urządzaniem uroczystości 700-lecia założenia m. Lwowa, Oddział Lwowski P. T. T. zaprasza Zjazd Delegatów do siebie na rok 1939.

Jednocześnie Oddział Nowosądecki postawił wniosek poniższy: „Oddział Nowosądecki ponawia swój zeszłoroczny wniosek, aby następny Zjazd Delegatów P. T. T. odbył się w Nowym Sączu. Gdyby jednak dzisiejszy Zjazd Delegatów uznał argumenty Oddziału Lwowskiego i zadecydował następny Zjazd Delegatów P. T. T. we Lwowie, w takim razie rezerwujemy sobie pierwszeństwo zaproszenia na rok 1940".

W związku z powyższym Zjazd Delegatów postanowił, żeby już obecnie ustalić jako miejsce następnych posiedzeń Zjazdu Delegatów w 1939 r. Lwów, a w 1940 Nowy Sącz.

Na wniosek dr J. Młodziejowskiego Zjazd Delegatów w uznaniu wielkiej zasługi Dyrekcji Opery w Poznaniu w wystawieniu po raz pierwszy w Polsce baletu K. Szymanowskiego „Harnasie" potwierdził w całej rozciągłości stanowisko zajęte przez Prezydium Zarządu Głównego, które już poprzednio wyraziło pisemne podziękowanie Dyrekcji Opery Poznańskiej za wystawienie powyższego wspaniałego dzieła (uchwała nr 23).

Zjazd Delegatów uchwalił wystosować depesze hołdownicze do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej i do Pana Gen. Inspektora Sił Zbrojnych Marszałka Polski następującej treści (uchwała nr 24):

„Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Prof. Ignacy Mościcki, Warszawa.

Zjazd Delegatów P. T. T. zebrany na doroczne obrady w Żywcu, dnia 8 maja uchwalił przesłać Panu Prezydentowi wyrazy głębokiej czci i szacunku".

„Marszałek Edward Śmigły-Rydz, Generalny Inspektor Sił Zbrojnych.

Zjazd Delegatów P. T. T. zebrany na doroczne obrady w Żywcu dnia 8 maja uchwalił przesłać Panu Marszałkowi wyrazy głębokiego oddania i czci"

Nadto Zjazd Delegatów zatwierdził stanowisko propozycji prof. dr. W. Goetla, że Prezydium P. T. T. drogą osobistych kontaktów wejdzie w styczność z ministrem gen. T Kasprzyckim, jako prezesem Związku Ziem Górskich, gen. Sawickim -- dyrektorem P U. W. F. oraz innymi osobistościami.

Przedstawiony przez delegatów Oddziału Bielskiego P. T. T. — p. Z. Lipską i p. dr Libańskiego wniosek nagły Oddziału Bielskiego P. T. T. w sprawach urządzania wycieczek przez P. T. T. również na terenie zagranicy powierzono Prezydium do przestudiowania i wykorzystania.

Interpelacja dr Roszka w sprawie nieuwzględnienia w porządku obrad załatwienia sprawy wniosku na Zjazd Delegatów rozesłanego przez Oddział Warszawski została wyjaśniona przez prof. dr W. Goetla w ten sposób, że wniosku tego nie otrzymał przede wszystkim Zarząd Główny a Oddziałom został on rozesłany w niestatutowym terminie.

Na powyższym obrady Zjazdu Delegatów zakończono o godz. 15.30.

Po wspólnym obiedzie wydanym przez Oddział P. T. T. w Żywcu udano się samochodami do Zapory na Sole w Międzybrodziu, a po powrocie do Żywca wieczorem, poszczególne grupy uczestników udały się na wycieczki w okoliczne góry.

PRELIMINARZ BUDŻETOWY ZARZĄDU GŁÓWNEGO P. T. T. NA ROK 1938.

PRZYCHODY:

I. Zwyczajne:	
1) Legitymacje i nalepki:	
a) 11.200 nalepek P. T. T. à 6,—	67 200,—
b) 4.000 „ „ à 3,—	12 000,—
c) 5.960 legitymacyj „ à 2,—	11 920,—
d) 15.200 nalepek A. S. T. à 0,15	2 280,—
2) Nieruchomości:	
A) Dworzec Tatrzański:	
a) noclegi	5 000,—
b) restauracja	750,—
c) Biblioteka Publiczna	720,—
B) Szkoła Przemysłu Drzewnego czynsz	2 200,—
C) Roztoka	200,—
D) Różne	200,—
3) G. O. T.	600,—
4) Z nalepek L. O. P.	2 280,—
5) Subwencje	2 500,—
6) Różne (sprzedaż wydawnictw, odznak itp.)	1 100,—
7) Nalepki na Fundusz Budowy Schronisk	220,—
8) Inni dłużnicy	500,—
zł	109 670,—

II. N a d z w y c z a j n e:

1) Zwroty od Oddziałów dłużnych	1 500,—
2) Ze ściągniętych zaległych składek członkowskich	10 000,—
3) Szkoła Przemysłu Drzewnego	950,—
4) Biblioteka Publiczna	780,—
5) Broński	10,—
6) Gałowa	300,—
7) Gebethner	1 000,—
8) Różne	200,—
Razem zł	124 410,—

ROZCHODY:

I. Z w y c z a j n e:

1) Subwencje:	
A) Oddziałom na roboty w górach	12 000,—
B) Klub Wysokogórski P. T. T.:	
a) Fundusz Świerza	1 500,—
b) Wydawnictwo „Taternika"	2 500,—
c) Na wyprawy alpinistyczne	1 000,—
C) Inne:	
a) Oddział Krakowski (spłata poż. Morskie Oko)	1 030,—
b) Naukowe	600,—
c) Ratownictwo Górskie	2 400,—
2) Narciarstwo	5 000,—
3) Roboty w górach Zarządu Głównego	2 000,—
4) Wydawnictwa:	
a) „Wierchy"	17 500,—
b) Sprawozdanie Roczne	1 300,—
5) Górska Odznaka Turystyczna	500,—
6) Zjazdy, posiedzenia, wyjazdy służbowe	8 100,—
7) Sprawy Ochrony Przyrody	2 100,—
8) Nieruchomości:	
a) Dworzec Tatrzański	4 000,—
b) Administracja nieruchomości	300,—
9) Podatki, ubezpieczenia, koszty prawne	5 000,—
10) Druk nalepek, legitymacyj i formularzy	1 800,—
11) Administracja:	
a) Centralnego Biura Kraków, płace	14 790,—
b) „ „ utrzymanie	7 000,—
c) Biura w Zakopanem płace	5 700,—
d) „ „ utrzymanie	750,—
12) Propaganda	1 400,—
13) Zakupno wydawnictw i prenumeraty	350,—
14) Składki do innych organizacyj	2 250,—
15) Do dyspozycji Prezydium	6 900,—
16) Różne	400,—
zł	109 670,—

II. N a d z w y c z a j n e:

1) Zwrot pożyczek Oddziałom	2 000,—
2) Roboty w górach	2 000,—
3) Do Dyspozycji Prezydium	10 740,—
Razem zł	124 410,—

c) Posiedzenia.

W okresie sprawozdawczym oprócz Zjazdu Delegatów, który odbył się 8 maja 1938 r. w Żywcu, obradowały następujące władze Towarzystwa: Zarząd Główny P. T. T. w dniach 6. III., 7. V., 8. V. i 27. XI. 1938 r. — Prezydium Zarządu Głównego odbyło nadto swe posiedzenia w dniach 6. III., 7. V., 19. VI., 30. IX. i 27. XI. ub. r. Komisja Narciarska P. T. T. obradowała w dniu 7. V. i 26. XI., Komisja Ochrony Gór w tychże samych dniach, Komisja Górskiej Odznaki Turystycznej w dniach 13. I. i 15. XII. ub. r.

Komisje Międzyoddziałowe P. T. T. do robót w górach obradowały. I. Podkomisja Zachodnio-Beskidzka w dniu 5. IV., II. Podkomisja Zachodnio-Beskidzka w dniu 9. IV., II. Podkomisja Wschodnio-Beskidzka w dniach 30. IV., 17. VII. i 20. XI.; Komisja Tatrzańska obradowała w dniu 26. VI.

d) Prace regulaminowe.

Opracowano nowy regulamin Komisji międzyoddziałowych do robót w górach i Regulamin Sekcyj Ratowniczych przy Oddziałach P. T. T. Oba te regulaminy zostały zatwierdzone przez Zarząd Główny i weszły w życie w ciągu 1938 r.

e) Prace Głównej Komisji Kontrolującej.

W ubiegłym roku członkowie Głównej Komisji Kontrolującej przeprowadzili kontrolę ksiąg i alegatów oraz gospodarki finansowej Zarządu Głównego P. T. T., jak też kilku Oddziałów Towarzystwa. Przewodniczący Komisji dr K. Maślankiewicz brał udział z upoważnienia Zarządu Głównego w likwidacji majątku pozostałego po Związku Pol. Towarzystwa Turystycznego i w objęciu przypadającej na P. T. T. części tego majątku przez Towarzystwo. Również przewodniczący Gł. Kom. Kontrolującej pośredniczył w załatwieniu nieporozumienia finansowego pomiędzy Zarządem Głównym a Oddziałem P. T. T. w Katowicach ze skutkiem pozytywnym. W ciągu ubiegłego roku Gł. Komisja Kontrolująca pomocna była Centralnemu Biuru w szeregu spraw wymagających porady z zakresu gospodarki finansowej i majątkowej Towarzystwa.

f) Centralne Biuro P. T. T.

Zakres pracy czysto kancelaryjnej Centralnego Biura P. T. T. w Krakowie nie ulegał większym zmianom. Personel Biura pozostał ten sam co w ub. roku, pracując nadal pod kierownictwem mgra Witolda Mileskiego. Rok ubiegły wykazał natomiast pewne nowe rysy w akcji propagandowej (o której piszemy osobno), prowadzonej w obrębie Biura przez red. Stan. Kaszyckiego. Również Centr. Biuro w 1938 r. w większej może mierze, niż dotychczas, pracowało w charakterze sekretariatu poszczególnych Komisyj Zarządu Głównego (Narciarskiej, Ochrony Gór, Górskiej Odznaki Turystycznej, Międzyoddziałowych). Ogółem Centr. Biuro (bez filii w Zakopanem) załatwiło w ub. roku 10 862 spraw, w tym kancelaria 7 750 (wpłynęło do Centrali 1 945 pism, wyszło 5 805 pism), kasa zaś i księgowość 3 112 spraw; ogółem załatwiono więc 660 spraw więcej, niż w 1937 r.

Kierownik Centr. Biura PTT kierował całą pracą administracyjną, gospodarczą, finansową, nadzoru prawno-majątkowego, informacyjną, propagandową oraz działami korespondencji krajowej i zagranicznej, księgowości, kontaktów zewnętrznych z władzami, organizacjami pokrewnymi i towarzystwami naukowo-kulturalnymi itd. pracując w ścisłej styczności z prezesem P. T. T. prof. drem W. Goetlem, wiceprezesem mgrem W. Krygowskim, skarbnikiem drem W. Łabą i sekretarzem red. J. A. Szczepańskim.

Rola kierownika Centr. Biura jako opracowującego wszelkie materiały dla Zarządu Głównego P. T. T. i przygotowującego referaty dla Prezydium Towarzystwa wzrosła w okresie wakacyjnym w końcu lata ub. r. bardzo znacznie na skutek wydarzeń natury politycznej na południowej, górskiej granicy Polski. Mgr W. Mileski opracował znaczną część podstawowych materiałów w sprawach postulatów odnośnie do ludności polskiej i rektyfikacji granicy państwowej na Spiszu, Orawie i w Czadeckiem. W pracy tej czynni byli również niektórzy członkowie Zarządu Głównego i zarządów Oddziałów P. T. T. a w szczególności: wiceprezes mgr Wł. Krygowski,

i mjr. Br. Romaniszyn, którzy wybitnie współpracowali przy redagowaniu szeregu memoriałów do władz i urzędów centralnych w sprawach spisko-orawskich (patrz Wierchy tom XVI, str. 137—145). W związku z tą akcją, w której także dzięki energicznej pracy działaczy P. T. T. zdołano osiągnąć w znacznej części wyniki pomyślne i radosne, należy nadmienić, że kierownik Centralnego Biura P. T. T. mgr W. Mileski został powołany jako ekspert do prac delegacji polskiej w Komisji delimitacyjnej polsko-słowackiej, pracującej jesienią ub. r. w Zakopanem i na terenach pogranicznych; również został on wybrany członkiem sekretariatu generalnego Głównego Komitetu Pomocy dla Spisza, Orawy i Czadeckiego i sekretarzem jego Sekcji propagandy i pracy (o współpracy P. T. T. z tym Komitetem patrz jeszcze poniżej w rozdziale o stosunkach zewnętrznych P. T. T.).

Podobnie, jak w latach ubiegłych, kierownik Centr. Biura jednocześnie prowadził funkcje sekretariatu Redakcji rocznika P. T. T. „Wierchy" i funkcjonował jako sekretarz Międzyoddziałowych Komisyj P. T. T. do robót w górach: Tatrzańskiej i Zachodnio-Beskidzkiej. W związku z tym przeprowadzał on w 1938 r. więcej, aniżeli w latach poprzednich, prac w terenach górskich zarówno w zakresie dozoru i kontroli urządzeń turystycznych (szlaki turystyczne: znakowanie, przebieg, braki; schroniska: stan, gospodarka, stosowanie regulaminu, potrzeby; stacje turystyczne i noclegowe; połączenia telefoniczne schronisk itd.), jak też bezpośrednio przy znakowaniu nowych i odnawianiu starych szlaków górskich w Beskidach Zachodnich i w Tatrach oraz na Podhalu.

Kierownik Centr. Biura załatwiał też szereg spraw z zakresu ochrony przyrody i krajobrazu gór polskich i część spraw prawnych, brał udział w posiedzeniach Prezydium, Zarządu Głównego i Zjazdu Delegatów P. T. T. oraz w większości Komisyj, nadto w licznych konferencjach i posiedzeniach zewnętrznych brał udział jako przedstawiciel Towarzystwa.

W końcu nadmienić trzeba, że Centr. Biuro P. T. T. prowadziło w ub. r. nadal agendy Stałego Sekretariatu Asocjacji Słowiańskich Towarzystw Turystycznych, oraz że współpracowało ściśle z Centralną Biblioteką P. T. T. przy Oddz. Krakowskim Towarzystwa, nadto zaś uporządkowało przy pomocy osobnych pracowników dorywczych podręczny księgozbiór, archiwum map i zbiór górskich zdjęć fotograficznych, będących własnością Towarzystwa.

Obok bardzo wydajnie pracującego Centralnego Biura podkreślić należy także celową i owocną działalność jego filii w Zakopanem, utrzymującej turystyczną kancelarię informacyjną i zarząd Dworca Tatrzańskiego oraz biuro, służące sprawom przewodnictwa i ratownictwa tatrzańskiego, zarządowi nieruchomości i współwłasności P. T. T. w Zakopanem i w Tatrach, sprawom narciarstwa wysokogórskiego itd. Filia Centr. Biura P. T. T. w Zakopanem miała sobie niejednokrotnie powierzoną prowadzenie spraw Towarzystwa w licznych zagadnieniach interesujących P. T. T. na terenie Zakopanego, Tatr i Podhala, wywiązując się z tych spraw ku ogólnemu zadowoleniu.

3. LICZBA I RUCH CZŁONKÓW.

W roku 1938 w związku z rozmaitymi przeszkodami, jak chwilowe kilkakrotne restrykcje w zakresie swobody pieszego ruchu turystycznego w pogranicznych partiach Karpat, ograniczenie a następnie uniemożliwienie korzystania z uprawnień, wynikających z konwencji turystycznej polsko - czesko - słowackiej itd., spowodowały w wielu Oddziałach P. T. T. pewien spadek liczby członków Towarzystwa. Niektóre natomiast Oddziały wykazały przeciwnie wzrost ilości członków dzięki sprawnie i umiejętnie prowadzonej propagandzie turystyki górskiej wśród społeczeństwa.

Ogółem w 1938 r. zrzeszonych w całym P. T. T. było 15 594 osób, które zapłaciły pełne przypadające na nich składki członkowskie.

Porównując z liczbą 16 640 członków w ub. roku, zmniejszyła się liczba członków o 1 046 osoby, a to o 893 członków zwyczajnych i o 153 uczestników.

Poniższa tabela przedstawia stan liczebny członków w poszczególnych Oddziałach P. T. T. w dniu 31. XII. 1938 r. W tabeli tej podajemy również dane z roku ubiegłego dla zobrazowania zaszłych zmian i przesunięć liczbowych.

Lp.	Oddział	1938 L. członków	1938 L. [illegible]	1938 Razem	[illegible] członków [illegible] w 1937 r.	Przybyło	Ubyło
1.	Biała	529	2	531	611		80
2.	Bielsko	2 084	13	2 097	2 143	—	46
3.	Bydgoszcz	59	2	61	—	61	—
4.	Cieszyn	811	59	870	861	9	—
5.	Częstochowa . . .	69	—	69	90	—	21
6.	Drohobycz	337	—	337	463	—	126
7.	Gorlice	87	[illegible]	87	79	8	—
8.	Jordanów	28	—	28	41	—	13
9.	Katowice	2 856	—	2 856	2 944		88
10.	Kielce	38	—	38	61	—	23
11.	Kołomyja	241	—	241	205	36	—
12.	Kosów	52	—	52	54	—	2
13.	Kraków	1 520	25	1 545	1 749	—	204
14.	Krynica	50	—	50	79	—	29
15.	Lwów	1 291	15	1 306	1 415	—	109
16.	Łódź	314	5	319	327	—	8
17.	Nowy Sącz	185	23	208	271	—	63
18.	Nowy Targ	59	—	59	58	1	—
19.	Poznań	365	101	466	464	2	—
20.	Przemyśl-Jarosław . .	103	36	139	146	—	7
21.	Rabka	59	—	59	52	7	—
22.	Radom	41	—	41	21	20	—
23.	Sanok	63	—	63	118	—	55
24.	Sosnowiec	418	6	424	500	—	76
25.	Stanisławów	362	2	364	414	—	50
26.	Stryj	23	—	23	64	—	41
27.	Szczawnica	44	—	44	46	—	2
28.	Tarnów	216	34	250	283	—	33
29.	Warszawa	2 029	13	2 042	2 079	—	37
30.	Wilno	45	—	45	85	—	40
31.	Zakopane	411	—	411	408	3	—
32.	Żywiec	457	12	469	504	—	35
	[illegible]	15 246	348	15 594	16 635	147	1 188

4. AKCJA SPISKO-ORAWSKA.

Zarząd Główny Pol. Tow. Tatrzańskiego, od pierwszych chwil powstania możliwości poprawienia dotychczasowej granicy Polski w Karpatach podjął energiczną akcję w celu naprawienia krzywd popełnionych przy delimitacji naszej granicy górskiej w latach 1920—24.

Polskie Tow. Tatrzańskie mając już dobrą tradycję obrońcy polskich gór, że wspomnimy tylko zainicjowaną przez nas z początkiem XX wieku obronę Morskiego Oka, następnie walny udział Towarzystwa w całej akcji plebiscytowej spisko-orawskiej w latach 1919—20, wreszcie podjętą w latach 1923—24 akcję obrony Jaworzyny Spiskiej i wschodniej połaci Tatr Wysokich i w ciągu ubiegłej jesieni pierwsze

wystąpiło z postulatami nowego a sprawiedliwego uregulowania przebiegu granicy Polski i Czecho-Słowacji na Spiszu, na Orawie i w Czadeckiem. W szczególności już dnia 24. IX b. r. delegacja Pol. Tow. Tatrzańskiego przedłożyła miarodajnym czynnikom konieczność uregulowania tych kwestyj a następnie w dniach 2, 6 i 13 października br. Zarząd Główny P. T. T. przedłożył obszerne i szczegółowe memoriały (wraz z mapami i innymi materiałami) czynnikom oficjalnym. W związku z ukazaniem się w międzyczasie listu p. gen. M. Zaruskiego, wiceprezes Zarządu Głównego mgr W. Krygowski poinformował ogół społeczeństwa za pośrednictwem dzienników o przedsięwziętych przez Pol. Tow. Tatrzańskie krokach. Wnet później, niezależnie od już przeprowadzonej akcji, Zarząd Główny P. T. T. przystąpił do powstającego właśnie w Krakowie Głównego Komitetu Pomocy dla Spisza, Orawy i Czadeckiego, w którego całej działalności wziął energiczny współudział.

Dzień 1 października 1938 r. przyniósł Rzeczypospolitej i wraz z nią zespołowi turystów górskich w Polsce pierwszą wiadomość o powrocie wraz ze Śląskiem Zaolziańskim Gór Jabłonkowskich, zaś dzień 1 listopada 1938 r. stał się datą powrotu części wysokogórskich obszarów Tatr, a to Jaworzyny Spiskiej z najpiękniejszymi dolinami północnych stoków Tatr Wysokich i halami niezbędnymi dla rozwoju polskich wsi góralskich oraz Pienin Spiskich i innych drobnych terytoriów beskidzkich.

Co do innych szczegółów współdziałania P. T. T. w akcji spisko-orawskiej zob. także rozdziały niniejszego Sprawozdania: „Centralne Biuro“ i „Stosunki zewnętrzne a) w kraju“.

5. PRACE TURYSTYCZNE W GÓRACH.

Podobnie jak w latach ubiegłych, działalność P. T. T. w zakresie racjonalnego zagospodarowania gór polskich nie osłabła i w roku 1938, chociaż sytuacja materialna kształtowała się dla Towarzystwa w dalszym ciągu niepomyślnie, a korzystanie ze subwencyj z zewnątrz ograniczone było do minimalnych rozmiarów. Możemy więc z zadowoleniem jeszcze raz podkreślić, że owocne prace P. T. T. w obecnym trudnym okresie są znakomitym przykładem i dowodem wielkich sił P. T. T., jego zwartości, i znaczenia wśród organizacyj społecznych w Polsce. P. T. T. — nie przestając zresztą zabiegać o takie uwzględnianie swoich potrzeb przez wysokie czynniki państwowe, jakim cieszą się inne pokrewne mu organizacje — nie przestanie tak samo podkreślać, że właśnie intensywność i daleko idąca samowystarczalność jego pracy w latach obecnych jest najlepszym sprawdzianem siły i promieniowania idei, reprezentowanych przez P. T. T. w gospodarce turystycznej w Polsce.

Poniżej podajemy przegląd ważniejszych prac terenowych w P. T. T., dokonanych w 1938 r.

a) Schroniska, stacje turystyczne i schrony.

Na terenie T a t r walną naprawę szkód poczynionych w styczniu 1938 r. przez lawinę w schronisku nad Morskim Okiem przeprowadził — w znacznej części z subwencji *Zarządu Głównego* — *Oddział Krakowski*. Koszt tych robót wyniósł 2 711 zł. Oddział zakupił również nową łódź do przewozu turystów po jeziorze w miejsce dawnej łodzi zgruchotanej przez lawinę. Drobniejsze doroczne naprawy, adaptacje i inwestycje objęły zarówno schronisko nad Morskim Okiem jak i schronisko w Roztoce. *Oddział Zakopiański* uzupełnił inwentarz schroniska w dolinie Pięciu Stawów Polskich. *Oddział Warszawski* dokonał szeregu niezbędnych remontów i kilku poważniejszych inwestycyj w schronisku na Hali Gąsienicowej: powiększono salę jadalną kosztem 3 przyległych pokoi sypialnych oraz przerobiono na strychu letnie pokoje na zimowe przez oszalowanie i uszczelnienie ścian. Obecnie posiada Oddział w starym i nowym schronisku razem 103 miejsca noclegowe na zimę i 108 na lato. Poza tym wybudowano w schronisku piwnicę i przedłużono wylot kanalizacyjny o kilkaset m dalej od schroniska. W Zakopanem przeprowadzono szereg nowych adaptacyj w Dworcu Tatrzańskim, przez co uzyskano powiększenie liczby miejsc noclegowych oraz odnowienie sali i urządzeń restauracyjnych. Restauracja turystyczna w Dworcu została ponownie otwarta pod nowym zarządem.

Liczne nowości mamy do zanotowania z B e s k i d ó w Z a c h o d n i c h:

Szereg inwestycyj w schronisku na Stożku poczynił *Oddział Cieszyński*, przede

wszystkim zaprowadzając oświetlenie gazowe oraz wymieniając stary motor benzynowy do pompowania wody na nowy. Inwentarz schroniska uzupełniono 10 kompletami pościelowymi i szeregiem potrzebnych sprzętów (leżaki, magiel, krata kanałowa itp.). Prócz tego Oddział naprawił w schronisku dwoje drzwi oraz komórkę z drzwiami i zamkiem na butlę gazową. Sześć okien werandowych zbutwiałych na I piętrze zastąpiono nowymi. Przestawiono 2 piece, odmalowano 3 pokoje i kuchnię w suterynach.

Oddział Katowicki zainstalował w schronisku na Równicy 2 umywalnie oraz 1 łazienkę natryskową z bieżącą ciepłą i zimną wodą. Dla lepszego zaprowiantowania masowych wycieczek w okresie letnim wybudowano tuż obok schroniska, kosztem 1 100.— zł dużą lodownię. Dla wygody turystów pieszych dokupił Oddział wokół schroniska około 4 000 mtr.², zaś dla wygody turystów automobilowych na prośbę Oddziału poszerzył Wydz. Dróg Powiatowych w Cieszynie drogę automobilową przed schroniskiem oraz miejsce postoju automobilów prawie o sto procent. Wykonano też w schronisku szereg pomniejszych adaptacyj. *Oddział Katowicki* przeprowadził również różne prace w schronisku na Baraniej Górze, mianowicie budowę i naprawę pieców, naprawę dachów i drwalni, roboty kanalizacyjne i izolacji cieplnej.

Otynkowanie podmurowania, obielenie piwnicy i pralni i szereg mniejszych adaptacyj w schronisku na Wielkiej Raczy przeprowadził *Oddział Bielski*. Również w „Dworcu Beskidzkim" w Zwardoniu okazało się koniecznym przeprowadzenie szeregu drobnych inwestycyj i po długich staraniach uzyskał Oddział Bielski zezwolenie Województwa na otwarcie i uruchomienie elektrowni domowej. *Koło Dziedzickie Oddziału Bielskiego* wykończyło wewnętrzne urządzenie schroniska na Przegibku.

Oddział Bialski urządził czwartą z kolei swoją stację turystyczną na „Trzech Kopcach" koło Klimczoka w prywatnym schronisku Urbankego. Stacja mieści się w pięknym pokoju na I piętrze, umeblowanym przez Oddział i posiada 3 łóżka sprężynowe metalowe z materacami, poduszkami, 10 kocami, prześcieradłami, umywalnią z wodą bieżącą, piec kaflowy, etc. Stacja ta ma duże znaczenie ze względu na silny ruch na Klimczoku, gdzie stoją 2 schroniska Beskidenvereinu, brak zaś było polskiego schronu.

Oddział Żywiecki przebudował w schronisku na Babiej Górze gruntownie werandę i pokoje mansardowe. W miejsce dotychczas dwóch odrębnych pokoi mansardowych wykonał trzy pokoje, łączące się w jedną harmonijną całość. W miejsce otwartej werandy zbudował werandę oszkloną szerokości 2,5 m. Weranda ta stanowi równocześnie salę jadalną. Przebudowano ustępy, pokryto południową stronę dachu schroniska blachą, wykonano obrukowanie koło schroniska itp. Koszta przebudowy wyniosły 3 470 zł. W schronisku na Pilsku rozbudowano salę sypialną na poddaszu, dotychczas pryczową letnią na łóżkową zimową. Uzyskano w ten sposób 12 miejsc noclegowych łóżkowych. Dom gospodarczy przebudowano gruntownie, uzyskując dwie sale noclegowe z pryczami piętrowymi o pojemności 38 miejsc, oraz przechowalnię i smarownię nart z piecem żelaznym. Sale noclegowe posiadają piece kaflowe i nadają się również do użytku zimowego. Do pokoi tych poprowadzono wodę i zainstalowano umywalki z wodą bieżącą. Prycze wyposażone są w materace. Koszta przebudowy i uzupełnień wyniosły około 3 500 złotych. Oddział uzupełnił inwentarz noclegowy schroniska na Pilsku przez dokupno: 45 kompletów materacy, 200 prześcieradeł, 35 poduszek z pierzem i 70 sztuk powłóczek na poduszki.

Oddział Jordanowski wykończył dwa pokoje na piętrze w schronisku na Policy i jeden z nich umeblował.

Oddział Rabczański przeprowadził kosztem z górą tysiąca zł., inwestycje w schronisku na Wielkim Luboniu, zdążające do dostosowania budynku do potrzeb turystyki zimowej. W tym celu zbudowano 2 nowe piece kaflowe (kuchenny na poddaszu) i uszczelniono ściany budynku, oraz wejście do piwnicy.

Oddział Nowotarski w ciągu 1938 r. prowadził w dalszym ciągu budowę schroniska na Turbaczu: surowa budowa została wykończona i pokryta dachem, przyczem dolną kondygnację schroniska oddano już do całorocznego użytku turystów.

Oddział Nowosądecki wybudował w schronisku na Przehybie 3 nowe piece, otynkował kominy i mieszkanie zarządcy, oszalował ścianę północną i zachodnią deskami, zaopatrzył dach w rynny, zrobił podłogę w narciarni, zbudował schody wewnętrzne. Zbudowano gromochron, oszklono wszystkie okna.

Na terenie B e s k i d ó w Ś r o d k o w y c h:

Oddział Sanocki korzystając z wydatnej subwencji Zarz. Głównego P. T. T. wyposażył w nowy inwentarz ruchomy schronisko w Łupkowie, będące jedynym schroniskiem na przestrzeni od Krynicy po Sianki.

Na obszarze B e s k i d ó w W s c h o d n i c h przeprowadzono następujące prace:

Oddział Lwowski, mimo bardzo trudnego położenia materialnego doprowadził niemal do końca budowę schroniska na Ruszczynie. Wszystkie pokoje oddano już do użytku turystów, zaopatrzono schronisko w 22 łóżek i 12 miejsc na pryczach z siatkami sprężynowymi we wspólnej sali oraz 10 sienników. Zakupiono do schroniska 40 koców i odpowiednią ilość bielizny oraz komplet naczyń kuchennych.

Oddział Stanisławowski kontynuował w dalszym ciągu budowę schroniska przy Klauzie Zubrynki pod Doboszanką, doprowadzając ją w roku sprawozdawczym do takiego stadium, że w roku przyszłym to nader ważne i konieczne dla normalnego rozwoju turystycznego w Karpatach Wschodnich schronisko będzie mogło być uruchomione. Tenże Oddział w schronisku na Zaroślaku wymienił zniszczone partie gontowego dachu, który miejscami zaciekał, a w schronisku na Przełęczy Tatarskiej wykonał drobne poprawki.

Oddział Drohobycki odrestaurował i odmalował schronisko w Ciuchowym Dziale.

Oddział Kołomyjski przeprowadził częściowy remont i odnowienie inwentarza Dworka Czarnohorskiego w Worochcie.

Wielkie znaczenie miały prace *Oddziału Kosowskiego*, który mimo wielu trudności doprowadził pod dach budowę nowego schroniska w Burkucie. Ponadto Koło w Kutach Oddziału dokonało małego remontu schroniska pod Bałtagulem.

Na koniec z obszaru P o g ó r z a K r a k o w s k o - C z ę s t o c h o w s k i e g o należy nadmienić, że *Oddział Sosnowiecki* prowadził dalej budowę schroniska w Bydlinie, które zostało pokryte blachą.

W końcu wymienić należy, iż P. T. T. starało się w ub. roku również usilnie o dalsze prace związane z przeprowadzeniem połączeń telefonicznych do schronisk. W szczególności odbyto z ramienia Zarządu Głównego i Oddz. Zakopiańskiego P. T. T. oraz Dyrekcji Okr. Poczt i Telegrafów szczegółowe wizje terenowe celem ustalenia trasy przyszłych linij telefonicznych do schronisk w dolinie Pięciu Stawów Polskich i na Hali Pysznej w sposób gwarantujący ochronę przyrody i krajobrazu (część trasy ma być prowadzona kablem). Również podobną wizję odbyto z udziałem przedstawicieli Oddz. Pienińskiego i Centr. Biura P. T. T., Zarządu Parku Narodowego Pienińskiego i Dyrekcji Poczt i Telegrafów na trasie pomiędzy Krościenkiem a schroniskiem „śląskim" pod Trzema Koronami w Sromowcach Niżnych.

W wyniku końcowym rozważań nad gospodarką schroniskową P. T. T. w r. ub. należy podkreślić, że główny nacisk położono na kończenie robót rozpoczętych w zakresie budowy i adaptacji schronisk, lepszego wyposażenia ich wewnętrznego, uzupełnienia potrzeb stacyj noclegowych i turystycznych. Liczba obiektów i miejsc noclegowych w ciągu 1938 r. uległa bardzo niewielkiemu natomiast powiększeniu. Z początkiem dopiero 1939 roku liczby te bardzo znacznie zmieniły się przez fakt objęcia przy poparciu władz wojewódzkich przez śląskie Oddziały P. T. T. schronisk w górach na odzyskanych częściach Ziemi Cieszyńskiej. *Oddział Cieszyński* P. T. T. objął schroniska na Girowej (40 noclegów), na Kozubowej (80 noclegów), na Ropiczce (60 noclegów), na Praszywej (40 noclegów) i na Ostrym (25 noclegów), przy czym schroniskami tymi przeważnie administrują Koła miejscowe Oddziału z terenu Śląska Zachodniego. *Oddział Katowicki* objął schronisko na Wielkim Połomie, składające z dwu obszernych budynków (100 noclegów razem). Wszystkie niemal wyżej wymienione budynki wymagają wielkich inwestycyj z powodu strat i zniszczeń, jakie przeszły w burzliwych dniach jesieni 1938 r.

Stan z dnia 1. V. 1938 r. wykazuje ogółem obiektów noclegowych P. T. T. 145 (tj. o 6 więcej, niż w ub. roku) z ogólną liczbą miejsc noclegowych 4 543, tj. o 458 miejsc więcej, niż w roku 1937. W szczególności liczba schronisk P. T. T. wzrosła w Beskidach Zachodnich o 5, w Jurze Krakowsko-Częstochowskiej o 1 (w Bydlinie koło Rabsztyna, jeszcze niezagospodarowane).

b) **Szlaki turystyczne.**

W roku ubiegłym wysiłek P. T. T. w dziedzinie utrzymywania górskich szlaków turystycznych skierowany był przede wszystkim na uzupełnienie braków i wykonywanie najbardziej pilnych robót. Z roku na rok okazuje się, jak bardzo wielkim wysiłkiem finansowym dla Towarzystwa jest coroczna praca konserwacyjna około tysiąca km szlaków turystycznych, nie mówiąc o konieczności prowadzenia nowych szlaków łącznikowych i dojściowych, o konieczności przekładania biegu niektórych szlaków na inną, właściwszą trasę, o przebudowie niszczejących starych i budowie nowych, umocnionych ścieżek, kładek, mostków itd. Ze względu na ciężką sytuację finansową Oddziałów i całego Towarzystwa i przeprowadzane w b. r. oszczędności, ograniczono się w całym P. T. T. do robót najpilniejszych i najpotrzebniejszych.

Tatry i Podhale.

Zarząd Główny P. T. T. prowadził w dalszym ciągu rozpoczętą w 1937 r. przebudowę kapitalną ścieżki Hala Gąsienicowa — Zielony Staw — Świnica, doprowadzając w ub. roku roboty nieco powyżej Przełęczy Świnickiej. Również ścieżkę z dol. Strążysk przez Warzechę i Bacug na Giewont zaczęto zasadniczo przebudowywać. Obie te roboty będą prowadzone w dalszym ciągu w 1939 r. w czasie sezonu letniego. Naprawiono ścieżkę Hala Kondratowa — Przełęcz Kondracka — Giewont, skontrolowano wszystkie umocnienia metalowe na szlakach skalnych (poprawiając ubezpieczenia na Koziej Przełęczy Niżnej i na szlaku Zawrat — Świnica), przekontrolowano kilkanaście km ścieżek i zdecydowano te roboty, które winny zostać w zakresie naprawy ścieżek koniecznie wykonane latem 1939 r. Podobnie, jak co roku, przekopano wiosną ub. roku ze śniegu główne przełęcze w Tatrach, przez które przechodzą bardziej uczęszczane przez turystów szlaki górskie.

W zakresie znakowania całkowicie odnowiono w Tatrach i zaopatrzono nowymi tabliczkami drogowskazowymi następujące szlaki: a) Kiry — Siwa Polana — Molkówka (granica), b) dol. Kościeliska — Hala na Stołach — Kominy Dudowe — Huciska (szlak letni i narciarski), c) Roztoka — Wodospady Mickiewicza — dol. Pięciu Stawów Polskich, d) dol. Małej Łąki — Przysłop Miętusi — Kobylarz — Czerwone Wierchy — Hala pod Upłazem — dol. Kościeliska, f) dol. Za Bramką — Łysanki — dol. Strążyska, g) Kasprowy Wierch — Świnicka Przełęcz, h) Kasprowy Wierch — Sucha dolinka (do szlaku Hala Gąsienicowa — Liliowe), i) Hala Gąsienicowa — Liliowe, j) Czarny Staw Gąsienicowy — Granaty, k) Zmarzły Staw — dolinka Kozia — Granaty, l) Czarny Staw Gąsienicowy — Karb — Długi Staw — ujście żlebu spod Świnickiej Przełęczy, ł) Dol. Białego — Droga nad Reglami, m) Droga nad Reglami od Kuźnic do dol. Kościeliskiej, n) Morskie Oko — Przełęcz pod Chłopkiem, o) Dol. za Mnichem — Wrota Chałubińskiego, p) Pięć Stawów Polskich — Gładka Przeł., r) Pięć Stawów — Krzyżne, s) Hala Gąsienicowa — Pańszczyca — Krzyżne, t) Pięć Stawów — Szpiglasowa Przełęcz, u) Jaszczurówka — Psia Trawka — Przysłop Waksmundzki — Roztoka, w) Hala Gąsienicowa — Hala Pańszczyca — Przysłop Waksmundzki, v) Kuźnice — Hala Gąsienicowa — Zawrat — dol. Pięciu Stawów — Morskie Oko, x) Zazadnia — dol. Filipki — Rusinowa Polana — Czerwone Brzeżki — Roztoka.

Na Podtatrzu odnowiono całkowicie szlaki: a) Zakopane — Kotelnica — Gubałówka, b) Zakopane — Gładkie — Gubałówka, c) Zakopane — Walowa Góra — Gubałówka, d) Zakopane — Choćkowskie — Gubałówka — Dzianisz — Podczerwone.

Naprawy znakowania przeprowadzono na trasach: a) Mała Łąka — Czerwone Wierchy, b) Rusinowa Polana (wariant narc. ku Pol. pod Wołoszynem), c) Kuźnice — Nosal, d) Witów — Palenica — Gubałówka — Zubsuche — Poronin — Galicowa Grapa — Bukowina — Głodówka — Wierch Porońca, e) Orla Perć (Świnica — Krzyżne), f) Przysłop Waksmundzki — Pol. pod Wołoszynem (wariant narciarski), g) Psia Trawka — Brzeziny — Murzasichle — Bukowina — Jurgów — Pieskowy Wierch, h) Łysa Polana — Rynias — Brzegi — Jurgów, k) Dol. Kościeliska — Hala Pyszna — Przełęcz Pyszniańska, i) Hala Tomanowa — Rzędy — Ciemniak, j) Kozia Dolinka — żleb Kulczyńskiego — Orla Perć, k) Pięć Stawów Polskich — Kozi Wierch, l) część szlaku Hala Gąsienicowa — Świnica, m) część szlaku Hala Gąsienicowa — Psia Trawka.

Ustawiono 3 nowe tablice orientacyjne, 3 nowe drogowskazy opatrzone licznymi tabliczkami, 52 nowe tabliczki kierunkowe; poprawiono: 3 drogowskazy i 2 tablice

orientacyjne przy schroniskach. Również przygotowano materiał dla szlaków turystycznych na odzyskanym terenie Jaworzyny Spiskiej.

Nadzór i kierownictwo robót spoczywało w rękach pp. mgra W. Mileskiego, J. Oppenheima i mgra Z. Korosadowicza.

Oddział Krakowski wykonał odcinek nowej ścieżki między mostem przy Wodospadach Mickiewicza a schroniskiem w Roztoce, całą ścieżkę umacniając, odwadniając i oczyszczając z kamienia, szutru itp. Naprawił też kładkę na wypływie Rybiego Potoku z Morskiego Oka i niektóre odcinki ścieżki nad tym jeziorem.

Oddział Zakopiański dokonał naprawy a miejscami przebudowy kapitalnej na ścieżce w dolinie Roztoki aż do schroniska w dol. Pięciu Stawów Polskich (z wykuciem nowego odcinka trasy pod progiem Siklawy oraz wybudowaniem nowego solidnego mostu i kilku kładek drewnianych) oraz naprawił parę odcinków ścieżki z Pięciu Stawów przez Świstówkę na Opalone.

Sekcja Narciarska Oddz. Zakopiańskiego ustawiła na szlakach i wariantach narciarskich tyki ze strzałkami kierunkowymi szlaku narciarskim Hala Pyszna — Siwa Przełęcz dol. Starorobociańska oraz naprawiła szlaki narciarskie: a) Pol. Trzydniówka — Kulawiec — Trzydniowiański Wierch, b) Wyżna Jarząbcza — Czerwony Wierch nad Jarząbczą, c) Wyżna Jarząbcza — Trzydniowiański Wierch, d) dol. Miętusia — skała Piec na Upłazie Miętusim.

Beskidy Zachodnie.

Oddział w Cieszynie uzupełnił znakowanie swoich 63 km szlaków, oraz poprawił kilka tablic orientacyjnych. Poprawił również drogę dojazdową przez Łabajów na Stożek.

Oddział w Białej odnowił 6 szlaków, a mianowicie: Straconka — Groniczki, 1,5 km czerwony; Hrobacza Łąka — zapora wodna w Międzybrodziu, 2 km żółty; zapora wodna w Międzybrodziu przez Wielką Puszczę na Kocierz, 10 km zielony; z Kocierzy przez W Cisownik na żar i do zapory wodnej w Międzybrodziu, 12 km czerwony; Malinowska Skała — Biały Krzyż — Klimczok, 15 km czerwony; Szczyrk — Salmopol — Biały Krzyż, 7 km żółty.

Szereg szlaków odnowił *Oddział w Bielsku*, w szczególności: Las Cygański — Szędzielnia, 7,5 czerwony; wzdłuż granicy polsko-słowackiej; Zwardoń — W Racza — Rycerzowa, 35 km niebieski; od znaku żółtego na W. Raczę — na Przegibek, 4,5 km zielony; od znaku granicznego niebieskiego do schroniska na Przegibku szlak łącznikowy, 4 km czerwony. Ogółem odnowił zatem Oddział 51 km szlaków.

Oddział w Żywcu odnowił następujące szlaki: Głuchaczki — przeł. Jałowiecka — schronisko P. T. T. na Babiej Górze (szlak główny) 10 km czerwony; Hucisko — Czerniawa Sucha — Mądralowa — przeł. Jałowiecka, 16 km niebieski; Zawoja (Widły) — schronisko P. T. T. na Babiej Górze, 5 km zielony; Zawoja (Widły) przez Kwiatek do schroniska na Babiej, 8 km czarny; Węgierska Górka — do przełęczy Pawlusie, 15 km czerwony; Węgierska Górka — Boracza — Sucha Góra — Rajcza, 18 km niebieskie. *Koło w Wadowicach* Oddziału w Żywcu odnowiło szlaki: Wadowice Łysa Góra — Leskowiec — Hucisko, 33½ km niebieski; Mucharz — Leskowiec — Gancarz, 15 km zielony; Skawce — Makowa Góra — Leskowiec — Madohora — Kocierz, 34 km czerwony; Lachowice — Leskowiec, 10 km żółty. Ponadto *Oddział w Żywcu* przeprowadził następujące prace w terenie: przeciął linię grzbietem od Skrzycznego do Baraniej Góry, szerokości 6 m; przeciął i wyznaczył nowy szlak narciarski, nadający się szczególnie do zjazdów z Baraniej Góry do Kamesznicy, szlak ten oznaczono kolorem żółtym; zrekonstruowano szlak łącznikowy z Lipowskiej do Boraczej, wykonany w roku zeszłym, który okazał się do celów narciarskich za stromy (obecnie szlak ten jest bardzo dogodny tak do podejścia, jakoteż i do zjazdów w zimie oraz do wycieczek pieszych w lecie); wykonany nowy szlak zjazdowy narciarski z Wierchu Boraczego przez Zapolankę do Rajczy, w miejsce zjazdu stromego, który utrudniał przejazd szlakiem Lipowska — Rajcza; na polanie koło schroniska na Pilsku, oraz w górnej części hali Miziowej przecięto, względnie usunięto pojedyncze drzewa, celem umożliwienia zjazdów ze szczytu Pilska.

Oddział w Krakowie odnowił następujące szlaki w Gorcach: Kiczora (koło Turbacza) — Przysłop — Średniak — Gorc — Ochotnica, 15½ km., zielony (w tym 8 km. odnow., 7½ nowozn.); wyznakował nowy szlak Gorc — Głębieniec — Nowa Polana — Szczawa, 6½ km., niebieski; Nowa Polana — gajownia w Rzekach — Przysłop (Lubomierz Górny — st. nocl. P. T. T. u Gnieckiego), 3 km., czerwony.

Szereg nowych szlaków wyznakował w swoim terenie *Oddział w Nowym Sączu*. Są to: Jazowsko — Przehyba, 10 km., zielony; Klęczany — Rojówka, 4 km., czerwony; Przehyba — Szlachtowa, 8 km., zielony; Męcina — Chełm, 3 km., żółty. Ponadto odnowił Oddział szlaki następujące: Piwniczna — Łomnica — Pisana Hala, 8 km., żółty; Piwniczna — Eliaszówka, 6 km., zielony; Piwniczna — Niemcowa — Rogacz, 6 km., żółty; Piwniczna — Obidza — Jaworki, 17 km., czerwony; Rytro — Niemcowa — Rogacz, 7 km., czerwony; Stary Sącz — Przehyba, 18 km., niebieski; Limanowa — Just — Chełm, 17 km., niebieski; Grybów — Wawrzka, 8 km., niebieski. *Koło w Starym Sączu* Oddziału poprawiło szlak turystyczny Stary Sącz — Przehyba, oraz opracowało nowe trasy szlaków: Barcice — Makowica i Stary Sącz — Gabon — Przehyba.

Oddział w Tarnowie wyznakował względnie odnowił następujące szlaki: st. kol. Pleśna — Wał — Łowczówek (cmentarz legionowy) — Pleśna, 18 km., niebieski i czerwony; Ciężkowice (stacja) — Rożnów, 28 km., niebieski; oraz odnowił następujące: Rożnów — Gródek — Jelna, 12 km., czerwony; Rożnów — Just, 10 km., niebieski, Rożnów — Ostry Szczyt — Witowice Górne — do gościńca, 5 km., zielony; Tymbark — Mogielica — Przysłop, 24 km., żółty, Dobra (stacja) — Mogielica, 10 km., zielony; Kasina Wielka (stacja) — Śnieżnica — Ćwilin — Mogielica — Hala — Szczakowa, 30 km., niebieski. *Koło w Bochni* Oddziału odnowiło: Żegocina — Łososina Górna, 8 km., żółty; Gruszowiec — Ćwilin — Mogielica, 10 km., niebieski; Mogielica — Szczawa, 9 km., niebieski; a wyznakowało na nowo Łososina Górna — Tymbark, 5 km., żółty.

Oddział w Krynicy odnowił trzy szlaki: Schronisko na Jaworzynie — Czarny Potok, 5 km., żółty, Jaworzyna — Czarny Potok, 3 km., zielony; Jaworzyna — Runek, 3 km., czerwony.

Beskidy Środkowe.

Żywą działalność w zakresie wzbogacenia ubogiej dotychczas sieci szlaków w Beskidach Środkowych rozwijał *Oddział w Gorlicach*, który wyznakował i odnowił po pięć szlaków, łącznej długości 186,7 km. Nowoznaczone szlaki są następujące: z Folusza na Kornuty, 6,6 km; z Magóry Wątkowskiej do Folusza (przez Diabli Kamień) 7,7 km, niebieski; z Magóry Małastowskiej od szosy do Banicy, 6 km., niebieski; z Gorlic do Ciężkowic, 25,3 km., niebieski; z Gorlic do Bartnicy, 7,7 km., żółty. Odnowione zostały szlaki: z Gorlic na Magórę Małastowską, 17,6 km., niebieski; z Gorlic przez Kornuty do Żmigrodu, 40 km., zielony; ze Stróż przez Magórę Małastowską do Wysokiej, 41 km., zielony; z Grybowa do Wysowej, 34,1 km., niebieski; z Dzielca (od Krynicy) do Magóry Wątkowskiej, 40,7 km., czerwony (odcinek szlaku głównego).

Karpaty Wschodnie.

Oddział we Lwowie odnowił następujące szlaki: szlak główny z Jali przez dolinę Pietrosa — Popadia — Parenki — Płyśce — Grofa — schronisko w Mołodzie — Mołoda — Sołotwina — Sywania — Ukierna — schronisko w Świcy — Gorgan Wyszkowski — schronisko w Wyszkowie, około 72 km., czerwony; odcinek szlaku głównego ze szczytu Sywuli do schroniska na Ruszczynie, około 1½ km., czerwony; z Hyczawej do Piskawy, ok. 5 km., żółty. Razem pomalowano i poprawiono 83 km. szlaków.

Oddział w Drohobyczu odnowił szereg szlaków, a mianowicie: Ciuchowy Dział — Podhorodce — Widnoha, 25 km., niebieski; Malmanstal — Widnoha — Paraszka, 20 km., czerwony; Majdan — Malmanstal — Czarna Góra, 18 km., żółty; Truskawiec — Ciuchowy Dział, 14 km., czerwony; Mraźnica — Ciuchowy Dział, 7 km., żółty.

Koło w Bitkowie Oddziału w Stanisławowie poprawiło i odnowiło znakowanie na szlakach Bitków — Buchtowiec, Bitków — Wodospad Maniawski i Bitków — Pasieczna. *Koło w Jaremczu* tegoż Oddziału poprawiało i oczyszczało ścieżki turyst. na glorietę małą i dużą nad Jaremczem, Aleję pod glorietą nad Prutem i szlaki Jawornik, Synieczkę i Bukowicę oraz do potoku Zieloniczka. Nader ważny nowy szlak

o dług. ok. 40 km. wytyczyło i wyznakowało *Koło w Kałuszu* Oddziału w Stanisławowie, a mianowicie: od Wysokiej przez Seredną — Pasieczny Wierch — pasmo Dolnej Zapłaty — Czarny Wierch — Szumleczy Wierch — w poprzek grzbietu Hryńków — Wielki i Mały Kłym — Łopata — do Jasienia. Na koniec *Koło w Mikuliczynie* Oddz. Stanisławowskiego poprawiło i uzupełniło znakowanie na szlakach do Kosmacza i na Pożeretula, a *Koło w Nadwornej* odnowiło znaki turystyczne z Rafajłowej przez Wołkon na Bratkowską i od schroniska na Pantyrze do Rafajłowej.

Oddział w Kołomyi odnowił 10 szlaków, a mianowicie: Kosmacz — Łysina przez Cwilewę, 8½ km., niebieski; Jabłnów — Prokurawa przez Karmaturę, 10 km., zielony; Jabłonów — Szeszory przez Łebedyn, 11 km., czerwony; Kostrzyca - - Bukowiela, 9 km., zielony; Kostrzyca — Żabie Ilcia, 12 km., zielony; Kosmacz — Żabie Słupejka, 27 km., czerwony; Kosmacz — Rotyło — Ilcia Górna, 20 km., żółty; Kosmacz — Polanica Czemegowska (Podsyhołka) 7½ km., żółty. Prócz tego na szlaku Kosmacz — Uścieryki przez Ihrec — Pisany Kamień (40 km.) odnowiono znaki do przełęczy Bukowiec, skąd szlak ten jako nowoznaczony biegnie obecnie do Uścieryk (niebieski); wreszcie odnowiono szlak Kosmacz — Munczelik, 13 km., zielony.

W wyniku końcowym otrzymujemy więc następujące wyniki:

W ciągu 1938 r. wykonano nowych szlaków:

w Tatrach	4	km
w Beskidach Zachodnich i Środkowych . .	140½	km
w Karpatach Wschodnich	67	km
tj. razem	210½	km

Nadto uzyskano przez przyłączenie do Polski części Beskidów Śląskich z odzyskanego terytorium Ziemi Cieszyńskiej sieć szlaków, którą się obecnie przystosowuje do ogólnej sieci szlaków P. T. T. w Karpatach. *Oddział Cieszyński* przejął tam 177 km szlaków. Doliczyć wypadało by też 27 km szlaków znakowanych uzyskanych na terenie Jaworzyny Spiskiej (liczymy tylko te szlaki, które pozostaną w publicznym używaniu).

W ten sposób ogólny kilometraż szlaków górskich PTT. wzrósłby w porównaniu z rokiem poprzednim o 414 km i wynosił by z końcem 1938 r. 4 717½ km.

Odnowiono w 1938 r. szlaków:

w Tatrach	214	km
w Beskidach Zachodnich	790½	km
w Karpatach Wschodnich	367½	km
tj. razem	1 372	km

c) Ulgi i przywileje członków P. T. T.

Korzystanie w ub. roku przez członków Towarzystwa z uprawnienia (opartego na konwencji turystycznej polsko-czeskosłowackiej z 1925 roku) do swobodnego poruszania się przez nich w obrębie t. zw. konwencyjnego pasa turystycznego na pograniczu górskim obu państw, doznawało wielu przeszkód i utrudnień z powodu przewrotów i zmian politycznych. Wszakże wstrzymany ruch turystyczny na pograniczu doznał ulżenia ze strony czynników administracyjnych przed rozpoczęciem się sezonu letniego i w pełni sezonu korzystanie z uprawnień konwencji nie natrafiało na przeszkody. Również członkostwo P. T. T. dawało szereg udogodnień i przywilejów w ub. roku na terenie Karpat Wschodnich w zakresie poruszania się w strefie nadgranicznej, fotografowania, ruchu nocnego itp. — Jesienią 1938 r. napięcie i zmiany polityczne zniewoliły władze do bardzo dalekiego ograniczenia przywilejów, wypływających z konwencji turystycznej W szczególności zgodne porozumienie Polski i Czecho-Słowacji zawiesiło korzystanie z konwencji na czas ograniczony na terenie Karpat Wschodnich, poźniejsze zaś wypadki polityczne a w szczególności rozpad Czecho-Słowacji doprowadziły do formalnego wygaśnięcia konwencji. Zarząd Główny P. T. T. w nowej sytuacji politycznej starać się będzie w ramach możliwości państwowych uzyskać dla członków P. T. T. wszelkie ewent. korzyści z przyszłych układów turystycznych z południowymi sąsiadami zakarpackimi, zbiera też i przygotowuje wszelkie materiały potrzebne do tej pracy.

W zakresie ulg i zniżek w schroniskach i stacjach turystycznych P. T. T. rozpoczęło wprowadzać zasadę, aby członkowie Towarzystwa korzystali także z wydatnych zniżek w cenach potraw i napoi. Członkowie P. T. T. korzystali w ub. roku ze zniżek i ulg w schroniskach Związku Harcerstwa Polskiego, klubów zrzeszonych w Pol. Związku Narciarskim, Pol. Tow. Turystyczno-Sportowego „Beskid Śląski", Klubu Czesko-Słowackich Turystów, Zw. Górskich Tow. Turystycznych Jugosławii, Bułgarskiego Zw. Turystycznego, Greckiego Klubu Alpejskiego, Tow. Karpathen-Verein (w Słowacji) oraz mieli możność na mocy specjalnego układu korzystać z pewnego typu ustalonych ulg w schroniskach klubów alpinistycznych, zrzeszonych w Międzynarodowej Unii Alpinistycznej.

Okres letni dał możność członkom P. T. T. korzystania w szerszej niż poprzednio mierze z ulg i zniżek w turystycznych przejazdach kolejowych a to w związku z wprowadzonymi przez Ministerstwo Komunikacji na miejsce 1 000 i 2 500 km biletów tzw. „książeczek turystycznych", dających więcej korzyści i możliwości. W chwili, gdy piszemy te słowa już działają według tego samego systemu funkcjonujące zniżki na 1939 r., ze znacznie rozszerzonym jednak okresem ważności i rozmiarami, tj. zasięgiem możliwości przejazdowych

Członkowie otrzymywali nadal rocznik P. T. T. „Wierchy", którego tom XVI ukazał się z końcem grudnia 1938 r., oraz do sierpnia ub. roku ilustrowany miesięcznik „Turystę w Polsce", następnie zlikwidowany.

Członkom P. T. T. przysługiwały nadto zniżki przy nabywaniu wydawnictw Towarzystwa, ulgi w zwiedzaniu szeregu obiektów turystycznych w Polsce i Słowacji (np. jaskinie), udogodnienia i zniżki w przejazdach kolejkami leśnymi w Polskich Karpatach Wschodnich i na elektr. kolei podtatrzańskiej w Słowacji.

d) Przewodnictwo górskie.

Sprawy przewodnictwa P. T. T. na terenie tatrzańskim zostały skupione w osobnej Komisji Przewodnickiej P. T. T., na której czele — z ramienia Klubu Wysokogórskiego — stoi Justyn T. Wojsznis. W okresie letnim Komisja zorganizowała — z zasiłku Zarządu Głównego — kurs przeszkoleniowy dla przewodników. Sporządzono nowe odznaki przewodnickie. Usprawniono prace Komisji.

Ważną zmianą w zakresie organizacji i form prawnych przewodnictwa tatrzańskiego było wydane w grudniu przez starostę powiatowego nowotarskiego zarządzenie obejmujące regulamin porządkowy dla zawodowych przewodników turystycznych w Tatrach. W związku z powyższym zwróciło się P. T. T. natychmiast o powierzenie mu opieki i prowadzenia przewodnictwa, co też z początkiem 1939 roku, zostało mu przez Starostwo przyznane. Obecnie są w toku prace wewnętrzne, wiążące regulaminy przewodnickie itp. z rozporządzeniem starostwa.

W innych częściach gór polskich, gdzie pracują przewodnicy P. T. T. nie zaszły żadne zmiany.

6. WYDAWNICTWA, BIBLIOTEKA, PROPAGANDA.

a) Wydawnictwa.

Już w zaraniu swej działalności, w latach siedemdziesiątych ub. stulecia uznało Towarzystwo Tatrzańskie za jeden z głównych działów swej pracy propagandę i krzewienie znajomości spraw górskich za pomocą własnych wydawnictw, postawionych na odpowiednio wysokim poziomie. To też już w 1876 r. ukazał się pierwszy tom ozdobnego rocznika „Pamiętnika T. T.", który odtąd kontynuowano aż do roku 1920. Z kolei, od 1923 r., zaczęły się, jako kontynuacją „Pamiętnika", ukazywać „Wierchy", założone z inicjatywy J. Gw. Pawlikowskiego i Oddziału Lwowskiego P. T. T., po kilku latach przejęte przez Zarząd Główny P. T. T. jako centralna dla całego T-wa publikacja. Roczniki tych wydawnictw zawarły w sobie znaczną część dziejów poznawania gór polskich, ich racjonalnego uprzystępniania turystycznego, ich ukochania przez ogół społeczeństwa polskiego. Żaden badacz kultury nie może przejść obok nich obojętnie.

Na 1938 rok wyszedł z druku XVI tom „Wierchów", będący w ogólnym zbiorze roczników T-wa tomem 54. Jest to pokaźny rozmiarami (244 strony) tom, bogato ilustrowany, i starający się — jak co roku — o uwzględnienie w rozplanowaniu i tematyce tomu całości zagadnień związanych z górami. Ponieważ rocznik ten, będący doroczną bezpłatną premią dla członków P T. T. jest dostępny wszystkim, pomijamy

dokładniejszy przegląd jego treści, podkreślając jedynie trwałą wartość takich wydrukowanych w nim prac jak np. Adolfa Chybińskiego „Szymanowski a Podhale", Tadeusza Malickiego „W kolibie na Jaworzynie" i in. W tomie nie brak ani rozpraw regionalnych, ani artykułu popularno-naukowego z dziedziny przyrody górskiej, ani artykułu opisowego z mało znanych części Wschodnich Karpat, ani artykułu popularno-alpinistycznego, ani relacji z wyprawy odkrywczej, pokaźna kronika porusza wszystkie działy życia górskiego od badań naukowych do piśmiennictwa, obejmując poza tym kilka artykułów z dziedziny badań literackich (o Strugu, Stęczyńskim itp.).

Redakcję „Wierchów" stanowili — jak i w latach ubiegłych — prezes P. T. T. prof. dr Walery Goetel, jako redaktor naczelny oraz Jan Alfred Szczepański jako jego zastępca, przy nader czynnej pomocy — także jako sekretarza i administratora wydawnictwa — mgra Witolda Mileskiego.

Omawiany rocznik ukazał się z opóźnieniem, dopiero w styczniu 1939 r. był w rękach Czytelników. To opóźnienie nie było jednak winą redakcji: spowodowały je znane wydarzenia polityczne w jesieni 1938 r., przynoszące Polsce odzyskanie części kresów karpackich, znajdujących się od dwudziestu lat pod władzą Czecho-Słowacji. — Echa tych wielkich wydarzeń musiały znaleźć należyte miejsce w „Wierchach", poświęcono im sprawozdawcze uwagi na wstępie „Kroniki" oraz wstępną impresję pióra Władysława Krygowskiego — a ponieważ zadecydowały się dopiero w ostatnim dniu listopada, jasnym jest, że rocznik przed styczniem nie mógł być gotowy.

Niemniej, na rok bieżący projektowane jest wyjście najbliższego tomu „Wierchów" już z początkiem grudnia b. r.

Drugim stałym wydawnictwem P. T. T. jest finansowany głównie przez Zarząd Główny P. T. T. a wydawany przez Klub Wysokogórski „Taternik", którego wyszedł ostatnio rocznik XXII (1937—38) pod redakcją Zdzisława Dąbrowskiego. Możemy bez fałszywej skromności powiedzieć, że w „Taterniku" posiadają polscy turyści wysokogórscy czasopismo alpinistyczne o poziomie dorównywującym najlepszym wydawnictwom zagranicą. Wydawnictwo ma charakter fachowy, zgodnie z rozwojem współczesnego polskiego alpinizmu zajmuje się dziś więcej górami egzotycznymi i udziałem polskim w ich odkrywaniu niż taternictwem, ale właśnie dlatego jest to pismo dla każdego turysty górskiego, interesującego się polską ekspansją, wprost niezbędne. Na ostatnim roczniku odbiły się pewne restrykcje funduszowe, musiał się on zamknąć w 176 stronach (roczniki poprzednie były obszerniejsze o kilkadziesiąt stron); było to dotkliwe uszczuplenie materiału, mamy nadzieję, że chwilowe.

Na uwagę zasługuje pieczołowita strona zewnętrzna „Taternika", na podkreślenie skrupulatna praca redaktora, widoczna w każdym szczególe i świadcząca o wielkim umiłowaniu tematu.

Z innych wydawnictw Towarzystwa wymienić należy udatnie zredagowaną broszurę propagandową „Narciarstwo w P. T. T.", będącą informatorem turystyki narciarskiej w łonie P. T. T. na sezon 1938/39. Broszura ta, estetycznie ilustrowana i zawierająca wiele praktycznych informacyj dla turysty górskiego, została przygotowana przez Sekcję Narciarską Oddz. P. T. T. we Lwowie przy współpracy Komisji Narciarskiej P. T. T. i Centralnego Biura Towarzystwa.

Sekcja Narciarska Oddziału P. T. T. w Warszawie wydała własny „Kalendarzyk" formatu kieszonkowego.

b) Biblioteka.

Centralna Biblioteka P. T. T. wzrosła w okresie sprawozdawczym o 110 pozycji czyli zawiera ponad 2 100 dzieł.

Oprócz stale otrzymywanych roczników wydawnictw (znanych już ze Sprawozdania za lata 1936/37) przybyły i zapisane zostały chronologicznie następujące dzieła: monografie przewodnikowe Biecza, Ziemi Bocheńskiej, Sambora, Rabki i okolicy, w powiecie Skałackim, nadto następujące dzieła: Ks. F. Machay: „Gazda Piotr Borowy" i „Moja droga do Polski" II wyd.; W. Orkan: „Śleboda"; Dropiowskiego: „Karbunkuł" (dar prof. Arvaya); K. Sosnowski: „Garść wrażeń z Bułgarii"; J. M. Rytard: „Wierchowina"; A. Komoniecki: „Dziejopis Żywiecki"; J. Rzewnicki: „Moje przygody w Tatrach"; J. G. Pawlikowski: „O lice ziemi"; E. Pawłowski: „Kurniawa"; F. S. Smythe· „Obóz szósty"; Z. Kuleszyna i T. Pawłowski: „Skalne drogi w Tatrach

Wysokich"; Dr Al. Kosiba: „Grenlandia"; B. Olszewicz: „Obraz Polski dzisiejszej"; „Rocznik Podolski" tom I; „Znicz Podola" roczniki I i II; J. Falkowski: „Zachodnie i Północno-wschodnie pogranicze Huculszczyzny (2 t); T. Malicki: „Ludzie z gór"; T. Limba: „Na turniach"; „Gronie", rocznik I; Semkowicz: „Materiały źródłowe do dziejów osadnictwa Górnej Orawy", t. II.

Z nabytków obcojęzycznych i zagranicznych wyróżniamy: „Sbornik Klubu přírodovědeckého v Brne" (z lat 1934—37); Dr Pankewycza. „Ukrajinśke howory Pidkarpatskoji Rusy i D. Andrusov: „Geologie Slovenska" t I (wydane przez Instytut Słowiański w Pradze); czasopisma: „Nasz Łemko" (Lwów) — roczniki IV i V; „Bezkydy-Jeseníky" XI; „Irish Travel" XI, XII, XIII; „Horolezec" V; „Nasza Bat' kiwszczyna" I i II; „Durmitor". Następnie dzieła: „Vers les glaciers de l' equateur. Le Ruwenzori (mission scientifique belge)" 1932; M. Zurbriggen: „Von den Alpen in den Anden"; Fr. Schmitt: „Der Bergsteiger von heute"; W. Penek: „Durch Sandwüsten auf Sechstausender"; R. Pilát: „Cvičné skaly"; E. Bethlenfalvy: „Die Tierwelt der Hohen Tatra"; R Maša: „Vysoké Tatry"; J. Tarnowycz: „Werchami Łemkiwśkoho Beskidu". Poza tym: Cztery włoskie przewodniki po Alpach (ze serii wydawanej przez Centro Alpinistico Italiano", 15 starych roczników oprawnych „Zeitschrift des D. u. Oe Alpenvereins", uzyskanych drogą wymiany za komplet „Wierchów". — Liczba map i przeźroczy nie zwiększyła się, liczba ich jest ta sama, co w roku 1937/38, tj. 120 i 1 116.

Zaznaczyć należy, że księgozbiór P. T. T. w Krakowie poza kompletnymi rocznikami posiada kilkadziesiąt zdefektowanych roczników czasopism polskich i zagranicznych, których dziś już P. T. T. nie może uzupełnić, nadto wiele luźnych zeszytów lub numerów czasopism, spełniających rolę wzorów danych wydawnictw.

Niezależnie od Centralnej Biblioteki P. T. T. należy wspomnieć, że sporo Oddziałów a nawet Kół posiada własne biblioteki, skromniejsze lub zasobniejsze Trzeba też nadmienić, że biblioteki Klubu Wysokogórskiego P. T. T. i jego Kół stanowią zbiory z zakresu literatury alpinistycznej, wydatnie uzupełniającym księgozbiór P. T. T.

c) Propaganda.

Działalność propagandowa P. T. T. doznała silnego rozwoju dzięki rozbudowie referatu propagandowego Centralnego Biura Twarzystwa. Referat ten prowadzony przez red. St. Kaszyckiego, zmontował sprawny serwis prasowy i radiowy, rozpoczął wydawanie regularne „Turystycznego Biuletynu Prasowego P. T. T.", uporządkował archiwum klisz, fotografii i matryc drukarskich. Umieszczono celowo liczne artykuły propagandowe i teksty reklamowe w rozmaitych publikacjach.

Centralne Biuro w Krakowie i jego Filia w Zakopanem udzieliły w ciągu r. 1938 olbrzymiej liczby informacyj i wyjaśnień dla interesantów zgłaszających się osobiście, telefonicznie lub pisemnie.

Z innych działów propagandy rozwijanej przez ośrodki P. T. T. należy wymienić przede wszystkim pracę Komisji Imprez Kulturalnych Oddziału w Poznaniu. Jej pełna inicjatywy i pomysłowości działalność może służyć za wzór innym Oddziałom na tym polu, zwłaszcza oddalonym od terenów górskich. Oddział w Poznaniu zorganizował dwie uroczystości spisko-orawskie, serię odczytów, parę wystaw itp. Szczegóły patrz sprawozdanie Oddziału. Wyniki były pod każdym względem dodatnie.

Na baczną uwagę zasługuje też akcja propagandowa zwłaszcza w zakresie fotografiki (za pośrednictwem wystaw i konkursów) Oddziału Stanisławowskiego, akcja organizacji wycieczek prowadzona przez Oddział Katowicki i jego Sekcję Wysokogórską. Dalej wystawa wydawnictw turystycznych narciarskich zorganizowana przez Oddział Lwowski. Itd., niemal każdy Oddział starał się w ramach swych możliwości zadośćuczynić temu ważnemu postulatowi pracy, jakim jest dział propagandy, jednającej Towarzystwu członków i przyjaciół.

Ponieważ szczegóły podają Oddziały we własnych sprawozdaniach (część druga), na tym miejscu ograniczamy się tylko do ogólnego zestawienia.

W dziale *odczytów i prelekcyj* należy wymienić odczyty organizowane przez Oddziały w Łodzi, Nowym Targu, Tarnowie, Kole Dziedzickim Oddziału Bielskiego; inauguracyjny swój odczyt zorganizował Oddział w Bydgoszczy; Oddział w Warszawie wespół z Klubem Wysokogórskim i paru innymi organizacjami urządził z wielkim powodzeniem odczyt alpinistyczny gościa z Francji, p. Jana Escarra, b. prezesa Klubu Alpejskiego Francuskiego, dyskusyjne zebrania towarzyskie i odczyty miały miejsce również we wszystkich ośrodkach wysokogórskich.

Wycieczki górskie zorganizowały przede wszystkim Oddziały w Białej, Bielsku (Koło Dziedzickie), Cieszynie, Częstochowie, Gorlicach, Nowym Targu, Wilnie. — Oddział w Sosnowcu zorganizował nawet kurs wysokogórski w Tatrach, mogący być wstępem do właściwych kursów taternictwa jakie co roku urządza Koło Zakopiańskie Klubu Wysokogórskiego. Propagandę wśród młodzieży rozwijało wiele Oddziałów, szczególnie Bielski i Lwowski.

Umieszczanie map oszklonych na dworcach kolejowych, tablic orientacyjnych w ośrodkach ruchu turystycznego, plakatów propagandowych, gablotek z wydawnictwami i komunikatami P. T. T., prowadziła większość Oddziałów, pracujących bezpośrednio w terenie górskim, a także niektóre inne. Oddział w Cieszynie szybko przeprowadził tę akcję również na ziemiach śląskich odzyskanych w jesieni 1938 roku.

7. STOSUNKI ZEWNĘTRZNE.

a) w kraju.

Rok ubiegły wykazał dalsze zacieśniające się kontakty i stosunki z szeregiem organów oficjalnych, stowarzyszeń społecznych, instytucyj i organizacyj kulturalno-naukowych, klubów i związków turystycznych itp. Styczność z władzami państwowymi i samorządowymi rozwijała się również pomyślnie. Z pośród nich najżywszą styczność posiadało P. T. T. w roku sprawozdawczym z Państwowym Urzędem Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego, a Oddziały P. T. T. z jego okręgowymi placówkami P. U. W. F. i P. W. subwencjonował liczne prace P. T. T. z zakresu inwestycyj w schroniskach i dopomagał wydajnie pracy P. T. T. w zakresie wychowawczym i przeszkoleniowym, subwencjonował różnego rodzaju kursy i obozy górskie, urządzane przez Oddziały i Sekcje P. T. T. i Klub Wysokogórski (narciarskie, górsko-turystyczne, taternickie, ratownicze, młodzieżowe itd.), wreszcie przyczynił się osobną subwencją do dopomożenia akcji ratownictwa górskiego, prowadzonej przez Ochotnicze Pogotowia Ratownicze P. T. T.: Tatrzańskie, Babiogórskie i Czarnohorskie. Kontakt z Wydziałem Turystyki Ministerstwa Komunikacji wykazywał tendencję do zacieśnienia się — szczególnie w zakresie spraw dotyczących zniżek kolejowych, gospodarki turystycznej w górach, publikacyj propagandowych i informacyjnych itp. Z innych władz i organów państwowych, z którymi współpraca P. T. T. rozwijała się szczególnie pomyślnie wymieniamy: Ministerstwa Spraw Wojskowych, Zagranicznych, W. R. i Oświecenia Publicznego, Wewnętrznego, urzędy wojewódzkie i starostwa powiatowe, Wojskowy Instytut Geograficzny, Naczelną Dyrekcję i Okręgowe Dyrekcje Lasów Państwowych, poszczególnymi Komitetami Ochrony Przyrody i t. p.

Współpraca P. T. T. ze Związkiem Ziem Górskich jako naczelną instytucją mającą na celu koordynację i inicjatywę poczynań w zakresie rozwoju kulturalnego i gospodarczego regionów górskich w Polsce, rozwijała się pomyślnie i owocnie. Przedstawiciele P. T. T. pracowali w ub. roku licznie zarówno w centralnych organach Związku jak też w jego Oddziałach wojewódzkich. Prezes P. T. T. prof. dr W. Goetel pełnił w 1938 r. funkcje wiceprezesa Zarządu Głównego i Rady Naczelnej Z. Z. G. Po szczegółowe informacje o życiu Związku, o Zjeździe Górskim w Nowym Sączu, o Karpackich Naradach Gospodarczych tamże itd. odsyłamy do kroniki t. XVI „Wierchów".

W 1938 r. przystąpiło P. T. T. jako członek do Polskiego Tow. Wypraw Badawczych, z którym współpracuje przy organizacji ekspedycji alpinistycznych w góry egzotyczne.

W dalszym ciągu utrzymywało P. T. T. współpracę terenową i organizacyjną z pokrewnymi organizacjami turystycznymi i pracującymi na polu wychowania fizycznego. W szczególności łączyły nas dobre stosunki z Polskim Tow. Krajoznawczym, Podolskim Tow. Turystyczno-Krajoznawczym, Ligą Popierania Turystyki, Tow. Przyjaciół Huculszczyzny, Ligą Ochrony Przyrody (której P. T. T. jest nadal zbiorowym członkiem), Związkiem Letniskowym Powiatów i Gmin Województwa Krakowskiego, Polskim Związkiem Turystycznym w Krakowie, Międzykomunalnymi Związkami „Karpaty Wschodnie" w Stanisławowie i „Bieszczady" we Lwowie, Śląskim Zw. Propagandy Turystycznej itp.

Współpraca P. T. T. z Polskim Związkiem Narciarskim utrzymywała się nadal poprzez Sekcje Narciarskie P. T. T., które w liczbie 26 zrzeszone są jako kluby

w P. Z. N. Przedstawiciele Sekcyj Narciarskich P. T. T. wchodzą w skład władz Okręgów Narciarskich oraz Rady Narciarskiej P. Z. N. i współdziałają w ich pracach.

Żywe stosunki łączyły nas w dalszym ciągu ze Związkiem Harcerstwa Polskiego, z którym ścisły układ o wzajemnym współdziałaniu w zakresie rozwoju górskiej turystyki młodzieży rozwija się pomyślnie; w ub. roku zaczęły wydawać rezultaty kontakty poszczególnych Oddziałów P. T. T. z męskimi i żeńskimi komendami wojewódzkimi. Osobna wzmianka należy się stosunkom Górskiego Kręgu Starszoharcerskiego z P. T. T. i Klubem Wysokogórskim. Przy współudziale tego Kręgu odbył się w czasie od 14 do 25 sierpnia 1938 r. w Tatrach 12-dniowy Harcerski Kurs Wysokogórski. Pierwsze dwa dni, była to wędrówka z Zakopanego przez dolinę Kościeliską, Halę Pyszną, Tomanową, Czerwone Wierchy i Kondratową do schroniska na Hali Gąsienicowej. Dalsze dni były wypełnione wycieczkami turystycznymi i wspinaczkami w okolicy Hali Gąsienicowej. Kurs liczył 21 osób z 13 ośrodków harcerskich. Kurs miał za zadanie naukę taternictwa, poznanie Tatr i zaznajomienie się z przyrodą, literaturą, sztuką i krajobrazem Tatr.

Jesienią 1938 r. P. T. T. przystąpiło jako jedna z pierwszych organizacyj do współzałożenia Głównego Komitetu Pomocy dla Spisza, Orawy i Czadeckiego w Krakowie, dając mu od początku pełną współpracę i pomoc całego swego aparatu organizacyjnego, zasilając jego akcję materiałami i ludźmi, dopomagając akcji propagandowej i publicystycznej itd. Do Zarządu Komitetu weszli czynni członkowie P. T. T. pp.: prof. dr W. Goetel, prof. dr W. Semkowicz, mgr W. Krygowski, mgr W. Mileski, prof. K. Sosnowski. Z Oddziałów P. T. T. weszli liczni członkowie P. T. T. do lokalnych komitetów spisko-orawskich (patrz powyżej ustęp „Akcja spisko-orawska").

b) zagranicą.

W ub. roku P. T. T. utrzymywało styczność z pokrewnymi organizacjami turystyki górskiej zagranicą bądź to bezpośrednio, bądź też za pomocą kontaktu z Międzynarodową Unią Alpinistyczną (Biuro w Genewie) i z Asocjacją Słowiańskich Tow. Turystycznych (stały sekretariat w Krakowie). Prezes P. T. T. zasiada w Komitecie Wykonawczym Unii i w Prezydium Rady Asocjacji, (w której członkowie P. T. T. obejmowali nadto stanowiska: skarbnika Rady, członka st. Sekretariatu i oba miejsca w Komisji Rewizyjnej).

Doroczna konferencja P. T. T. z Klubem Czesko-Słowackich Turystów w sprawach gospodarki turystycznej na pogranicznych terenach tatrzańskich nie mogła się odbyć jesienią b. r. z powodu zmian politycznych w Czecho-Słowacji. W drugiej połowie odbyła się tylko konferencja porozumiewawcza sekretarzy Tatrzańskich Komisyj P. T. T. i K. Cz. S. T. w Nowym Smokowcu. Dalsza styczność uległa na pograniczu zahamowaniu; nawiązano wstępne kontakty z „Klubem Słowackich Turystów i Narciarzy", który po przewrocie jesiennym objął gospodarkę turystyczną na obszarze Słowacji. Rozwój wypadków politycznych na ziemiach czesko-morawskich na razie uniemożliwił uprawianie stosunków normalnych z Klubem Czeskich Turystów.

Przy współpracy z Asocjacją Słowiańskich Tow. Turystycznych wysłano do Jugosławii w ub. roku prelegenta z P. T. T. w osobie p. J. Stolarskiego, który w paru miastach Słowenii i Chorwacji wygłosił odczyty o turystyce i terenach górskiej turystyki w Polsce oraz o taternictwie i polskich egzotycznych wyprawach alpinistycznych, ilustrowane przeźroczami, dostarczonymi przez Oddział Krakowski, Zarząd Główny i Klub Wysokogórski P. T. T.

Utrzymywano kontakt z kilkudziesięcioma instytucjami i stowarzyszeniami zagranicznymi drogą korespondencji, przesyłania informacyj, wymiany wydawnictw i czasopism periodycznych itp. Między tymi kontaktami wymienić wypada przede wszystkim styczność z Międzynarodowym Biurem Ochrony Przyrody w Brukseli i z wielkimi klubami alpejskimi Zachodniej i Środkowej Europy (Anglia, Francja, Szwajcaria, Niemcy, Włochy).

Wreszcie należy dodać, że kierownik Centralnego Biura P. T. T., podobnie jak w ubiegłych latach utrzymywał kontakt z licznymi towarzystwami, instytucjami i placówkami turystycznymi w kraju i zagranicą. W szczególności podtrzymywano drogą korespondencji i wymiany publikacyj serdeczne stosunki z zagranicznymi organizacjami turystycznymi i krajoznawczymi wielu krajów europejskich i zamorskich, a nawet egzotycznych.

8. BADANIA NAUKOWE I PRACE MUZEALNE.

Trudny okres restrykcyj budżetowych w życiu P. T. T. nie mógł się niestety nie odbić na subwencjonowaniu i popieraniu prac naukowych związanych z górami. Działalność P. T. T. na tym polu doznała z przyczyn zrozumiałych pewnego zahamowania, mamy nadzieję, że chwilowego. Tak np. Oddział Krakowski zmuszony był wstrzymać wypłaty udzielanych corocznie subwencyj na cele naukowe.

Niemniej i w dziale popierania prac naukowych możemy wymienić szereg pozytywnych dokonań. Zarząd Główny P. T. T. pokrył część kosztów badań zawartości tlenu w wodzie jezior tatrzańskich, zapoczątkowanych w 1938 r. przez Zakład Ichtiobiologii i Rybactwa Uniw. Jagiellońskiego. Nadto popierał nadal finansowo zakopiańską stację Państw. Instytutu Meteorologicznego oraz Studium Turyzmu przy Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie.

Oddział Rabczański rozwijał dalej swą opiekę nad Muzeum im. Orkana w Rabce, zinwentaryzował całkowicie zbiory i uzupełnił je kosztem 1 000 zł, a obecnie rozpoczął szeroko zakrojoną akcję, mającą na celu zbudowanie w Rabce nowego gmachu muzeum.

Oddział Poznański subwencjonował badania dr Jerzego Młodziejowskiego na północnym Podtatrzu, ponadto udzielił subwencji w kwocie 200 zł Muzeum Tatrzańskiemu w Zakopanem.

9. OCHRONA PRZYRODY.

Działalność w zakresie ochrony przyrody prowadziło Polskie Tow. Tatrzańskie za pośrednictwem Komisji Ochrony Gór przy Zarządzie Głównym oraz Sekcyj Ochrony Gór przy Oddziałach P. T. T. W roku sprawozdawczym istniało 14 Sekcyj Ochrony Gór przy Oddziałach Towarzystwa: w Bielsku, Cieszynie, Częstochowie, Gorlicach, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Nowym Sączu, Nowym Targu, Rabce, Sosnowcu, Szczawnicy, Zakopanem i Żywcu.

Wśród dodatnich wyników pracy Komisji osiągniętych z niektórymi Oddziałami i ich Sekcjami Ochrony Gór, należy wymienić następujące fakty:

1) W dniu 12. VI. 1938 r. odbyło się uroczyste otwarcie rezerwatu „Kamieni Brodzińskiego", utworzonego dzięki akcji Koła Bocheńskiego Oddziału Tarnowskiego P. T. T. i pomocy finansowej Zarządu Głównego, która umożliwiła wykupienie pięknej grupy skał i lasu, położonych pomiędzy Lipnicą Murowaną a Rajbrotem;

2) Uporządkowanie rezerwatu „Kornuty" w paśmie Magóry Wątkowskiej, oznaczenie jego granic i ustawienie tablic informacyjno-ostrzegawczych;

3) Zapoczątkowanie współpracy P. T. T. z Dyrekcją Lasów Państwowych we Lwowie w zakresie ochrony pamiątek historycznych na terenach Lasów Państwowych w Karpatach Wschodnich, a w szczególności ochrony historycznych wzgórz, uroczysk, obozowisk, okopów, obozowisk powstańczych, obiektów pamiątkowych z czasów walk legionowych itp.;

4) Pomoc finansowa dla kursu ochrony przyrody w Pieninach, zorganizowanego przez Krakowski Oddział Ligi Ochrony Przyrody oraz Koło Przyrodników S. U. J.;

5) Uzgodnienie projektów budowy linij telefonicznych przez Dyrekcję Poczt i Telegrafów w Krakowie do schronisk w dolinie Pięciu Stawów Polskich i na Hali Pysznej w Tatrach oraz pod Trzema Koronami w Pieninach i dostosowanie ich do wymagań ochrony przyrody i krajobrazu;

6) Urządzenie w Krakowie w dniu 3 czerwca 1938 r. wespół z Ligą Ochrony Przyrody, Towarzystwem Przyrodników im. Kopernika i Pol. Tow. Krajoznawczym publicznego zgromadzenia w sprawie ochrony Tatr;

7) Poparcie finansowe przez Oddziały P. T. T. publikacji Michała Pawlikowskiego „Góry i człowiek" i umożliwienie wydania tej pracy poświęconej zagadnieniu ochrony przyrody górskiej.

Wśród spraw, którymi zajmowała się Komisja Ochrony Gór, względnie poszczególne Sekcje O. G., należy wymienić następujące, jako najważniejsze:

a) uzgodnienie z właścicielami hal oraz z Izbą Rolniczą w Krakowie zasad gospodarki pasterskiej na halach tatrzańskich oraz spraw budowy tak zw. wzorowych bacówek (Dol. Pięciu Stawów, Hala Gąsienicowa, Dol. Kościeliska, Huciska); b) opiniowanie projektów budowy nowych dróg na obszarze Tatr, względnie odbudowy i dokończenia budowy. W szczególności przedmiot tych opinii stanowiły projekty budowy drogi Kuźnice—Kalatówki, drogi na Polanę Chochołowską; c) opiniowanie dalszego ciągu inwestycyj na Kasprowym Wierchu, a w szczególności: projektów budowy ścieżki z Kasprowego na Myślenickie Turnie, nartostrady z Kasprowego popod Obłaz, wyciągu saniowego z Hali Gąsienicowej na Kasprowy, ułożenie kabla elektrycznego; d) opiniowanie projektów budowy prywatnych schronisk na obszarze Tatr; e) prace przygotowawcze nad utworzeniem rezerwatu z „Kamienia" pod Szczyrzycem, na terenie wsi Krzesławice; f) konserwacja resztek obalonej przez wiatr lipy w Podobinie, uznanej urzędowo jako zabytek; g) sprawa dokarmiania jeleni na obszarze Tatr; h) doprowadzenie do wymierzenia ogrodzenia i oddania pod właściwy nadzór rezerwatu torfowego „na Czerwonym" koło Nowego Targu.

W związku z przyłączeniem do Polski Jaworzyny Spiskiej, prawobrzeżnego obszaru Pienin oraz odzyskanej części Beskidów Śląskich, wzięło Polskie Tow. Tatrzańskie udział w pracach przygotowawczych Komitetu Ochrony Przyrody w Krakowie w celu wprowadzenia na tych obszarach zasad gospodarki turystycznej dostosowanych do wymagań ochrony przyrody. W szczególności z ramienia P. T. T. wchodzili w skład specjalnej komisji powołanej przez Komitet Ochrony Przyrody i P. T. T. pp. mjr. B. Romaniszyn, mgr W. Krygowski, mgr W. Mileski i dr W. Milata. Komisja ta opracowała odnośne projekty i memoriały.

Niezależnie od powyższej współpracy, zwróciło się Polskie Tow. Tatrzańskie, opierając się na odnośnych uchwałach Sekcyj Oddziałów P. T. T. w Poznaniu i Krakowie, do czynników rządowych w sprawie utworzenia Parku Narodowego Tatrzańskiego.

P. T. T. było nadal członkiem zbiorowym Ligi Ochrony Przyrody w Polsce i wzięło przez swych przedstawicieli udział w jej dorocznym zjeździe delegatów w Warszawie. Nadto P. T. T. współdziałało, jak i w roku ubiegłym, w sprawach ochrony gór ze Związkiem Ziem Górskich, Związkiem Harcerstwa Polskiego, Pol. Tow. Krajoznawczym, Międzynarodową Unią Alpinistyczną w Genewie i Międzynarodowym Biurem Ochrony Przyrody w Brukseli.

10. RATOWNICTWO.

W roku sprawozdawczym w ramach P. T. T. pracowały Sekcje Ratownicze Oddziału w Zakopanem i Oddziału w Żywcu. Sekcja Ratownicza Oddz. w Zakopanem (założona w 1902 r. jako Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe) miała następujący Zarząd: Prezes — dyr. Tadeusz Malicki, wiceprezesi: Andrzej Marusarz sen., mgr Zbigniew Korosadowicz, kierownik wypraw — Józef Oppenheim, gospodarz — Stanisław Zdyb, sekretarz — Ignacy Bujak, członkowie: Stanisław Gąsienica z Lasu, Stanisław Gąsienica Byrcyn, Andrzej Wawrytko. Komisję Rewizyjną tworzyli: dyr. Juliusz Zborowski, Zdzisław Rittersschild i Józef Wawrytko.

Walne Zgromadzenie TOPR. odbyło się 9. XII. 1938 r. przy udziale 21 członków.

W roku sprawozdawczym Sekcja udzieliła pomocy w czternastu wypadkach letnich i zimowych; w okresie zimowym utrzymywała stale dwóch dyżurnych na Kasprowym Wierchu, w sezonie letnim dyżurowało również w Dworcu Tatrzańskim dwóch członków TOPR. W okresie jesiennym urządziła również Sekcja pokaz akcji ratownictwa w terenie dla obozu wysokogórskiego podchorążych W. P. Przez cały rok mogła Sekcja utrzymać wysoki poziom zdolności do akcji ratowniczych, a to dzięki subwencjom od Zarządu Głównego P. T. T., Wydziału Turystyki Min. Komunikacji, Gminy Uzdrowiskowej Zakopane i T. K. N.

Szczegółowe sprawozdanie z przebiegu akcyj ratunkowych ogłosiła Sekcja w ostatnim roczniku „Wierchów" na str. 193—196.

Sekcja Ratownicza Oddziału w Żywcu, w roku sprawozdawczym nie wykazała szczególnej działalności poza normalnymi pracami wchodzącymi w zakres działania Sekcji.

Ponadto Oddział w Stanisławowie usiłował utrzymać i rozwinąć prace swej Sekcji Ratowniczej założonej w 1937 roku p. n.: Czarnohorskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe. Niestety prace Oddziału na polu ratownictwa spotkały się z wielu przeciwnościami i akcją ze strony Towarzystwa Krzewienia Narciarstwa zmierzającą do wydarcia Oddziałowi tej placówki. Oddział był skłonny mimo włożonych w stworzenie C. O. P. R. wysiłków i poniesionych kosztów załatwić sprawę przynależności organizacyjnej COPR polubownie w analogiczny sposób, jak to ma miejsce w Zakopanem — niestety, nie spotkał się ze zrozumieniem i równą lojalnością i w konsekwencji jesteśmy na razie świadkami rozbicia się naszej organizacji.

11. GÓRSKA ODZNAKA TURYSTYCZNA.

Podobnie jak w latach ubiegłych Komisja miała siedzibę w Warszawie, a jej przewodnictwo spoczywało w ręku dra Mieczysława Orłowicza, członka Zarządu Głównego PTT. Członkowie Komisji zostali powołani z grona przewodników GOT zamieszkałych w Warszawie z uwzględnieniem przede wszystkim tych, którzy zdobyli złotą lub srebrną G. O. T.

Podczas gdy w 1935 r. zdobyło G. O. T. 55 osób, (w tym członków P. T. T. 45), w 1936 r. 137 osób (P. T. T. 95), w 1937 r. 169 osób (P. T. T. 60), w 1938 r. przyznano ogółem 109 G. O. T. (w tym 52 członków P. T. T.), a zatem ilość zdobytych G. O. T. w porównaniu z dwoma ubiegłymi wykazuje pewne cofnięcie się.

Zestawienie G. O. T. zdobytych w 1938 r.

	srebrna I kl.	[illegible] II kl.	srebrna II kl.	bronzowa II kl.	Razem
Ogółem . . .	4	16	17	72	109
Członkowie PTT . .	4	16	7	25	52
Niecziłonkowie . . .			10	47	57
Mężczyźni	4	11	14	55	84
Przewodnicy GOT . .	4	16	6	9	35
Kobiety		5	3	17	25
Młodzież do lat 18 . .			10	11	21
Seniorzy ponad 50 lat .	2	1		3	6
Uczestników kursów PTT .			1	8	9

Wśród Oddziałów P. T. T. na pierwszym miejscu, podobnie jak we wszystkich latach ubiegłych co do ilości zdobytych G. O. T. stoi w 1938 r. Oddział w Warszawie, którego członkowie zdobyli 17 G. O. T., w tym 3 srebrne I kl. oraz 6 złotych, 3 srebrne i 5 bronzowych II kl. Na drugim miejscu stoi Oddział P. T. T. w Krakowie 11 odznak (1 srebrna I kl., 4 złote, 2 srebrne, 4 bronzowe II kl.), na trzecim miejscu Oddział we Lwowie 10 odznak (3 złote, i 7 bronzowych), na czwartym miejscu Oddział w Katowicach 3 odznaki (1 złotą i 2 bronzowe), członkowie Oddziałów w Częstochowie i Zakopanem zdobyli po 2 odznaki, Oddziałów w Stanisławowie, Łodzi, Nowym Sączu, Żywcu, Drohobyczu i Gorlicach po jednej odznace, z pozostałych Oddziałów nie zdobyli członkowie P. T. T. ani jednej odznaki.

44 osoby z pośród zdobywców G. O. T. uzyskały ją na wycieczkach grupowych względnie kursach. Z nich najliczniejszą grupą (16 odznak) stanowią uczestnicy wycieczek zbiorowych po Karpatach, organizowanych przez Oddział Warszawski P. T. T. pod przewodnictwem dra M. Orłowicza. Specjalne uznanie postanowiła Komisja wyrazić uczestnikom wycieczki harcerzy z Radomska, która w 7 osób pod przewodnictwem harcerza Karola Krótkiego, przeszła w ciągu 32 dni (30 czerwca do 31 lipca) z Czantorii w Beskidach Śląskich na Howerlę w Czarnohorze, uzyskując 250 punktów i odznaki srebrne.

Zestawienie ogólne G. O. T. za czterolecie 1935—1938 r.

Zdobyli odznak	— I kl.	srebrna I kl.	— II kl.	srebrna II kl.	bronzowa	Razem
Ogółem	3	8	44	77	336	468
Członkowie PTT . . .	3	8	44	64	131	250
Nieczłonkowie PTT . .				13	205	218
Mężczyźni	2	7	35	62	255	361
Kobiety	1	1	9	15	81	107
Przewodnicy GOT . .	3	6	40	38	22	108
Młodzież do lat 18 . .				10	46	56
Osoby ponad 50 lat . .		2	9	7	9	27
Uczestnicy kursów PTT				1	83	84

O ile w ciągu czterolecia zdobyto 468 G. O. T., o tyle lista osób którzy są zdobywcami G. O. T. jest znacznie mniejsza i obejmuje tylko 379 nazwisk, a to z tego powodu, że 4 osoby zdobyło G. O. T. czterokrotnie, trzynaście osób trzykrotnie, 51 osób dwukrotnie, a pozostali tylko jeden raz.

Członkowie P. T. T. zdobyli w ciągu czterolecia 250 G. O. T., co wobec 16.600 członków P. T. T. stanowi jedną GOT. na 66 członków. Na pierwszym miejscu stoi Oddział w Warszawie (73 odznak), na drugim Oddział we Lwowie (39), na trzecim w Krakowie (25), na czwartym w Cieszynie (20), na piątem w Katowicach (18), dalej Żywiec (15), Drohobycz (11), Częstochowa (10), Kielce i Biała po (7), Zakopane (6), Stanisławów (4), Kołomyja i Bielsko po (3), Sosnowiec, Poznań i Łódź po (2), Nowy Targ, Gorlice, Nowy Sącz i Jarosław po (1). Członkowie pozostałych Oddziałów, liczących ogółem około 1.000 członków, nie zdobyli w ciągu czterolecia ani jednej G. O. T. W proporcji do ilości członków i zdobytych odznak na pierwszych miejscach stoją Oddziały w Częstochowie i Kielcach (gdzie jedna odznaka przypada na 9 członków) oraz Oddział w Warszawie (jedna GOT na 29 członków).

Stosownie do ogólnej dyrektywy Zarządu Głównego P. T. T. określiła Komisja ściśły przebieg Głównego szlaku karpackiego P. T. T. im. J. Piłsudskiego i jego punktację. Szlak przedłużono rozpoczynając go nie od Czantorii, ale już od Praszywej, na nowej granicy zachodniej w Beskidach Śląskich i doprowadzając nie do Burkutu, ale aż do Hnitesy. Poza tym wprowadzono w niektórych częściach głównego szlaku np. w Pieninach, w okolicach Rymanowa i Iwonicza, w pasmie Bratkowskiej i w Beskidach Huculskich pewne warianty.

Do spisu wycieczek punktowanych dodano cały szereg szlaków w przyłączonych do Polski w 1938 r. Beskidach Jabłonkowskich, poza tym uzupełniono spis szlaków punktowanych w Tatrach, Pieninach i w Gorganach.

W ciągu roku sprawozdawczego Komisja mianowała jako nowych przewodników do wycieczek o G. O. T. 21 osób, z tego 8 osób przy nazwiskach których umieszczono inicjały Z. H. P. na propozycję Zw. Harcerstwa Polskiego, pozostałych z własnej inicjatywy, uwzględniając przede wszystkim zdobywców G. O. T. w stopniu złotym i srebrnym.

Komisja ma nadzieję, że po wydaniu w bieżącym roku nowego uzupełnionego i poprawionego na podstawie doświadczeń czteroletnich „Regulaminu G. O. T.", wraz z uzupełnionym spisem punktowanych wycieczek i spisem przewodników oraz zastąpienie uciążliwych protokułów wycieczek, przedkładanych oddzielnie dla każdej wycieczki, dziennikiem wycieczek, przedkładanym z końcem roku, wzrośnie ilość zdobywców G. O. T.

12. TURYSTYKA WYSOKOGÓRSKA.

a) Wyprawy alpinistyczne w 1938 roku.

Rok 1938 — podobnie jak rok 1936 był przejściowym w zakresie organizacji i rozwoju polskich wyprawy wysokogórskich. Był to rok dalszych przygotowań do polskiej wyprawy w Himalaje, która odbędzie się w r. 1939. Na przygotowaniach do tej wyprawy i jej dojściu do skutku koncentruje się obecnie cała uwaga wysokogórców polskich. Zresztą i w ciągu 1938 r. nie brakło naszym alpinistom, skupionym w Klubie Wysokogórskim, wyprawy treningowej w Alpy, na szczególną uwagę zasługuje poza tym inicjatywa prywatna członków Klubu, którzy na własną rękę zorganizowali parę interesujących wypraw w góry pozapolskie.

Wyprawa treningowa w Alpy była ogółem V. wyprawą alpejską Klubu Wysokogórskiego (poprzednie odbyły się w latach 1931/32 i 1936/37), a zorganizowana została jako rodzaj obozu treningowego, w którym nowicjusze mieli zapoznać się z techniką wypraw w terenie gór lodowcowych i wyższych niż Tatry, a alpiniści odwiedzający te góry nie po raz pierwszy, uzyskać dla polskiego alpinizmu sportowego nowe piękne sukcesy. Obóz skierowany został w Alpy Francuskie (grupa Mont Blanc), jego kierownikiem był Jacek Wawrzyniec Żuławski, a uczestnikami: dr Włodzimierz Gosławski, Ludwik Januszewicz, mgr Zbigniew Korosadowicz, inż. Witold Orłowski i mgr Tadeusz Pawłowski. Do obozu dołączył się nadto w terenie inż. Jerzy Golcz, znany alpinista polski, stale zamieszkały we Francji.

Rezultaty działalności obozu należy ocenić jako dodatnie: mimo dość niekorzystnych warunków pogodowych, wszyscy uczestnicy obozu przeszli solidny trening techniczny, ponadto niektórzy z nich rozwinęli śmielszą działalność wspinaczkową. Ukoronowaniem zaś działalności wyprawy było pierwsze polskie (a ogółem zaledwie 17-te), przejście wschodniej ściany Mont Blanc, urwiskiem lodowym nastręczającym bardzo wielkie i wielostronne trudności i znanym jako jeden z najwspanialszych celów nowoczesnego alpinizmu sportowego. Przejście tej ściany przypadło w udziale J. Golczowi, Z. Korosadowiczowi i J. W. Żuławskiemu w dniach 24—25 sierpnia, a opisują je dokładnie ostatnie „Wierchy" i „Taternik". Ostatnim sukcesem na Mont Blanc uzyskał polski alpinizm nowy swój rekord sportowy i udowodnił raz jeszcze, że współdziała z alpinizmem zachodnio-europejskim, jak równy z równym.

Krótko notujemy dane odnoszące się do wypraw prywatnych członków Klubu Wysokogórskiego: dwóch turystów (Mieczysław Babiński i Tadeusz Pawłowski), odbyło interesujące i wartościowe wspinaczki w Alpach Wschodnich (Dolomity), dwoje turystów (dr Zofia Kuleszyna i dr inż. Maciej Zajączkowski) w Wysokich Taurach (Alpy Wschodnie), dwoje turystów (małżeństwo Zofia i dr Tadeusz Bernadzikiewiczowie) w pięknych, Tatrom podobnych górach Korsyki. Zwłaszcza ta ostatnia wyprawa zasługuje na uznanie, była bowiem częściowo wyprawą odkrywczą, uzyskując m. in. nową b. trudną drogę na najwyższy szczyt Korsyki (Monte Cinto 2.710 m) i tym sposobem do wielu innych pasm górskich, w których Polacy, zapisali się już jako odkrywcy nieznanych szlaków, przybył nowy piękny łańcuch.

W końcu należy zaznaczyć, że z końcem roku sprawozdawczego doszła do skutku polska naukowo-alpinistyczna wyprawa w Ruwenzori, równikowe góry w Afryce dosięgające 5.119 m wys. Wyprawę tę zorganizowało, pod kierownictwem prof. dr Edwarda Lotha, Polskie Towarzystwo Wypraw Badawczych (w którym P. T. T. odgrywa b. czynną rolę), a w skład grupy alpinistycznej weszli dwaj członkowie Klubu Wysokogórskiego P. T. T., dr Tadeusz Bernadzikiewicz i mgr Tadeusz Pawłowski. Nader owocna i wielu sukcesami uwieńczona działalność tej wyprawy, przypadła już jednak na rok 1939.

b) Sprawozdanie Klubu Wysokogórskiego.

Założony w 1935 r. z fuzji dawnej Sekcji Turystycznej P. T. T. (zał. 1903) Sekcji Taternickiej AZS w Krakowie (zał. 1924) i Koła Wysokogórskiego przy Oddziele Warszawskim P. T. T. (zał. 1930) — Klub Wysokogórski P. T. T. pracował w 1938 r. w następującym składzie Zarządu: prof. dr Sokołowski Marian — prezes, Wojsznis Justyn — I. wiceprezes i skarbnik, dr Zajączkowski Maciej — II. wiceprezes, mgr Groński Stanisław — sekretarz, dr Gosławski Włodzimierz — członek Zarządu, Dąbrowski Zdzisław — redaktor „Taternika". Komisja Rewizyjna: Ojrzyński Antoni, dr Kuleszyna Zofia, Mogilnicki Henryk. — Zamykając z dniem Nowego Roku 1939 okres sprawozdawczy nikt w Klubie nie był przygotowany na

ów niezmiernie ciężki cios jaki w niespełna trzy tygodnie później miał Klub spotkać: w dn. 18 stycznia br. rozstał się z tym światem prof. Sokołowski, pierwszy i urzędujący prezes Klubu, dusza jego wszystkich poczynań, prawdziwy przywódca współczesnego alpinizmu polskiego. Osoba prof. Sokołowskiego przeszła do historii turystyki górskiej w Polsce w jej najbujniejszym, najobfitszym w sukcesy i wydarzenia okresie.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się zgodnie ze statutem Klubu w Zakopanem i w porze letniej (8. IX.).

Działalność Klubu rozpada się na kilka działów, które streszczamy kolejno:

1) E k s p a n s j a   a l p i n i s t y c z n a: W roku sprawozdawczym Klub zorganizował Obóz treningowy w Alpach Zachodnich, w którym wzięło udział 7 członków. Uczestnicy Obozu zaprawiali się w treningu lodowym przechodząc szereg lodowców i dokonując szeregu wejść szczytowych (patrz wyżej pod a).

W łonie Klubu pracuje Komisja Wypraw, która przygotowuje i koordynuje projekty całej ekspanzji pozatatrzańskiej Klubu. W toku prac znajduje się organizacja wyprawy w Himalaje, którą przygotowuje Komitet Organizacyjny Polskiej Wyprawy w Himalaje. Przewodniczącym Komitetu jest dyr. Aleksander Znamięcki, zastępcą inż. Stefan Bernadzikiewicz, członkami: prof. Antoni Dobrowolski, inż. Adam Karpiński i mgr Wiktor Ryl.

2) P r a c e   w y d a w n i c z e. Jedną z najważniejszych agend Klubu są sprawy wydawnicze. Klub wydaje w dalszym ciągu dwumiesięcznik „Taternik". XXII rocznik pisma zawierał 6 zeszytów i 192 stron druku, a ponadto 14 stron ilustracji poza tekstem. W opracowaniu znajduje się przewodnik wysokogórski po Tatrach Wysokich, zawierający opisy wszystkich przejść dokonanych w Tatrach. Pierwsze 2 tomy tego przewodnika będą gotowe do druku w b. r.

3) P r z e w o d n i c t w o   g ó r s k i e. Klub sprawował kierownictwo nad przewodnikami tatrzańskimi i posiadał decydujący głos we wszelkich sprawach przewodnickich. W ostatnim czasie starostwo nowotarskie wydało zarządzenie poddające przewodników specjalnym przepisom opracowanym przez starostwo. Sprawa ta będzie wymagała uzgodnienia ze starostwem.

Z końcem roku 1938 bawił w Warszawie prof. Escarra, członek honorowy P. T. T., który wygłosił odczyt na temat techniki alpinizmu. Prof. Escarra był uroczyście podejmowany przez Klub.

Klub posiada trzy *Koła miejscowe* w Warszawie, Krakowie i w Zakopanem. Koła te zajmują się wewnętrznymi sprawami środowisk taternickich w jakich się znajdują, a więc sprawami sprzętu taternickiego, odczytów, oraz życiem klubowym. W dniu 31. I. 1939 r. stan liczebny Klubu i poszczególnych Kół przedstawiał się jak następuje:

Koła	członków honorowych	członków zwyczajnych	członków uczestników	razem
Warszawskie	6	69	18	93
Krakowskie	7	51	—	58
Zakopiańskie	—	19	6	25
Razem	13	139	24	176

K o ł o   W a r s z a w s k i e.

Skład Zarządu tworzyli: inż. Ostrowski W. — przewodniczący (ustąpił w ciągu 1938 r.), członkowie Zarządu: Wojsznis J. T. — zast. przewodniczącego i skarbnik, Dąbrowski Z. — sekretarz, dr Kuleszyna Z. — gospodarz, Mrózek K. — referent spraw młodzieżowych. Bibliotekę objął na prośbę Zarządu Orenburg J. Komisję Rewizyjną tworzyli: Dębińska-Śliwińska H., inż. Daszyński S. W., Siedlecki S.

Zwyczajne Ogólne Zebranie Członków odbyło się 17. V. 1938 r.

Koło organizowało zebrania klubowe, prowadziło bibliotekę i wypożyczalnię sprzętu. W pracy swej opierało się o niezmienną życzliwość i poparcie Oddziału Warszawskiego P. T. T.

K o ł o   K r a k o w s k i e.

Skład Zarządu tworzyli: Szczepański Jan Alfred — przewodniczący, dr Gosławski Włodzimierz — sekretarz, dr Łaba Włodzimierz — bibliotekarz, dr Marcinkowski Włodzimierz — skarbnik, Petecki Jan Kazimierz — gospodarz.

Zwyczajne Ogólne Zebranie odbyło się 1. XII. 1938 r.

Koło rozwijało życie klubowe i korzystając z nader życzliwego poparcia Oddziału Krakowskiego P. T. T. — mogło popierać wydatnie wydawnictwo „Taternika".

Koło Zakopiańskie.

Skład Zarządu tworzyli: mgr Korosadowicz Zbigniew — przewodniczący, Zwoliński Stefan — zast. przewodniczącego i skarbnik, Lankosz Jan — p. o. sekretarza, Leisten Zygmunt — bibliotekarz, Motyka Stanisław — gospodarz. Do Komisji Rewizyjnej weszli: Ritterschild Zdzisław — przewodniczący, członkowie: Służewski Stanisław, Zdyb Stanisław.

W ramach pracy całego Klubu ma Koło powierzoną sobie organizację kursów taternictwa. W roku sprawozdawczym Koło zorganizowało w lipcu pod kierownictwem S. Motyki kurs dla początkujących, we wrześniu użyczyło swoich wykładowców dwom kursom wojskowym.

c) **Koło Taterników Łodzian.**

(Sekcja Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, Oddziału w Łodzi).

Założone w 1933 roku. W roku sprawozdawczym Koło liczyło 22 członków. Skład Zarządu Koła: Bajer Czesław — prezes, inż. John Adolf — wiceprezes, Jarociński Kazimierz — sekretarz, Woszczyk Henryk — skarbnik, inż. Sulikowski Kazimierz — gospodarz.

W dniu 26 października 1938 r. Koło poniosło dotkliwą stratę wskutek zgonu jednego ze swoich najczynniejszych członków — inż. Kazimierza Sulikowskiego, który padł ofiarą wypadku przy pracy zawodowej. Zmarły należał do ludzi oddanych całą duszą Tatrom i turystyce górskiej oraz do nieprzejednanych bojowników ochrony przyrody tatrzańskiej; był jednym z projektodawców utworzenia funduszu rozsadnictwa limb w Tatrach i wiele energii poświęcił sprawie wykonywania planu sadzenia limb.

Wycieczki wysokogórskie odbywali prawie wszyscy członkowie Koła indywidualnie, kilkuosobowa grupa poświęciła ubiegły sezon letni penetracji otoczenia doliny Staroleśnej w Tatrach, jednak do klubowej wycieczki wysokogórskiej nie doszło wobec niemożności zgromadzenia większej liczby członków Koła w Tatrach w jednym terminie. W dniu 22 maja 1938 r. odbyła się klubowa wycieczka wiosenna „płaska" na trasie podmiejskiej Zakowice—Tuszyn.

Istotna działalność Koła ogniskowała się tradycyjnie na zebraniach klubowych, których w roku sprawozdawczym odbyło się 15. Zebrania były urozmaicone odczytami i pogadankami. Wspólnym wysiłkiem finansowym Oddziału P. T. T. i Koła Taterników został nabyty w styczniu 1938 r. epidiaskop, dzięki któremu pogadanki były w roku sprawozdawczym silnie ożywione przez demonstrowanie stosownych zdjęć fotograficznych. Obecnie przyjęto za zasadę, że cały dorobek fotograficzny członków Koła w górach prezentowany jest przez epidiaskop na zebraniach i uzupełniany wyjaśnieniami oraz „gawędami" autorów zdjęć. W ramach zebrań klubowych wygłosili odczyty: inż. Adam Karpiński o „Wyprawach Himalajskich" (obecnych z gośćmi 80 osób); dr Stanisław Szelągowski o „Alpejskich wycieczkach 1937 r." i Czesław Bajer o „Nowoprzyłączonych terenach Tatr Wysokich". 3 prelekcje odbyły się dla niezaawansowanych turystów górskich i obejmowały zaznajomienie ich z zasadami używania liny, haków i innego sprzętu wysokogórskiego. Ostatnie zebranie klubowe Koła w 1938 roku było jednocześnie zebraniem „jubileuszowym", gdyż było to setne skolei zebranie od czasu założenia organizacji.

d) **Sprawozdanie Sekcji Wysokogórskiej Oddziału P. T. T. w Katowicach.**

Kierownikiem Sekcji był w r. 1938 od stycznia do końca listopada p. inż. Bogdan Krzemieński. Z dniem 1 grudnia 1938 r. kierownictwo Sekcji Wysokogórskiej powierzył Zarząd Oddziału p. Janowi Ciachotnemu. Prace Sekcji rozwijały się przede wszystkim w kierunku organizowania odczytów i wycieczek propagandowych. — Odbyły się następujące odczyty: 27 stycznia dra Antoniego Wrzoska pt.: „Czechy i Morawy jako teren turystyczny"; 21 lutego — mgr Zofia Buczkówna „W górach Francji, Włoch i Szwajcarii"; 5 kwietnia — prof. Kazimierz Sosnowski „Jugosłowiańskie Alpy"; 12 kwietnia — Feliks St. Domagalski „O roli przewodników po Beskidzie Śląskim", wykład odbył się w ramach kursu dla przewodników po Śląsku, zorganizowanego przez Związek Propagandy Turystyki Wojew. Śląskiego; 15 kwietnia Feliks St. Domagalski „O roli przewodników górskich", wykład odbył się na

Równicy z okazji przybycia tam wycieczki kierowników świetlicowych i przodowników organizacyjnych w liczbie 36 osób; 22 maja Feliks St. Domagalski „O Beskidzie Śląskim i Polskim Towarzystwie Tatrzańskim". Wykład odbył się również na Równicy dla członków wycieczki robotniczej firmy Siemens z Wielkich Hajduk. — Udział wzięło 50 osób; 17 lipca Feliks St. Domagalski „O Beskidzie Śląskim i Polskim Towarzystwie Tatrzańskim". I ten wykład odbył się ze względów propagandowych na Równicy dla wycieczki Junaków z cenzusem obozu P. W. w Hermanicach w liczbie 460 osób (oficerów, podoficerów i junaków); 21 października — inż. B. Krzemieński „Turystyka a komunikacja"; 13 grudnia pp.: B. Krzemieński oraz Jan Lipowczan „Turystyka na nowych terenach Polski" obecnych było 60 osób.

Niemal wszystkie wymienione odczyty ilustrowane były przeźroczami.

Wycieczek zorganizowała Sekcja sześć, z czego pięć krótszych w Beskidy Zachodnie, a jedną 10-dniową w Tatry.

Prócz organizowania odczytów i wycieczek prace kierownictwa Sekcji Wysokogórskiej polegały także na braniu udziału, łącznie z członkami Zarządu Oddziału Katowickiego w konferencjach mających na celu popieranie turystyki.

W marcu udała się delegacja Zarządu oraz Sekcji Wysokogórskiej do Ministerstwa Komunikacji w Warszawie, by interweniować w sprawie biletów turystycznych na okres wiosenny. W dniu 1 lipca 1938 r. przyjęci byli przedstawiciele Zarządu oraz Sekcji Wysokogórskiej przez p. Wojewodę Śląskiego. W dniu 13 grudnia odbyła się wewnątrz Oddziału konferencja mająca na celu omówienie programu prac Sekcji Wysokogórskiej w roku 1939 oraz ewentualnej zmiany jej struktury organizacyjnej. Ze względu na nikły napływ młodych sił w szeregi taterników śląskich, uchwalono utrzymać na razie Sekcję Wysokogórską w jej dotychczasowych ramach organizacyjnych, urządzić latem 1939 r. kurs teoretyczny i praktyczny taternictwa, oraz rozwijać w dalszym ciągu akcję propagandową za pomocą odczytów, wycieczek i wieczorów towarzyskich.

13. NARCIARSTWO.

a) Sprawozdanie Komisji Narciarskiej Zarządu Głównego P. T. T.

Skład Komisji z r. 1938/39: Przewodniczący: mgr Władysław Krygowski, zast. przew.: inż. Kazimierz Schiele, sekretarz: Jan K. Petecki, członkowie: Tomasz Wróbel (zast. inż. Wiktor Fucik), dyr. Michał Guzecki, Józef Oppenheim.

Komisja odbyła w roku sprawozdawczym 2 posiedzenia, a to w dniu 7. V. i 26. XI. 1938 r.

Pracując nadal nad realizacją wytyczonych sobie w poprzednich latach zadań kładła Komisja Narciarska nacisk przede wszystkim na to, aby wszyscy członkowie Oddziałów czynnie uprawiali narciarstwo w ramach Sekcyj. Zadanie powyższe udało się także i w roku sprawozdawczym pozytywnie wypełnić. Dane cyfrowe w tym zakresie obrazują wysiłki poszczególnych ośrodków, przy czym jest charakterystyczne, że pomimo wyjątkowo złych warunków zimowych, wielu utrudnień w uprawianiu czynnej turystyki zimowej w górach i w ruchu pogranicznym, liczba tak Sekcyj jak i liczba członków pokaźnie wzrosła. Daleko jeszcze jest wprawdzie do uchwycenia pełnej liczby wszystkich członków uprawiających narciarstwo wciąż jeszcze poza ramami S. N. P. T. T., — jednakże postęp w tej dziedzinie staje się z roku na rok wyraźniejszy.

Rozrost narciarstwa w obrębie P. T. T. wskazują porównawcze cyfry z roku 1932/33, tj. roku, w którym zaczęła się krystalizacja wszystkich S. N. P. T. T., oraz z roku 1938/39.

Rok	Ilość Sekcyj narciarskich	Ilość członków S. N. P. T. T.
1932/33	17	719
1938/39	26	3813

Przede wszystkim powstały 3 nowe Sekcje, a mianowicie w Gorlicach, Rabce i Rzeszowie. W ten sposób ogólna liczba Sekcyj z 23 wzrosła do 26.

Największy bezwzględny przyrost liczby członków wykazały Sekcje: w Poznaniu, we Lwowie, Warszawie, Krakowie, Żywcu, Bielsku, Zakopanem, Łodzi i Przemyślu; w innych Sekcjach zaznaczyło się bądź utrzymanie na zeszłorocznym poziomie, bądź nieznaczny spadek liczby członków.

Jeśli chodzi o przyczyny tego spadku w niektórych, zresztą nielicznych Sekcjach, to wynikał on albo z faktu, że w najbliższym sąsiedztwie powstała nowa S. N. P. T. T., która wchłonęła drobną liczbę członków innej Sekcji (spadek liczby członków Sekcji w Białej na rzecz Sekcji w Bielsku), albo ze szczególnych względów lokalnych (Sekcja w Kołomyi), albo wreszcie z osłabienia prężności macierzystego Oddziału (Sekcja w Stryju). Gdzie sam Oddział macierzysty rozwijał silniejszą działalność, tam Sekcja z natury rzeczy miała lepsze podstawy do działania. Poza tym wahania stanu liczebnego były i będą objawem normalnym i nie wpływają na ostateczny wynik, który w roku sprawozdawczym jest dodatni.

W sezonie 1938/39 zrzeszyło P. T. T. w swych 26-ciu Sekcjach 3 813 członków, co w porównaniu z rokiem poprzednim wynosi przyrost 759 członków.

Cyfrowe dane dotyczące stanu i ruchu w poszczególnych Sekcjach ilustruje poniższa tabela porównawcza:

Tabela porównawcza ruchu członków w Sekcjach narciarskich.

L. p.	Nazwa Sekcji	1937/38	1938/39	Ubyło	Przybyło
1	S. N. P. T. T. Biała	130	100	30	
2	„ „ Bielsko	53	87	—	34
3	„ Cieszyn	93	110	—	17
4	„ „ Częstochowa . . .	33	30	3	—
5	„ „ Drohobycz	92	185	—	93
6	„ „ Gorlice	—	42	—	42
7	„ „ Jaremcze	23	23	—	—
8	„ „ Jordanów	12	14	—	2
9	„ „ Kołomyja	81	32	49	—
10	„ „ Kraków	85	155	—	70
11	„ „ Lwów	441	588	—	147
12	„ „ Łódź	90	106		16
13	„ „ Poznań	152	302	—	150
14	„ „ Przemyśl	63	76	—	13
15	„ „ Rabka	—	60	—	60
16	„ „ Rzeszów	—	20	—	20
17	„ „ Sanok	60	57	3	—
18	„ „ Skoczów	25	25	—	—
19	„ „ Skole	24	42	—	18
20	„ „ Sosnowiec	95	75	20	—
21	„ „ Stanisławów	198	198	—	—
22	„ „ Stryj	56	16	40	—
23	„ „ Tarnów	35	45	—	10
24	„ „ Warszawa	849	970	—	121
25	„ „ Zakopane	268	300	—	32
26	„ „ Żywiec	96	155	—	59
		3 054	3 813	145	904

Narciarstwo w obrębie P. T. T. stało się jego pokaźnym działem pracy i rozbudowywało się systematycznie w różnych kierunkach. Turystyka narciarska i sport zawodniczy — oto naturalne ramy rozwoju, w którychześrodkowały się wysiłki Sekcyj; wśród nich są Sekcje, kładące nacisk przede wszystkim na uprawianie turystyki zimowej, inne, — z S. N. P. T. T. Zakopane na czele — zajmują się głównie narciarstwem sportowym. Trzeba wszakże stwierdzić, że przede wszystkim turystyka pociąga większość Sekcyj, co jest zrozumiałe w towarzystwie turystyki czynnej.

Rok sprawozdawczy upłynął p o d z n a k i e m t r z e c h j u b i l e u s z ó w. Oto po niedawnych uroczystościach trzydziestolecia Sekcji w Zakopanem i 15-lecia Sekcji w Cieszynie, trzy inne zasłużone ośrodki obchodziły swe jubileusze, a mianowicie Sekcja Oddziału P. T. T. w Żywcu 15-lecie, Sekcja Oddziału P. T. T. w Białej 10-lecie oraz Sekcja Oddziału P. T. T. w Stanisławowie 15-lecie swego istnienia.

W związku z tym przypomnieć należy ważniejsze etapy działalności S. N. P. T. T. Żywiec, której prace nad rozwojem narciarstwa na Żywieczczyźnie są pionierskie.

Dnia 30 września 1923 z inicjatywy śp. Michała Augustynowicza odbyło się inauguracyjne Walne Zgromadzenie narciarzy żywieckich, na którym uchwalono założenie w Żywcu przy Polskim Towarzystwie Tatrzańskim „Koła Narciarzy" — wzorując się na regulaminie S. N. P. T. T. Zakopane. Na posiedzeniu tym wybrano na prezesa śp. inż. Tadeusza Baeckera, oraz na sekretarza śp. Michała Augustynowicza. Dnia 25 listopada 1923 r. odbyła się inauguracyjna wycieczka Koła Narciarzy na Rachowiec koło Zwardonia. W sezonie 1923/24 Koło Narciarzy zostaje przyjęte do Polskiego Związku Narciarskiego, jako 12-ty klub P. Z. N. W roku 1924 ufundowało Koło Narciarzy puchar, jako nagrodę wędrowną wewnętrzno-klubową Koła Narciarzy w Żywcu. Pierwszym zdobywcą pucharu był w roku 1924 B. Kuliński. Po trzykrotnym zdobyciu pucharu przez p. Karola Mikuszewskiego, puchar ten przeszedł na jego własność w sezonie 1936/37. W roku 1927 na zaproszenie Koła Narciarzy odbył się w Żywcu Walny Zjazd Delegatów Polskiego Związku Narciarskiego, co zaszczytnie świadczyło o żywej działalności Koła na polu narciarstwa. Dnia 6 lutego 1927 r., zorganizowało Koło Narciarzy pierwszą większą imprezę „Międzyklubowy bieg rozstawny" na przestrzeni Zwardoń—Milówka. W zawodach wzięło udział 9 sztafet po 3 zawodników. W zawodach tych sztafety Koła Narciarzy zajęły 5 i 7 miejsce. W roku 1929 buduje Koło pierwszą skocznię narciarską w Zwardoniu, a w sezonie 1929/30 organizuje w Zwardoniu zawody o mistrzostwo okręgu śląsko-krakowskiego. W roku 1932 zgodnie z nowym statutem Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego następuje zmiana nazwy Koła na Sekcję Narciarską Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego w Żywcu. Co roku urządza Sekcja zawody wewnętrzno-klubowe, oraz biegi o „Odznakę za sprawność narciarską". Obok krzewienia sportu narciarskiego rozwija Sekcja żywą działalność na polu turystyki zimowej. Wycieczki sekcyjne wyruszały prawie na wszystkie szczyty Beskidu Małego, Wysokiego i Śląskiego, oraz w Gorce, Tatry, a często w góry słowackie, Małą Fatrę. O działalności sportowej i turystycznej Sekcji świadczą dane statystyczne kalendarza narciarskiego P. Z. N. I tak w rozgrywce o puchar Pana Prezydenta, o „Odznakę za sprawność" za lata 1926 do 1936 uplasowała się Sekcja na 29 miejscu, przy współzawodnictwie 125 towarzystw związkowych. W sezonie 1936/37 w rozgrywce o puchar Towarzystw cywilnych w konkurencji o „Odznakę za sprawność" uzyskała Sekcja 10 miejsce. W rozgrywce o nagrodę wędrowną Pana Ministra Komunikacji inż. Michała Butkiewicza w konkurencji o „Odznakę górską" po 5-ciu latach rozgrywki zajęła Sekcja Narciarska P. T. T. Żywiec 5-te miejsce na 265 klubów zrzeszonych w P. Z. N. Prócz pracy na polu sportowo-turystycznym zajmowała się Sekcja również propagandą narciarstwa wśród starszych, jak również i młodzieży. Począwszy od 1938 r. organizuje Sekcja z ramienia Komisji Narciarskiej P. T. T. zawody o „Puchar Babiogórski" Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. — Wytrwałością, pracą opartą na ideałach narciarskich, szlachetnym współzawodnictwem członków, zdobyła Sekcja w rodzinie narciarskiej poczesne miejsce, przynosząc chlubę ziemi żywieckiej.

Równie zasłużony jubileusz obchodziła ruchliwa S. N. P. T. T. w Białej, która kultywując zwłaszcza turystykę narciarską obok sportu zawodniczego, przyczyniła się 10-letnią pracą do rozwoju narciarstwa na terenie Białej i okolicy.

W dziedzinie wydarzeń o szerszym zasięgu sportowo-propagandowym rok sprawozdawczy był rokiem, w którym polskie narciarstwo zmierzyło się po raz drugi z narciarstwem światowym na Międzynarodowych Mistrzostwach Świata F. I. S. w Zakopanem.

Na zawodach tych jeszcze raz sprawdziły się sądy nasze o roli i znaczeniu S. N. P. T. T. w Zakopanem, której zawodnicy, tworząc od wielu lat główny trzon reprezentacji polskiej, i w tym roku zdali dobrze swój egzamin. Zdystansowanie na zawodach FIS innych klubów polskich w kombinacji norweskiej, skokach i maratonie i w kombinacji alpejskiej pań, — to nie wynik przypadku, lecz owoc długotrwałej pracy, możliwej do osiągnięcia jedynie w atmosferze współżycia, ideowej rywalizacji, przy ustawicznej opiece nad zawodnikiem i przy ciągłym rozglądaniu się za nowym narybkiem. Jak ciężką i odpowiedzialną jest pracą wychowanie zawodnika na prawdziwego sportowca, niezmanierowanego sukcesem lecz pragnącego zawsze dać z siebie jak najwięcej — o tym może się przekonać każdy, kto bacznie śledzi życie sportowe. Jeżeli więc S. N. P. T. T. spełniła dobrze swe zadania na mistrzostwach świata, — to przede wszystkim stało się to w następstwie sportowej atmosfery Klubu.

Doniosłe znaczenie miało także systematyczne szkolenie od wielu lat młodego pokolenia, szkolenie, które już w tym roku wydało bardzo poważne rezultaty. Rozwijający się talent Jana Kuli i Daniela Krzeptowskiego obok tylu innych, którzy w najbliższych latach powiększą kadry najlepszych, — to objaw szczególnie pocieszający.

Wyniki Sekcji w Zakopanem zostały też przez świat i władze sportowe należycie ocenione. Sekcja została uznana przez P. U. W. F. za najlepszy Klub narciarski Polski, a zawodnik Sekcji Stanisław Marusarz otrzymał Państwową Nagrodę Sportową za rok ubiegły.

Komisja Narciarska P. T. T. wyraziła Sekcji Narciarskiej w Zakopanem uznanie za jej osiągnięcia organizacyjne i sportowe w roku sprawozdawczym a ponadto podkreśliła wybitne osiągnięcia sportowe następujących członków Sekcji: PP.: Marii Marusarzówny, Heleny Marusarzówny, Zofii Stopkówny, Stanisława Marusarza, Andrzeja Marusarza, Jana Kuli i Józefa Zubka. Ponadto Komisja Narciarska podkreśliła z uznaniem niezwykłe przywiązanie do barw Sekcji p. Stan. Skupienia, który swą 15-letnią wytrwałą pracą dla Sekcji dał przykład godny do naśladowania a wynikami swymi w ciągu całej swej działalności sportowej dobrze zasłużył się swej organizacji.

Szczegółowe zestawienie wyników zawodników S. N. P. T. T. Zakopane znajduje się w sprawozdaniu tej Sekcji.

Z innych imprez sportowych wspomnieć należy o Zawodach Międzysekcyjnych P. T. T. o Puchar Babiogórski ufundowany przez Komisję Narciarską. Zawody te odbyły się w dniach 18—19 marca 1939 r. przy licznym udziale zawodników różnych sekcyj. Puchar Babiogórski po raz pierwszy powędrował do S. N. P. T. T. Biała.

Fatalna zima uniemożliwiła odbycie zawodów o „Puchar Czarnohorski" w Worochcie, jak również nowej konkurencji w Bieszczadach o ufundowany przez Komisję Narciarską „Puchar Bieszczad", a organizowanych przez S. N. P. T. T. Lwów i Drohobycz. Pomimo złych warunków śnieżnych, — większość Sekcyj zdołała urządzić samodzielnie zawody, a te ośrodki, którym się to nie udało wzięły udział w imprezach sportowych, urządzanych przez inne Kluby i Sekcje. Żywą działalność w tym zakresie oprócz Sekcji w Zakopanem prowadziły Sekcje w Białej, Bielsku, Cieszynie, Lwowie i Żywcu.

Dla zobrazowania działalności poszczególnych Sekcyj w zakresie urządzania wycieczek, raidów, kursów, obozów, zawodów itp. przytaczamy poniżej:

Cyfrowy przegląd działalności w zakresie turystyki, sportu i szkolenia.

L. p.	Sekcja	Wycieczki, rajdy	[illegible] obozy	Zawody własne	Udział w zawodach [illegible] klubów
1	Biała	12		2	1
2	Bielsko	4	1	1	5
3	Cieszyn	—	—	—	3
4	Częstochowa	6	1		—
5	Drohobycz	10	—	1	—
6	Gorlice	—	—	—	—
7	Jaremcze	—	—	—	
8	Jordanów	—	—	—	—
9	Kołomyja	2	2		1
10	Kraków	1	—		—
11	Lwów	1	—	5	2
12	Łódź	3	1	1	
13	Poznań	5	1	1	—
14	Przemyśl	7	3	—	1
15	Rabka	4	—		—
16	Rzeszów	2			
17	Sanok	12			
18	Skoczów	2		—	1
19	Skole	4	—	—	—
20	Sosnowiec . . . . ,	—	2	—	—
21	Stanisławów	14	szkoła narc.	1	—
22	Stryj	3		—	—
23	Tarnów	—	—	—	—
24	Warszawa	1	1 szkoła narc.	1	—
25	Zakopane	10	—	4	8
26	Żywiec	10	—	2	—
	Razem	113	12	19	22

Omówić należy działalność Sekcyj w innych dziedzinach. Na pierwszy plan wybija się akcja propagandowa. Przy pomocy Komisji Narciarskiej wydała Sekcja we Lwowie broszurę „Narciarstwo w P. T. T." w r. 1938—1939 tj. Informator S. N. P. T. T., który wydrukowany w wielkiej ilości, — dostał się za pośrednictwem wszystkich S. N. P. T. T. bezpłatnie do rąk szerokich mas społeczeństwa. Zawierał on liczne informacje o narciarstwie, schroniskach górskich, — przywilejach i ulgach członków P. T. T. oraz inne wiadomości interesujące świat turystyczny. Kilkaset egzemplarzy „Informatora S. N. P. T. T." rozeszło się także po nowoodzyskanych ziemiach Śląska, przyczyniając się do propagandy narciarstwa i P. T. T. Duże znaczenie propagandowe miał kalendarzyk narciarski wydany przez S. N. P. T. T. w Warszawie w 5-ciu tysiącach sztuk i zawierający informacje dotyczące bezpośrednio Sekcji i P. T. T.

Doskonałym narzędziem propagandy były odczyty i pokazy filmowe, zapoczątkowane przez Sekcje w Warszawie i Łodzi, które na tym polu szczególnie żywo pracowały. Odczyty te gromadziły zawsze pokaźną liczbę słuchaczy, a pokazy

filmowe cieszyły się ogromnym powodzeniem. W akcji krzewicielskiej wyróżniły się przede wszystkim Sekcja we Lwowie, która na wielką skalę zajęła się propagandą narciarstwa wśród młodzieży szkolnej, dalej Sekcja w Łodzi, Zakopanem, Drohobyczu, Sosnowcu i Żywcu; akcja ta łączyła się z rozdawnictwem nart i sprzętu narciarskiego i tworzeniem składnic względnie wypożyczalni tego sprzętu (Biała, Bielsko, Łódź, Sosnowiec, Zakopane, Żywiec).

W zakresie znakowania zimowego opracowano sieć szlaków narciarskich w Tatrach i Beskidach Zachodnich i za pośrednictwem Sekcyj w Zakopanem, Cieszynie, Żywcu i Białej już w tym roku częściowo wykonano. Również w Beskidach Wschodnich wykonano pomimo sytuacji politycznej na pograniczu pilne uzupełnienia szlaków dla celów narciarskich. (Sekcje we Lwowie, Drohobyczu i Stanisławowie).

Gdy mamy zebrać teraz ogólny rezultat pracy nad narciarstwem w obrębie P. T. T. — mamy przeświadczenie, że praca, uporządkowana od paru lat, wydaje z roku na rok coraz lepsze wyniki. Sekcje stają się ruchliwym ośrodkiem działania danego Oddziału w zimie, grupując najczynniejszych członków, uprawiających turystykę latem i zimą. Zrozumienie znaczenia narciarstwa wśród Oddziałów z roku na rok się powiększa, w związku z tym poszerza się podstawa działania. Sekcja narciarska, skupiając swój wysiłek przede wszystkim w okresie zimowym, — staje się — zwłaszcza w silniejszych Oddziałach — ekspozyturą pracy danego Oddziału, co przy popularności narciarstwa — stanowi nadto poważny czynnik propagandy Oddziału i Towarzystwa. Wywalczenie należytej oceny dla roli Sekcji narciarskiej — to bezsporny plon kilkuletniej pracy nad narciarstwem w łonie P. T. T., i odrabianie zaległości i błędów przeszłości. Jeśli zważy się wciąż jeszcze duże trudności finansowe, przede wszystkim małych Sekcyj, — trudno nie podkreślić na koniec z naciskiem pracy poszczególnych jednostek, które nie zniechęcają się łatwo trudnościami.

Komisja Narciarska śledząc bacznie rozwój i potrzeby rozsianych po całej Polsce Sekcyj, starała się odpowiednio do swych środków wspomagać zasługujące na to ośrodki, które zużywały udzielone im subwencje na istotne potrzeby związane z urządzeniem zawodów, kursów, raidów, kompletowaniem sprzętu narciarskiego itp., przedstawiając Komisji szczegółowe sprawozdanie z użycia subwencyj na końcu sezonu.

b) Sprawozdanie finansowe Komisji Narciarskiej w 1938/39 r.

Dochody:

I. Subwencje Zarządu Gł. P. T. T.:		
1) na II półrocze 1938 r.	2 000,—	
2) na I półrocze 1939 r.	2 450,—	
3) do dyspozycji Prezydium Komisji	550,—	5 000,—
II. Z odznak S. N. P. T. T.:		
1) Saldo z I półrocza 1938 r.	81,50	
2) Z Odznak z II półrocza 1938 r.	104,60	
3) Z odznak w I półroczu 1939 r.	72,—	258,10
	zł	5 258,10

Wydatki:

II. Półrocze 1938 r.	
1) Subwencje zwyczajne:	
S. N. P. T. T. Biała	50,—
„ „ Bielsko	75,—
„ „ Cieszyn	50,—
„ „ Częstochowa	50,—
„ „ Drohobycz	100,—
„ „ Gorlice	50,—
„ „ Kołomyja	50,—
„ „ Lwów	100,—
„ „ Łódź	75,—

„ „ Przemyśl	50,—	
„ „ Sanok	50,—	
„ „ Skoczów	75,—	
„ „ Skole	100,—	
„ „ Stanisławów	125,—	
„ „ Tarnów	50,—	
„ „ Zakopane	250,—	
„ „ Żywiec	100,—	
2) Subwencje nadzwyczajne:		
S. N. P. T. T. Lwów na Informator	353,50	
„ „ Stanisławów na Informator	[illegible]	
„ „ Żywiec na szlaki narciarskie	[illegible]	
„ „ Rzeszów na koszty organizacyjne	30,—	1 893,50
I. Półrocze 1939 r.		
1) Subwencje zwyczajne:		
S. N. P. T. T. Biała	[illegible]	
„ „ Bielsko	[illegible]	
„ „ Cieszyn	150,—	
„ „ Częstochowa	100,—	
„ „ Drohobycz	100,—	
„ „ Jaremcze	50,—	
„ „ Jordanów	50,—	
„ „ Kołomyja	75,—	
„ „ Kraków	50,—	
„ „ Lwów	150,—	
„ „ Łódź	100,—	
„ „ Poznań	50,—	
„ „ Przemyśl	75,—	
„ „ Rzeszów	50,—	
„ „ Sanok	50,—	
„ „ Skoczów	100,—	
„ „ Skole	100,—	
„ „ Stanisławów	275,—	
„ „ Stryj	50,—	
„ „ Tarnów	50,—	
„ „ Warszawa	100,—	
„ „ Zakopane	350,—	
„ „ Żywiec	150,—	
2) Subwencje nadzwyczajne:		
S. N. P. T. T. Kołomyja	50,—	
„ „ Rabka	50,—	
„ „ Warszawa	150,—	
Puchar Bieszczad	[illegible]	[illegible]
		4 607,50
Saldo na II półrocze 1939 r.		650,60
		5 258,10

Spis Sekcyj Narciarskich.

[illegible] N Oddziału w Białej, Władysław Zajączek, ul. Cyniarska 12.
[illegible] N Oddziału w Bielsku, ul. Pierackiego 5.
[illegible] N „Watra“ Oddziału w Cieszynie, Pl. Kr. Jana Sobieskiego 17, parter.
[illegible] N Oddziału w Częstochowie, Wł. Jaroń, Al. Kościuszki 28.
[illegible] N Oddziału w Drohobyczu, 2, inż. Marian Kozłowski, „Polmin".
[illegible] N Oddziału w Gorlicach, prof. Jan Dzlopek, Gimnazjum wzgl. ul. Łęgi 10.
[illegible] N Koła w Jaremczu (Oddziału w Stanisławowie), kpt. W. Górecki.

8) S. N. Oddziału w Jordanowie, E. Sawrycz.
9) S. N. Oddziału w Kołomyi, skr. poczt. 63.
10) S. N. Oddziału w Krakowie, ul. A. Potockiego 4, parter.
11) S. N. Oddziału we Lwowie, ul. Akademicka 23.
12) S. N. Oddziału w Łodzi, Andrzeja 7, lewa ofic. II. p.
13) S. N. Oddziału w Poznaniu, ul. Fredry 10, pok. nr 369.
14) S. N. Oddziału Przemysło-Jarosławskiego w Przemyślu, dr Jan Witkiewicz, Franciszkańska 37.
15) S. N. Oddziału w Rabce, willa „Wisła", Eleonora Czoponowska.
16) S. N. Koło w Rzeszowie (Oddziału w Tarnowie), J. Tyrybon, ul. Dojazd 9.
17) S. N. Oddziału w Sanoku, E. Stropek, ul. Sobieskiego 5.
18) S. N. Koła w Skoczowie (Oddziału Cieszynie), Wilhelm Czulak, Kom. Kasa Oszczędności.
19) S. N. Koła w Skolem (Oddziału w Drohobyczu), W. Gruczelak, woj. Stanisławowskie.
20) S. N. Oddziału w Sosnowcu, ul. Żytnia 10, Dom Społeczny p. 30.
21) S. N. Oddziału w Stanisławowie, ul. Szydłowskiego 7.
22) S. N. Oddziału w Stryju, Chruszcz Zenon, Oddział Drogowy P. K. P. (Dworzec Kolejowy).
23) S. N. Oddziału w Tarnowie, dr H. Fink, adwokat, Plac św. Ducha.
24) S. N. Oddziału w Warszawie, ul. Nowy Świat 41, m. 1.
25) S. N. Oddziału w Zakopanem, Dworzec Tatrzański, ul. Krupówki.
26) S. N. Oddziału w Żywcu, inż. Wiktor Fucik, Zarząd Dóbr Żywieckich.

c) Sprawozdania Sekcyj narciarskich przy Oddziałach i Kołach P. T. T.

1) Sekcja narciarska Oddziału P. T. T. w Białej.

Skład Zarządu: Zajączek Władysław — przewodniczący, Wróbel Tomasz — zast. przewodniczącego, Zajączek Wanda — sekretarz, Stawowczyk Jan — skarbnik i referent turystyczny, Kulig Artur — referent sportowy, mgr Fedorowicz Edward — referent wyszkoleniowy, Rogowski Mieczysław i Faliński Andrzej. Zastępcy: Falińska Maria, Pruhło Mikołaj i Ropa Stanisław (zastępca referenta sportowego) dr Otton Gross — lekarz Sekcji.

Sekcja rozpoczęła swoją działalność w roku sprawozdawczym suchą zaprawą narciarską dla członków i niestowarzyszonych. Kurs odbywał się we wtorki dla pań i czwartki dla panów w miesiącu listopadzie i grudniu i prowadzili go bezinteresownie członkowie Sekcji: prof. wychowania fizycznego mgr Fedorowicz Edward i Rogowski Mieczysław. Z powodu nikłych opadów i niestałej szaty śnieżnej prowadzono treningi zawodników sporadycznie w biegach dystansowych i zjazdowych.

Z okazji 10-lecia Sekcji urządzono wspólnie z S. N. P. T. T. Żywiec (15-to letnie istnienie) jubileuszowe zawody narciarskie na Pilsku w dniach 6. do 8. I. z programem: 6. I. bieg dystansowy na 12 km., 7. I. bieg zjazdowy z slalomem, 8. I. wspólna wycieczka Pilsko-Raycza. W biegu długodystansowym uczestniczyło 12 zawodników, a ukończyło go 8 zawodników. W biegu tym zawodnicy Sekcji zajęli II. IV, V i VI miejsce. W biegu zjazdowym z slalomem startowało 13 zawodników, w którym zawodnicy Sekcji uzyskali I, III, IV, VII, VIII i X miejsce.

Oprócz wyżej wymienionych zawodów Sekcja wysłała 5 zawodników na międzysekcyjne zawody P. T. T. o Puchar Babiogórski P. T. T. w kombinacji alpejskiej, urządzone przez S. N. P. T. T. Żywiec w dniu 19 marca na Pilsku. Puchar zdobył na rok 1939 dla Sekcji zawodnik Hustoles Edwin, uzyskując I. miejsce w biegu zjazdowym i I miejsce w slalomie a tym samym I miejsce w biegu złożonym. III miejsce zajął Pająk, IV Bąk, VII Faliński. Poza konkursem Kulig Artur zajął II miejsce.

Zawodnicy Sekcji byli otaczani troskliwą opieką lekarską, a Zarząd zwracał baczną uwagę na karty zdrowia zawodników.

W dziale turystyki narciarskiej Sekcja zorganizowała: 3 wycieczki na Pilsko, przy udziale 25 osób, 2 wycieczki na Skrzyczne — Barania Góra przy udziale 7 osób, 2 wycieczki na Klimczok przy udziale 8 osób, 2 wycieczki na Magórkę przy udziale 8 osób, 2 wycieczki na Hrobaczą Łąkę przy udziale 5 osób.

Mimo szczupłych środków materialnych Sekcja powiększyła swój inwentarz narciarski o 2 pary nart zjazdowych, które wypożyczano zawodnikom Sekcji na treningi i zawody.

2) Sekcja narciarska Oddziału P. T. T. w Bielsku.

Skład Zarządu: prof. Lubertowicz Zygmunt — prezes, Kisielewski Aleksander — zast. prezesa, Duda Józef — sekretarz i skarbnik, członkowie: Pikuła Józef i Skrocki Zbigniew.

Sekcja została założona dnia 10 lutego 1937 r., a przyjętą do Polskiego Związku Narciarskiego 12 stycznia 1938 r., i dopiero wówczas mogła rozwinąć swą działalność na większą skalę.

W bieżącym sezonie urządziła Sekcja: dnia 2 kwietnia 1939 r. na Kępie Klimczakowej zawody o odznakę za sprawność P. Z. N., dalej jeden ośmiodniowy raid narciarski w Bieszczady (16-tu uczestników), jedną 3-dniową wycieczkę narciarską w Beskid Wysoki (3 uczest.) oraz dwie wycieczki piesze na Magórkę (12 uczestników).

Zawodnik Sekcji Józef Gocko zajął II-gie miejsce w kombinacji alpejskiej na Pilsku podczas zawodów jubileuszowych S. N. P. T. T. Żywiec i Biała w dniach 6. do 8. stycznia 1939, a Rudolf Płonka wziął udział w biegu 18 km. w mistrzostwach świata FIS w Zakopanem. Ponadto wzięła udział Sekcja w pierwszych mistrzostwach rozegranych w odzyskanej części Beskidów Śląskich przy czym Gocko zajął II miejsce w biegu zjazdowym, R. Płonka VIII-e, w slalomie Gocko VII-e miejsce. W kombinacji alpejskiej II miejsce zajął Gocko, VIII-e Płonka. Również obesłała Sekcja dwoma zawodnikami zawody międzysekcyjne o Puchar Babiogórski P. T. T. na Pilsku (19. III. 1939) i zawody o mistrzostwo P. Z. N. w Zakopanem (18—20 III. 1939).

Wyszkoleniem narciarskim w Sekcji kierował p. Zbigniew Skrocki, który w grudniu ub. r. prowadził zaprawę narciarską na sali przy udziale 15 uczestników.

Propagandę narciarstwa prowadziła Sekcja przez rozdawnictwo Informatora S. N. P. T. T., ogłaszanie komunikatu śniegowego TKN, i komunikatu śniegowego z schroniska Oddziału na W. Raczy oraz przez artykuły prof. Z. Lubertowicza w prasie.

Sekcja wniosła projekt do Komisji Turyst. P. Z. N. o podwyższenie punktacji za wycieczki w górach Raczańskich, paśmie Klimczoka i w górach Jabłonkowskich.

Sekcja zajęła się żywo krzewieniem narciarstwa wśród młodzieży szkolnej i w tym celu zorganizowała wypożyczalnię nart i sprzętu narciarskiego.

3) Sekcja narciarska „Watra" Oddziału P. T. T. w Cieszynie.

Skład Zarządu: Sabela Adam — prezes, Szczepański Karol — wiceprezes, prof. Szotkowski Władysław — kapitan sportowy, Korczyk Bolesław — sekretarz, Kubalok Józef — skarbnik, Smugała Stanisław — zast. sekretarza, Strajner Sylwester i Sikora Kurt — gospodarz, prof. Żukowski Julian — referent turystyki, Rudzki Jan — referent prasy i propagandy, członkowie Zarządu: Renata Schindler i Wilhelm Hohman.

W okresie sprawozdawczym rozwijała Sekcja ożywioną działalność turystyczną, sportową i propagandową.

Brak odpowiednich warunków śniegowych nie pozwolił na urządzenie projektowanych imprez własnych. Sekcja wykorzystała za to wszystkie możliwości obesłania imprez sportowych swymi zawodnikami, którzy brali udział:

w zawodach organizowanych przez Sekcję narciarską K. S. Zaolzie w Dolnej Lesznej w dniu 5. II. 1939 r., (6 zawodników), w dniach 11. i 12. marca 8 zawodników Sekcji startowało w Mistrzostwach Okręgu VI Śląskiego P. Z. N. na Baraniej Górze, — w kombinacji norweskiej oraz w dniach 25. i 26. marca br. w mistrzostwach kombinacji alpejskiej na Ostrym i Kozubowej. W dniu 19 marca 12 zawodników brało udział w zawodach narciarskich K. S. Groń w Nydku. W ramach tych zawodów odbyły się mistrzostwa wewnętrzne Klubu. Mistrzostwo na bieżący rok zdobył Leopold Tajner.

We wszystkich wyszczególnionych imprezach zajmowali zawodnicy Sekcji w klasie juniorów czołowe miejsca.

Liczny udział zawodników Sekcji w imprezach organizowanych przez kluby narciarskie z odzyskanych ziem śląskich pozwolił na nawiązanie z nimi serdecznych stosunków sportowych, które nie pozostaną bez wpływu na prace organizacyjne narciarstwa w nowych kołach Oddziału Cieszyńskiego Pol. Tow. Tatrzańskiego.

Zawodnicy Sekcji brali udział w kursie zawodniczym, zorganizowanym przez Okręgowy Ośrodek W. F. i P. W. w czasie od 9. do 23. I. 1939, 5 zawodników wysłała Sekcja na zawody FIS jako obserwatorów. Zawodnicy byli otaczani staranną opieką, odpowiednio wyposażeni w sprzęt zawodniczy co w znacznym stopniu przyczyniło się

do poprawienia ich wyników. Skoczkowie Sekcji są obecnie najlepszymi skoczkami Okręgu Śląskiego PZN. Wyróżniają się zwłaszcza zawodnicy Retka i Tajner, oraz z młodszych Sładeczek i Broda jako szkoczkowie, Kurt Sikora jako zjazdowiec.

W dziale turystyki zorganizowała Sekcja szereg wycieczek członków zwłaszcza do odzyskanych Beskidów Śląskich, cieszących się dużą frekwencją. Na wycieczkach organizowane były kursy dla początkujących pod kierunkiem wykwalifikowanych instruktorów Sekcji. Członkowie Sekcji brali nadto udział w szeregu raidów sportowych i w wycieczkach do Tatr.

Działalność propagandową rozwijała Sekcja przez organizowanie wycieczek dla niestowarzyszonych, połączonych z kursami, urządzanie zebrań towarzyskich i herbatek, ogłaszanie w miejscowej prasie komunikatów o wycieczkach, udzielanie porad, wypożyczanie sprzętu i rozdawn. nart.

W dniu 5 stycznia odbyła się wilia narciarska członków Sekcji na Girowej.

W okresie sprawozdawczym zakupiła Sekcja 3 pary nart zjazdowych i 3 pary nart biegówek hickorowych dla zawodników. Stary sprzęt uzupełniono.

4) Sekcja narciarska Oddziału P. T. T. w Częstochowie.

Skład Zarządu: dr Jaroń Włodzimierz — prezes, mgr Pawłowski Stefan — sekretarz, Sztybel Henryk — skarbnik, członkowie: Chajutin Miron, Dąbrowski Zygmunt.

Sekcja urządziła jesienią 1937 r. kurs suchej zaprawy przy udziale 28 ćwiczących.

W okresie Świąt Bożego Narodzenia urządzono dwa kursy narciarskie w Zakopanem dla zaawansowanych przy udziale 12 uczestników oraz w Zwardoniu dla niewprawnych. Uczestników było 15.

W czasie od 25. XI. 1937 r. do 6. I. 1938 r urządziła Sekcja szereg wycieczek narciarskich w okolicach Zakopanego łatwiejszych oraz w okolice Cichego, N. Bystrego.

W czasie od 30 stycznia 1938 do kwietnia 1938 r. urządzono razem 8 wycieczek i raidów narciarskich a to w okolice Częstochowy i na Pilsko, Turbacz, Baranią Górę, Stożek, Babią Górę oraz w Tatry Zachodnie. Liczba uczestników wahała się od 5 do 12 osób. Zdobyto w sezonie 7 odznak górskich P. Z. N.

5) Sekcja narciarska Oddziału P. T. T. w Drohobyczu.

Skład Zarządu: inż. Kozłowski Marian — prezes, dr Martynowicz Aleksander — wiceprezes, inż. Rosół Tadeusz — sekretarz, dr Nappe Emanuel — skarbnik.

W sezonie sprawozdawczym Zarząd Sekcji zajął się przede wszystkim racjonalnym szkoleniem zawodników. W tym celu zorganizowano z początkiem zimy narciarski obóz treningowy na Ciuchowym Dziale, prowadzony przez trenera zakopiańskiego Dawidka Jana. Obóz trwał 14 dni i dzięki umiejętnemu kierownictwu zawodnicy odnieśli bardzo wielkie korzyści.

W dniu 6 stycznia Sekcja urządziła na otwarcie sezonu doroczny bieg zjazdowy z Ciuchowego Działu. Startowało 54 zawodników reprezentujących wszystkie Kluby zagłębia naftowego. Mimo b. silnej konkurencji zawodnicy Sekcji zdobyli 1 i 3 miejsce.

Dnia 20 stycznia urządzono również w Ciuchowym Dziale zawody o odznakę sprawności P. Z. N., obejmujące biegi 12, 9 i 8 km. Startowało 28 zawodników.

W mistrzostwach VIII. Okręgu P. Z. N., które odbyły się dnia 28 i 29 stycznia, zawodnicy Sekcji zajęli w ogólnej punktacji 3 miejsce, a w skokach otwartych 2 miejsce.

Celem zapropagowania narciarstwa wśród młodzieży szkolnej zorganizowała Sekcja w dniu 16 lutego przy współpracy wszystkich nauczycieli wychowania fizycznego tutejszych zakładów naukowych, międzyszkolne zawody narciarskie. Sekcja ufundowała puchar przechodni za najlepszy wynik w punktacji drużynowej. Na starcie stanęło 95 młodocianych zawodników, reprezentujących sześć miejscowych zakładów naukowych. Puchar przechodni na rok 1938 zdobyła Średnia Szkoła Techniczna. Ponadto Sekcja rozdała 6 żetonów za pierwsze miejsca w poszczególnych konkurencjach.

Dnia 27 lutego urządziła Sekcja także zawody w Borysławiu, gdzie na starcie stanęło 320 zawodników i zawodniczek. Mimo bardzo niesprzyjających warunków śniegowych odznakę sprawności P. Z. N. zdobyło 250 zawodników. Sekcja rozdała 6 żetonów.

Ogółem w imprezach organizowanych przez Sekcję startowało o odznakę sprawności 440 zawodników z czego odznakę zdobyło 345.

6) Sekcja narciarska Oddziału P. T. T. w Gorlicach.

Skład Zarządu: Dziopek Jan — prezes, Pion Adolf — sekretarz, Świrad Aleksander — zast. prezesa, Świradowa Barbara — skarbniczka, Żuławski Michał — kapitan, Adamowski Zygmunt — ref. sportowy, ks. Chmiel Adam — członek Zarządu.

Sekcja założona została w r. 1937 zaś w roku 1938 została przyjęta w poczet członków P. Z. N.

Sekcja projektowała dwa kursy narciarskie oraz zawody, które nie odbyły się z powodu braku śniegu. Jeden z członków odbył unifikacyjny kurs narciarski.

Dzięki otrzymanej subwencji Komisji Narciarskiej Sekcja zakupiła 2 pary nart.

7) Sekcja narciarska Koła P. T. T. w Jaremczu (Oddziału w Stanisławowie).

Skład Zarządu: kpt. Górecki Wincenty — prezes, Gilowski Stanisław — wiceprezes, Merunowicz Andrzej — sekretarz, Niewiński Zygmunt — skarbnik, Hanus Jan — kap. sportowy, członkowie: Banach Edward, Jedynak Jan, Zawadzki Andrzej.

Sekcja stanowi właściwie filię macierzystej Sekcji w Stanisławowie i prace jej są ściśle związane z pracami tej ostatniej. Sytuacja w ciągu roku sprawozdawczego uległa poprawie w porównaniu z zeszłym rokiem.

Wspólnie z Kołem — Sekcja przystąpi do realizacji obszernego programu znakowań turystycznych w rejonie Jaremcza, jak również będzie współpracować z Komisją Klimatyczną w Jaremczu w budowie skoczni pod Makowicą, mającej stanowić pierwszy krok w przysposobieniu Jaremcza na zimowisko. W tych warunkach otwierają się przed Sekcją w Jaremczu perspektywy pomyślnego rozwoju.

8) Sekcja narciarska Oddziału P. T. T. w Jordanowie.

Skład Zarządu: mgr Sawrycz Eugeniusz — kierownik, mgr Feit Leon — sekretarz.

W okresie jesiennym 1938 r. przeprowadziła Sekcja badania szlaku Polica—Bystra i stanu znakowania — uzupełniając odpowiednio stan szlaku, celem dobrej widoczności w okresie zimowym.

Zgodnie ze zakreślonym programem działalności urządzono w schronisku na Policy w okresie od 2—7 stycznia 1939 r. kurs narciarski dla członków Oddziału pod kierownictwem członka Sekcji Marka Spławińskiego w Jordanowie, a ponadto przygotowano kilkanaście jednodniowych wycieczek, które jednak nie dochodziły do skutku w styczniu i lutym z powodu braku odpowiednich warunków śnieżnych.

W okresie sprawozdawczym Sekcja odbyła 3 posiedzenia dotyczące spraw organizacyjnych, znakowania szlaków i propagandy schron. na Policy w okresie zimowym.

Sekcja nie posiada swych własnych odrębnych funduszów, a korzysta jedynie z ogólnych funduszów Oddziału i w związku z tym nie prowadzi osobnej księgowości dotyczącej spraw Sekcji, które prowadzone są przez Sekretariat Oddziału.

9) Sekcja narciarska Oddziału P. T. T. w Kołomyi.

Skład Zarządu: Szubert Leokadia, przewodnicząca, Sagerówna Julia, sekretarka.

Z początkiem sezonu ubył dotychczasowy przewodniczący Sekcji p. Ignacy Gruszewski, przeniesiony służbowo do Warszawy. Funkcje jego objęła instr. Leokadia Szubert, która weszła do Zarządu.

Dzięki pomocy p. Eli Ziętkiewiczowej Sekcja nabrała życia: przystąpiono do budowy skoczni oraz organizacji kursu narciarskiego. Budowa nie doszła niestety do skutku, gdyż Zarząd z rozmaitych względów musiał odstąpić od pierwotnego zamiaru budowy dużej skoczni za Prutem, na górach Oskrzesinieckich (4 km od miasta). Poprzestano na planie budowy małej, kilkumetrowej skoczni w obrębie miasta mającej znaczenie zwłaszcza dla młodzieży szkolnej. W tym celu przygotowano grunt, umówiono warunki, zaś techniczne wykończenie odłożono do sezonu następnego.

Suchą zaprawę poprowadziła p. Szubertówna w ciągu grudnia przy udziale 11 osób.

W styczniu odbył się 10-dniowy kurs narciarski dla początkujących i wprawnych pod kierownictwem p. Ziętkiewiczowej. Kurs ukończyło 18 osób.

W marszu Huculskim Szlakiem II Brygady Leg. Polskich w roku bieżącym wziął udział zorganizowany przez Sekcję patrol. Wskutek uszkodzenia nogi przez

jednego z zawodników pozostali kontynuowali marsz indywidualnie, zajmując czołowe miejsca.

W marcu odbyła się wycieczka narciarską przy 19 uczestnikach do Czarnohory, oraz 6-dniowa wycieczka górska przy 4 uczestnikach.

W tymże miesiącu przewodnicząca Sekcji p. Szubert Leokadia ukończyła kurs unifikacyjny w Zakopanem.

10) Sekcja narciarska Oddziału P. T. T. w Krakowie.

Skład Zarządu: dr Anczyc Władysław — przewodniczący, Petecki Jan K. — sekretarz, inż. Magiera Adam — zast. sekretarza.

Znaczne zdekompletowanie Zarządu Sekcji (nawał pracy zawodowej zast. przewodniczącego i przeniesienie służbowe sekretarza)i późne bo dopiero w drugiej połowie grudnia obsadzenie opróżnionych agend, spowodowało duże opóźnienie rozpoczęcia działalności Sekcji. Z powodów podanych Sekcja nie organizowała sama żadnej większej imprezy, współpracując jedynie ściśle na tym polu z Sekcjami Warszawską i Zakopiańską. Znane wypadki polityczne, jak również wyjątkowy brak śniegu w styczniu i lutym br. spowodowały niedojście do skutku projektowanych wycieczek kilkudniowych w Czarnohorę, Małą Fatrę i Tatry. Z nastaniem lepszych warunków narciarskich przeprowadzono 5. III. 1939 r. wycieczkę w Tatry. Prowadził wycieczkę przewodnik odznaki górskiej P. Z. N. p. Kwapiński Wincenty. — Dość żywą działalność narciarską rozwinęli pojedynczo lub grupowo członkowie Sekcji, przy czym terenem działalności były: Gorce, Pieniny, grupa Pilska, Tatry Zachodnie itd.

Stacja narciarsko-turystyczna na Gorcu Kamienickim była czynna i w sezonie ubiegłym. Stacja posiada 6 łóżek. W budynku stacji zostały przeprowadzone pewne adaptacje (ocieplenie budynku — kosztem 200,— zł). Udzieloną Sekcji subwencję przez Komisję Narciarską P. T. T. Sekcja zużyła na koszta związane z utrzymaniem stacji na Gorcu.

11) Sekcja narciarska Oddziału P. T. T. we Lwowie.

Skład Zarządu: dyr. Guzecki Michał — prezes, Rodzynkiewicz Ryszard — wiceprezes, Gąsior Antoni — sekretarz, Ralska Kazimiera — zast. sekretarza, Weleszczuk Józef — skarbnik, Zaremba Franciszek — zast. skarbnika, Wielochowski Leszek — kapitan sportowy, Englert Kazimierz — zast. kapitana sportowego, członkowie: dr Majewski Wacław, Czajkowski Janusz, inż. Hankiewicz Zdzisław, dr Koch Tadeusz, Knaus Zygmunt, Kołodziej Mieczysław, Lenkiewicz Władysław, Piątkiewiczowa Jadwiga, Streng Tadeusz, Schmidt Władysław.

W ciągu sezonu ustąpił z powodu przeniesienia kapitan sportowy por. Wielochowski Leszek a miejsce jego zajął Englert Kazimierz.

Uchwalony z początkiem sezonu program pracy, Zarząd starał się w całości zrealizować mimo trudnych warunków śniegowych. Wybrano w tym celu Komisje a to: sportowo-młodzieżową, propagandową, prasową, towarzysko-odczytową i raidową.

Komisja propagandowo-prasowa pod przewodnictwem dyr. Guzeckiego opracowała z ramienia Komisji narciarskiej P. T. T. i przy jej pomocy, wspólnie z red. Starzewskim, inż. Połturakiem i dr Kochem „Zimowy Informator P. T. T.", który znany jest dobrze z lat ubiegłych wśród członków P. T. T. Informator rozesłany został do wszystkich Sekcyj Narciarskich P. T. T., poważniejszych instytucyj i biur. Wysłano także kilkaset egzemplarzy na odzyskane tereny Ziemi Cieszyńskiej. Wydawnictwo Informatora przyniosło Sekcji duże korzyści propagandowe jako też i materialne. Zaznaczyć należy, że wydawnictwo to jest jedynym propagującym S. N. P. T. T. na całą Polskę.

Komisja sportowo-młodzieżowa odbyła z początkiem sezonu szereg konferencyj z przedstawicielami Kuratorium Okr. Szk. Lwowskiego w obecności wizytatora w sprawie propagandy narciarstwa wśród młodzieży szkół średnich, oraz ustaliła urządzenie zawodów Międzyuczelnianych męskich o Puchar przechodni S. N. P. T. T. — Przeprowadzono suchą zaprawę oraz 3 treningi. Przygotowane zawody niestety nie doszły do skutku z powodu braku śniegu.

Ustalono także regulamin zawodów Międzyuczelnianych o Mistrzostwo szkół żeńskich. Niestety i te zawody z powodu fatalnych warunków nie odbyły się.

Komisja sportowa mimo ciężkich warunków zorganizowała cały szereg zawodów i tak: 31. XII. 1938 r. w Sławsku Bieg Zjazdowy; 16. I. 1939 r. w Brzuchowicach Bieg sztafetowy; 29. I. 1939 r. w Brzuchowicach Bieg 18 km; 19. III. w Sławsku Bieg zjazdowy i slalom oraz 8 i 9 kwietnia zorganizowała Sekcja Mistrzostwa Okręgu Lwowskiego P. Z. N. w kombinacji alpejskiej, przy czym w biegu zjazdowym pierwszym był Hajdukiewicz (S. N. P. T. T. Lwów), a w pierwszej dziesiątce 7-miu zawodników S. N. P. T. T. Lwów. W slalomie również Hajdukiewicz zajął pierwsze miejsce, drugie inż. Turski Stanisław (S. N. P. T. T. Lwów). W pierwszej dziesiątce znalazło się sześciu zawodników S. N. P. T. T. Lwów. Mistrzostwo zdobył Hajdukiewicz, a na drugim i trzecim miejscu inż. Stanisław Turski i Zbigniew Tomaszewski (obaj członkowie Sekcji).

Wspólnie z S. N. P. T. T. w Drohobyczu ustalono regulamin zawodów Sekcyj Narciarskich P. T. T. o „Puchar Bieszczad". Puchar o charakterze przechodnim ufundowała Komisja Narciarska P. T. T. Mimo ustalenia terminu zawodów i przygotowań, wskutek złych warunków zawody te nie doszły do skutku.

Zawodnicy Sekcji odnieśli w tym sezonie szereg sukcesów na zawodach urządzanych tak przez Sekcję jak i przez inne kluby, a w szczególności:

W biegu zjazdowym w Sławsku inż. Turski zajmuje II miejsce. W biegu 18 km w Brzuchowicach Schmidt Władysław zajmuje III miejsce. W biegu sztafetowym w Brzuchowicach — sztafeta Sekcji zajmuje III miejsce. W Mistrzostwach Okręgu P. Z. N. w Sławsku — w skokach zostaje mistrzem Okręgu Hajdukiewicz Jerzy. — W kombinacji — wicemistrzostwo Okręgu P. Z. N. zdobywa Schmidt Władysław, a IV miejsce Markowski W., zaś w biegu otwartym Hałaszyński uzyskuje III miejsce. W biegu zjazdowym i slalomie w Sławsku I miejsce inż. Turski, II miejsce Hajdukiewicz, III miejsce Hałaszyński. W Mistrzostwach P. Z. N.-u w Zakopanem w biegu zjazdowym startowali por. Wielochowski Leszek i Śmiałowski Antoni.

Wyniki te świadczą o dobrej formie zawodników Sekcji tak, że Sekcja przoduje pod względem jakościowym i ilościowym na terenie Lwowskiego Okręgu P. Z. N.-u.

Ponadto zawodnicy i członkowie Sekcji brali udział w suchej zaprawie urządzonej przez Lwowski Okręg P. Z. N. oraz byli uczestnikami kursu instruktorskiego w Beskidzie. W kursie instruktorskim brało udział 12 uczestników i wszyscy ukończyli kurs z wynikiem dodatnim powiększając kadrę instruktorską Sekcji.

Z zapowiedzianych i przewidzianych w programie raidów narciarskich odbył się tylko obóz narciarski w czasie od 26. XII. 1938 r. do 5. I. 1939 r. w Gorganach na Ruszczynie pod Sywulą przy udziale 11 uczestników. Inne raidy z powodu wypadków politycznych i zupełnego niemal zamknięcia Karpat nie doszły do skutku.

12) Sekcja narciarska Oddziału P. T. T. w Łodzi.

Skład Zarządu: Kleck Wacław — prezes, inż. Wendt Herman — I. wiceprezes, Łukasiewicz Mikołaj — II. wiceprezes, Kuzitowicz Radzisław — kapitan sportowy, Hermanówna Joanna — skarbnik, Geyer Kurt — gospodarz, Korczak Henryk — sekretarz, członkowie: Pohl Joanna, Musidłowski Konrad.

Korzystając z dobrych warunków śnieżnych w okolicach Łodzi, Zarząd Sekcji łącznie z Klubem Sportowym „Geyer" urządził po raz pierwszy w Łodzi zawody o Odznakę za sprawność P. Z. N. na terenie lasów łagiewnickich.

W biegu dla starszych w dniu 20 lutego rb. startowało 10 pań, z których 8 zdobyło odznaki brązowe, zaś przedstawicielka Sekcji zajęła drugie miejsce i uzyskała odznakę srebrną.

Na startujących 64 panów, odznaki brązowe uzyskało 21 w tym czterech ze Sekcji.

W porozumieniu z Państw. Urz. W. F. i P. W. w dniu 27 lutego rb. przy pięknej słonecznej pogodzie i dobrych warunkach śnieżnych odbyły się zawody dla młodzieży szkolnej na trasach 4,9 km.

W zakresie szkolenia urządziła Sekcja kurs narciarski na Hali Gąsienicowej w czasie od 14 do 20 lutego rb., który zgromadził 20 osób. Kierownikiem jego był wiceprezes Sekcji p. M. Łukasiewicz. Wyszkolenie prowadzili zawodowi nauczyciele narciarstwa, instruktorzy P. Z. N. pp. Jan Lipowski i W. Brach.

Biorąc pod uwagę, że większość członków nie może brać udziału w dłużej trwających kursach, dla podniesienia sprawności narciarskiej oraz zaznajomienia narciarzy z pięknymi terenami Tatr, Zarząd urządził kilka wycieczek punktowanych do Odznaki Górskiej P. Z. N.

W czasie Świąt Bożego Narodzenia, pod kierownictwem p. inż. Wendta pięciu członków Sekcji odbyło wycieczki w okolicach Zakopanego, na Kasprowy, Halę Gąsienicową i jej otoczenie.

Dnia 20 stycznia rb. pod przewodnictwem inż. Wendta oraz M. Łukasiewicza 11 członków Sekcji w ciągu czterech dni odbyło następującą wycieczkę: z Zakopanego przez Boczań na Halę Gąsienicową i Kasprowy, drugiego dnia z Hali Gąsienicowej przez Zawrat do Doliny Pięciu Stawów, trzeciego dnia Przełęcz Gładka, Dolina Cicha, Przełęcz Tomanowa do schroniska na Pysznej, czwartego dnia podejście na Przełęcz Pyszniańską, powrót do schroniska przez Halę Ornak, Dolinę Kościeliską, Halę Miętusią, Dolinę Małej Łąki i drogą pod Reglami do Zakopanego. Wszyscy uczestnicy tej wycieczki zdobyli odznaki górskie P. Z. N.

Po kursie narciarskim Sekcji na Hali Gąsienicowej 7 członków odbyło wycieczkę: z Hali Gąsienicowej przez Kasprowy, Przełęcz Tomanową, Halę Pyszną i Przełęcz Iwaniacką do Doliny Chochołowskiej.

W lokalnych zawodach o sprawność P. Z. N. na terenie Łagiewnik jedna osoba zdobyła odznakę srebrną, pięć osób odznaki brązowe. Odznaki górskie złote zdobyły 4 osoby, a 7 osób odznaki brązowe.

Z powodu krótko bo zaledwie dwa tygodnie trwających dobrych warunków śnieżnych w okolicach Łodzi i przypadającego w tym okresie wyjazdu 18 członków na kurs na Halę Gąsienicową i zajęcia się w tym czasie członków Zarządu zawodami o sprawność w Łagiewnikach, Sekcja nie miała możności urządzić projektowanych zawodów o Odznakę Nizinną P. Z. N.

Członkowie Sekcji tak jak w sezonach ubiegłych korzystali z zaprawy narciarskiej, organizowanej przez Y. M. C. A. Kurs obejmował 15 lekcji ćwiczeń, z używalnością natrysków i basenu pływackiego. Ćwiczenia odbywały się dwa razy w tygodniu od 4 listopada do 18 grudnia rb. Sekcja prowadziła ożywioną działalność w zakresie odczytów i pokazów.

Pierwszy z projektowanej w sezonie 1938/39 r. serii odczytów wygłoszony przez inż. A. Karpińskiego z Warszawy w dniu 15 listopada p. t. „Tatry jako tereny narciarskie i taternictwo zimowe" zgromadził około 100 osób.

Drugi odczyt p. A. Heinricha członka Oddz. Warszawskiego P. T. T. o wędrówkach po górach Jabłonkowskich i Małej Fatrze p. t. „Góry Janosika i Ondraszka" odbył się 26 stycznia 1939 i był bogato ilustrowany wykonanymi przez prelegenta pięknymi fotografiami omawianych terenów. Po odczycie były wyświetlone dwa wąsko taśmowe filmy narciarskie p. t.: 1) Wycieczka narciarska na szczyt Berniny, 2) Niedziela asów narciarstwa.

Wobec aktualności tematu, odczyt ten został powtórzony w dniu 23. lutego br., a po nim wyświetlono następujące filmy: 1) Olimpiada zimowa w Garmisch-Partenkirchen, 2) Wycieczka na szczyt Berniny.

Następny odczyt odbył się 20. kwietnia b. r., na którym uczestnik wycieczki narciarskiej do Cortina d'Ampezzo, członek Sekcji mgr A. Ziegler opowiedział wrażenia z niej, i zademonstrował szereg pięknych zdjęć z tej wycieczki. Po odczycie wyświetlono dwa filmy narciarskie p. t.: 1) Szwajcaria — raj narciarzy, 2) Rozkosze zimowe w Silvretta.

Wobec udanych w ub. sezonie na terenie Łodzi zawodów o sprawność P. Z. N., Zarząd Sekcji w porozumieniu z Sekcją Narciarską K. S. Geyer w jesieni 1938 r. dokonał wytyczenia i odmierzenia nowych tras biegów dla starszych oraz dla młodzieży, której masowe uczestnictwo zapewnione zostało przez wstawienie na wniosek Komisji Organizacyjnej zawodów biegu o sprawność do programu wychowania fizycznego młodzieży szkół średnich.

Korzystając z subwencji otrzymanej od Komisji Narciarskiej Zarządu Głównego P. T. T. w ciągu lata 1938 r. uzupełniono i naprawiono sprzęt składnicy narciarskiej Sekcji. Obecnie składnica posiada w stanie gotowym do użytku· 24 par nart, 9 par butów narc., 25 wiatrówek, 4 pary raków, 2 kuchnie spirytusowe turystyczne, 6 par rękawic, 2 pary karpli, 2 czuby aluminiowe, 2 latarki elektryczne, 4 kaptury impregnowane, komplet narzędzi do montażu i naprawy nart, materiały montażowe i części wymienne do sprzętu narciarskiego.

13) Sekcja narciarska Oddziału P. T. T. w Poznaniu.

Skład Zarządu: inż. Hetper Zygmunt — prezes, płk. dyp. Kaliński Władysław — wiceprezes, mgr Mrózek Władysław — sekretarz, Pełczyński Stefan — skarbnik, mgr Frankowska Ojcumiła, mgr Smosarski Jerzy.

Zarząd odbył pięć posiedzeń oraz jedno zebranie przedstawicieli wszystkich poznańskich klubów narciarskich, które zwołał Zarząd Sekcji w celu stworzenia współpracy klubów na terenie poznańskim, polegającej na organizowaniu biegów, wycieczek i wstępnych kursów — i to w ten sposób, ażeby mogły one odbyć się natychmiast po pojawieniu się odpowiedniej pokrywy śnieżnej. Kluby przystąpiły do proponowanej współpracy i organizacja jej jest w toku.

Zorganizowano grupowe wyjazdy w góry, w szczególności: 1) Sekcja wysyłała członków na stałe kursy narciarskie na Hali Gąsienicowej, 2) Sekcja zorganizowała obóz turystyczny w Dolinie Roztoki w dniach od 25. stycznia do 5. marca 1939 r.

Wspólnie ze wszystkimi klubami narciarskimi w Poznaniu organizowała Sekcja na terenie Poznańskim: 1) wycieczki w okolice: a) do Parku Narodowego Góreckiego, b) na najwyższy szczyt Wielkopolski Morawską Górę, c) na Pogórze Chodzieskie, d) na Pogórze Czarnkowskie, 2) Bieg o odznakę za sprawność, 3) Przedszkole narciarskie na Golęcinie dla początkujących mających zamiar udać się na kursy górskie.

Sekcja czyniła ponownie starania o utworzenie Okręgu Poznańsko-Łódzkiego P. Z. N. z siedzibą w Poznaniu, oraz o ułatwienie komunikacji kolejowej między Poznaniem a Wisłą.

14) Sekcja narciarska Oddziału Przemysko-Jarosławskiego P. T. T. w Przemyślu.

Skład Zarządu: dr Witkiewicz Jan — prezes, Dyki Bolesław — I. wiceprezes i kierownik sportowy, kpt. Mazur Antoni — II. wiceprezes, członkowie Zarządu: dr Biber Jakub, Eckes Kazimierz, inż. Billy Zygmunt.

Sekcja zorganizowała w Przemyślu kurs suchej zaprawy oraz dwa kursy narciarskie a ponadto w Rozłuczu 10-dniowy kurs dla młodzieży żeńskiej. Sekcja urządziła 7 wycieczek, a mianowicie 2 wycieczki do Sianek, 3 do Rozłucza i 2 w okolice Przemyśla. Ponadto udzielono subwencję na wycieczkę szkolną młodzieży z Jarosławia.

Zawodnicy S. N. P. T. T. brali udział w zawodach o mistrzostwo VIII-go Okręgu Przemyskiego.

Złe warunki narciarskie jak też i wypadki polityczne wpłynęły ujemnie na rozwój i wyszkolenie Sekcji tak, iż jedynie pom. instr. Jerzy Rarogiewicz został mianowany instruktorem.

Zaznaczyć należy, że władze Okr. Urzędu W. F. i P. W. jak również i Okr. Ośr. WF. OK. X. służyły jak i w poprzednich latach wybitną pomocą w działalności

15) Sekcja narciarska Oddziału P. T. T. w Rabce.

Skład Zarządu: Czoponowski Jerzy — prezes, dr Żebracki Witold — I. wiceprezes, dr Janowiec Andrzej — II. wiceprezes, Czoponowska Eleonora — skarbnik, dr Porzycki Jan — sekretarz, członkowie: nacz. Gminy Bala Franciszek, ks. Bulanda Justyn, dr Holejko Włodzimierz, art. mal. Kącki Adolf, Klempka Władysław, ks. kan. Zdebski Mateusz.

Sekcja powstała z końcem 1938 r. Pomimo wyjątkowo złych warunków śniegowych Sekcja urządziła 4 wycieczki, które cieszyły się dość dużą frekwencją. Dzięki posiadaniu w bezpośrednim sąsiedztwie Rabki dwóch schronisk byt Sekcji w przyszłości będzie mógł być z natury rzeczy oparty o te dwa schroniska.

16) Sekcja narciarska Koła P. T. T. w Rzeszowie (Oddziału w Tarnowie).

Skład Zarządu: Wysocki Tadeusz — prezes, por. Bartik Józef — wiceprezes, Chwalibóg Stanisław — sekretarz, Dębski Józef — zast. sekretarza, Michalski Zdzisław — skarbnik, Tatarek Bogusz — zast. skarbnika, członkowie: Wiktorowski Rudolf, Dowbecka Maria. Komisję Rewizyjną tworzyli: Turybon Jan, dr Kramer Z.

Dnia 4. XI. 1938 r. zawiązała się w Rzeszowie Sekcja Narciarska P. T. T. w oparciu o Oddział w Tarnowie, aż do czasu przekształcenia się w Oddział Koła

Rzeszowskiego. — Ze względu na tegoroczne złe warunki śniegowe w okolicy, Sekcja nie mogła realizować zamierzonych na szeroką skalę prac, udało się jedynie zorganizować dwie kilkuosobowe wycieczki: do Jasła w lutym 2-dniową i do Zakopanego na Święta Wielkanocne 4-dniową.

Poza tym poszczególni członkowie w miarę środków pieniężnych i wolnego czasu, zachęcani przez Zarząd, wyjeżdżali indywidualnie do ośrodków narciarskich i F. I. S. W międzyczasie wobec zmiany miejsca zamieszkania ustąpili z Zarządu pp.: Wysocki i Dębski, dokooptowano p. Wieczorka Edwarda, powierzając mu pełnienie obowiązków prezesa Sekcji.

17) Sekcja narciarska Oddziału P. T. T. w Sanoku.

Skład Zarządu: mjr. Kowalski Marian — przewodniczący, Bezucha Jan, Gilewicz Adam, Malcher Mieczysław, Panek Bogusław, Radwański Stanisław, Rakoczy Janina, Stropek Edward, Świech Stanisław, mgr Walciński Tadeusz.

W roku sprawozdawczym planu zakreślonego do zrealizowania wykonać nie można było, ponieważ złożyły się na to przede wszystkim fatalne warunki śniegowe.

Mimo ustalenia kilku dat w kalendarzyku sportowym Sekcji, imprez sportowych, które odbyć się miały w Sanoku — Liszna i w Łupkowie przeprowadzić się nie udało.

Niejednokrotnie przygotowania były tak zaawansowane, że n. p. już rozlepiono afisze zapowiadające zawody narciarskie juniorów, lecz zawodów tych nie można było przeprowadzić, gdyż na dwa dni przed terminem nastąpiła bardzo gwałtowna odwilż.

Również nie obesłano zawodników na mistrzostwa okręgu VIII. P. Z. N., gdyż termin tych zawodów kilkakrotnie odwoływano ze znanych ogólnie powodów.

Na wysłanie zawodników do innych miejscowości, gdzie były jakie takie warunki śniegowe nie mogła Sekcja sobie pozwolić, ze względu na wielkie koszta.

Najważniejszym punktem programu Sekcji było wybudowanie skoczni narciarskiej w Lisznie, skoczni umożliwiającej osiągnięcie skoków do 50 m. Plany i kosztorys zostały zatwierdzone przez Polski Związek Narciarski.

Brak gotówki przyczynił się bardzo do opóźnienia budowy, wobec czego zwróciła się Sekcja o udzielenie subwencji do P. Z. N., który przyrzekł udzielić pomoc ale dopiero w miesiącach letnich 1939 r.

Sekcja ograniczyła się jedynie do zorganizowania kilkunastu wycieczek w Słone Góry obok Sanoka. W okolicy Łupkowa ze względu na utrudnienia w poruszaniu się w pasie granicznym (schronisko Oddziału P. T. T. stoi o 250 m. od granicy) wycieczki były utrudnione. Kilkakrotne wyjazdy do Łupkowa ograniczały się jedynie do kontroli inwentarza (dzierżawcy nie ma), oraz do ulokowania drużyny harcerskiej z Krakowa, która w schronisku spędziła całe ferie zimowe, mając odpowiednie przepustki graniczne.

18) Sekcja narciarska Koła P. T. T. w Skoczowie. (Oddziału P. T. T. w Cieszynie).

Skład Zarządu: Czulak Wilhelm — prezes, Hajek Karol — kap. sportowy, Freytag Jan — gospodarz, Klimek Józef — skarbnik, Stopik Józef — sekretarz.

Sekcja wzięła udział w zawodach w kombinacji alpejskiej na Babiej Górze w dn. 9. i 10. kwietnia 1939 r. W biegu zjazdowym na trasie prowadzącej ze szczytu Babiej Góry południowym jej stokiem zawodnik Sekcji Czulak Wilhelm zajął trzecie miejsce (czas 2 min. 14 sek.), w slalomie również trzecie miejsce (czas 1 min. 35 sek.).

W sezonie bieżącym wybudowała Sekcja w Brennej w dolinie Lesznicy skocznię treningową, która będzie w przyszłym sezonie rozbudowana i dostosowana do wymogów P. Z. N. Sekcja uzupełniła sprzęt narciarski przez kupno 4 par nart, które rozdano częściowo wśród ludności w Brennej. W dniu 19 marca b. r. zorganizowała Sekcja w Brennej zawody w kombinacji norweskiej przy udziale 8 zawodników, zawody te urządzone w sezonie bieżącym po raz drugi (w sezonie 1937/8 po raz pierwszy) miały charakter przede wszystkim propagandowy. Dowodem zainteresowania tymi zawodami jest fakt, że Zarząd Gminy ufundował puchar dla zawodów narciarskich rozgrywanych w Brennej.

Turystykę uprawiali członkowie Sekcji przeważnie indywidualnie, urządzając wycieczki w Beskidy oraz Tatry Wycieczki wspólne zorganizowała Sekcja dwie: jedną na zawody do Brennej oraz drugą w Święta Wielkanocne na Babią Górę przy udziale 7 uczestników.

19) Sekcja narciarska Koła P. T. T. w Skolem (Oddziału w Drohobyczu).

Skład Zarządu: Gruczelak Władysław — prezes, wiceprezesi: inż. Misiołek Juliusz i Probst Otto, mgr Naklicki Tadeusz — sekretarz, Chmułówna Henryka — skarbnik, członek: Drillich Rudolf.

W ubiegłym sezonie narciarskim członkowie Sekcji urządzali jedynie indywidualne wycieczki narciarskie, gdy dla braku ustalonych warunków śniegowych nie można było zorganizować na tut. terenie poważniejszych zespołowych imprez.

20) Sekcja narciarska Oddziału P. T. T. w Zagłębiu Dąbrowskim [illegible]

Skład Zarządu: prof. Korwin Olszewski Jerzy — prezes, Łogiewa Ludwik — sekretarz.

Sekcja zorganizowała dwa kursy narciarskie, jeden w Bydlinie dla ludności miejscowej, a drugi w Zakopanem dla zaawansowanych członków Sekcji.

Przy Sekcji istnieje wypożyczalnia nart i sprzętu narciarskiego. Postępująca nadal budowa schroniska w Bydlinie, które jest już pod dachem, — przyczyni się do ożywienia ruchu narciarskiego wśród członków Oddziału, ruchu, który w ub. sezonie szczególnie wskutek złej zimy, — nieco osłabł.

21) Sekcja narciarska Oddziału P. T. T. w Stanisławowie.

Skład Zarządu: dr Tomaszek Stanisław — prezes, inż. Oruba Ignacy — wiceprezes, Ogielski Franciszek — sekretarz, Sobolewski Michał — skarbnik, mgr Pawłowski Tadeusz — kapitan sportowy i turystyczny, Popiel Czesław — gospodarz, członkowie: Benesch Bonifacy, Burghardt Emil, Dziurzyński Zenon, Guttowa Izabela, Harlik Bruno, Matheis Henryk, Potuczek Edward, dr Roszek Jan, prok. Trembałowicz Michał.

Zupełny brak warunków narciarskich w Worochcie, stanowiącej dla Sekcji ośrodek organizacji imprez zimowych sprawił, że nie doszły do skutku żadne projektowane zawody.

Chodzi tu w pierwszym rzędzie o międzysekcyjne zawody narciarskie P. T. T. o „II Puchar Czarnohorski", które stanowią wielką reprezentacyjną imprezę tak w łonie P. T. T. jak i na terenie Karpat Wschodnich.

Zawody te zostały przygotowane na długo przed terminem przypadającym na 4—5 lutego 1939 r., Sekcja poniosła w związku z tym poważne wydatki, w ostatniej zaś chwili musiano je odwołać, gdyż 3-centymetrowa warstwa śniegu w Worochcie bez podkładu, uniemożliwiła nie tylko przygotowanie skoczni, lecz także wykluczyła możliwość odbycia biegów.

Zarówno Sekcja, jak i liczni tutejsi entuzjaści narciarstwa zostali zawiedzeni w swych nadziejach, impreza bowiem zapowiadała się bardzo dobrze i miała zgromadzić na starcie elitę polskiego narciarstwa, wyznaczoną przez P. Z. N. na międzynarodowe konkurencje F. I. S. W rezultacie działalność Sekcji ograniczyła się wśród takich przeciwności jedynie do prowadzenia szkoły narciarskiej w Worochcie, pod której egidą zostały zorganizowane jedne zawody o odznakę za sprawność P. Z. N. w ostatnich dniach stycznia 1939 r.

Otwarta po jednorocznej przerwie autoryzowana przez P. Z. N. Szkoła Narciarska w Worochcie nie rozwinęła mimo b. sprzyjających okoliczności szerszej akcji wyszkoleniowej, ponieważ stanął temu na przeszkodzie brak warunków śniegowych, prześladujący Worochtę przez cały sezon zimowy.

Mimo, że kierownictwo Szkoły spoczywało w rękach znanego instruktora zakopiańskiego p. Zdzisława Motyki, a obsadę techniczną stanowili zakopiańscy: Szaliński Jan, Wilga Jan, Kowalski Bronisław i Motyka Mieczysław — frekwencja uczniów w Szkole była stosunkowo mała, co należy w niemałej mierze przypisać poza nieodpowiednimi warunkami śnieżnymi, także uciążliwym zarządzeniom prewencyjnym, jakimi została objęta Worochta skutkiem wydarzeń politycznych.

Daleko lepsze efekty osiągnęła Sekcja w dziale turystyki narciarskiej zorganizowała bowiem kilkanaście wycieczek, cieszących się sporą frekwencją, w tym dwie w Tatry.

22) Sekcja narciarska Oddziału P. T. T. w Stryju.

Skład Zarządu: Chruszcz Zenon.

Wszystkie planowane przez Sekcję imprezy nie mogły się odbyć, a to z powodu braku śniegu. Nie odbyły się również z tej samej przyczyny przygotowane już wspólnie z miejscową Komendą W. P. zawody narciarskie w Skolem. Sekcja urządziła jedynie szereg wycieczek narciarskich do Sławska i Ławocznego.

23) Sekcja narciarska Oddziału P. T. T. w Tarnowie.

Skład Zarządu: Laberschek Stanisław — przewodniczący, Wysocki Tadeusz — zast. przewodniczącego, dr Fink Henryk — sekretarz, Giedgowd Leon — skarbnik, członkowie: Klaus Władysław, Langner Adam. Komisję Rewizyjną tworzyli: dr Weiss i dr Kleczkowski. Wobec ustąpienia p. Giedgowda, funkcje skarbnika objął zakooptowany do Zarządu: p. Franciszek Dzerowicz.

Praca w sezonie sprawozdawczym stała pod znakiem braku szaty śnieżnej w terenie okolicznym Tarnowa, co wywołało niedojście do skutku kilku zamierzonych imprez, w całości już przygotowanych.

Zorganizowany był mianowicie kurs narciarski oraz przeprowadzone liczne prace przygotowawcze do urządzenia pod Tarnowem zawodów o odznakę za sprawność

Zanik śniegu w ostatniej chwili uniemożliwił przeprowadzenie przygotowanych już imprez.

Zamierzone zorganizowanie obozów wędrownych i wycieczek narciarskich, okazało się, jak i w sezonie ubiegłym niemożliwe, gdyż koszta tych imprez dla pojedynczego uczestnika kalkulowały się nadmiernie wysoko, a to wobec braku wydatniejszych zniżek kolejowych w łączności z koniecznością dalszych wyjazdów z Tarnowa, który w pobliżu nie ma terenów górskich, wykazujących dostateczną pokrywę śnieżną.

Przy Sekcji istnieje nadal drużyna zawodnicza prowadzona przez p. Władysława Klausa, która w składzie 2 do 3 osób przygotowała się już kompletnie do wyjazdu na zawody o Puchar Czarnohory we Worochcie, a następnie do wyjazdu o mistrzostwa V. Okręgu P. Z. N. w Rabce. Celem wzięcia udziału w tych zawodach skompletowany został dla naszych zawodników sprzęt narciarski oraz wyasygnowane fundusze na pokrycie kosztów przejazdu i utrzymania zawodników i dopiero w ostatniej chwili zawody te telegraficznie odwołane zostały, tak, że drużyna zawodnicza w bieżącym sezonie w żadnych zawodach udziału brać nie mogła.

Ponadto prowadziła Sekcja dotychczasowymi środkami propagandę narciarstwa wśród społeczeństwa tarnowskiego.

24) Sekcja narciarska Oddziału P. T. T. w Warszawie.

Skład Zarządu: Szmurło Jan — prezes, Rudnicki Stanisław i Makowski Michał — wiceprezesi, Luxemburg Stanisław — sekretarz, Jakimowicz Jan — skarbnik, Minkowski Jan — kapitan sportowy, członkowie Zarządu: Chrzanowska Zofia, Karpińska Stanisława, Heinrich Antoni, Rothert Bolesław i Telakowski Witold.

W ciągu roku został do Zarządu dokooptowany Henryk Sacharewicz.

Komisję Rewizyjną tworzyli: Bloch Aleks., Morawski Jan i De Walden Stefan.

Zarząd Sekcji zorganizował w sezonie bieżącym na Hali Gąsienicowej szkołę narciarską kierowaną przez instruktorów P. Z N.: J. Lipowskiego i W. Bracha. — Frekwencja w szkole nie była w sezonie zbyt liczna, a to ze względu na fatalny stan zaśnieżenia w Tatrach podczas większej części zimy.

Sekcja, prowadząc akcję propagandową, wydała w ilości 4.000 egz. kalendarzyk narciarski na rok 1939, w którym znalazły się najważniejsze wiadomości o P. T. T. oraz o Sekcji. Wydano również afisz propagandowy, który był rozplakatowany na wyższych uczelniach celem ściągnięcia do Sekcji młodzieży akademickiej.

Dnia 14 grudnia 1938 r. zorganizowany został pierwszy pokaz narciarsko-filmowy, który jednak nie osiągnął zamierzonego wyniku wskutek słabych filmów i natłoku przybyłej nadspodziewanie licznie publiczności. Chcąc zrehabilitować się Sekcja zorganizowała 5 marca 1939 r. pokaz filmowy w kinie „Atlantic". Na pokaz ten został sprowadzony za pośrednictwem ambasady niemieckiej film narciarski z Louis Trenkerem w roli głównej. — Sukces tego pokazu był całkowity, — albowiem nie tylko sala była wypełniona po brzegi, ale również w prasie ukazały się pochlebne recenzje, co niewątpliwie przyczyniło się do popularności Sekcji Narciarskiej P. T. T.

W sezonie ubiegłym została zorganizowana po raz pierwszy wycieczka narciarska za granicę, do Cortina d' Ampezzo; wzięło w niej udział 18 osób pod kierownictwem p. Zofii Radwańskiej-Kuleszyny.

Przy Sekcji zostało zorganizowane Koło Pań mające na celu rozwinięcie życia towarzyskiego. Koło Pań urządziło w dniu 7 lutego 1939 r. zabawę taneczną w lokalu Oddziału Warszawskiego P. T. T.; w zabawie wzięło udział 90 osób.

Również po raz pierwszy Sekcja zorganizowała we własnym lokalu Oddziału Warszawskiego P. T. T. odczyt A. Heinricha pt.: „Góry Janosika i Ondraszka", ilustrowany przeźroczami.

Przy Sekcji istniała nadal grupa zawodnicza, która miała wziąć udział w całym szeregu zawodów, jednak ze względu na fatalne warunki śnieżne w ciągu zimy, plany uległy redukcji. W okresie świąt Bożego Narodzenia został zorganizowany kurs zjazdowy dla zawodników Sekcji, pod kierunkiem J. Lipowskiego.

W okresie od 13 do 17 marca odbywał się II kurs zjazdowy celem przygotowania zawodników do Mistrzostw Okręgu Warszawskiego P. Z. N. Mistrzostwa te zostały zorganizowane przez Sekcję Narciarską Oddziału Warszawskiego P. T. T. z polecenia Okręgu Warszawskiego P. Z. N. Dla propagandy Sekcji oraz schroniska na Hali Gąsienicowej, zostały wydane specjalne zaproszenia ilustrowane fotografią Hali Gąsienicowej.

Dla propagandy P. T. T. Sekcja wystawiła w miesiącach styczniu i lutym 1939 r. w Domu Towarowym Braci Jabłkowskich w Warszawie fotografie górskie; przy wystawie były rozdawane materiały propagandowe P. T. T.

25) Sekcja narciarska Oddziału P. T. T. w Zakopanem.

Skład Zarządu: inż. Schiele Kazimierz — prezes, Bujak Franciszek i Zubek Józef — wiceprezesi, Zdyb Stanisław — sekretarz, Czarniak Andrzej — skarbnik, Zwoliński Stefan — zast. skarbnika, Bahdaj Jan — kpt. sport., Lorek Eugeniusz — zast. kpt. sport., członkowie: Bednarski Henryk, Faden Józef, Kirkor Józef, Radkiewicz Bogdan, Skupień Stanisław, Rittersschild Zdzisław — gospodarz schroniska, Bujak Ignacy — referent generalny.

Prace sportowe i przygotowania, które Sekcja od szeregu lat prowadziła dały w b. r. znakomite wyniki i jeszcze raz potwierdziły jej żywotność, szczególnie w okresie zawodów F. I. S. W zawodach F. I. S. jak i w innych odbytych w kraju i zagranicą Sekcja odegrała najważniejszą rolę z pośród klubów polskich, czemu sam P. U. W. F. i P. W. dał wyraz przyznając Sekcji I. miejsce na podstawie punktacji wyników za 1939 r. (122½ p.). Pośrednim sukcesem klubu było również przyznanie członkowi Sekcji Stanisławowi Marusarzowi Państwowej Nagrody Sportowej za 1938 rok, której wręczenie laureatowi odbyło się 1. IV. 1939 w Warszawie oraz nagrody przechodniej Z. P. Z. S. na zasadzie plebiscytu „Przeglądu Sportowego". Dalszym etapem sukcesów jest wspaniały wynik Jasia Kuli, który w Niemczech uzyskał za Sörensenem II. miejsce w skokach z minimalną różnicą punktów.

Drogi, jakimi Sekcja kroczyła do osiągnięcia tych celów sportowych, to była troskliwa opieka nad zawodnikami, dostarczanie należytego sprzętu narciarskiego, przeprowadzanie systematycznych treningów, dożywianie, pomoc lekarska i wszelkie te poczynania, które zesumowane wydają rezultaty.

Kolejno wyniki sportowe członków Sekcji przedstawiają się następująco: Dnia 5. stycznia 1939 urządziła Sekcja bieg próbny 10 km., w którym I. miejsce zajął Józef Daniel Krzeptowski w czasie 40.31. Krzeptowski jest doskonale zapowiadającym się biegaczem, a przy tym jako równie dobry skoczek staje się już w najbliższym czasie kandydatem na czołowe miejsca w komb. norweskiej. Drugie miejsce w tym biegu uzyskał Stansław Skupień w czasie 41 min. 03 sek. Zawodnik ten obchodzi w b. r. 15-to lecie swego startowania w barwach SNPTT—Zakopane. Trzeci z kolei był Jan Dawidek z czasem 41 min. 30 sek.

Dnia 6 stycznia br. odbył się na Krokwi pierwszy konkurs skoków przy dość ciężkich warunkach. III-cie m. uzyskał Kula Jan. Poza nim zawodnicy Sekcji z braku należytego treningu (brak śniegu) nie startowali. Dnia 8. stycznia br. w biegu sztafetowym o Mistrzostwo Polski Sekcja zajęła VI-te m. w składzie: Mieszczak Józef, Stanowski Ludwik, Pęksa Andrzej, Skupień Stan., Dawidek Jan. Czasy indywidualne na 10 km. uzyskali: VIII-me Jan Dawidek 52 min. 40 sek., XVI-te Berych Wł. 53 min.

34 sek., XVII-te Krzeptowski Daniel 53 min. 46 sek., XIX-te Pęksa Andrzej 54 min. 05 sek., XXII Józef Zubek 54 min. 44 sek., na 66 startujących. Wyniki te dowodzą, że zawodnicy Sekcji nie nabrali jeszcze „formy" na początku sezonu sportowego.

Dnia 15. stycznia br. odbył się na Krokwi II-gi konkurs skoków, w którym Jan Kula zajmuje drugie miejsce.

Dnia 31. stycznia br. urządził Okręg Podhalański 2 biegi treningowe do zawodów FIS. Bieg 34 km. wygrywa osiągający coraz lepsze wyniki członek Sekcji Józef Zubek, w czasie 2 godz. 46 min. 12 sek., zaś w biegu 17 km. IV-te m. uzyskał Jan Dawidek w czasie 1 godz. 16 min. 51 sek., a VIII-me m. W. Berych. Dnia 2. II. 1939 urządza Okręg Podhalański Mistrzostwa Juniorów, które zawsze wzbudzają jak największe zainteresowanie wśród klubów i młodzieży, gdyż są one przeglądem młodych sił i talentów. Mistrzostwo Juniorów zdobyła SNPTT — Zakopane albowiem bieg 8 km. wygrał bezapelacyjnie Józef Daniel Krzeptowski, III-cie m. uzyskał Jan Gąsienica Ciaptak, VII-me Stanisław Krzysztofiak, VIII-me Pawlica, IX-te Kula Jan, XIV-te Cabała Kazimierz, wszyscy z SNPTT — Zakopane. Konkurs skoków juniorów wygrał Jan Kula, na III-cim m. był Stanisław Kula, VII-me Józef Daniel Krzeptowski, X-te Krzysztofiak Stan. Mistrzem Juniorów na 1939 został Józef Daniel Krzeptowski, wicemistrzem Jan Kula, na V-tym m. Krzysztofiak Stanisław.

Mistrzostwa Okręgu Podhalańskiego przyniosły również pełny sukces Sekcji. Wyniki biegu i skoki kreowały na Mistrza Okręgu w r. 1939 St. Marusarza. Szczegółowe wyniki rozgrywek dla członków SNPTT były następujące: bieg 18 km. VI-te m. St. Skupień 1 godz. 15 min. 20 sek., IX-te m. Józef Zubek 1 godz. 15 min. 30 sek., X-te m. Jan Dawidek 1 godz. 16 min. 01 sek., XI-te m. Andrzej Marusarz 1 godz. 16 min. 13 sek., XII-te m. St. Marusarz 1 godz. 16 min. 25 sek., XIII-te m. Mieszczak Józef, XVI-te Pęksa Andrzej, XVIII-te m. Marusarz Jan. Konkurs skoków o Mistrz. Okręgu: I-szy St. Marusarz 72 m. i 69,5 m., II-gi Kula Jan 64 m. i 62 m., IX-ty Marusarz Jan 59 m. i 55 m., XI-ty Kula Stanisław, XIV-ty Józef Daniel Krzeptowski, XVI-ty Cwiertniewicz, XVIII-ty Jan Dawidek. Wynik kombinacji o Mistrzostwo Okręgu na 1939 r.: I-szy Marusarz Stanisław przed Wnukiem z Wisły, III-ci Marusarz Andrzej, VI-ty Dawidek Jan, X-ty Marusarz Jan.

W połowie stycznia br. najlepsza polska zawodniczka Helena Marusarzówna uległa w czasie treningu biegów zjazdowych złamaniu ręki, przez co niezmiernie została S. N. P. T. T. Zakopane osłabiona w swej reprezentacji pań. Rekonwalescencja jej trwała sześć tygodni poczem Helena Marusarzówna znów zjawiła się na starcie.

Wyniki członków SNPTT — Zakopane w czasie zawodów FIS od 12—20. II. 1939:

Był to jeden wielki triumf zawodników SNPTT Zakopane w czasie FIS. W biegu zjazdowym pań I-sza z polskich zawodniczek a 19-ta z kolei była Zofia Stopkówna, II-ga z polskich zawodniczek była Maria Marusarzówna, (21-sza z kolei). W slalomie pań I-sza z polskich zawodniczek Z. Stopkówna (VIII-ma z kolei), II-ga z polskich zawodniczek Maria Marusarzówna (IX-ta z kolei). Wynik biegu złożonego: I-sza z polskich zawodniczek Z. Stopkówna (VIII-ma z kolei), II-ga z polskich zawodniczek Maria Marusarzówna (XII-ta z kolei). Bieg 18 km otwarty i złożony: Zubek Józef 51-szy, 1 godz. 16 min. 01 sek., Marusarz Andrzej 55-ty, 1 godz. 16 min. 15 sek., Berych Wł. 79-ty, Marusarz St. 89-ty, 1 godz. 23 min. 15. sek. Startowało 106 zawodników.

W konkursie skoków do biegu złożonego o Mistrzostwo Świata I-sze m. uzyskał St. Marusarz 73,5 m. i 71,5 m., III-cie m. Andrzej Marusarz 64 m. i 65 m. — Zawodnik ten pokazał swą klasę w kombinacji norweskiej o Mistrzostwo Świata uzyskując IV-te m. w ogólnej klasyfikacji jako pierwszy z Polaków, zaś Stan. Marusarz VII-me m., Jan Dawidek 23-cie, Jan Marusarz 24-te miejsce.

Maraton narciarski 50 km. przynosi Józefowi Zubkowi zaszczytne miejsce XI-te wśród niesłychanie silnej konkurencji, z Polaków zaś jest pierwszym uzyskując czas 3 godz. 19 min. 49 sek. Pozostawił za sobą całą plejadę światowej sławy biegaczy jak słynnego Włocha Demetza, Norwega Hoffbackena, wszystkich Niemców, Szwajcarów, Jugosłowian i Polaków, razem około 40 zawodników. W biegu tym na 40-tym miejscu znalazł się W. Berych — czas 3 godz. 50 min. 06 sek.

W otwartym konkursie skoków o Mistrzostwo Świata V-te m. uzyskuje Stan. Marusarz 74 m. i 78,5 m., XI-te m. Kula Jan 75 m. i 74 m., XV-te Marusarz Andrzej 71,5 i 71 m., XXI-sze Kula Stanisław 60 m. i 63,5 m., XXIII-cie Józef Daniel Krzeptowski 63 m. i 61 m.

W okresie F. I. S. odbył się na Krokwi treningowy konkurs skoków, w którym Jan Kula osiągnął najdłuższy skok 85 m, Birger Ruud 83 m, M. Zając 81 m, Asbjorn Ruud 70 m. — Reasumując wyniki zawodów F. I. S. stwierdzić wypada, że najlepsze wyniki z Polaków osiągnęli członkowie S. N. P. T. T. Zakopane.

Dnia 18. III. 19359 r. odbyły się w Zakopanem biegi zjazdowe o mistrzostwo P. Z. N. — Na 150 startujących na trasie FIS członkowie Sekcji uzyskali następujące wyniki: I-szy Stanisław Marusarz 3 min. 57 sek., V-ty Andrzej Marusarz 4 min. 08 sek., IX-ty Kula Jan 4 min. 23 sek., XIV-ty Juhas Wojciech 4 min. 40 sek., XXII-gi Józef Daniel Krzeptowski 4 min. 50 sek., XXIII-ci Dawidek Jan 4 min. 53 sek , XXV-ty Józio Marusarz 4 min. 55 sek. Temu ostatniemu zawodnikowi Sekcji należy już teraz poświęcić nieco uwagi. Ma on lat 14 i pierwszy raz startował w tak silnej konkurencji; jego brawura i technika zjazdowa rokuje mu jak najlepszą przyszłość i wspaniałe sukcesy. Jako najmłodsza latorośl dynastii Marusarzy potwierdza w całej pełni rodzinne talenty w dziedzinie narciarstwa. W biegu pań I-sze miejsce zajmuje startując po rekonwalescencji Helena Marusarzówna w czasie 3 min. 25 sek. na krótszej trasie. II-gie miejsce Zofia Stopkówna 3 min. 27 sek., V-te m Maria Marusarzówna 4 min. 17 sek. W slalomie panów członkowie Sekcji zajęli następujące miejsce: VII-me Kula Jan, X-te Marusarz Andrzej, XIII-te Marusarz Stan., XII-te Krzysztofiak St., XIII-te Juhas W., XV-te Marusarz Józef, XVI-te Dawidek Jan.

Slalom juniorów wygrał członek Sekcji Jan Gąsienica Ciaptak, II-gi Kula Jan. Slalom pań wygrała Marusarzówna Helena przed swą siostrą Marią Marusarzówną. W ogólnej klasyfikacji w kombinacji alpejskiej o Mistrzostwa Zjazdowe P. Z. N. na 1939 r. członkowie Sekcji uzyskali następujące miejsca: IV-te Marusarz Stan., VI-te Marusarz Andrzej, X-te Kula Jan, XIII-te Juhas Wojciech, XIV-te Krzysztofiak Stanisław, XV-te Marusarz Józio, XVII-te Dawidek Jan. — Mistrzostwo Pań zdobyła Marusarzówna Helena, wicemistrzostwo Marusarzówna Maria.

Dnia 19. III. br. odbył się na Krokwi konkurs skoków o puchar Mjra Oestgarda. Puchar wygrał Stan. Marusarz skokami 63 m i 69,5 m, II-gi Kula Jan 64 m i 68,5 m, VII-my Kula Stanisław 50,5 m, VIII-my Marusarz Jan 53 i 56 m, XII-ty St. Krzysztofiak 44 i 49 m, XV-ty Krzeptowski J. Daniel 53,5 m i 61,5 m

Dnia 26 marca 1939 r. wzięli członkowie Sekcji udział w międzynarodowym konkursie skoków we Feldberg w Niemczech, gdzie Kula Jan odniósł nad mistrzem świata Bradlem sensacyjne zwycięstwo, bijąc go długościami skoków. — I-sze miejsce w tym konkursie zajął Norweg Sorensen 76 m i 79 m, II-gie Kula Jan 78 m i 77 m, III-cie Bradl 72 i 75,5 m, IV-te Stan. Marusarz 69 m i 74 m, na XVII-tym miejscu był M. Zając z Wisły. W slalomie pań po mistrzyni świata Christl Cranz II miejsce uzyskała Marusarzówna Helena.

Z końcem marca odbył się w Krynicy mecz narciarski Krynica — Zakopane, który wygrał w kombinacji alpejskiej członek S. N. P. T. T. Zakopane — Józef Daniel Krzeptowski, w konkursie skoków zaś I-sze miejsce uzyskał Jan Dawidek skokami 38 i 41 m, II-gie J. Daniel Krzeptowski 36,5 i 39 m. Ogólna punktacja trójbiegu przyniosła zwycięstwo Józefowi Danielowi Krzeptowskiemu z notą 612 punktów, II-gi Jan Dawidek z notą 578 p. W tym samym czasie odbył się w Borysławiu konkurs skoków, który wygrał Stanisław Kula. W czasie świąt Wielkanocnych odbyły się wiosenne zawody podczas których w skokach na improwizowanej skoczni na Kondratowej Jan Kula zajął II miejsce po Niemcu Weilerze skokami 44 i 44,5 m, V-te miejsce Józef Krzeptowski skokami 39 i 43 m, a w biegu zjazdowym Kula Jan zajął XI-te miejsce. Ze względu na złe warunki śnieżne nie odbyły się w przepisanym terminie międzysekcyjne zawody P. T. T. o Puchar Czarnohorski w Worochcie i Babiogórski w Żywcu (te ostatnie odbyły się później), w których to konkurencjach Sekcja stale bierze udział. Zawodników czynnych liczy Sekcja ogółem 46, z czego 4 zawodniczki i 22 juniorów. Zawodnicy ci obejmują wszystkie specjalizacje narciarskie, a więc skoki, biegi płaskie, zjazdowe, slalomy i długodystansowe. — W przeciwieństwie do wyników sportowych, sytuacja finansowa Sekcji pozostawia wiele do życzenia. Wydatki bieżące, spłaty długów, pochłaniały każdą kwotę, jaka wpływała czy to z netto dochodów z imprez czy z wkładek członkowskich lub z Pysznej. Schronisko dało w tym roku deficyt ze względu na czarną zimę w naj-

lepszym okresie świątecznym Bożego Narodzenia oraz w styczniu i lutym. Jedynie dzięki wydatnej pomocy Komisji Narciarskiej P. T. T. i Zarządu Głównego P. T. T. gospodarka w Sekcji mogła koniec z końcem powiązać.

Sprawy Pysznej:

Dzięki subwencji Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych w Warszawie przeznaczonej na budowę wodociągu na Pysznej, Zarząd będzie mógł na wiosnę 1939 r. przystąpić do roboty tej kapitalnej inwestycji, która uczyni schronisko ostatecznie ukończonym. W samym schronisku powiększono drobny inwentarz (10 koców, zegar, wiadra itp.). — Celem zwiększenia frekwencji na Pysznej, Zarząd umieścił reklamę schroniska w spisie telefonów Zakopanego oraz w wydawnictwie zdrojowym „Polskiej Propagandy". Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych nadesłał dla schroniska bezinteresownie 5 gaśnic pożarowych, dając wyraz swej stałej i troskliwej opieki nad Sekcją. Wypada ze szczególnym naciskiem podkreślić najprzychylniejsze ustosunkowanie się P. Z. U. W. do prac około schroniska na Pysznej, za co Sekcja uważa za stosowne jeszcze raz publicznie podziękować.

Roboty w górach:

Komisja Narciarska P. T. T. udzieliła Sekcji subwencji na przeprowadzenie robót w górach w zakresie znakowania szlaków zimowych i letnich w Zachodnich Tatrach. Prace te wykonał z ramienia Sekcji p. J. Oppenheim. Wyznakowano szlak narciarski z Pysznej na Siwą Przełęcz do doliny Starobociańskiej. Następnie szlak letni i zimowy od drogi na Pyszną ku Iwaniackiej Przełęczy i do dol. Chochołowskiej, skąd również przez Polanę Trzydniówkę na Kulawiec. Wyznakowano dalej szlak narciarski z Polany Chochołowskiej przez Dol. Wyżnią Jarząbczą na Trzydniowiański, uzupełniono szlak letni i zimowy z dol. Kościeliskiej przez Halę nad Stołami do Hucisk. Ponadto odnowiono szlaki z grani Czerwonych Wierchów ku Dol. Miętusiej i z doliny Wyżniej Jarząbczej na grań Czerwonego Wierchu. Prace polegały na poprawie starych znaków farbami, założeniu nowych znaków, wbijaniu orientacyjnych tyczek w otwartym terenie, przycinaniu gałęzi na leśnych drogach itp.

W dniu 8. II. 1939 r. w 30-lecie śmierci jednego z założycieli S. N. P. T. T. Mieczysława Karłowicza urządziła Sekcja pochód na Halę Gąsienicową do Kamienia Karłowicza. W uroczystości tej wzięli udział członkowe Sekcji oraz narciarze i turyści w ilości około 50 osób. Przy Kamieniu Karłowicza wygłosił przemówienie p. Tadeusz Zwoliński, podkreślając ideowy stosunek wielkiego muzyka do świata tatrzańskiego, jego zamiłowanie przyrody i pionierstwo zimowej turystyki. Orkiestra Obrochtów odegrała kilka melodii góralskich. Członkowie Zarządu oraz zawodnicy brali żywy udział w organizacji technicznej zawodów F. I. S. — Trasę 18 km przeprowadził p. Schiele Kazimierz, 50 km p. Oppenheim, bieg zjazdowy p. Fr. Bujak, slalom pań p. Ignacy Bujak, który był również dwukrotnie starterem w czasie konkursów skoków. Również w organizacji mistrzostw I Okręgu warszawskiego pomocy udzielili pp.: Ignacy Bujak i J. Oppenheim.

Sezon zimowy jak zwykle zakończyła serdeczna uroczystość sekcyjna na Pysznej, na którą złożyły się wycieczki i biegi. Miły jej nastrój jest wyrazem koleżeńskiego współżycia wszystkich zawodników i członków Zarządu.

26) Sekcja narciarska Oddziału P. T. T. w Żywcu.

Skład Zarządu: inż. Fucik Wiktor — przewodniczący, Ziemnowicz Kazimierz — I. zastępca, dr Haliński Władysław — II. zastępca, inż. Markiewicz Władysław — sekretarz, Ozaistówna Stanisława — zast. sekretarza, Staszkiewicz Adam — skarbnik, Ziemnowicz Kazimierz — zast. skarbnika, prof. Tchórzewski Bronisław — kapitan sportowy, Ozaist Adam — zast. kapitana sportowego, inż. Fucik Wiktor — ref. turystyczny, dr Haliński Władysław — zast. ref. turystycznego, Lipus Jan — ref. ratownictwa, Pantofliński Władysław — ref. imprez, inż. Gryksa Józef — zast. ref. imprez., Olszowski Szczepan — gospodarz.

Sekcja przejawiała swą czynną działalność organizacyjną w szczególności w każdy piątek odbywały się zebrania członków Sekcji, na których omawiano wycieczki i imprezy sportowe. W zebraniach brało udział przeciętnie 10 osób. Celem omówienia bieżących spraw organizacyjnych odbyto 5 posiedzeń Zarządu.

Dnia 20. XI. 1938 dwóch delegatów S. N. wzięło udział we Walnym Zjeździe Delegatów Okręgu P. Z. N. w Katowicach.

Celem zespolenia życia towarzyskiego urządziła Sekcja 1) dancing w dniu 25. XI. 1938, 2) zabawę Sylwestrową w schronisku na Pilsku, 3) zabawę towarzyską w dniu 4. lutego 1939 r.

Sekcja wydała tłoczone odznaki S. N. P. T. T. na rękawy we formie i kolorach zatwierdzonych przez Komisję Narciarską P. .T. T.

Z okazji 15-to lecia Sekcji urządzono wspólnie z S. N. P. T. T. w Białej, obchodzącą 10-lecie swej działalności, na Pilsku dnia 6, 7 i 8 stycznia imprezy narciarskie, w program których wchodziło: dnia 6. stycznia: a) bieg zwykły na trasie 12 km. dla zawodników senior., b) bieg o odznakę za sprawność P. Z. N. dla seniorów na trasie 12 km., c) bieg o odznakę za sprawność dla juniorów na trasie 9 km. oraz narciarek w wieku ponad 17 lat na trasie 8 km., dnia 7. stycznia: bieg zjazdowy z Pilska kombinowany slalomem z równoczesną rozgrywką o puchar przechodni wewnętrzno-klubowy S. N. P. T. T. Żywiec, dnia 8. stycznia wycieczka towarzyska z Pilska przez Lipowską, Suchą Górę do Milówki. W zawodach tych startowało 20 zawodników, a to 12-tu z S. N. P. T. T. Biała, 2-ch z Tow. Gimn. „Sokół" Bielsko, 2-ch z S. N. Harcerskiego Klubu narciarskiego w Katowicach, 4-ch z Sekcji Narciarskiej P. T. T. Żywiec, oraz 1 z Sekcji Narciarskiej P. T. T. Bielsko. W wyniku: w biegu płaskim na 12 km. pierwsze miejsce zdobył Jurzak Józef, Koło narciarskie Tow. Gimn. „Sokół" Bielsko, drugie Kłyś Władysław S. N. P. T. T. Biała, trzecie Kwaśny Witold K. N. T. G. „Sokół" Bielsko. W biegu tym brało udział 12 zawodników. W biegu zjazdowym kombinowanym slalomem wzięło udział 13 zawodników. Pierwsze miejsce zajął Pająk Eryk S. N. P. T. T. Biała, drugie Goćko Józef S. N. P. T. T. Bielsko — trzecie Hustolec Edwin S. N. P. T. T. Biała. Zawodnicy Sekcji zajęli w biegu płaskim 6 i 7 miejsce, w biegu zjazdowym kombinowanym ze slalomem 9, 12 i 13 miejsce. Puchar przechodni wewnętrzno-klubowy dla Sekcji zdobył p. Drożdż Jan.

W dniu 19. marca 1939 r. odbyły się zawody międzysekcyjne o Puchar Babiogórski P. T. T. na Pilsku. Zawody obejmowały kombinację alpejską. W zawodach wzięło udział 11 zawodników zrzeszonych w S. N. P. T. T. w Białej, Bielsku i Żywcu. Poza konkursem startowało 12 zawodników. Puchar zdobył dla Sekcji Narciarskiej P. T. T. w Białej p. Hustoles Edwin po raz pierwszy.

Celem przygotowania członków Sekcji do sezonu narciarskiego urządziła Sekcja w listopadzie i w grudniu 1938 r. suchą zaprawę narciarską, prowadzoną na wysokim poziomie przez prof. Tchórzewskiego Bronisława.

Wskutek specjalnie niepomyślnych warunków śniegowych wiele projektowanych wycieczek nie zostało zrealizowanych, wykorzystując jednak wszelkie możliwości odbyto wycieczkę w dniu 8. stycznia z Pilska przez Lipowską do Milówki w liczbie 20 osób i 15. stycznia na Raczę w liczbie 9 osób, 2. lutego z Korbielowa przez Pilsko do Rajczy 6 osób. Na zawody F. I. S. w dniach 17, 18 i 19 lutego wyjechała zbiorowa wycieczka członków Sekcji w liczbie 13 osób; dnia 5 marca odbyła się wycieczka na Pilsko w liczbie 6 osób, dnia 12 marca wycieczka przez Pilsko i Romankę ze zjazdem do Sopotni Wielkiej w liczbie 12 osób, dnia 18 i 19 marca (po zawodach na Pilsku) zjazd przez Uszczawne do Korbielowa w liczbie 11 osób, dnia 26 marca wycieczka na Pilsko ze zjazdem do Korbielowa przez Buczynkę w liczbie 8 osób, dnia 1 i 2 kwietnia wycieczka na Babią Górę (podejście z Przyborowa, zjazd do Koszarawy przez Bronę) w liczbie 3 osób i dnia 9 i 10 kwietnia wycieczka na Babią Górę w liczbie 4 osób. Ożywiona działalność wycieczkowa rozwinęła się szczególnie z wiosną b. roku.

W dziedzinie inwestycyj z inicjatywy Sekcji Narciarskiej podjęto przebudowę domu gospodarczego przy schronisku na Pilsku w celu uzyskania pomieszczenia masowego dla narciarzy, oraz przechowalni dla nart.

CZĘŚĆ II.

SPRAWOZDANIA ODDZIAŁÓW i KÓŁ

POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO

(poza działami uwzględnionymi w I Części).

Wykaz Oddziałów z Kołami i Delegaturami.

(Stan z 1. V. 1939 r.).

1. ODDZIAŁ W BIAŁEJ Małopolskiej, ul. Paderewskiego 8, godz. urz. od 1. XII. do 31. III., poniedziałki i czwartki od godz. 18—20, od 1. IV. do 30. XI. we czwartki od 18—20. Adres dla korespondencji: WP. Tomasz Wróbel, Biała, ul. Ks. Stojałowskiego.

2. ODDZIAŁ W BIELSKU ŚL., ul. Br. Pierackiego 5, tel. 28-71, godz. urz. codziennie w dni powszednie od 14 do 17.

Koło w Dziedzicach, WP. Leon Kułakowski, Plac Wolności, tel 74, godz. urz. codziennie od 9 do 18.

3. ODDZIAŁ POMORSKI W BYDGOSZCZY, WP. prof. E. Karaśkiewicz, ul. Kołłątaja 3, nr konta P. K. O. 203.506, godz. urz. codziennie od 15 do 17.

Delegatura w Grudziądzu, WP. mjr. Henryk Gąsiorowski, ul. Sienkiewicza 20.

Delegatura w Gdyni, WP. mgr J. Barysz, Bank Polski.

4. ODDZIAŁ „BESKID ŚLĄSKI" W CIESZYNIE, Plac Króla Jana III Sobieskiego 17, tel. 10-01, godz. urz. codziennie w dni powszednie od 9 do 12 i od 15 do 18.

Koło w Skoczowie, WP. Władysław Jamróz, Hurtownia Tytoniowa, codziennie oprócz niedziel. Adres dla korespondencji: WP. Aleksander Krpec, nauczyciel.

Koła w Boguminie, Jabłonkowie, Karwinie, Orłowej i Trzyńcu znajdują się w końcowym stadium organizacyjnym. Adresy do korespondencji nie zostały jeszcze Zarządowi Głównemu P. T. T. dostarczone.

5. ODDZIAŁ W CZĘSTOCHOWIE, Aleja Kościuszki 28, WP. dr Wł. Jaroń, godz. urz. od 14 do 17 codziennie w dni powszednie, tel. 17-97.

6. ODDZIAŁ W DROHOBYCZU, WP. inż. M. Kozłowski, Drohobycz 2, „Polmin" S. A., tel. 70-07, nr konta P. K. O. 507.980; biuro informacyjne Oddziału czynne codziennie w Drogerii mgra Leona Obrowicza, Rynek, Ratusz, tel. 73-80.

Koło w Borysławiu, WP. inż. A. K. Mischke, S. A. „Małopolska"; biuro informacyjne Koła: Księgarnia W. Żuławskiego, ul. Kościuszki 80.

Koło w Skolem, gmach Sokoła.

Delegatura w Stebniku, WP. Tadeusz Zamojski „TESP".

7. ODDZIAŁ W GORLICACH, WP. Jan Dziopek, ul. Łęgi 10.

Delegatura w Bieczu, O. Gwardian Ludwik Szelągowski, Klasztor OO. Reformatów.

Delegatura w Gliniku Mariampolskim, WP. Tad. Abratowski.

Delegatura w Wysowej, WP. R. Łopaciński.

8. ODDZIAŁ W JORDANOWIE, ul. 3 Maja, WP. notariusz dr Leon Szumski, tel. 5 i 23, nr konta P. K. O. 400.631; godz. urz. codziennie od 16 do 18, Rynek 41, mgr L. Feit.

9. ODDZIAŁ W KATOWICACH, ul. Pocztowa 16, tel. 316-64, nr konta P. K. O. 301.058, godz. urz. codziennie od 8 do 12,30.

Koło w W. Hajdukach, WP. dr W. Stateczny, ul. Kolejowa 17.

Koło w Rybniku, Hotel Polski, pokój nr 5, godz. urz. w Kasie Chorych 8—15 u sekretarza Koła WP. Augustyna Gostołki; adres dla korespondencji: skrytka pocztowa nr 7.

Delegatura w Lublińcu, Starostwo Powiatowe.
Delegatura w Mysłowicach, ul. Powstańców 7, WP. J. Polak.
Delegatura w Pszczynie, Aleje Kościuszki 3, WP. prof. J. Grzybowski.
Delegatura w Tarnowskich Górach, Urząd Skarbowy, WP. dr E. Kaczmarz.

10. ODDZIAŁ W KIELCACH, WP. Aleksander Wasung, Bank Polski.

11. ODDZIAŁ W KOŁOMYI, ul. Legionów 4 (Szkoła im. Piramowicza), godz. urz. w dni powszednie od 18 do 20, adres dla koresp.: skrytka pocztowa 63, nr konta w P. K. O. 510.654.

Delegatura w Horodence, WP. Marian Korytowski, Cukrownia.
Delegatura w Kopyczyńcach, WP. dr Antoni Górka.
Delegatura w Peczeniżynie, WP. Stanisław Grabie-Lipski.
Delegatura w Śniatynie, WP. Jadwiga Komarska.
Delegatura w Zabłotowie, WP. dr Piotr Hutnikiewicz.

12. ODDZIAŁ W KOSOWIE HUCULSKIM, WP. inż. Oskar Friser, Powiatowy Zarząd Drogowy, tel. 32; godz.urz. od 10 do 12.

Koło w Kutach, adres dla korespond.: WP. inż. Henryk Mędrak; godz. urz. codziennie w dni powszednie w Zarządzie Miejskim (mgr Sołtys) od godz. 8 do 13.

13. ODDZIAŁ W KRAKOWIE, ul. A. Potockiego 4, parter, tel. 112-77, nr konta w P. K. O. 412.535, godz. urz. codziennie w dni powszednie od 17 do 19.

14. ODDZIAŁ W KRYNICY, Stare Łazienki, WP. inż. Leon Nowotarski, tel. 202, nr konta w P. K. O. 414.643; godz. urz. od 8—12 i 15—18 w dni powszednie w Biurze Od7działu (ul. Marszałka Piłsudskiego, Stadion sportowy, tel. 388).

Delegatura w Muszynie, WP. Józef Bielak.
Delegatura w Żegiestowie Zdroju, WP. dyr. Kazimierz Krukierek, Zarząd Zdrojowy.

15. ODDZIAŁ WE LWOWIE, ul. Akademicka 23, tel. 220-01, godz. urz. w dni powszednie od 11—13 i od 15—19.

Koło w Chodorowie, WP. Stan. Maszlanka, Cukrownia.
Koło w Dolinie, Starostwo Powiatowe.
Koło w Skniłowie, 6 Pułk Lotniczy.

16. ODDZIAŁ W ŁODZI, ul. Andrzeja 7, lewa ofic. II. p. m. 11.

17. ODDZIAŁ „BESKID" W NOWYM SĄCZU, I. Gimnazjum, WP. prof. F. Rapf, nr konta PKO 411.315, godz. urz. w „Sokole", we czwartki i piątki 18—19.

Koło w Starym Sączu, WP. Sędek Władysław, Gimnazjum.

18. ODDZIAŁ „GORCE" W NOWYM TARGU, Rynek 27, P. B. P. „Orbis", tel. 62, nr konta PKO 400.740, godz. urz. 8—13 i 15—20.

19. ODDZIAŁ W POZNANIU, ul. Fredry 10, II. p., pokój nr 369, tel. 27—41, nr konta PKO 200.804; godz. urz. codziennie 18—19.

20. ODDZIAŁ PRZEMYSKO-JAROSŁAWSKI, Jarosław, ul. Grunwaldzka 1 lub Przemyśl, ul. Mickiewicza 5, WP. dr Biber.

Koło w Turce n/Stryjem, Rada Powiatowa.

21. ODDZIAŁ W RABCE, ul. Wł. Orkana, willa „Wisła", WP. Eleonora Czoponowska, tel. 249.

Delegatura w Myślenicach, dr Bronisław Miętus.

22. ODDZIAŁ W RADOMIU, ul. Malczewskiego 6, I. p., WP. Aleksander Sołohub, tel. 20—43; godz. urz. środa od 18.30 do 19.30.

23. ODDZIAŁ W SANOKU, lokal P. B. P. „Orbis", ul. Jagiellońska 10, od 8—20; konto w K. K. O. m. Sanoka.

24. ODDZIAŁ W STANISŁAWOWIE, ul. Szydłowskiego 7 (adres dla koresp. także: skrytka pocztowa nr 265), tel. 360, nr konta PKO 507.900; godz. urz. w dni powszednie od 9—13 i 17—20.

Koło w Bitkowie, WP. inż. Edw. Czerny, godz. urz. codziennie w dni powszednie Bitków-Kopalnia, kancelaria firmy „Karpaty", 8—12 i 14—17.
Koło w Delatynie, WP. L. Machlis, sklep firmy „Bata".
Koło w Jaremczu, WP. Stanisław Gilowski.
Koło w Kałuszu, WP. inż. W. Rokita.
Koło w Mikuliczynie, WP. J. Hillman.
Koło w Nadwórnej, WP. dr Maksymilian Schall, ul. Pierackiego 1.
Koło w Worochcie, WP. inż. Wiktor Domański, Zarząd Gminy.

25. ODDZIAŁ W STRYJU, ul. 3 Maja, Miejska Kasa Oszczędności, godz. urz. w dni powszednie od 9—13.

26. ODDZIAŁ PIENIŃSKI W SZCZAWNICY, WP. dr A. Werner, Szczawnica-Zdrój, Plac Dietla, willa „Bogarodzica", tel. 33, nr konta PKO 403.470, godz. urz. 9—12.

Delegatura w Krościenku n. Dun.; WP. inż. St. Smólski, Zarząd Parku Narodowego Pienińskiego.

Delegatura w Czorsztynie, WP. wójt Miarczyński.

27. ODDZIAŁ W TARNOWIE, ul. Wałowa 22, I. p.; godz. urz. we wtorki i czwartki od 18—19, adres dla koresp.: WP. Roman Prażmowski, ul. Prez. Mościckiego 18, m. 1.

Koło w Bochni, Gimnazjum, ul. Gołębia, WP. prof. P. Gallas.

Koło w Rzeszowie, WP Jan Tyrybon, ul. Dojazd 9.

28. ODDZIAŁ W WARSZAWIE, ul. Nowy Świat 41, m. 1, tel. 241-47, nr konta PKO 4.000, godz. urz. w dni powszednie od 11—13 i 17—19.

29. ODDZIAŁ W WILNIE, Uniwersytet, prof. dr T. Czeżowski, tel. 10-08.

30. ODDZIAŁ W ZAGŁĘBIU DĄBROWSKIM, Sosnowiec, ul. Żytnia 10, Dom Społeczny, pok. nr 30, nr konta PKO 301.828; godz. urz. w dni powszednie od 18.30—20.30.

Koło w Olkuszu, fabr. „Westena", lub WP. St. Lipka, S. A. „Olkusz".

31. ODDZIAŁ W ZAKOPANEM, Dworzec Tatrzański, ul. Krupówki 14, tel. 13-39, nr konta PKO 407.333; godz. urz. od 9—13 i 17—19.

32. ODDZIAŁ BABIOGÓRSKI W ŻYWCU, Dyrekcja Dóbr Arcyksiążęcych, WP. inż. Fucik, tel. nr 1, konta PKO nr 401.437, godz. urz. w dni powszednie od 9—13 i 16—19. Oddział posiada własny lokal w pomieszczeniach Tow. Szkoły Ludowej.

Koło w Andrychowie, ul. Legionów 51, WP. Franciszek Fryś, tel. 37.

Koło w Wadowicach, adr. dla koresp.: ul. Tatrzańska 48, WP. prof. Cz. Panczakiewicz; godz. urz. Prokuratura Sądu Okr., WP. dr Roman Pelc, godz. od 10—12 w dni powszednie.

SPRAWOZDANIE ODDZIAŁÓW WRAZ Z KOŁAMI (w porządku alfabetycznym).

Oddział w Białej.

Rok założenia Oddziału 1934. Skład Zarządu: Sojka Stanisław — prezes, dr Kubiczek Jan — wiceprezes, Wróbel Tomasz — sekretarz, Zajączek Władysław — skarbnik, członkowie: dr Breyer Stefan, mgr Fedorowicz Edward, dr Gross Otton, Skórczyński Adam, Stawowczyk Jan, Wajdzik Józef. Komisję Rewizyjną tworzyli: Ehrlich Adolf — przewodniczący, członkowie: Rasińska Jadwiga, Szałaśny Władysław. Sąd Honorowy tworzyli: dr Sikora Józef, dr Drobniewicz Zygmunt, dr Zakrocki Ludwik.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 22. II. 1938 r.

W 1938 r. powiększył Oddział liczbę swoich stacyj noclegowych, a to przez urządzenie stacji na Trzech Kopcach koło Klimczoka (patrz rozdz. „Schroniska, stacje turystyczne i schrony"). Praca Oddziału rozwijała się też za pośrednictwem ruchliwej *Sekcji Narciarskiej* Oddziału. Żywą propagandę rozwijano wśród młodzieży, opuszczającej średnie zakłady naukowe. Oddział utrzymywał w należytym stanie szlaki turystyczne na przydzielonym mu terenie i rozwijał żywą działalność na polu turystyki organizując wycieczki w góry Beskidów Zachodnich i Tatr.

Oddział na wszystkich stacjach kolejowych swego terenu posiada oszklone mapy bliższych terenów górskich, przejrzyście i starannie wykonane z wrysowanymi barwnymi szlakami.

Oddział w Bielsku.

Rok założenia Oddziału 1930. Skład Zarządu: dyr. Adamecki Teofil — prezes, inż. Nechay Alfred — I. wiceprezes, prof. Heilig Leopold — II. wiceprezes, Duda Józef — sekretarz, mgr Rusnok Paweł — skarbnik, członkowie: Kisielewski Aleksander, dr Libański Józef, Lipska Zofia, prof. Lubertowicz Zygmunt, Miech Jerzy, Pikuła Józef, Rychlik Karol, Schnack Edward, dr Traubner Józef, dyr. Zając Marian. W listopadzie 1938 r. zrezygnował prezes p. dyr. Adamecki Teofil, z powodu opuszczenia Bielska. Obowiązki prezesa aż do końca okresu sprawozdawczego pełnił I-szy wiceprezes inż. Nechay Alfred. W łonie Zarządu funkcjonowały następujące Komisje: schroniskowa (inż. Nechay Alfred, dr Libański Józef, Lipska Zofia, mgr Rusnok Pa-

weł, dyr. Zając Marian i prezes Koła Dziedzice — p. Kułakowski Leon); górska (prof. Heilig Leopold, Duda Józef, Kisielewski Aleksander, prof. Lubertowicz Zygmunt, dr Libański Józef); wycieczkowa: (dr Libański Józef, Duda Józef, Kisielewski Aleksander, dyr. Zając Marian). Komisję Rewizyjną tworzyli: Zahradnik Jan — przewodniczący, członkowie: Kożdoń Jan, Schlich Karol, i zastępca p. Niedźwiedź Emanuel. Sąd Honorowy tworzyli: Danel Alojzy, dr Halama Franciszek, Hess Józef, Kamiński Wacław, Kowalski Alfons, Ligocki Józef.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 24. II. 1938 r.

W roku sprawozdawczym 1938 Oddział starał się przede wszystkim o zmniejszenie zobowiązań z lat ubiegłych i o zachowanie posiadanych schronisk w należytym stanie. Schronisko na Przegibku po rozbudowie zostało wydzierżawione i oddane do użytku turystów. Administruje nim Koło w Dziedzicach.

Rozmaite adaptacje przeprowadzono w schronisku na Wielkiej Raczy i w Dworcu Beskidzkim w Zwardoniu. W schronisku na W. Raczy udzielono 451 nocleg., w Dworcu Beskidzkim 1 860 noclegów. Za pośrednictwem Komisji Górskiej odnawiano też energicznie znaki na szlakach górskich. Owocnie rozwijały się prace Sekcji Narciarskiej.

Ponadto Oddział poczynił już wstępne starania w sprawie kupna parceli pod budowę schroniska na Rycerzowej, jednakże z powodu śmierci właścicielki największego udziału w hali, kupno nie mogło dojść do skutku.

Oddział posiada:

Koło w Dziedzicach

założone w 1927 r. Skład Zarządu: Kułakowski Leon — prezes, ks. Dyczek Adolf — wiceprezes, Kisza Jerzy — sekretarz, Kolaczek Teofil — skarbnik, członkowie: Brehs Karol, Kopeć Rudolf, Osiowski Stanisław, Pernes Józef, Zaczek Franciszek. W łonie Zarządu funkcjonowały następujące komisje: schroniskowa: Brehs Karol, Kolaczek Teofil, Pernes Józef, Zaczek Józef; propagandowa: (ks. Dyczek A., Kisza J., inż. Niesyt J.). Komisję Rewizyjną tworzyli: inż. Niesyt Jan — przewodniczący, członkowie: Michalik Wilhelm, Zaczek Franciszek.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 29. III. 1938 r.

Koło wykończyło wewnętrzne urządzenie rozbudowanego schroniska na Przegibku. Zakupiło potrzebne stoły, ławki, stołki, uzupełniło pościel i inne części inwentarza. Wykończono roboty budowlane i uporządkowano teren schroniska. W maju wydzierżawiono schronisko i od tego czasu przeszło ono w całości do użytku publicznego. Na dokończenie budowy schroniska wydało Koło zł 2 567,62, na urządzenie wewnętrzne zł 1 950,80.

Akcję propagandową prowadziło Koło przez umieszczenie w gablotce oszklonej mapy okolicy z oznaczeniem ścieżek i schronisk P. T. T. na tutejszym dworcu kolejowym. Koło urządziło też kilka wycieczek letnich w Beskidy Żywieckie.

Oddział Pomorski w Bydgoszczy.

Rok założenia Oddziału 1938. Skład Zarządu: prof. Karaśkiewicz Edmund — prezes, inż. Tychoniewicz Stanisław — wiceprezes, dr Florkowski Włodzimierz — sekretarz, ks. Majchrzak Antoni — skarbnik, członek Zarządu: dr Czarnowski Władysław. Komisję Rewizyjną tworzyli: dr Jedlicki St. — przewodniczący, członkowie: Hoppe Edward, prof. Kabuła H.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 26 VI. 1938 r.

Inicjatywa stworzenia Oddziału Pomorskiego P. T. T. okazała się w całej pełni słuszną, czego dowodem jest duża ilość członków, która odrazu w pierwszym roku istnienia Oddziału przekroczyła liczbę stu osób. Półroczna wstępna praca Oddziału miała charakter organizacyjny i propagandowy celem zdobycia jak największej liczby członków, co dało wyniki pozytywne. Poza tym zorganizowano wykład dr M. Orłowicza na temat Śląska Zaolziańskiego.

Oddział posiada:

Delegaturę w Grudziądzu

(delegatem jest mjr. H. Gąsiorowski) — oraz

Delegaturę w Gdyni

(delegatem jest mgr J. Barysz).

Oddział „Beskid Śląski" w Cieszynie.

Założony jako osobne towarzystwo w 1910 r., połączony z P. T. T. w 1921 r. Skład Zarządu: Sowa Stanisław — prezes, Sabela Adam — wiceprezes, Chwierut Antoni — sekretarz, Gibiec Jan — skarbnik, Dubiski Józef — zast. skarbnika, Szewczyk Erwin — zast. sekretarza, członkowie: Juraszek Jan, dr Kisza Karol, inż. Plutyński Julian, Szczepański Karol, ks. Sznurowacki Jan, Żukowski Julian. W łonie Zarządu funkcjonowały następujące komisje: kom. turyst. i pracy w górach łącznie z ochroną przyrody: (dr Dubiski Józef, inż. Plutyński Julian, Sabela Adam, Sowa Stanisław i Żukowski Julian); schroniskowa: (Juraszek Jan, Sabela Adam, Sowa Stanisław, Szczepański Karol, Szewczyk Erwin, Żukowski Julian). Komisję Rewizyjną tworzyli: prof. Jasicki Józef — przewodniczący, członkowie: prof. Chmiel Jan i Żabka Rudolf. Sąd Honorowy tworzyli: dyr. Grycz Karol, prof. Simm i dyr. Rylski.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 16. II. 1938 przy udziale 39 osób.

Najważniejszym wydarzeniem w życiu Oddziału były w roku sprawozdawczym rzecz zrozumiała, sprawy związane z odzyskaniem ziem górskich na Śląsku. Ponieważ jednak główne zadania i czynności prac Oddziału, łączące się z rozbudową turystyki górskiej na odzyskanych terenach Śląska Cieszyńskiego, przypadły już na rok 1939, ograniczymy się tutaj jedynie do krótkiej wzmianki, że Oddział od początku nie spuszczał z oka związanych z tym terenem zagadnień turystyki górskiej i odrazu w jesieni odbył kilka konferencyj porozumiewawczych z przedstawicielami dawnego Beskidu Śląskiego w sprawie rozszerzenia terenu zagospodarowania Oddziału aż po Olzę, a od południa po za Girową.

W związku z rozszerzeniem tego terenu przygotowano 250 blaszanych tabliczek znakowych w czterech kolorach, 15 nowych tabliczek orientacyjnych i przemalowano 10 starych czeskich. Przygotowany materiał rozmieszczono częściowo w terenie w listopadzie i grudniu. Cała sieć starych znaków w okolicy Stożka, niepotrzebnych a prowadzących tylko do obok położonych schronisk zamalowano na kolor kory drzewa. Równocześnie zniknęły czeskie tablice orientacyjne Prócz tego przygotowano i rozmieszczono 15 słupków — drogowskazów w otwartym terenie na grzbiecie Girowej, gdzie rozmieszczono również szereg tabliczek i uzupełnień znakowych. Zaznaczyć tu należy, że większa część słupów i tabliczek została zniszczona przez wandalską rękę. Oddział przygotował również 5 map w zaszklonych ramach na stacje kolejowe w Trzyńcu, Gródku, Jabłonkowie, Łomnej, Mostach. Innych znaków w nowym rejonie nie odnawiano a to ze względu na konieczność zmiany pewnych szlaków na inne kolory, co ustali w niedługim czasie Międzyoddziałowa Komisja Zachodnio-Beskidzka.

Liczba członków Oddziału w roku 1938 zmniejszyła się o kilkadziesiąt osób, co spowodowały znane wydarzenia polityczne. Obecnie nastąpi w liczebności Oddziału wielka zmiana na lepsze.

O pracach komisji turystycznej i robót w górach patrz „Szlaki turystyczne". Członkowie komisji turystycznej zorganizowali też i urządzili kilkanaście wycieczek, z których ważniejsze odbyły się na Lipowską i Pilsko, w Beskidy Wiślańskie, w Tatry i w Karpaty Wschodnie.

Oddział poczynił szereg inwestycyj w schronisku na Stożku.

Już od kilku lat nosił się Oddział z zamiarem zainstalowania w schronisku porządnego światła. W tym celu przeprowadził Oddział pertraktacje z Urzędem Gminnym w Wiśle, żądając kosztorysu za poprowadzenie linii światła elektrycznego z Głębca na Stożek. W ten sposób przedłużona sieć miała kosztować 12 000 zł nie licząc kosztów instalacji lampkowych w schronisku. Te wygórowane koszta, dalej zakaz Urzędu Gminnego odnośnie do pobierania odszkodowania za przyłączenie się innych petentów do naszej linii jak i rokrocznie koszta naprawy sieci, zmusiły nas do rezygnacji z tego projektu.

Po tem Komisja Schroniskowa badała na miejscu w najbliższej okolicy Stożka możliwość założenia własnego źródła światła, pragnąc wykorzystać siłę wodną potoków Łabajowa w odległości 2 km. od schroniska. Po ścisłych obliczeniach doszedł Oddział do przekonania, że budowa większej tamy wraz z turbiną i dynamomaszyną jak i stała obsługa, kosztowałyby niemal tyle, — co sprowadzenie światła elektrycznego z Głębca, zaś koszt światła całoroczny wynosiłby 1 000 do 1 500 zł. Zatem i z tego projektu musieliśmy zrezygnować. Pozostała jeszcze możliwość zaprowadzenia światła gazowego. W tym celu członkowie wyznaczeni przez Zarząd zwiedzili

i zbadali instalacje gazolinowe w schronisku w Rotoce w Tatrach i w schronisku na Lipowskiej. Światło okazało się wystarczające, higieniczne i nie drogie. Wobec tego uchwalono przeprowadzić na Stożku instalację światła gazolinowego. Pracę tę wykonała firma Feller z Bielska w cenie 1 849 zł wraz z lampkami i jedną zapasową butlą na gaz. Oświetlenie to przy średnim ruchu w schronisku kosztuje dziennie 1 zł. W ten sposób sprawa oświetlenia schroniska została wreszcie załatwioną. Drugim mankamentem był stary motor benzynowy, pompujący wodę do zbiornika w schronisku. Źródło położone o 58 m. niżej poziomu schroniska wymaga precyzyjnie pracującego motoru. Tymczasem stary motor po latach pracy wymagał ciągłych napraw. Kiedy właśnie Oddział zamówił nowy motor, nieznani dotychczas złodzieje skradli stary motor. Stało się to w jesieni, w czasach niepokojów granicznych. Podczas instalacji nowego motoru wyłoniła się również potrzeba wymiany starej pompy na nową jak i poprawa i oczyszczenie całej studni. Nowy motor wraz z urządzeniem jest obecnie ubezpieczony od włamania i kradzieży. W schronisku korzystało z noclegów w 1938 r. 1 515 osób.

Oddział posiada *Sekcję Narciarską*, której udzielił subwencji w kwocie zł 500.—. Sam Oddział subwencji z nikąd nie otrzymał. Ma przynajmniej tą satysfakcję, że był stowarzyszeniem nie tylko samowystarczalnym ale także inwestującym wszelkie prace w górach i w schronisku. Nieszczęśliwych wypadków nie ma Oddział na szczęście w roku sprawozdawczym do zanotowania. Z apteki schroniskowej korzystano w 17 wypadkach, a z zapasów sprzętu narciarskiego w kilku.

Zarząd utrzymywał i opłacał swe biuro w roku sprawozdawczym w dalszym ciągu w lokalu firmy „Płomień", Plac Sobieskiego 5, gdzie wydawano legitymacje, odbywano narady i posiedzenia Zarządu i Komisji jak i Zarządu Sekcji Narciarskiej „Watra". Naprzeciw lokalu znajdowała się gablotka, w której ogłaszał Oddział komunikaty i zarządzenia oraz programy wycieczek.

Oddział posiadał w 1938 r.:

Koło w Skoczowie

założone w 1930 r. Zarząd Koła tworzyli: dr Kisza Karol — prezes, Olszak Franciszek — wiceprezes, Krpec Aleksander — sekretarz, Jamroz Władysław — skarbnik. Komisję Rewizyjną tworzyli: Fiala Rudolf — przewodniczący, członek: Kozłówna Maria.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 25. V. 1938 r.

Koło liczy 88 członków.

Oddział w Częstochowie.

Rok założenia Oddziału 1935. Skład Zarządu: dr Jaroń Włodzimierz — prezes, inż. Zajączkowski Stanisław — wiceprezes, mgr Pawłowski Stefan — sekretarz, Sztypel Henryk — skarbnik, członek Zarządu: Dąbrowski Zygmunt. Komisję Rewizyjną tworzyli: Nesseld Jan — przewodniczący, członkowie: Borzykowski Dawid, Szmidla Wiktor. Skład Sądu Honorowego tworzyli: dr Dziubiński Władysław, inż. Ferster Daniel, inż. Zajączkowska Krystyna.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 19. VI. 1938 r.

Oddział odczuł dotkliwie w r. 1938 ubytek członków, do czego przyczyniło się w wyraźnym stopniu stanowisko tut. Starostwa przy poświadczeniu legitymacji członkowskiej. Również niewłączenie Częstochowy do stacji weekendowych, mimo, że odległe o 30 km Zawiercie osiągnęło to udogodnienie, okazało się niekorzystne dla Oddziału. Działalność Oddziału osłabła z powodu obłożnych chorób prezesa i członka Zarządu niezależnie od niemożności znalezienia ludzi dysponujących wolnym czasem i chęciami do pracy.

Latem urządził Oddział 2 wycieczki w Karpaty Wschodnie. Poza tym 3 kilkudniowe wycieczki w Tatry. Zimą uprawiano turystykę zimową na nartach i urządzono 8 wycieczek w Beskidy i Tatry.

Założona przy Oddziale *Sekcja Kajakowa* jest dalej nierejestrowana w Związku Kajakowym dla braku wymaganej ilości członków; urządziła jednak dwie wycieczki po Pilicy i jedną wycieczkę Wartą.

Pod koniec roku przeniesiono schronisko ze Złotego Potoka do Janowa, a to z uwagi na zmianę w nastawieniu Zarządu Dóbr Złoty Potok do naszych warunków. Schronisko mieści się w wynajętym lokalu i dysponuje 12 łóżkami.

Oddział w Drohobyczu.

Rok założenia Oddziału 1930. Skład Zarządu· inż. Kozłowski Marian — prezes, dr Martynowicz Aleksander — wiceprezes, inż. Rosół Tadeusz — sekretarz, mec. dr Nappe Emanuel — skarbnik, członkowie: mgr Obrowicz, inż. Orel, Zamojski, Hubicki. Komisję Rewizyjną tworzyli: mgr Łepki Stefan, członek: Łysiak Tadeusz.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 4. IV. 1938 r.

Oddział poprawił 84 km barwnych szlaków turystycznych. Wspólnie z Kołem w Skolem opracował przewodnik turystyczny pt.: „Turysta w Skolszczyźnie", który w bież roku zostanie wydany i oddany do użytku turystom. W dziale propagandy opracował nowe tablice propagandowe, które zostały umieszczone na peronach stacyj kolejowych.

Wiceprezes Dr Martynowicz wyświetlił w sali kasyna „Polminu" filmy barwne oraz przeźrocza z wycieczek krajowych i zagranicznych.

Oddział posiada Sekcję Narciarską oraz dwa Koła i jedną delegaturę.

Koło w Borysławiu

Skład Zarządu: inż. H. Górka — prezes, inż. M. Kocko — wiceprezes, członkowie Zarządu: inż. B. Fleszar, A. Fleszarówna, inż. K. Mischke, A. Trnobransky, J. Tereszkiewicz, A. Tereszkiewiczowa, Hliniak, M. Herz, W. Kapiszewski.

W roku sprawozdawczym Koło liczyło 81 członków.

Działalność Koła polegała na administracji 2 schronisk (w Orowie i w dolinie Majdańskiego Potoku), robotach w górach oraz organizacji i prowadzeniu wycieczek. Schroniska te wykazywały znaczną frekwencję — specjalnie w okresie zimowym. Ogółem w roku sprawozdawczym odwiedziło te schroniska ponad 5 000 osób. Nadmienić jednak wypada, że z noclegów korzystał tu jedynie nieznaczny odsetek turystów, gdyż najwięcej uczęszczane schronisko w Orowie znajduje się blisko Borysławia i Drohobycza, stwarzając doskonały punkt docelowy jedynie dla jednodniowych wycieczek. Ogółem z noclegów uzyskano zł 421.20. Na utrzymanie tych schronisk oraz ich remont wydano ogółem zł 506,63. Z ważniejszych robót, które tu wykonano należą: urządzenie łazienki oraz klozetów, odnowienie sali jadalnej, przestawienie 4 pieców w pokojach sypialnych w schronisku w Orowie.

Wobec zadowalającego stanu znakowania szlaków turystycznych oraz ich wystarczającej sieci — w roku sprawozdawczym ograniczono się jedynie do poprawienia niektórych odcinków tych szlaków

W roku sprawozdawczym Koło zorganizowało 3 wycieczki zbiorowe w góry dla swych członków, w okolice Majdańskiego Potoku, ponad to przyjęło i opiekowało się wycieczkami młodzieży szkolnej; wycieczek tych było 18 w liczbie ok. 600 osób. Wycieczkom tym ułatwiono zwiedzanie Zagłębia Naftowego oraz w razie potrzeby korzystanie z naszych schronisk. Nadto w schronisku nad Majdańskim Potokiem udzielono w roku ubiegłym miejsca dla kolonii harcerskiej.

Koło utrzymywało stację meteorologiczną P. I. M przy schronisku w Orowie. Na cel ten otrzymywało stałą subwencję z Państw. Inst. Meteorologicznego.

Koło w Skolem

Założone w 1930 r. Zarząd tworzyli: mjr. Szenk Henryk — prezes, Gruczelak Władysław — wiceprezes, Naklicki Tadeusz — sekretarz, Chmułówna Helena — skarbnik, dr Roboz Geza i inż. Misiołek Juliusz — członkowie.

Delegatura w Stebniku

delegatem jest Zamojski Tadeusz.

Oddział w Gorlicach.

Rok założenia Oddziału 1932. Skład Zarządu Oddziału: Dziopek Jan — prezes, Rziha Franciszek — wiceprezes, Wójcik Adam — sekretarz, Kosiba Jan — skarbnik, członkowie: Abratowski Tadeusz, Pion Adolf, O. Gwardian Szelągowski Ludwik, Świrad Aleksander. W łonie Zarządu funkcjonowała Komisja Turystyczna: (dr Gawlik Antonina, Świrad Aleksander, Wójcik Adam). Komisję Rewizyjną tworzyli: dr Piątkowski Władysław — przewodniczący, członkowie: Gabryel Stanisław, dr Gawlik Antonina. Sąd Honorowy tworzyli: Grunsky Karol, dr Muchowicz Józef, prof. Piątkowska Janina.

Oddział pracował wydatnie w dziale znakowania i odnawiania szlaków turystycznych (patrz: „Szlaki turystyczne"), założył Sekcję Narciarską, która została przyjęta do P. Z. N., urządził wycieczkę do Tatr i trzy wycieczki młodzieży do rezerwatu na Kornutach, następnie przez Magórę Wątkowską, Diabelski Kamień do Folusza. W wycieczce brało udział przeszło 200 młodzieży.

Oddział umieścił w terenie na szlakach turystycznych w punktach wyjściowych i na skrzyżowaniu 15 tablic orientacyjnych, wykonanych całkowicie z żelaza i osadzonych na betonie.

Oddział brał czynny udział w „Święcie Gór", zaś sekretarz Tow. p. Wójcik prowadził grupę regionalną z powiatu gorlickiego w liczbie 31 osób. Na występach grupa gorlicka zyskała 3 pierwsze nagrody za strój, śpiew i taniec.

Oddział posiada:

Koło w Jaśle

założone w 1937 r. Skład Zarządu Koła: prok. Janiszewski Czesław — prezes, dyr. Płaczek Kazimierz — wiceprezes, Bogaciewicz Feliks — sekretarz, prof. Brandhuber — skarbnik, od 19. VI. 1938 r. w miejsce p. Bogaciewicza F. wszedł p. dr Krajewski Kazimierz — jako sekretarz.

Koło wzięło czynny udział w pracach miejscowego Komitetu Pomocy dla Spisza, Orawy i Czadeckiego, sekretarz dr K. Krajewski wygłosił odczyt o tych ziemiach i ich znaczeniu na publicznym zebraniu, a po odzyskaniu części tych ziem odczyt o walorach turystycznych odzyskanych terenów.

Ponadto posiada Oddział dwie delegatury:

Delegaturę w Bieczu

delegatem jest O. Gwardian Szelęgowski Ludwik.

Delegaturę w Gliniku Mariampolskim

delegatem jest Abratowski Tadeusz.

Oddział w Jordanowie.

Rok założenia Oddziału 1932 r. Skład Zarządu: dr Szumski Leon — prezes, mgr Sawrycz Eugeniusz — wiceprezes, mgr Feit Leon — sekretarz, Zięba Józef — skarbnik. W łonie Zarządu funkcjonowały następujące komisje: komisja dla spraw schroniska: (mgr Sawrycz Eugeniusz i mgr Feit Leon); komisja robót w górach: (mgr Sawrycz Eugeniusz, mgr Feit Leon i Knysz Zdzisław). Komisję Rewizyjną tworzyli: dr Kutrzeba Wiktor — przewodniczący, członkowie: Feit Natan, Friedhaber Herman. Sąd Honorowy tworzyli: dr Kutrzeba Wiktor, dr Spławiński Aleksander, Osiek Ferdynand.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 30. III. 1938 r.

Sprawozdania ze swej działalności Oddział nie nadesłał.

Oddział w Katowicach.

Rok założenia Oddziału 1920. Skład Zarządu: mec. Kaźmierczak Edmund — prezes, prof. Grzybowski Józef — wiceprezes, Przybyłowski Władysław — sekretarz, Dzięcioł Alfons — skarbnik, członkowie: Ferens Adam, dr Gondzik Jan, dr Korowicz Marek, dr Kocur Adam, inż. Krzemieński Bogdan, Lipowczan Jan, mec. Mroczkowski Bolesław, inż. Rzepecki Zbigniew, Smoczyk Felicjan, dr Stateczny Walenty, dr Stawski Jan. W łonie Zarządu funkcjonował Komitet Wykonawczy w składzie: mec. Kaźmierczak, prof. Grzybowski Józef, inż. Przybyłowski Władysław, mec Dzięcioł Alfons, dr Gondzik Jan, Lipowczan Jan, mec. Mroczkowski Bolesław, Smoczyk Felicjan. Komisję Rewizyjną tworzyli: Güntner Edward — przewodniczący, członkowie: Szmajder Józef, Winkler Władysław. Sąd Honorowy tworzyli: dr Dąbrowski Włodzimierz, inż. Kuczyński Antoni, Rieger Andrzej.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 25. III. 1938 r przy udziale 149 osób.

17 rok istnienia Oddziału był pod wielu względami bardzo urozmaicony. Niestety nie można powiedzieć, by jego ostateczny wynik był dla naszego Towarzystwa, a specjalnie dla Oddziału Katowickiego dodatni. Rok 1938 rozpoczął się pożarem w schronisku na Baraniej Górze. Dnia 3. stycznia około 22-giej wybuchł pożar w kominie pieca kuchennego. Dzięki czujności zarządcy schroniska, który swąd pożaru poczuł dość wcześnie i źródło pożaru odważnie zaatakował, pożar po kilku godzinach, mimo ciężkich warunków bo mrozu i braku wody, zlokalizowano. Skończyło się na zamknięciu kuchni przez kilka dni i kilku set złotych straty. Żaden z obecnych w schronisku turystów, o pożarze nic nie wiedział ani też skutków pożaru nie odczuł. Zawdzięczać to należy również mądremu i sprawnemu postępowaniu dzierżawcy schroniska. Straty powstałe przez pożar zostały Oddziałowi przez Tow. Ubezpieczeniowe zwrócone

Potem przyszły niepokoje polityczne, w wyniku których wypisywało się z Oddziału wielu członków. Równocześnie zwiększył się teren pracy Oddziału i zwiększyły się wydatki. Niestety jednak ze zwiększonymi wydatkami nie idą w parze zwiększone dochody Przeciwnie, dochody Oddziału maleją z powodu spadku liczby członków

Z pośród schronisk Oddziału — schronisko na Równicy otrzymało pewne inwestycje (patrz str. 22). Oddział zamierzał również zmodernizować nieco schronisko na Baraniej Górze, a to przez wybudowanie nowych ustępów, umywalni oraz łazienki z ciepłą i zimną bieżącą wodą. Mimo dokonanych przygotowań, zamierzonych inwestycyj Oddział nie mógł wykonać z tego powodu, że Wydz. Dróg Pow. dokonywał naprawy mostów oraz jedynej drogi wiodącej do schroniska, wskutek czego uniemożliwiony został dowóz materiału do schroniska. Przebudowa dróg oraz mostów dokonywana przez Wydz. Dróg Pow. w pełnym sezonie letnim, spowodowała też znaczne zmniejszenie się frekwencji turystów w tym schronisku. Zamierzonego poszerzenia drogi wzdłuż Czarnej Wisełki Wydz. Dróg Pow. po naprawieniu 1 kl. drogi, musiał zaniechać z powodów związanych z sytuacją polityczną, jaka zaistniała we wrześniu 1938 roku.

Frekwencja schroniska na Baraniej Górze wynosiła ok. 7 000 osób odwiedzających i 2 330 noclegów. Schronisko na Równicy odwiedziło 7 968 turystów, nocowało 735 osób, w czym z zagranicy 172 osoby. Ogółem frekwencja w roku 1938 była słabsza niżeli w roku 1937, z powodu położenia Równicy w pobliżu dawnej granicy czeskiej. Prócz tego w okresie pamiętnych dni wrześniowych i październikowych dostęp na Równicę był znacznie utrudniony.

Skoro już mowa o schroniskach, to stwierdzić trzeba, że Oddział żywi ambicję posiadania więcej, aniżeli jednego własnego schroniska na Równicy i jednego w wydzierżawionym budynku na Baraniej Górze. Oddział od dłuższego już czasu nosi się z zamiarem wybudowania na Górze Baraniej u źródeł Wisły schroniska nowego murowanego. Niestety jak dotychczas na wybudowanie nowego murowanego schroniska na Baraniej, brak Oddziałowi dostatecznej ilości gotówki.

Oddział zwrócił również swe zainteresowanie w kierunku schronisk, które przypadły nam na odzyskanych ziemiach Śląska. Ale wielkie przemiany jakie nastąpiły w organizacji turystyki górskiej na Zaolziu i związane z tym objęcie przez Oddział największego schroniska na Wielkim Połomie miały miejsce już po zamknięciu okresu sprawozdawczego.

Współżycie Oddziału z innymi organizacjami było i jest bardzo dobre. Szczególnie żywotną jest współpraca Oddziału z Ligą Popierania Turystyki przy Dyrekcji Kolei w Katowicach, ze Związkiem Propagandy Turystyki Woj. Śl. ze Śl. Instytutem Naukowym oraz Śląskim Klubem Narciarskim.

Zarząd Oddziału szczególnie wdzięczny jest miejscowej prasie za szczere i życzliwe ustosunkowanie się do potrzeb Oddziału oraz całego P. T. T. W szczególności należy się serdeczne podziękowanie za popieranie propagandy Oddziału „Polsce Zachodniej“ oraz jej dyrektorowi p. Jerzemu Czoponowskiemu, wydawnictwu „Polonii“ oraz Polskiemu Radiu w Katowicach. O ile chodzi o propagandę Oddziału na rzecz P. T. T. stwierdzić trzeba, że praca propagandowa Oddziału wyręcza w tej dziedzinie wszystkie Oddziały P. T. T. na terenie całego Województwa Śl. oraz Zagłębia Dąbrowskiego i sięga daleko, bo aż do Stanów Zjednoczonych A. P. Z Polonią Stanów Zjednoczonych Oddział Katowicki utrzymuje listowny kontakt i spełnia wszelkie życzenia tamtejszej Polonii w ramach możliwości Oddziału. Ustosunkowanie się władz państwowych, specjalnie p. wojewody śląskiego, jest dla Oddziału bardzo życzliwe

i oparte na pełnym zaufaniu. W krytycznych dla Oddziału miesiącach wiosennych 1938 roku, w których czasowo zawieszono ważność legitymacyj konwecyjnych P. T. T. jak również w grudniu ubiegłego roku, gdy zaistniała wątpliwość wizowania legitymacyj konwencyjnych P. T. T. na rok 1939, stwierdził Zarząd Oddziału jak najbardziej przychylne ustosunkowanie się władz do poczynań Zarządu Oddziału. To samo powiedzieć trzeba o Wydziale Dróg Powiatowych w Cieszynie oraz Nadleśnictwach w Wiśle i Ustroniu.

W roku ubiegłym rozesłał Oddział do różnych miejsc Woj. Śl. 30 map propagandowych Tatr. Z wiosną roku bieżącego rozpocznie Oddział propagandową ofensywę celem zwiększenia ilości członków, w związku ze stratami poniesionymi w roku ubiegłym.

Oddział posiada dość pokaźną bibliotekę, bo liczącą ponad 300 dzieł. Niestety członkowie Oddziału korzystają z biblioteki nie zbyt skwapliwie. Prócz książek posiada Oddział ponad 200 map w skali 1:100 000 przeważnie terenów górskich.

Oddział zorganizował również trzy wycieczki propagandowe, a to: w dniu 11 marca dla przedstawicieli miejscowej prasy na Baranią oraz Równicę; w dniu 22. maja dla dziennikarzy śląskich i krakowskich na Równicę, którym wręczono jako materiał do artykułów propagandowych broszury zredagowane przez Oddział o Beskidzie Śl. i P. T. T. oraz po 1 egz. „Wierchów"; w dniu 14. listopada dla uczestników konferencji zwołanej przez Związek Propagandy Turystyki Wojew. Śląskiego do Cieszyna dla omówienia spraw dotyczących turystyki oraz schronisk na odzyskanych terenach Ziemi Cieszyńskiej.

Oddział posiada dwa Koła:

Koło w Rybniku

sekretarz: Augustyn Gostołka;

Koło w Wielkich Hajdukach

przewodniczący: dr W. Stateczny.

Ponadto Oddział utrzymuje:

Delegaturę w Mysłowicach;

delegatem jest p. J. Polak.

Delegaturę w Pszczynie,

delegatem jest prof. Józef Grzybowski.

Delegaturę w Tarnowskich Górach;

delegatem jest dr E. Kaczmarz, oraz

Delegaturę w Lublińcu.

Oddział w Kielcach.

Rok założenia Oddziału 1923. Skład Zarządu: prezes vacat, Bilowicki Bronisław — zast. prezesa, Dobrowolski Zygmunt — sekretarz, Wasung Aleksander — skarbnik, członkowie: Czarniecka Anna, Kobylecki Gustaw, Konopczyński Adam, dr Lewkowiczówna Halina, Szczukowa Maria. Komisję Rewizyjną tworzyli: Mikulski Heliodor, Przedpełski Stefan, Stępińska Zofia. Sąd Honorowy tworzyli: Grzegorzewski Marian, Poczobutt-Odlanicki Artur.

Czynność Oddziału ograniczała się do ogólnej propagandy i obsługi członków.

Oddział „Czarnohorski" w Kołomyi.

Rok założenia Oddziału 1877. Skład Zarządu: Lipecki Włodzimierz — prezes, Sanojca Józef — I. wiceprezes, Półtorak Henryk — II. wiceprezes, Gruszecki Ignacy — sekretarz, Krogulski Julian — skarbnik, członkowie: inż. Haczewski Feliks, Haleniak Tadeusz, ks. Kośmider Wojciech, inż. Lang Ludwika, Piskozub Michał, Rękas Tadeusz, Sozański Władysław. W ciągu roku ustąpili pp.: Gruszecki Ignacy, inż. Lang Ludwik, w miejsce których kooptowano pp.: Illuk Jadwigę i Wojtiszek Janinę. W łonie Zarządu funkcjonowały następujące komisje: robót w górach: (Gruszecki Ignacy, Krogulski Julian, Półtorak Henryk); wycieczkowa: (Blitz, Krogulski Julian, Woj-

tiszek Janina). Komisję Rewizyjną tworzyli: Damm Józef — przewodniczący, członkowie: Sozański Władysław, Wojtiszek Janina. Sąd Honorowy tworzyli: Kramer Henryk, Sobota Karol, Stafiej Tomasz.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 20. III. 1938 r.

Oddział posiada sześć Sekcyj, a mianowicie Narciarską, Wycieczkową, Fotograficzną, Kolarską, Motocyklową i Robót w górach. *Sekcja Wycieczkowa* wykazała wiele żywotności, organizując w sezonie letnim 14 wycieczek 1-dniowych (świątecznych) i 2 dłuższe, 4 i 6 dniowe. Skład Wydziału Sekcji stanowili: Krogulski Julian — przewodn., członkowie: Blitz Benjamin, Wojtiszek Janina. *Sekcja Fotograficzna* doskonale zorganizowała konkurs i Wystawę Fotografiki regionalnej „Piękno Huculszczyzny", obejmując zasięgiem tej imprezy cały kraj. Skład Zarządu Sekcji stanowili: Damm Józef — przewodn., członkowie: Krogulski Julian, Haczewski Feliks. *Sekcja Kolarska* znajduje się dopiero w stadium organizacji. Oddział przyznał kolarzom ulgi, pragnąc zjednać dla turystyki górskiej najszersze koła młodzieży. Skład Zarządu stanowili: Krogulski Julian — przewodn., członkowie: Piskozub Michał, Biedówna Helena. *Sekcja Motocyklowa* skupia 19 motocyklistów i zrzeszona została w Polskim Związku Motocyklowym. Sekcja rządzi się regulaminem, uchwalonym przez Zarząd. Zarząd Sekcji stanowili: Krogulski — przewodn., członkowie: Taub Samuel, Wojtowicz Franciszek, Wojtowicz Romuald. O pracach *Sekcji Robót w górach* — w składzie: Półtorak Henryk — przewodn., Gruszecki Ignacy i Krogulski Julian — członkowie, jako też o działalności *Sekcji Narciarskiej* informujemy osobno.

W Dworku Czarnohorskim w Worochcie korzystało w ub. r. z noclegów 5 414 osób.

Oddział posiada pięć delegatur, mianowicie:

Delegaturę w Horodence, delegat dr Górka Antoni.
Delegaturę w Kopyczyńcach: delegat Kurytyński Marian.
Delegaturę w Peczeniżynie: delegat Grable-Lipski Stan.
Delegaturę w Śniatynie: delegat Komarska Jadwiga.
Delegaturę w Zabłotowie: delegat dr Hutnikiewicz Piotr.

Oddział w Kosowie Huculskim.

Rok założenia Oddziału 1935. Skład Zarządu: inż. Friser Oskar — prezes, inż. Kaleta Zygmunt — wiceprezes I., Świżewski Kazimierz — wiceprezes II., Jagodziński Łukasz — sekretarz (później Kołaczyk Tadeusz), Lewicki Józef — skarbnik, członkowie: Bednarski Bronisław, inż. Hiliński Eugeniusz, inż. Hajost Józef, inż. Krawczyk Stefan, inż. Matusz Wiktor, inż. Mędrak Henryk, mgr Sołtys Walery, Wichański Sergiusz, Wroceński Józef. W łonie Zarządu funkcjonowała komisja budowlana: (inż. Friser Oskar, inż. Kaleta Zygmunt). Komisję Rewizyjną tworzyli: dr Ryniewicz Wacław — przewodniczący, członkowie: dyr. Pudło Rudolf, Skórecki Kazimierz. Sąd Honorowy tworzyli: Kamarzyński Józef, inż. Pardanowski Michał, Wichański Sergiusz.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 6. III. 1938 r. przy udziale 36 osób.

W roku sprawozdawczym Oddział poświęcił całą swą uwagę i wysiłek na wykonanie 1-szej fazy budowy nowego schroniska w Burkucie, tj. wyciągnięcia całego budynku pod dach, przy czym mimo szczególnych trudności finansowych zdecydował się na wykonanie prac według pierwotnego szerszego projektu. Przemawiały za tym względy techniczne (trudność częściowej budowy), oraz prestiżowe P. T. T. Okazało się, że do sumy potrzebnej na pokrycie kosztów robót w r. 1938 zabrakło niespełna 5 000 zł. Celem uzyskania tej kwoty zwrócił się Oddział do Wydziału Powiatowego o pomoc, którą też uzyskał w formie uchwały Rady Powiatowej, przyznającej Oddziałowi na 5 najbliższych lat coroczną subwencję w wysokości 800 zł. Na tej podstawie zaciągnął Oddział pożyczkę 4 000 zł. w Komunalnej Kasie Oszczędności powiatu Kosowskiego, którą pokryje się 80% niedoboru. Na poczet tego długu będzie Wydział Powiatowy wpłacał corocznie do Kom. Kasy Oszczędności 800 zł. zaś odsetki (9%) pokrywać będzie Oddział z innych funduszów. Nadto Oddział rozwinął energiczną akcję przy wydatnym poparciu p. Pułkownika Ziętkiewicza w kierunku zdobycia środków na dalsze prowadzenie budowy tego schroniska w roku przyszłym.

Zagospodarowanie 7-miu schronisk tutejszego Oddziału nie napotkało w r. 1938 na trudności dzięki subwencjom jakie na ten cel Oddział otrzymał, a mianowicie 800 zł z Wydziału Powiatowego i 1 500 zł z Zarządu Głównego P. T. T. Z pośród schronisk Oddziału największą frekwencją (375 noclegów) cieszyło się schronisko „Tadeuszówka" w Żabiem-Ilci. Schronisko pod Skupową udzieliło 43 noclegów,

w Burkucie 342 noclegów, na Popadyńcu 27 noclegów i pod Babą Ludową 24 noclegi; w dwu najdalej od stacyj kolejowych położonych schroniskach polskich, pod Bałtagulem (90 km. i 2 dni drogi od Worochty) oraz na Prełucznym (105 km. odległości i 26 godzin marszu od Worochty) nocowało 34 i 16 osób.

Oddział posiada:

Koło w Kutach

założone w 1938 r. Skład Zarządu: inż. Mędrak Henryk — prezes, mgr Sołtys Walery — wiceprezes, Agopsowicz Jakub — sekretarz, Römer Paweł — skarbnik, oraz 3-ch członków Zarządu.

Koło liczy na razie 15 rzeczywistych członków.

Koło wykonało w swoim zakresie mały remont schroniska w Bałtagule, zorganizowało dla obcych turystów 3 wycieczki górskie i 1 wycieczkę wodą (spływ kajakami).

Oddział w Krakowie.

Rok założenia Oddziału 1923. Skład Zarządu: mgr Krygowski Władysław — prezes, dr inż. Kiełpiński Jan — wiceprezes I., dr inż. Kowalski Ludwik — wiceprezes II., Petecki Jan K. — sekretarz, mgr Groński Stanisław — skarbnik, członkowie: dr Anczyc Władysław, inż. Czerwiński Jan Wacław, Dębski Józef, dr Dorawski Jan Kazimierz, Jaworzyński Józef, prof. dr Kowalski Tadeusz, dr Lardemer Adam, dr Lilpop Jerzy, dr Łaba Włodzimierz, dr Pawłowski Bogumił, dr Sokołowski Adam, red. Szczepański Jan Alfred, dr Wojtusiak Roman.

W łonie Zarządu funkcjonowały następujące komisje: Funduszu Naukowego (prof. dr Kowalski Tadeusz, dr Lilpop Jerzy, dr Wojtusiak Roman) i Biblioteczna (dyr. dr Magiera Jan, Petecki Jan K., Szczepański Jan A.). Komisję Rewizyjną tworzyli: Dreszer Marian — przewodniczący, członkowie: Nodzeński Adam, Żmuda Piotr (w miejsce p. Żmudy od 2. XII. 1938 wszedł p. Moeser Bogusław). Sąd Honorowy tworzyli: dr Kosch Teodor, prof. dr Smoleński Jerzy, prof. dr Zoll Fryderyk.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 15. II. 1938 r.

Skutkiem ustąpienia w okresie sprawozdawczym zarówno prezesa Oddziału jak i obu wiceprezesów oraz pięciu członków Wydziału odbyło się — celem poczynienia uzupełniających wyborów — Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie w dniu 2. XII. 1938 r. Na zebraniu tym wybrano prezesem mjr. Romaniszyna Bronisława, wiceprezesami pp.: dr Dorawskiego Jana K., dr Lardemera Adama, a skład członków Zarządu uzupełniono przez wybór pp.: dr Gosławskiego Włodzimierza, Zarembę Zbigniewa i Żmudę Piotra.

Pokaźną bibliotekę Oddziału — stanowiącą wraz z depozytami Zarządu Głównego największy górski księgozbiór w Polsce (ponad 2 tysiące tomów) prowadził w dalszym ciągu bezinteresownie, a z wielkim nakładem pracy, wypróbowany przyjaciel Oddziału dyr. dr Magiera Jan.

Praca Oddziału w roku sprawozdawczym rozwijała się normalnie, bądź za pośrednictwem Zarządu i jego komisyj, bądź w ramach *Sekcji Narciarskiej* oraz opartego ściśle o Oddział *Koła Krakowskiego Klubu Wysokogórskiego*, które jak w latach dawniejszych korzystało z lokalu Oddziału i wydatnej subwencji na swoje cele (750 zł). Sekcję Narciarską subwencjonował też Oddział kwotą zł 645,50. Poczyniono inwestycje w schroniskach w Roztoce i nad Morskim Okiem, których główną częścią była naprawa szkód wyrządzonych w schronisku przy Morskim Oku przez pamiętną lawinę ze stycznia 1938 r. Oddział opracował też plany inwestycyjne (kanalizacyjne, instalacja wodociągowa i klozetów) dla schroniska w Roztoce. Koszty tych planów wyniosły 265,45 zł. Koszty inwestycyj w schronisku w Roztoce oparte były na spodziewanych wpływach z Oddziału P. T. T. w Łodzi. Brak wpływów w pełnej wysokości nie pozwolił jednak na realizację tych planów inwestycyjnych.

Noclegów w schronisku w Roztoce udzielono ogółem 4 795 (w czym członkowskich 1 755 na łóżkach i 1 868 na siennikach), w Morskim Oku 4 675 (w czym członkowskich 2 750).

Oddział w Krynicy.

Rok założenia Oddziału 1929. Skład Zarządu: inż. Nowotarski Leon — prezes, wiceprezesi: mgr Nitribitt Roman, dr Papeé Adam, Skimina Jan — sekretarz, Kłosowski Włodzimierz — skarbnik, członkowie: inż. Krówczyński, Porzycki Władysław. W łonie Zarządu funkcjonowały następujące komisje: budowy drogi na Jaworzynę

(przew. inż. Nowotarski), turystyczna (inż. Szeliga). Komisję Rewizyjną tworzyli: Chmiel J. — przewodniczący, członkowie: Kmietowicz St., Szeliński Mieczysław. Sąd Honorowy tworzyli: dr Hnatyszak O., dr Kmietowicz K., mgr Królikowski Antoni.

Oddział zajmował się budową drogi na Jaworzynę, pracą w terenie nad odnawianiem szlaków turystycznych itp. W schronisku Oddziału na Jaworzynie korzystało z noclegów 333 osób, w czym 183 członków P. T. T.

Oddział posiada dwie delegatury:

Delegaturę w Muszynie

delegatem jest Bielak Jan.

Delegaturę w Żegiestowie

delegatem jest inż. Kazimierz Krukierek.

Oddział we Lwowie.

Rok założenia Oddziału 1920. Skład Zarządu: prof. Lenkiewicz Adam — prezes, dr Majewski Wacław — wiceprezes, red. Starzewski Stanisław — wiceprezes, Czajkowski Janusz — sekretarz, inż. Ruebenbauer Jerzy — zast. sekretarza, nacz. Weleszczuk Józef — skarbnik, Zaremba Franciszek — zast. skarbnika, członkowie: inż. Firich Antoni, dr Fuliński Benedykt, dyr. Guzecki Michał, inż. Hankiewicz Zdzisław, Konopacki Władysław, inż. Kowalski Stanisław, Krystek Tadeusz, Link Karol, dr Nikliborc Jan, inż. Ochoński Zbigniew, dr Pawlikowski Jan Gwalb., ppłk. Prosołowicz Marian, dyr. Schubert Konrad, inż. Wardzała Jerzy. W łonie Zarządu funkcjonowały następujące komisje: robót w górach i budowy schronisk (prof. Lenkiewicz, red. Starzewski i Czajkowski), turystyczna (dr Majewski Krystek, Czajkowski), odczytowa i życia towarzyskiego (inż. Hankiewicz, Konopacka), prasowo-propagandowa (red. Starzewski, inż. Polturak, Rodzynkiewicz i Czajkowski). Komisję Rewizyjną tworzyli: prof. dr Seifert Teofil — przewodniczący: członkowie: Bujak Jan, Szafrański Tadeusz. Sąd Honorowy tworzyli: dr Beynarowicz Michał, prof. dr Szczudłowski Kazimierz, prof. dr Ostrowski Tadeusz.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 17. III. 1938 r.

W roku sprawozdawczym działalność Zarządu Oddziału rozwijała się w różnych kierunkach, dotyczących nie tylko spraw Oddziału bezpośrednio i jego gospodarki, lecz i zagadnień ogólnych całego Polskiego Tow. Tatrzańskiego.

Pertraktacje te toczą się obecnie i prawdopodobnie doprowadzą do pożądanych rezultatów. Również Sekcja Narciarska Oddziału zaznaczyła w tym roku działalność na terenie całego Towarzystwa Tatrzańskiego przez wydanie „Informatora Narciarskiego" dla wszystkich Oddziałów P. T. T.

Oddział utrzymywał żywe stosunki ze wszystkimi pokrewnymi organizacjami, a więc z Oddziałem Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, z Oddziałem Lwowskim Towarzystwa Przyjaciół Huculszczyzny, ze Związkiem Ziem Górskich, z Lwowskim Oddziałem Ligi Popierania Turystyki i ze Związkiem Popierania Turystyki Miasta Lwowa. Oddział pozostaje również w porozumieniu z Sekretariatem Porozumiewawczym Polskich Organizacji Społecznych oraz utrzymuje kontakt z władzami państwowymi, a to: z Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego, z Dyrekcją Lasów Państwowych, z Inspektoratem Straży Granicznej a ostatnio z Komendą Ochrony Pogranicza.

Jeżeli idzie o roboty w górach, to główny swój wysiłek skierował Oddział w celu wykończenia budujących się schronisk a w szczególności schroniska na Ruszczynie pod Sywulą. Schronisko to oddano już do użytku turystów, może ono w obecnej chwili pomieścić 44 osoby. Pozostaje jeszcze do wykończenia poddasza na noclegi zbiorowe, uporządkowanie otoczenia schroniska i budowa wodociągu grawitacyjnego.

W innych schroniskach nie można było w tym roku przeprowadzić żadnych poważnych robót, z powodu braku na ten cel jakichkolwiek funduszów.

Przy Oddziale funkcjonowało stale biuro oraz biblioteka z której korzystało 280 osób. Biuro Oddziału również zajęło się zorganizowaniem wycieczki wspólnie z Ligą Popierania Turystyki w sezonie letnim w Czarnohorę, w której wzięło udział 380 uczestników. Wycieczka ta przyniosła Towarzystwu korzyści zarówno propagandowe jak i materialne.

Równocześnie Towarzystwo propaguje wśród młodzieży szkolnej zamiłowanie do turystyki, rozdając różne propagandowe broszury.

Biuro Oddziału zajmuje się urządzaniem wystawy propagującej wydawnictwa i mapy z zakresu turystyki i narciarstwa. Urządzanie wystawy jest bardzo dobrym sposobem propagandy posiadanym w sprzedaży komisowej podręczników turystyki, przewodników itp. Przez umiejętne prowadzenie tych spraw Towarzystwo bardzo wiele zyskuje, gdyż dochody ze sprzedaży komisowej są znaczne, zaś możność zaopatrzenia się w potrzebne przewodniki czy mapy w biurze wyrabia wśród turystów uznanie dla Oddziału.

Oddział posiada Sekcje: Ochrony Gór, Kajakową i Narciarską.

Sekcja Ochrony Gór, pod przewodnictwem prof. dra Fuhńskiego pozostaje w ścisłym porozumieniu z Lwowskim Komitetem Państwowej Rady Ochrony Przyrody. — Sekcja odbyła 2 posiedzenia.

Sekcja Kajakowa liczy 20 członków i na Walnym Zjeździe Delegatów P. Z. K. miała dwa głosy. Członkowie Sekcji urządzali liczne wycieczki kajakowe. Prócz tego brali czynny udział w wycieczkach urządzanych przez Lwowski Okręg P. Z. K.

Oddział posiada Koła: w Dolinie, Chodorowie i Skniłowie.

Oddział w Łodzi.

Rok założenia Oddziału 1923. Skład Zarządu: dr Szelągowski Stanisław — prezes, inż. Wendt Herman — I. wiceprezes, prof. Jurczyński Juliusz — II. wiceprezes, Jarociński Kazimierz — sekretarz, Kałużny Władysław — skarbnik, członkowie: Bajer Czesław, Jędrzycki Bolesław, John Adolf Franciszek (zast. skarbnika), Kleck Wacław, Łoszycki Wacław, Łukasiewicz Mikołaj, Pfeiffer Ryszard (zast. sekretarza), Sulikowski Kazimierz, dr Ściesiński Kazimierz, Woszczyk Henryk. Komisję Rewizyjną tworzyli: Izydorczyk Karol, Grabski Bronisław, dyr. Podciechowski Stanisław. Sąd Honorowy tworzylió inż. dr Loth Emilian, ks. Kotula Karol, dyr. Mińkowski Aleksander. Zastępcy: inż. Biedrzycki Roman, inż Bursche Stefan.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 6. III. 1938 r.

W ciągu roku zaszły zmiany w Zarządzie Oddziału, a mianowicie: prof. Jurczyński Juliusz, na skutek nadmiaru prac zawodowych zmuszony był zrzec się mandatu członka Zarządu. Inż Wendt Herman na skutek nadmiaru pracy, zrzekł się godności wiceprezesa, którą następnie piastował p. Woszczyk Henryk. II wiceprezesem obrany został dr Ściesiński Kazimierz. Zrzekł się mandatu członka Zarządu na skutek złego stanu zdrowia p. Łoszycki Wacław i na to miejsce Zarząd dokooptował p. Korczaka Henryka.

W dniu 26 października 1938 r. umarł długoletni i zasłużony członek Zarządu Oddziału Łódzkiego Kazimierz Sulikowski. Na miejsce śp. Kazimierza Sulikowskiego Zarząd postanowił nie kooptować nikogo.

W łonie Zarządu funkcjonowały następujące komisje· propagandy (Kałużny W. i Łukasiewicz M.), schroniskowa (Jarociński K., Kałużny W., Korczak H., Pfeiffer R., Sulikowski K., i inż. Wendt H.), fotograficzna (Jarociński K., John A., Woszczyk H.), lokalowa (Jarociński K., Kałużny W. i Woszczyk H.).

Duży nacisk w roku bieżącym położył Zarząd na zwiększenie ilości członków w Oddziale i w tym celu tytułem próby obniżył wpisowe na przeciąg 1938 r. do wysokości zł 0,50, a dla żon i akademików do zł 0,25. Z drugiej strony zwiększył propagandę drogą prasową i przez urządzanie ciekawych odczytów, które organizowała Sekcja Narciarska i Koło Taterników Łodzian. — Dzięki tej okazji pozyskał Oddział 73 nowych członków, niestety dość znaczna ilość bo ogółem 96 nalepek nie wykupionych w 1938 r. przez członków dawnych, nie pozwoliła osiągnąć właściwego efektu.

Oddział od 1935 r. zbiera dobrowolne składki w formie nalepek na Fundusz Budowy Schroniska i rozporządzając zebranymi na ten cel sumami Zarząd powziął zamierzenia inwestycji w górach. — Równocześnie dzięki inicjatywie dr H. Berkowicza i dyr. A. Znamięckiego zostało zorganizowane Koło Przyjaciół Roztoki, które miało na celu zebranie pewnej kwoty, która ułatwiłaby Oddziałowi zrealizowanie powziętych planów. W tym celu Zarząd Oddziału zwołał na dzień 1 maja 1938 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie, na którym zapadła uchwała na mocy której Oddział w Łodzi wspólnie z Oddziałem w Krakowie miał przeprowadzić ściśle określone inwestycje w schronisku im. W. Pola w Roztoce uchwalając wysokość udziału Oddziału w Łodzi na zł 8 000,— Zarząd włożył dużo pracy i energii w przeprowadzeniu powziętych zamierzeń: została spisana obustronna umowa, odbyto konferencję

w Łodzi i w Krakowie, jak również i w Roztoce, niestety z przyczyn od Oddziału w Łodzi niezależnych, prace te zostały przerwane i Oddział zmuszony był poniechać swoich zamierzeń.

W 1938 r. Zarząd Oddziału inkasował od członków tak jak i w latach ubiegłych dobrowolne składki na „Fundusz Budowy Schroniska" Oddział P. T. T. w Łodzi; zebrane w ten sposób sumy od 1935 lokowane są na wyodrębnionym gospodarczo rachunku w K. K. O. W r. 1936 Oddział w Łodzi pożyczył Zarządowi Głównemu na Centralny „Fundusz Schroniska" sumę zł 1 000,—, a poza tym na koniec 1938 r. pozostało na łódzkim Funduszu Budowy Schroniska wraz z uzyskaną subwencją złotych 3 614,—.

Oddział „Beskid" w Nowym Sączu.

Rok założenia Oddziału 1906. Skład Zarządu: prof. Rapf Feliks — prezes, dr Denkiewicz Józef — wiceprezes, Migacz Józef — sekretarz, Grądziel Stanisław — skarbnik, członkowie: Barbacki Witold, dr Kozaczka Adam (jun.), Nowakowski Zbigniew, Sędek Władysław, Szwenik Leon, ppłk. Żuk Bronisław (delegat Koła w St. Sączu). Komisję Rewizyjną tworzyli: Szeworski Stefan — przewodniczący, członkowie: Bogusz Józef, Krajewski Stefan.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 27. III. 1938 r.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 19. IX. 1938 r.

Oddział współdziałał w Komitecie organizacyjnym i wykonawczym Święta Gór w Nowym Sączu.

O szeregu prac Oddziału w zakresie szlaków turystycznych donosimy osobno. W sprawie schroniska na Przehybie (w roku sprawozdawczym 880 noclegów, z czego 788 członkowskich), wobec odmowy subwencji P. U. W. F. i P. W. Oddział ograniczył się w tym roku do niezbędnych robót konserwacyjnych a całe wysiłki zwrócił na spłatę długów, ciążących z tytułu budowy. Długi te obecnie wynoszą jeszcze około 7 000,— zł. Z powodu trudności finansowych postanowiono zlikwidować schronisko w Szczawnicy, inwentarz jego przeniesiono na Przehybę, a parcelę wraz z budynkiem postanowiono sprzedać Oddziałowi Pienińskiemu.

Oddział posiada:

Koło w Starym Sączu

założone 8 kwietnia 1938 r. Skład Zarządu: płk. Żuk Bronisław — prezes, Comber Józef — wiceprezes, Sędek Władysław — sekretarz, Śliwa Józef — skarbnik.

Koło zajmowało się pośrednictwem w ściąganiu wkładek od członków i rozwijało pracę w zakresie szlaków turystycznych.

Oddział „Gorce" w Nowym Targu.

Rok założenia Oddziału 1920. Skład Zarządu: dr Mieszkowski Zygmunt — prezes, dr Ptaś Karol — wiceprezes, Olbrychtowicz Kazimierz — sekretarz, Jarosz Stanisław — skarbnik, członkowie: dr Bolkot Władysław, Bryniczka Józef, Drużbacki Franciszek, Polak Edward, Komisję Rewizyjną tworzyli: dyr. Kador Alfred — przewodniczący, członkowie: dr Hammerschlag Izrael, mgr Stachoń Andrzej. Sąd Honorowy tworzyli: mgr Kossek Mieczysław, Lubertowicz Władysław, Zapiórkowski Adam.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 26. III. 1938 r

Cały wysiłek Oddziału „Gorce" skierowany był w kierunku dalszej budowy schroniska na Turbaczu, co też zostało uwieńczone pomyślnym rezultatem. Schronisko zostało wykończone (w stanie surowym) i przykryte trwałym blaszanym dachem. — Jedna dolna kondygnacja schroniska, jak również t. zw. „Tymczasowy Schron" oddane zostały do użytku turystów i narciarzy.

Niezależnie od tych prac, Oddział zakupił znaczną ilość ruchomości do schroniska, dalej powiększył bibliotekę schroniska o kilkanaście tomów, ponadto ujął w studziénkę źródełko około historycznego „buka" w drodze na Turbacz, a wreszcie dzięki pomocy finansowej otrzymanej z T. K. N. zainstalował na szczycie Turbacza lampę orientacyjną umieszczoną na 20-metrowym słupie. Również poczynił czynności przygotowawcze zmierzające do odnowienia kapliczki na szlaku Kowaniec—Turbacz.

Oddział urządził kilka wycieczek krajoznawczych letnich i zimowych przy frekwencji przeciętnie 15 osób. Dalej wykonał zdjęcia fotograficzne nowego schro-

niska, oraz okolic, prowadził systematyczną propagandę Gorców w prasie periodycznej, umieszczał w swej gablotce wiszącej na lokalu Sekretariatu, aktualne wiadomości interesujące członków i turystów, a w porze zimowej codzienny komunikat o warunkach atmosferycznych i śniegowych panujących w danym dniu w Gorcach. Na dworcu kolejowym wywiesił Oddział oszkloną schematyczną mapę Gorców z uwidocznieniem szlaków turystycznych i podaniem sieci schronisk.

Wreszcie urządził 2 odczyty z których dochód przeznaczył na budowę schroniska. Odczyty pt.: „Alpy Jugosłowiańskie", wygłoszone zostały przez p. prof. Sosnowskiego.

Oddział w Poznaniu.

Rok założenia Oddziału 1921. Skład Zarządu: prof. dr Jakubski Antoni — prezes, inż. Hetper Zygmunt i prof. dr Dedio Stanisław — wiceprezesi, dr Bocheńska Flora — sekretarz, mgr Rafalski Jan — zast. sekretarza, Jankowska Irena — skarbnik, Pełczyński Jan — zast. skarbnika, członkowie: prof. dr Wodziczko Adam, dyr. Kuglin Jan, dr Młodziejowski Jerzy, dr Stolfa Jerzy, mgr Mrózek Władysław. Do Zarządu dokooptowano inż. Markiewicza K. oraz Wilaka Karola. Inż. Markiewicz w grudniu ustąpił z Zarządu. Komisję Rewizyjną tworzyli: Radca Stróżyński Józef — przewodniczący, członkowie: Insp. Mroczkowski Władysław, prof. Schmidt Adam. Sąd Honorowy tworzyli: insp. Mroczkowski, prof. dr Smulikowski, prof. dr Zaleski.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 12. III. 1938 r.

Podobnie jak w latach ubiegłych Zarząd Oddziału jako z dala od gór położonego punkt ciężkości swej pracy przesunął w kierunku rozwijania w Towarzystwie wartości ogólno-kulturalnych, obrony praw P. T. T. w górach jako gospodarza Tatr, propagowania haseł racjonalnej ochrony świata górskiego, jak i propagandy w zyskiwaniu członków i uspołecznienia haseł, którym nasza organizacja winna służyć. — Praca ta koncentrowała się w Sekcji Ochrony Gór, której przewodniczył prof. dr Adm Wodziczko oraz w Komisji Imprez Kulturalnych pod przewodnictwem dr Jerzego Młodziejowskiego.

Sekcja Ochrony Gór rozwijała wielostronną działalność propagandową w duchu ideologii P. T. T. Apelowano do Zarządu Głównego P. T. T. aby wobec nieistnienia Państwowej Rady Ochrony Przyrody przejął reprezentację i agendy ochrony przyrody górskiej w Polsce do czasu powołania nowej Państw. Rady Ochrony Przyrody.

Po przyłączeniu obszaru Jaworzyny przedstawiono wniosek o utworzenie natychmiastowe Parku Narodowego w Tatrach Wysokich i Bielskich jako pierwszego stopnia realizacji projektu Tatrzańskiego Parku Narodowego. Oddział zajmował się sprawą wydania przez P. T. T. monografii Jana Gwalberta Pawlikowskiego p. t.: „Poeci Tatr".

Członkowie Sekcji wygłosili szereg odczytów dotyczących zagadnień ochrony Tatr oraz zamieścili w prasie kilka artykułów dotyczących spraw ochrony przyrody górskiej. Urządzono też zebranie manifestacyjne z odczytem prof. dr M. Limanowskiego z Wilna na temat: „Niszczone Tatry". W zebraniu wzięło udział ok. 400 osób, po czym uchwalono rezolucję w formie zażalenia do P. Premiera.

Komisja Imprez Kulturalnych urządziła w roku ubiegłym dwie serie odczytów: popularną dla młodzieży i drugą, w której mówili prelegenci na bardziej naukowe tematy. Seria krajoznawczo-popularna składa się z następujących ośmiu tematów: U źródeł Wisły i Olzy (dyr. Jan Kuglin — 15. I.), Uroki Tatr Zachodnich (dr Stanisław Dedio — 22. I.), Wierchy, turnie, granie (dr Jerzy Młodziejowski — 29. I.), W Krainie Tetmajera i Orkana (dr Jerzy Młodziejowski — 5. II.), Wśród białych skalic i kwiecistych łąk (mgr Jarosław Urbański — 12. II.), Góry Łemków (prof. dr Witold Schramm — 19. II.), Najdziksze polskie góry (inż. Zygmunt Hetper — 26. II.), Odzyskane polskie Tatry (dr Jerzy Młodziejowski — 10. XI.). — Pierwszy i ostatni z wymienionych odczytów ilustrowały produkcje muzyczne, wszystkie zaś miały „oprawę" licznych przeźroczy i cieszyły się nadzwyczajnym powodzeniem wśród młodych słuchaczy, dla których przede wszystkim były pomyślane. — Druga seria składała się z czterech odczytów: Niszczone Tatry (prof. dr Mieczysław Limanowski — 5. II.), Piękno przyrody i ludu gór polskich (prof. dr W. Goetel — 12. III.), Na tatrzańskich bezdrożach (gen. Mariusz Zaruski — 29. IV.), Góralski styl budowlany, jako składnik krajobrazu Podhala (prof. Jan Gwalbert Pawlikowski — 30. IV.). Ponadto Oddział urządził dwie uroczystości „spisko-orawskie": pierwszą w dniu 20. II. z przemówieniami ks. dr Ferdynanda Machaya, prof. dr Romana Pollaka

oraz produkcjami muzycznymi Marii Szrajberówny (skrzypce), Emmy Szabrańskiej (śpiew) i chóru męskiego „Echo" pod batutą Władysława Raczkowskiego — drugą w dniu 23. X. z przemówieniami prof. dr Antoniego Jakubskiego i ks. dr Ferdynanda Machaya oraz produkcjami muzycznymi „Echa". — Warto zaznaczyć, że obie wymienione uroczystości odbyły się w pięknej Auli Uniwersytetu Poznańskiego jeszcze przed oficjalnym załatwieniem spraw pogranicza słowacko-polskiego. Obie zgromadziły wielkie tłumy słuchaczy i wydatnie przyczyniły się do propagandy spraw „tatrzańskich" w społeczeństwie. Wspomnieć też wypada o koncercie muzyki góralskiej w dniu 10. XII. Występowali w nim pp.: Emma Szabrańska (śpiew), Zygmunt Lisicki (fortepian) i chór męski „Echo" pod batutą prof. Władysława Raczkowskiego. W programie były m. in. utwory chóralne, nagrodzone na konkursie, organizowanym w ub. roku przez Oddział Poznański. W sumie tedy odbyło się aż 15 publicznych imprez przy wydatnym poparciu publiczności.

Księgarnia Tetzlaffa-Górskiego i św. Wojciecha urządziły staraniem Oddziału specjalne wystawy: pierwszą ku czci Karłowicza, drugą w sprawie Spisza i Orawy. Dla celów propagandowych zyskał Oddział estetyczną gablotkę w stylu podhalańskim — dar skarbniczki Oddziału, p. Ireny Jankowskiej. Gablotka wisi przy ruchliwym punkcie miasta i propaguje agendy P. T. T. Ogłosił Oddział subskrypcję na drzeworyt Stanisława Zgaińskiego, przedstawiający „Janosika słowackiego"; reprodukcja i warunki nabycia znajdują się w XVI tomie „Wierchów". Oddział subwencjonował badania naukowe dr Jerzego Młodziejowskiego na północnym Podtatrzu. Zakupiono też dwie mapy ścienne Polski Romera i ofiarowano je szkołom ludowym w Suchej Górze i Głodówce na „nowej" Orawie polskiej.

Ze spraw organizacyjnych podkreślić należy, że na propozycję Oddziału, Zarząd Główny zatwierdził utworzenie Oddziału Pomorskiego z siedzibą w Bydgoszczy, któremu Oddział ułatwił pierwsze kroki czynności przez oddanie mu gotowej kartoteki członków zamieszkałych na Pomorzu, wszelkich druków administracyjnych i propagandowych, oraz 100,— zł zasiłku na zagospodarowanie się. Ponadto uchwałą z dnia 7. V. 1938 r. przydzielił Zarząd Główny Oddziałowi powiaty Konin, Koło, Kalisz i Turek z terenu rozwiązanego z powodu jego dezorganizacji Oddziału w Kaliszu z zaleceniem utworzenia w Kaliszu Koła Oddziału, podczas gdy powiat Sieradz został włączony do Oddziału w Łodzi, a powiat Wieluń do Oddziału Częstochowa. Niestety zarówno zaproszenie reprezentanta Kalisza mec. Dancygiera na posiedzenie Zarządu do Poznania, jak i dwukrotne konferencje Prezesa prof. Jakubskiego w Kaliszu i powierzenie akcji likwidacji Oddziału w Kaliszu i zorganizowania Koła mec. Jaroszowi nie dały jeszcze spodziewanych wyników.

Oddział Przemysko-Jarosławski.

Rok założenia Oddziału 1923. Skład Zarządu: inż. Bily Zygmunt — prezes, dr Zaczek Jan — wiceprezes, kpt. Mazur Jan — wiceprezes, Olesiak Alfred — sekretarz, dr Biber Jakub — zast. sekretarza, Kotzian Bronisław — skarbnik, dr Neuss Józef — zast. skarbnika, członkowie: dr Witkiewicz Jan, Ekes Konrad. Komisję Rewizyjną tworzyli: dyr. Spławski — przewodniczący, członek: dr Oller Henryk.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 14. V. 1938 r.

Oddział zorganizował 3 odczyty z obrazami świetlnymi inż. Zygmunta Bilego pt.: „Turystyka i narciarstwo w odzyskanych Tatrach i Pieninach".

Oddział umieścił mapę Tatr na dworcu kolejowym w Jaremczu.

Oddział w Rabce.

Rok założenia Oddziału 1921. Skład Zarządu: Czoponowski Jerzy — prezes, dr Żebracki Witold — I. wiceprezes, dr Janowiec Andrzej — II. wiceprezes, Czoponowska Eleonora — skarbnik, dr Porzycki Jan — sekretarz, członkowie: nacz. Gminy Bala Franciszek, ks. Bulanda Justyn, dr Holejko Włodzimierz, art. mal. Kącki Adolf, Klempka Władysław, ks. kan. Zdebski Mateusz. Komisję Rewizyjną i Sąd Honorowy tworzyli: dr Cybulski Teodor, dr Kaden Kazimierz, Łysek Mieczysław.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 7. V. 1938 r.

Obok 4 istniejących Sekcji Oddziału, a mianowicie: Turystycznej, Ochrony Przyrody, Muzealnej i Gospodarczej, w jesieni 1938 r. powołano do życia Sekcję Nar-

clarską, do której zapisali się wszyscy członkowie Oddziału (60 osób). O pracy tej Sekcji piszemy osobno.

Sekcja Turystyczna prowadziła gospodarkę w obu schroniskach, należących do Oddziału (por. część I). W schronisku na W. Luboniu przeprowadzono kosztem z górą 1 000 zł inwestycje. W schronisku na W. Luboniu frekwencja o typie przelotnym (bez nocowania) przekroczyła 7 000 osób. Mimo wpłaty przez Oddział dotacji na rzecz budowy linii telefonicznej do schroniska Krakowska Dyrekcja Poczt i Telegrafów nie przystąpiła dotychczas do realizacji tej inwestycji, bardzo pilnej i celowej nie tylko ze względów turystycznych. Schronisko na Starych Wierchach, silnie frekwentowane zwłaszcza w sezonie zimowym, wymaga rozbudowy, a to dobudowy kuchni połączonej z jadalnią, mieszkania dla dzierżawcy, oraz taniej noclegarni dla wycieczek na poddaszu. Oprócz schronisk prowadził Oddział Stację Noclegową w Rzekach (u p. Gnieckiego) i Turystyczną Stację Noclegową w Rabce (willa Wisła), która ze względu na dużą konkurencję pensjonatów wykazuje słabą frekwencję. W zakresie robót znakarskich Zarząd Oddziału postanowił przed sezonem letnim 1939 r. przeprowadzić generalny remont wszystkich szlaków turystycznych na swym terenie, zwłaszcza w rejonie północnym Beskidu Wyspowego i w grupie Kudłonia w Gorcach.

Sekcja Muzealna rozwija normalną akcję w kierunku zbierania dalszych eksponatów do Muzeum Regionalnego im. Wł. Orkana, na co wydało około 1 000 zł. Wszystkie zbiory muzealne zostały w ub. r. dokładnie zinwentaryzowane. Stary kościół w Rabce, w którym mieści się Muzeum, zostanie dopiero w br. zaopatrzony w fachowo zbudowane gromochrony, również w sezonie letnim przeprowadzone zostaną drobne adaptacje w południowej kruchcie kościoła.

Ze szczególnym uznaniem należy podkreślić bardzo przychylne stanowisko Komisji Zdrojowej w Rabce, a zwłaszcza jej przewodniczącego dr Kazimierza Kadena, dla spraw muealnych, wyrazające się w corocznym przyznaniu subwencji na ten cel (w r. 1938 600 zł, oprócz 500 zł na rzecz Oddziału z budżetu Komisji Zdrojowej). Na cele muzealne wpłynęły również drobne subwencje od Wydziału Powiatowego w Nowym Targu (100 zł) i od gminy Rabka (50 zł).

Zarząd Oddziału wystąpi z inicjatywą powołania do życia szerokiego Komitetu Obywatelskiego w Rabce, którego zadaniem byłoby gromadzenie funduszów na budowę nowego gmachu muzeum. Obecnie istniejący stan rzeczy, zarówno ze względu na szczupłość miejsca, brak możliwości zabezpieczenia zbiorów przed pożarem i należytej ich konserwacji, należy uznać za prowizoryczny. Pragnąc inicjatywę Oddziału skierować na realne tory, Walne Zgromadzenie Oddziału postanowiło już od 1938 r. tworzyć specjalny „Fundusz Budowy Muzeum w Rabce", wpłacając na jego konto wszelkie nadwyżki budżetowe Oddziału. Zarząd zwraca się z gorącym apelem do wszystkich interesujących się tą sprawą czynników o poparcie jego inicjatywy.

Oddział wyraża żywą radość z powodu projektowanego wykupna przez Kuratorium Okręgu Szkolnego Krakowskiego domu po Władysławie Orkanie w Porębie Wielkiej na GronIu, t. zw. „Orkanówki". W budynku tym należałoby czasowo w nienaruszonym stanie zachować pracownię literacką Orkana, którą potem można by przenieść do muzeum w Rabce. W każdym razie Oddział dokona w najbliższym czasie dokumentarnych zdjęć fotograficznych od strony zewnętrznej i wnętrz „Orkanówki".

Sekcja Ochrony Przyrody zwraca się z gorącym apelem do Komisji Ochrony Przyrody przy Zarządzie Głównym P. T. T. o przeprowadzenie pertraktacyj w sprawie wykupna na rzecz P. T. T. kamienia w Raciechowicach koło Szczyrzyca wraz z pustelnią, jako cennego zabytku przyrody w Beskidzie Wyspowym.

Oddział w Radomiu

Rok założenia Oddziału 1928. Skład Zarządu: inż. Wojczyński Roman — prezes, wiceprezes i skarbnik: Wojtasik Feliks, Sołohub Aleksander — sekretarz, członkowie: Święcicka, Jadwiga — zast. skarbnika, Hryniewiecki Czesław — zast. sekretarza. Zmiany późniejsze w składzie Zarządu: w ciągu roku ustąpił p. Wojtasik Feliks, funkcje skarbnika Oddziału objęła p. Święcicka J. Komisję Rewizyjną tworzyli: inż. Strupczewski Stanisław, członkowie: Wencel Anna i Tokarska Anna. Sąd Honorowy tworzyli: inż. Maj Tadeusz i Strupczewska Elżbieta.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 2. VI. 1938 r.

W okresie sprawozdawczym Oddział nie organizował wycieczek turystycznych, ze względu na stosunkowo małą ilość kandydatów do wycieczek zbiorowych. Natomiast

kilku członków Oddziału odbyło szereg wycieczek grupowych w tereny od Czarnohory po Beskid Zachodni oraz wycieczkę samochodową z inż. Strupczewskim i Kozłowskim na czele wzdłuż Karpat Polskich od Okopów św. Trójcy aż po Wisłę z szeregiem pieszych wypadów w Czarnohorę, Gorgany, Pieniny, Tatry i Beskid Zachodni.

W roku 1938 Zarząd Oddziału starał się drogą intensywnej propagandy zjednać dla Towarzystwa nowych członków. W wyniku przeprowadzonej akcji ilość wykupionych legitymacyj w porównaniu z 1937 r. wzrosła o 60%.

Oddział w Sanoku.

Rok założenia Oddziału 1929. Skład Zarządu: Jasiński Ludwik — prezes, dr Domański Stanisław — wiceprezes, Tomasik Tomasz — sekretarz, Pytel Stanisław — skarbnik, członkowie: inż. Barancewicz Kazimierz, Kocyłowski Wilhelm, inż. Kościuszko Tadeusz, inż. Kosina Jan, hr. Potocki Jan, Potocki Stanisław, rtm. Ryl Bolesław, dr Słuszkiewicz Edmund, mjr. Stahlberger Stanisław, Wiktor Paweł.

W ciągu roku ustąpił p. Pytel Stanisław — skarbnik, funkcje skarbnika powierzono p. Borczykowi Tadeuszowi. Komisję Rewizyjną tworzyli: Lorencówna Adela, Piątek Roman, Wasylewicz Matylda.

Oddział umieścił mapy turystyczne z oznaczonymi szlakami turystycznymi na dworcach kolejowych w Sanoku, Rymanowie, Iwoniczu, Nowym Zagórzu, Lesku, Ustrzykach i Komańczy.

Założona w r. 1937 Sekcja Narciarska P. T. T. wykazała w roku sprawozdawczym wybitną aktywność urządzając szereg imprez, wycieczek i zawodów.

Należące do Oddziału schronisko w Łupkowie (dzierżawca budynku wartowni od Dyrekcji P. K. P. Lwów) stało się w okresie zimowym celem licznych wycieczek grupowych i indywidualnych nie tylko członków miejscowych ale i dla turystów przemierzających Karpaty. Jest bowiem jedynym schroniskiem na przestrzeni od Sianek do Krynicy — gdzie można znaleźć pierwszorzędne pomieszczenie tak jeśli chodzi o nocleg jak i wyżywienie. W okresie zimowym 1937/38 i w pierwszej połowie roku sprawozdawczego wydano w schronisku 85 noclegów. W drugiej połowie roku sprawozdawczego wskutek ograniczeń ruchu turystycznego w pasie granicznym schronisko zostało chwilowo zamknięte.

Oddział w Sosnowcu.

Rok założenia Oddziału 1930. Skład Zarządu: prof. Korwin Olszewski Jerzy — prezes, inż. Ferch Józef — wiceprezes, Łogiewa Ludwik — sekretarz, Kucharz Stanisław — skarbnik, członkowie: Jędrusik Stefan, dr Krokowski Jerzy, inż. Krzemieński B., Lipka Stanisław, dr Osiński Adam. W ciągu roku ustąpił skarbnik Kucharz Stanisław, obecnie skarbnikiem jest p. Broenówna Janina. W łonie Zarządu funkcjonowały następujące komisje: budowy schroniska: (inż. Ferch Józef, Kucharz Stanisław, Łogiewa Ludwik). Komisję Rewizyjną tworzyli: dr Wołkowicz M. — przewodniczący, członkowie: Rykaczewski Stanisław i Szyjkowski Stefan. Sąd Honorowy tworzyli: dyr. Gadomski Stanisław, dyr. Sokolski Antoni, inż. Wieczorkiewicz Tadeusz.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 2. V. 1938 r.

Oddział posiada Sekcję Narciarską, wypożyczalnię nart (10 par), zorganizował kurs narciarski dla ludności Bydlina (w miejscu budowy schroniska) i jeden kurs w Zakopanem. W okresie letnim Oddział zorganizował kurs wysokogórski (wspinaczki) w Zakopanem. Prowadził wycieczki na odznakę górską. Rozbudowuje w dalszym ciągu schronisko w Bydlinie. Oddział znajduje się teraz w bardzo ciężkich warunkach materialnych, spowodowanych przez fakt, iż nowopowstałe towarzystwa korzystają z większych praw niż P. T. T., przy mniejszych opłatach członkowskich. Wytwarza to stan paradoksalny.

Oddział posiada:

Koło w Olkuszu

założone w 1933 r. jako Koło Oddziału Kieleckiego, przyłączonego do Oddziału w Sosnowcu w 1936 r. Zarząd Koła tworzyli: Lipka St. — prezes, Zdrzalik Kazimierz — wiceprezes, sekretarz i skarbnik — Kania J.

Oddział w Stanisławowie

Rok założenia Oddziału 1876. Skład Zarządu: dyr. Mielnik Eugeniusz — prezes, Dziurzyński Zenon — I. wiceprezes, dr Roszek Jan — II. wiceprezes, Sobolewski Michał — sekretarz, Agopsowicz Grzegorz — skarbnik, Niedźwiedź Lubomir — gospodarz, członkowie: mgr Benesch Michał, prof. dr Brygider Włodzimierz, dyr. Feret Wojciech, kpt. Goertz Edward, inż. Katz Maurycy, płk. Lochschmid Rudolf, inż. Noskiewicz Tadeusz, inż. Ohly Stefan, insp. Pikulski Antoni, mgr Rydet Tadeusz, prof. Sawicki Franciszek, dr Tomaszek Stanisław, prok. Trembałowicz Michał, nacz. Typiak Piotr, mgr Witkowski Jerzy. Zmiany późniejsze w składzie Zarządu: ustąpili: wiceprezes Dziurzyński Zenon i mgr Witkowski Jerzy. Dokooptowano pp.: Beneschа Bonifacego i Kaczmarczyka Stanisława. W łonie Zarządu funkcjonowały następujące komisje: budowlana (Benesch Bonifacy, inż. Katz Maurycy, inż. Noskiewicz Tadeusz, inż. Ohly Stefan), wycieczkowa (mgr Rydet Tadeusz), propagandowa (mgr Benesch Michał, dyr. dr Roszek Jan, mgr Rydet Tadeusz, prok. Trembałowicz Michał), robót w górach (vacat — doraźnie prowadzili dział znakowań pp.: Z. Dziurzyński i M. Sobolewski). Komisję Rewizyjną tworzyli: Wiśniowski Mieczysław — przewodniczący, członkowie: prof. Małecki Stefan, inż. Swoboda Jan, zastępcy: Dubicki Ludwik, mgr Pawłowski Tadeusz, Rogowski Włodzimierz. Sąd Honorowy tworzyli: Czaykowski Igor, kpt. Goertz Edward, gen. Kleeberg Juliusz, dr Kuryś Stanisław, dr Raczyński Adam, dr Rosenbaum Jerzy.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 28. IV. 1938 r. przy udziale 52 członków. — Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 5. VII. 1938 r. przy udziale 15 członków obecnych na Zgromadzeniu i było zwołane w sprawie reasumpcji uchwały W. Zgr. z dnia 28. IV. 1938 r. dotyczącej wyboru p. dra A. Raczyńskiego delegatem Oddziału do Komisji Klimatycznej w Jaremczu.

Sytuacja polityczna kształtująca się w roku sprawozdawczym na ogół nie sprzyjająco dla ruchu turystycznego zwłaszcza w Karpatach Wschodnich nie pozostała bez ujemnych wpływów i skutków na działalność Oddziału.

Trudne warunki uprawiania turystyki i jej ograniczenia uszczupliły w znacznym stopniu wpływy Oddziału z prowadzenia schronisk, co było powodem, że Oddział nie zrealizował pełnego programu.

Rzecz oczywista, że w tym wypadku odgrywały rolę względy natury państwowej, które nie tylko, że były przez Oddział w pełni respektowane, lecz także dały mu możność zadokumentowania celowości i przydatności pracy P. T. T. i to zarówno dla dobra polskiej turystyki jak i dla dobra Państwa Polskiego.

Nic też dziwnego, że władze doceniając, jak ważnym zagadnieniem jest zagospodarowanie gór, mimo ich naturalnej obronności, przychodziły Oddziałowi z moralnym i materialnym poparciem, za co im na tym miejscu, jak też Zarządowi Głównemu P. T. T., darzącemu nas specjalną opieką, składamy serdeczne podziękowanie.

W zakresie znakowania turystycznego Oddział mimo niedostatku funduszów własnych i nie otrzymania na ten cel żadnych dotacyj potrafił odnowić najważniejsze i najbardziej uczęszczane szlaki, przystosowując je także do warunków zimowych.

Ciężki i nader trudny obowiązek utrzymywania w należytym stanie znakowań turystycznych przez Oddział, który z powodu oddalenia od gór nie ma z nimi wystarczającego kontaktu, został już częściowo przerzucony na dzierżawców i Koła. Metoda ta zainicjowana przed niedawnym czasem, już wydaje owocne skutki, w niedługiej zaś przyszłości spodziewamy się doprowadzić w ten sposób do należytego stanu wszystkie pozostające pod opieką Oddziału znakowania o imponującej, łącznej długości ca 900 km.

Rzecz oczywista, że oczekujemy w tej mierze pomocy od zainteresowanych czynników, a w pierwszym rzędzie od Wydziału Turystyki Ministerstwa Komunikacji, który prace tego rodzaju dawniej a także i dziś, o ile chodzi o inne Towarzystwa, poważnie subwencjonuje. Należy tu nadmienić, że wiele szlaków utrzymywanych przez Oddział spełnia swe zadania i w lecie i w zimie. Karpaty bowiem Wschodnie, bogato na ogół zalesione, nie obfitują w otwarte przestrzenie zwłaszcza w partiach niższych.

Dział organizacji ruchu turystycznego prowadził Oddział podobnie jak w latach ubiegłych za pomocą Biur Informacyjno-Wycieczkowych w Jaremczu i w Worochcie, pomieszczonych we własnych kioskach.

Biura zorganizowały szereg wycieczek pieszych, zatrudniając zawodowych przewodników P. T. T., nadto zaś Biuro w Jaremczu dysponowało własnym autokarem

Oddziału, organizując liczne wycieczki krajoznawcze dookoła Huculszczyzny, które cieszyły się sporą frekwencją letników i turystów odwiedzających dolinę Prutu.

Z końcem roku sprawozdawczego uruchomił Oddział w Worochcie Biuro Wycieczkowe obok prowadzonej przez Sekcję Narciarską Szkoły Narciarskiej, pod kierunkiem pięciu instruktorów zakopiańskich ze Zdzisławem Motyką na czele.

Z imprez o poważniejszym charakterze należy wymienić organizowane wspólnie z P. B. P. „Orbis", wycieczki krajoznawcze do Rumunii oraz tradycyjną wycieczkę weekendową dla członków Towarzystwa do Carmen Sylvy nad Morzem Czarnym.

W zakresie spraw organizacyjnych może się Oddział pochlubić osiągniętymi wynikami. — Udało się w roku sprawozdawczym Oddziałowi nie tylko reaktywować podupadłe przed paru laty Koła w Jaremczu i Mikuliczynie, liczące dziś pokaźną liczbę członków, lecz także pobudzić je do intensywnej aktywności.

Wychodząc z założenia, że istotnym zadaniem Kół położonych w terenie górskim, jest być niejako rękoma Oddziału i czuwać nad zagospodarowaniem turystycznym powierzonych im terenów, Oddział postanowił stworzyć Kołom możliwości pracy terenowej, która wymaga prócz nakładu sił, także poważnych wkładów pieniężnych

Statutowa wkładka na rzecz Kół w kwocie zł 2,— od członka nie zaspakajała bynajmniej potrzeb Kół. Oddział zaś borykając się z trudnościami finansowymi nie mógł ich wydatnie dotować na roboty w górach i stąd wypływała logicznie bezczynność Kół powodująca z czasem zamieranie tych tak bardzo ważnych placówek.

By temu złu zapobiec i stworzyć stałe i zdrowe podstawy egzystencji Kołom, Oddział dał do dyspozycji przejawiającym żywotność Kołom wkładki przypadające od ich członków, dzięki czemu Koła nie tylko zyskały potrzebne fundusze, lecz także zostały poważnie zainteresowane w werbowaniu nowych członków do P. T. T. — Ta ostatnia akcja dała już w ciągu jednego roku dobre wyniki, chroniąc Oddział od poważniejszego spadku liczby członków.

Nadto niektóre Koła, a w pierwszym rzędzie Koło w Kałuszu i Bitkowie czerpią fundusze z uzyskanych własnym staraniem subwencyj. Koło zaś w Jaremczu zdobyło pewien fundusz z powierzonej sobie obsługi turystycznej trzech ogromnych wycieczek „Wspólnoty Interesów" (1 457 osób) i Związku Samorządowców Polskich (ponad 300 osób), jak również zapewniło sobie pomoc ze strony Komisji Klimatycznej w Jaremczu, której na tym miejscu składamy podziękowanie za pełne zrozumienie znaczenia zagadnień turystycznych dla rozwoju uzdrowiska.

W dalszym ciągu pragniemy zająć się sprawą fotografiki w łonie Towarzystwa. Oddział posiada Koła Miłośników Fotografii w Stanisławowie i w Bitkowie, które przejawiają niezwykle wybitną działalność w dziedzinie fotografiki ze specjalnym uwzględnieniem fotografiki górskiej organizując wystawy, konkursy i biorąc udział przez swych członków we wszelkich tego rodzaju imprezach w kraju i zagranicą.

W świecie turystycznym fotografika zdobyła sobie pełne prawa obywatelstwa, nie sposób bowiem wyobrazić sobie pełnego turystę bez kamery, dlatego też wyrażając zadowolenie z pracy naszych Kół Fotograficznych uważamy, że Koła takie winny powstać przy wszystkich Oddziałach P. T. T. Sekcje Fotograficzne ułatwią nam swą pracą i działalnością szerzenie propagandy gór oraz jednocząc miłośników fotografii górskiej przysporzą nam wielu nowych członków.

Przywiązując dużą wagę do propagandy Karpat Wschodnich i P. T. T. Oddział współpracował przez swych członków w wydawnictwach letniskowo-turystycznych oraz informował ogół społeczeństwa o aktualiach turystycznych na terenie Karpat Wschodnich w licznych artykułach prasowych.

Podobnie jak w latach ubiegłych Oddział pozostawał w ścisłym kontakcie z władzami i wszystkimi organizacjami pokrewnymi oraz towarzystwami zainteresowanymi częściowo zagadnieniami turystyki górskiej.

Oddział posiada następujące Sekcje: Narciarskie w Stanisławowie i Jaremczu, Koło Miłośników Fotografii w Stanisławowie i w Bitkowie, Ochrony Gór, Wycieczkową, Klub Filatelistów, Sekcję Przewodników P. T. T. po Karpatach Wschodnich w Worochcie, C. O. P. R. P. T. T. w Worochcie.

Sekcja Miłośników Fotografii, której Zarząd tworzyli: Feret Wojciech — prezes, członkowie: inż. Katz Maurycy, Komorowski Wacław Bolesław, prof. Łuczyński Dionizy (ustąpił z powodu przeniesienia), Domański Zygmunt, Staszyszyn Józef, dr Dortort Artur, dr Reinert Edward. Komisję Rewizyjną tworzyli: Fedorec Piotr, Kahane Natan, Wiśniowski Mieczysław, urządzała prawie co tydzień pogadanki i odczyty

na tematy fotografiki. Odczyty te odbywały się przy użyciu epidiaskopu i stały się bardzo atrakcyjne i dla słuchaczy nader korzystne.

Urządzono kilka wycieczek dla celów fotograficznych w tym jedną zamiejscową do Tyśmienicy.

Urządzono kurs fotograficzny dla początkujących, obecnie zaś odbywa się kurs dla zaawansowanych i kurs bromolejowy.

Dzięki tak żywej pracy w kole wzrosło zainteresowanie członków sprawami fotografii. Urządzony konkurs dla początkujących i wystawa fotografów amatorów stanisławowskich były znakomicie obesłane i zyskały pełny sukces. Wystawa wzbudziła żywe zainteresowanie społeczeństwa stanisławowskiego i tak przez frekwencję około 1 000 osób jak i dochód pieniężny — pomimo tanich wstępów przyniosła pełne zadowolenie Kołu.

Oddział posiada następujące Koła:

Koło w Bitkowie

założone w 1932 r. Skład Zarządu tworzyli: inż. Czerny Edward — prezes, Rudawski Włodzimierz — zastępca prezesa, Szumański Władysław — sekretarz, Browczuk Paweł — skarbnik. Komisję Rewizyjną tworzyli: inż. Łęgowski Jan, Szulc Leopold.

Koło liczy 26 członków.

Koło w Delatynie

na czele którego stoi dr Matuszewski.

Koło w Jaremczu

założone w 1925 r., reaktywowane w 1938 r. Skład Zarządu tworzyli: Gilowski Stanisław — prezes, Niewiński Zygmunt — wiceprezes, Kibitz Wilhelm — sekretarz, Jabłoński Tadeusz — zastępca sekretarza, Hanus Jan — skarbnik, Gilowski Jan — zastępca skarbnika, członkowie: inż. Bohdalek Adam, kpt. Gorecki Wincenty, arch. Zucker Maksymilian.

Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 9 czerwca 1938 r.

Koło przygotowało w Jaremczu teren pod skocznię narciarską, poprawiało i oczyszczało ścieżki turystyczne.

Koło nawiązało ścisły kontakt z „Wspólnotą Interesów Górniczo-Hutn. w Katowicach" i zapropagowało Dolinę Prutu, dzięki czemu trzy 10-cio dniowe wycieczki urządzone przez Wspólnotę Interesów w czerwcu, lipcu i sierpniu pod hasłem „Poznaj Polskie Wody" kończyły swą trasę w Jaremczu. Koło zajmowało się całkowitym przyjęciem tych wycieczek i organizowaniem dla nich wycieczek w góry.

W związku ze Zjazdem Pracowników Samorządu Teryt. w dniach 1—6. IX. 1938 r. Koło weszło w kontakt z Zarządem Gł. Prac. Sam. Teryt. w Warszawie i prowadziło całą akcję informacyjno-kwaterunkową i imprezowo-wycieczkową, urządzając 32 wycieczki, w których wzięło udział 600 osób. Poza tym Koło urządziło kilkanaście wycieczek w góry dla letników w miesiącu czerwcu, czyli razem Koło urządziło 84 wycieczki, w których wzięło udział około 2 257 osób. Poza tym akcję propagandową terenu Koła prowadzi Koło wspólnie z miejscową Komisją Klimatyczną. Koło zorganizowało kilka pogadanek na temat turystyki górskiej.

Koło w Kałuszu

założone w 1929 r. Skład Zarządu: inż. Rokita Wiktor — prezes, inż. Kowalski Eugeniusz — I. wiceprezes, dr Sochacki Jan — II. wiceprezes, Sytnik Jan — sekretarz, Żurek Ernest — skarbnik, członkowie: inż. Garbusiński Stanisław, Pyszko Józef, Komisję Rewizyjną tworzyli: Delor Kazimierz, Romanowski Jan.

Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 30. I. 1938 r.

Koło uzupełniło inwentarz schroniska na Borewce oraz wytyczyło nowy szlak długi od Wysokiej do Jasienia. Szlak z myślą o turystyce zimowej wytyczony, jednak dla turysty pieszego szczególnie w późnym lecie przed sianokosami w pełni rozkwitu ziół górskich przepiękny i niejednostajny, bo wiodący przez łagodne i dzikie szczyty i połoniny, ciche przecinki leśne, mające prawie że w środku między Borewką a Jasieniem umieszczone nowe sympatyczne schronisko pod Wierchem Pasiecznym, dostępne nawet dla słabych piechurów.

Koło w Mikuliczynie

założone w 1938 r. Skład Zarządu: Hillman Jakub — prezes, Widepuhl Tadeusz — wiceprezes, Winnicki Włodzimerz — sekretarz, Reeser Arno — skarbnik, członkowie: Piliński Józef, Michałek Witold.

Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 2. maja 1938 r.

Koło w Nadwórnej

założone w 1928 r. Skład Zarządu: inż. Czajkowski Jan — prezes, dr Schall Maksymilian — sekretarz, Szechiński Bronisław — skarbnik, inż. Nowoświat Jan — wiceprezes. Komisję Rewizyjną tworzyli: Łazarz Heller, inż. Wesylewicz Stanisław.

Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 4. stycznia 1938 r.

Koło zorganizowało 13 wycieczek w góry swego rejonu i rozwijało usilną propagandę.

Koło w Worochcie

na czele którego stoi inż. Domański Wiktor.

Oddział w Stryju.

Rok założenia Oddziału 1930. Skład Zarządu: dyr. Świderski Franciszek — prezes, płk. Brąglewicz Tadeusz — I. wiceprezes, star. Iliasiewicz Jarosław — II. wiceprezes, Samborski Kazimierz — sekretarz, Rempel Feliks — skarbnik, członkowie: insp. Butschek Teodor, dr Becher Jonas, Chruszcz Tadeusz, Grodzicki Tadeusz, Ratomski M. Komisję Rewizyjną tworzyli: inż. Ornstein — przewodniczący, członkowie: Klein Benjamin, Krasiński Jarosław.

W roku sprawozdawczym prace Oddziału skupiały się około konserwacji szlaków turystycznych, które starano się utrzymać w należytym stanie. Nowych szlaków nie znakowano. Prócz tego zorganizowano kilka wycieczek w Gorgany.

Oddział „Pieniński" w Szczawnicy.

Rok założenia Oddziału 1893. Skład Zarządu: dr Werner Artur Karol — prezes, Mastelarz Julian — wiceprezes, inż. Kociołek Leon — sekretarz, inż. Walczenko Włodzimierz — skarbnik. Komisję Rewizyjną tworzyli: mgr Brzękowski Jan, dyr. Palczewski Stefan i dr Riegelhaupt Salomon. Sąd Honorowy tworzyli: Wiktor Jan, Wernerowa Anna, Woroniecka Cecylia.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 15. V. 1938 r. przy udziale 30 osób.

Oddział współpracował nadal ze Stowarzyszeniem Flisaków Pienińskich, a także z Parkiem Narodowym w Pieninach przez swego członka Zarządu inż. Smólskiego Stanisława, który jest zarazem prezesem Stowarzyszenia i Kierownikiem Parku Narodowego Pienińskiego.

„Gospodę Pienińską" na polanie im. H. Sienkiewicza sprzedano Parkowi Narodowemu za kwotę 2 000 zł, za którą zakupiono od Oddziału „Beskid" w Nowym Sączu dawne schronisko wraz z parcelą na Piaskach, stwarzając w ten sposób podłoże do powstania reprezentacyjnego schroniska w Pieninach.

Oddział prowadził nadal schronisko w Szczawnicy Niżnej w domu Majerczaka Jacentego, który w ubiegłym roku zaprowadził w nim oświetlenie elektryczne. W roku sprawozdawczym korzystało w schronisku z noclegów 1 042 osób, w czym członków P. T. T. 602.

Pod koniec roku ubiegłego Oddział wziął udział w obradach w Komisji Delimitacyjnej przez swego delegata inż. Smólskiego Stanisława, który bronił interesów i stanowiska P. T. T.

W związku z odzyskaniem ziem Spisza Oddział rozszerzył swój zasięg działania, a tym samym wzrosła atrakcyjność naszego rejonu, zwłaszcza przez powiększenie terenów Pienińskiego Parku Narodowego, zwiększyła się również i ilość szlaków znakowanych.

W stadium organizacji znajdują się: Sekcja Ochrony Gór, (inż. Smólski), Pienińskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe (dr Werner) i Sekcja Regionalna (Malinowski).

Oddział uzyskał z Komisji Zdrojowej w Szczawnicy subwencję w kwocie 150 zł na naprawę ścieżek spacerowych w obrębie Pienin.

Oddział posiada:

D e l e g a t u r ę w K r o ś c i e n k u; delegatem jest inż. Stanisław Smólski, oraz

D e l e g a t u r ę w C z o r s z t y n i e; delegatem jest wójt Miarczyński.

Oddział w Tarnowie.

Rok założenia Oddziału 1924. Skład Zarządu: ks. Pinda Franciszek — prezes, inż. Dyrdoń Antoni — wiceprezes, Róg Franciszek — sekretarz, inż. Leuchter M. — skarbnik, członkowie: dr Carewicz Emil (śp.), dr Fink Henryk, Godowski Maurycy, inż. Ignatowicz Kazimierz. Delegaci — Koło Bocheńskie — Galas Piotr, Koło Rrzeszowskie — Tyrybon Jan. Komisję Rewizyjną tworzyli: dr Weis Herman — przewodniczący, członkowie: Wassermann Karol, Reich Gustaw. Sąd Honorowy tworzyli: inż. Kubiński Stanisław, Pisz Władysław, Stec Jan.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 10. III. 1938 r.

Oddział rozwijał żywą działalność w zakresie znakowania szlaków turystycznych (ob.), urządził odczyt prof. K. Sosnowskiego o Alpach Jugosłowiańskich, umieścił mapy za szkłem na stacji kolejowej w Tarnowie i przy wejściu na teren budowy tamy.

Oddział posiada Sekcję Narciarską oraz dwa Koła.

K o ł o w B o c h n i

założone jako Oddział P. T. T. w 1928 r., przekształcone na Koło w 1938 r. Skład Zarządu: Galas Piotr — prezes, Tyczka Franciszek — wiceprezes, inż. Dziurzycki Karol — sekretarz, Piątkowski Aleksander — skarbnik. Komisję Rewizyjną tworzyli: Zajączkowski Zdzisław — przewodniczący, członek: Serafińska Bronisława.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 11. I. 1938 r.

Koło poświęciło swą uwagę rezerwatowi przyrodniczemu t. zw. Kamieniom Brodzińskiego i zainteresowało nim zarówno władze polityczne i samorządowe tutejszego powiatu jak też organizacje społeczne i szkoły powszechne w Królówce, Lipnicy i Rajbrocie, w których to miejscowościach Brodziński spędził swe młodociane lata. Dzięki szerokiej propagandzie, jaką rozwinęło Koło, dzięki pięknemu artykułowi p. mgr I. Mileskiej w I. K. C. „Poznajmy ziemię bocheńską", dzięki poparciu udzielonemu Kołu przez p. Starostę Wl. Pałosza, przez Księży Proboszczów w wymienionych miejscowościach, przez Nauczycielstwo Szkół powszechnych, przez wójta gminy Lipnicy p. St. Piotrowskiego i przez Koło T. S. L. w Lipnicy Górnej, wzięły udział w otwarciu rezerwatu dnia 12. czerwca 1938 tysiączne tłumy ludności i młodzieży szkolnej.

Opieki bezpośredniej nad maleńkim rezerwatem podjęło się Koło Towarzystwa Szkoły Ludowej w Lipnicy Górnej, jako najbliższy jego sąsiad.

Wycieczkę urządził Zarząd Koła jedną w dniu otwarcia rezerwatu, tj. 12. VI. 1938 r., a wzięło w niej udział około 50 osób.

Prezes Koła zajmuje się gwarą powiatu bocheńskiego i dzięki temu mógł przeprowadzić korektę mapy Wojsk. Inst. Geogr. „Bochnia", a wszystkie jego poprawki zostały przez W. I. G. uwzględnione i z wdzięcznością przyjęte.

K o ł o w R z e s z o w i e

którego Zarząd tworzyli: Skuciński Jan — prezes, Tyrybon Jan — sekretarz, Wróbel Władysław — skarbnik.

Koło liczy 32 członków i w związku z rozwojem C. O. P. zyskuje coraz większe znaczenie.

Oddział w Warszawie.

Rok założenia Oddziału 1918. Skład Zarządu: płk. dypl. Tadeusz Zieleniewski prezes, wiceprezesi: inż. Jaroszyński Jan, prof. Drewnowski Kazimierz, dr Zajączkowski Maciej, inż. Rothert Bolesław — skarbnik, Wojsznis Justyn — delegat do spraw schroniskowych, członkowie: Cudny Roman, Dąbrowski Zdzisław, dr Dobija Mieczysław, Drojecka Róża, ppłk. Herfurt Tadeusz, dr Jodłowski Jerzy, dr Orłowicz Mieczysław, Stecki Tadeusz, dr Strebeyko Piotr, mec. Szmurło Stanisław — prezes Sekcji Narciarskiej. W roku sprawozdawczym z Zarządu ustąpili: dr M. Zajączkowski i Z. Dąbrowski; na ich miejsce kooptowano pp. Stanisława Luxemburga i Anto-

niego Ojrzyńskiego; po ustąpieniu dr Zajączkowskiego sekretarzem został 28. X. 1938 r. P. Strebeyko. W skład Komisji Rewizyjnej wchodzili pp.: Aleksander Bloch, Kulesza Zdzisław, Morsztynkiewicz L., zastępcy pp.: Szmidecki, Domosławski Kazimierz. Sąd Honorowy stanowili pp.: Kubacki Kornel, Roguski Stanisław, Rzewnicki Jan. W Zarządzie pracowały nast. Komisje: 1) Komisja schroniskowa: (pp. T. Zieleniewski, inż. J. Jaroszyński, prof. K. Drewnowski i J. Wojsznis); 2) Komisja kursów taternickich dla młodzieży: (pp. R. Cudny i M. Zajączkowski); 3) Komisja odczytowo-propagandowa: (pp.: dr M. Orłowicz, dr M. Zajączkowski i J. Wojsznis); 4) Komisja robót w górach: (pp.: inż. B. Rothert i dr M. Dobija). Poza tym Oddział posiada dwie Sekcje: Ochrony Gór i Narciarską. Kierownikiem biura Oddziału jest p. Zdz. Dąbrowski, a księgowość prowadzi zawodowy buchalter p. R. Schutz.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 15. marca 1938 r.

W roku sprawozdawczym odbyły się w Oddziale 3 zebrania odczytowe, mianowicie dr M. Orłowicz wygłosił odczyt o wycieczce nad Hnitesę, p. S. Siedlecki o wyprawie polskiej na Grenlandię, a płk. T. Zieleniewski o wycieczce w Alpy Rodniańskie. Poza tym wspólnie z Komitetem Alliance Française de Varsovie, Instytutem Francuskim i Klubem Wysokogórskim zorganizowano odczyt prezesa honorowego Klubu Alpejskiego Francuskiego i członka honorowego P. T. T., prof. J. Escarra n. t. „Technika alpinizmu i jej rozwój". Zarząd odbył w roku sprawozdawczym 9 posiedzeń plenarnych i 2 zebrania prezydium.

Oddział poczynił szereg dalszych inwestycyj w schronisku na Hali Gąsienicowej (por. str.) — mimo dokonanych inwestycyj Zarząd Oddziału uważa obecne schronisko za niewystarczające i przystąpił do zbadania możliwości powiększenia go lub wybudowania nowego budynku. W roku sprawozdawczym sporządzono dokładny inwentarz ruchomości schroniska.

W związku z coraz większą ilością członków i wzmożoną działalnością biuro Oddziału zostało przeniesione z dn. 1. VII. 1938 r. do większego lokalu przy ul. Nowy Świat 41, gdzie mieszczą się również: Sekcja Narciarska Oddziału, Zarząd Klubu Wysokogórskiego i Koło Warszawskie KW., redakcja „Taternika" i Komisja Górskiej Odznaki Turystycznej.

Oddział udzielił też szereg subwencyj, a to: Oddziałowi P. T. T. w Nowym Sączu na budowę schroniska na Przehybie 500 zł, Oddziałowi Stanisławowskiemu P. T. T. na budowę schroniska pod Doboszanką 500 zł, Wydawnictwu „Taternik" 350 zł, Komisji dla spraw przewodnictwa P. T. T. 300 zł, Kołu Warsz. Klubu Wysokogórskiego 250 zł, razem 1 900 zł. Poza tym w ramach wydatków Sekcji Narciarskiej wyłacono w formie subwencji Oddziałowi Lwowskiemu P. T. T. na wydanie informatora narciarskiego P. T. T. 150 zł.

Oddział w Wilnie.

Rok założenia Oddziału 1924. Skład Zarządu: prof. dr Czeżowski Tadeusz — prezes, inż. Wrześniowski Zygmunt — wiceprezes, inż. Niemczynowicz Marian — sekretarz, Giedroyć Henryk — skarbnik, doc. dr Kruszyński Jan — bibliotekarz. Komisję Rewizyjną tworzyli: Zynda Bolesław — przewodniczący, członkowie: Łaszkiewicz Julian, inż. Tekierski Bolesław. Sąd Honorowy tworzyli: Bagiński Stanisław, prof. dr Michejda Kornel, dr Rutski Jan.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 23. IV. 1938 r.

Oddział urządził odczyt ilustrowany przeźroczami inż. Zygmunta Wrześniowskiego p. t. „Wycieczka w Alpy Wschodnie" — oraz zorganizował przy pomocy miejscowego Oddziału Biura Podróży „Orbis" wycieczkę do Berlina z udziałem 20 osób.

Oddział w Zakopanem.

Rok założenia Oddziału 1922. Skład Zarządu: dyr. Malicki Tadeusz — prezes, Zdyb Stanisław — I. wiceprezes, Bujak Franciszek — II. wiceprezes, Służewski Stanisław — sekretarz, inż. Schiele Kazimierz — skarbnik, członkowie: dr Diehl Józef, Jabłoński Michał, arch. Kirkor Józef, Korosadowicz Zbigniew, Kramarzowa Sabina, Oppenheim Józef. W łonie Zarządu funkcjonowała komisja schroniskowa: (Malicki Tadeusz, Bujak Ignacy, J. Oppenheim). Komisję Rewizyjną tworzyli: dyr. Zborowski Juliusz — przewodniczący, członkowie: kpt. Krokowski Józef, dr Witeszczak Wacław. Sąd Honorowy tworzyli: dr Diehl Józef, arch. Kirkor Józef, Zwoliński Stefan.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 15. IV. 1938 r.

Zarząd Oddziału Zakopiańskiego P. T. T. uzyskawszy od Zarządu Gł. P. T. T. subwencję na roboty w górach poprawił gruntownie ścieżkę od Wodogrzmotów Mickiewicza doliną Roztoki do schroniska w Pięciu Stawach Polskich, czyniąc ją w środkowym i górnym odcinku zdolną do przejazdu koniem i wozem. Było to konieczne w związku z dostawą prowiantu do schroniska oraz innych materiałów. Dolna partia ścieżki pozostała w stanie pierwotnym, aby utrudnić wywóz drzewa wycinanego przez współwłaścicieli. W sezonie letnim przeprowadzono komisję z delegatami urzędu Poczt i Telegrafów celem ustalenia trasy na założenie telefonu do schroniska. Trasę tę wybrano po prawej stronie potoku popod stoki Świstówki. Telefon prowadzony będzie w górnej partii lasu na słupach, poczem kablem. Roboty mają być zaczęte na wiosnę br. Będzie to rozwiązanie najważniejszego zagadnienia schroniska, tak w znaczeniu ratownictwa w górach jak i gospodarczym oraz kulturalnym.

Lampy orientacyjnej nadesłanej dla schroniska przez T. K. N. Zarząd nie mógł w br. zmontować, gdyż lampa ta uległa w czasie transportu pewnym uszkodzeniom. Wojskowy Instytut Geograficzny nadesłał w darze dla schroniska mapę fotogrametryczną (wydanie zimowe) z oznaczonymi szlakami narciarskimi. Frekwencja schroniska wynosiła w roku sprawozdawczym 4 411 noclegów (w czym 2 761 członkowskich).

Program prac na r. b. ogranicza się do remontu w miarę potrzeby ścieżek z dol. Pięciu Stawów na Zawrat, na Świstówkę i do dol. Roztoki, gdzie pod Siklawą wykonana będzie obok ścieżki kutej w kamieniu żelazna poręcz zabezpieczająca turystów w czasie gołoledzi.

Przy Oddziale pracowały Sekcje: Narciarska i Ratownicza, których sprawozdania podajemy osobno.

Oddział „Babiogórski" w Żywcu.

Rok założenia Oddziału 1905. Skład Zarządu: inż. Mączyński Mieczysław — prezes, Nowak Bronisław i dr Pawlusiewicz — wiceprezesi, inż. Fucik Wiktor, sekretarz, Faruzel Rudolf — skarbnik, członkowie: inż. Fox Stanisław, dr Jelonek Feliks, Lipus Jan, prof. Panczakiewicz Czesław, Moliński Andrzej, Pantofliński Władysław, Olszowski Szczepan, inż. Wietrzny Tadeusz, Wróbel Tomasz, Ziemnowicz Kazimierz. W łonie Zarządu funkcjonowały następujące komisje: robót w górach: (Wróbel Tomasz), turystyczna: (inż. Fucik Wiktor), ochrony przyrody: (Ziemnowicz Kazimierz), propagandy: (inż. Fucik Wiktor), ratownictwa: (dr Jelonek Feliks). Komisję Rewizyjną tworzyli: Kolarz Michał — przewodniczący, członkowie: Pałkoń Jan, Dwornicki Adam. Sąd Honorowy tworzyli: dr Gwoździewicz Władysław, Munk Artur, dr Pelc Roman.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 25. III. 1938 r.

Główne prace Oddziału skierowane były w kierunku rozbudowy i udogodnienia schronisk P. T. T. na Babiej Górze i na Pilsku. Szczegóły patrz na str. 22.

Osobno rozwijały swą działalność Sekcje Oddziału: Ratownicza i Narciarska (patrz str. 34 i 61). Wykonano też szereg prac w zakresie szlaków turystycznych.

Oddział, a w szczególności Prezydium Oddziału współpracuje z „Towarzystwem Przyjaciół Ziemi Żywieckiej" oraz ze „Sekcją Miłośników Ziemi Żywieckiej", przy T. S. L. w Żywcu, które to zajmują się również sprawami letniskowo-turystycznymi, oraz ochroną przyrody.

Oddział posiada dwa Koła:

Koło w Andrychowie

założone w 1932 r., którego Zarząd tworzyli: inż. Wietrzny Tadeusz — prezes, Fryś Franciszek — sekretarz i Weber Alfred — skarbnik.

Koło w Wadowicach

założone w 1925 r., którego Zarząd tworzyli: Maciołowski Bronisław — prezes, Panczakiewicz Czesław — wiceprezes, dr Klęczar Stanisław — sekretarz, dr Pelc Roman — skarbnik, członek. Sarnicki Jan.

Koło odnowiło znakowanie kilku szlaków turystycznych w swoim terenie oraz administrowało schroniskiem na Leskowcu (w 1938 r. 240 noclegów).

CZĘŚĆ III.

SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 1938.

ZARZĄD GŁÓWNY P. T. T. KRAKÓW.
BILANS 31 GRUDNIA 1938 r.

Aktywa:

Kasa — Kraków	10 954,10	
„ — Zakopane	231,45	11 185,55
P. K. O.		3 156,59
Banki pg. wyk.		31 288,90
Pożyczka Narodowa		500,—
Dłużnicy pg. wyk.	14 245,32	
Oddziały dłużne pg. wyk.	2 249,23	16 494,55
Nieruchomości pg. wykazu	1 218 934,50	
„ — amortyzacja	121 893,45	1 097 041,05
Ruchomości — Dworzec T. Restaur.	1 604,—	
Ruchomości — Dworzec T. Sale i pok. tur.	3 649,52	5 253,52
Ruchomości — Biuro Zakopane	2 007,20	
Ruchomości — Biuro Kraków	4 931,—	6 938,20
Magazyn — Gebethner		52 862,—
Biblioteka		562,26
Odznaki P. T. T.	1 526,25	
„ S. N. P. T. T.	222,40	
„ G. O. T.	2 739,10	4 487,75
Sumy przechodnie pg. wyk.		3 794,44
		zł 1 233 564,81

Pasywa:

Kapitał zakładowy	11 478,92	
„ obrotowy	1 164 777,35	1 176 256,27
Wierzyciele pg. wyk.	22 761,85	
„ Oddziały pg. wyk.	499,73	23 261,58
Sumy przechodnie — nal. i leg. na 1939 r.		20 652,16
Nadwyżka		13 394,80
		zł 1 233 564,81

Zestawił:
(—) Piotr Człapiński

(—) Prof. Dr Walery Goetel

Skarbnik:
(—) Dr Włodzimierz Łaba

Główna Komisja Kontrolująca:
(—) Dr Kazimierz Maślankiewicz
(—) Adam Nodzeński
(—) Dr Marian Książkiewicz

ZARZĄD GŁÓWNY
WYDATKI i

Wydatki:

Subwencje wypł. Oddz. Sekcj. itd. pg. wyk.	46 523,88
Roboty w górach Zarz. Gł. pg. wyk.	1 322,70
Dworzec Tatrzański pg. wyk.	3 915,54
Administracja pg. wyk.	20 071,49
„ nieruch.	154,70
Podatki, ubezp., koszty prawne pg. wyk.	5 747,55
Zjazdy, posiedzenia, wyj. służb. pg. wyk.	6 126,40
Narciarstwo pg. wyk.	5 390,90
Wydawnictwa pg. wyk.	17 404,28
Prenumerata i zakup. wyd.	493,20
Ochrona Przyrody pg. wyk.	906,55
Wkładki do innych Tow. pg. wyk.	1 267,04
Górska Odznaka Turyst.	712,20
Propaganda	1 048,33
Druk nalepek i legit.	1 457,67
Nalepki i leg. gratis	693,80
Rachunek dyspozycyjny Zarz. Gł.	5 803,31
Różne	87,40
Nadwyżka	13 934,80
	zł 139 521,74

Zestawił:
(—) Piotr Czlapiński

(—) Prof. Dr Walery Goetel

P. T. T. KRAKÓW.
DOCHODY w 1938 r.

Dochody:

Nalepki P. T. T.	66 818,—	
„ P. T. T. zniż.	13 377,—	
„ A. S. T. T.	2 330,70	
„ L. O. P.	2 330,40	
„ F. B. S.	564,50	
„ Harcerskie	81,90	85 502,50
Legitymacje P. T. T.	14 008,—	
„ „ zniż.	135,70	
„ „ ucz.	136,—	14 279,70
Górska Odznaka P. T. T. Turyst.	340,30	
Odznaki P. T. T.	—,50	340,80
Dworzec Tatrzański pg. wyk.	6 978,80	
Szkoła Przem. Drzewn.	2 205,32	9 184,12
Subwencje otrzymane pg. wyk.		17 800,—
Dochody z nieruchom. w Tatrach		155,—
Wydawnictwa		564,75
Różne pg. wyk.		11 694,87
	zł	139 521,74

Skarbnik:
(—) Dr Włodzimierz Łaba

Główna Komisja Kontrolująca:
(—) Dr Kazimierz Maślankiewicz
(—) Adam Nodzeński
(—) Dr Marian Książkiewicz

BILANS BRUTTO 31 grudnia 1938 r.

	Winien	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Kasa	109 326,27	98 140,72	[illegible]	
Papiery wartościowe	500,—		[illegible]	
P. K. O.	176 320,80	173 164,21	3 156,59	
Biblioteka	562,26		562,26	
Banki	65 607,27	34 318 37	31 288,90	
Fund. Him.	7 909,50	7 909,50		
Dłużnicy i wierzyciele	92 166,29	100 682,82		[illegible]
Magazyn Gebethner	53 115,—	[illegible]	52 862,—	
Oddziały	98 587,98	[illegible]	1 749,50	
Wkładki do Tow. innyh	1 267,04		1 267,04	
Nalepki P. T. T.	978,—	[illegible]		66 818,—
[illegible]	375,—	13 752,—		13 377,—
Legit.	[illegible]	14 036,—		14 008 —
„ [illegible]		135,70		135,70
„ Ucz. [illegible]	42,—	178,—		136,—
Nalepki A. S. T. T.	42,60	2 373,30		2 330,70
„ L. O. P.	4 322,—	6 652,40		2 330,40
[illegible]	13,—	577,50		564,50
„ Harc.	2 134,30	2 216,20		81,90
Administracja	27 915,49	844,—	[illegible]	
Nieruchomości	1 218 934,50	121 8[illegible],45	[illegible]	
Biuro Zakopane	4 539,90	[illegible]		
Dworzec Tatrzański	3 915,54	[illegible]		[illegible]
Ruchomości — Dw. Tatrz	5 253,52		5 253,52	
„ — Biuro	6 938,20		6 938,20	
Roboty w Górach	2 422,70	[illegible]	1 322,70	
Subwencje	46 523,88	[illegible]	28 723,88	
Admin. nieruchomości	154,70	[illegible]		[illegible]
Ochrona Przyrody	906,55		906,55	
Podatki, ubezp., koszty [illegible]	7 347,51	[illegible]	5 747,55	
Rk Dyspozycyjny	5 856,81	[illegible]	5 803,31	
[illegible]	87,40	[illegible]		[illegible]
[illegible]	1 692,50	166,75	1 525,75	
„ [illegible]	530,90	308,50	222,40	
G. O. T.	3 561,95	450,95	3 111,—	
Narciarstwo	5 390,90		[illegible]	
Kapitał	142 612,96	[illegible]		[illegible]
Wydawnictwa	17 404,28	[illegible]	[illegible]	
Pren. i zakup wydawnictw	795,—	[illegible]	[illegible]	
Nalepki i Legit. gratis.	693,80		[illegible]	
Podróże	6 134,40	[illegible]	[illegible]	
Sumy przechodnie	47 533,86	[illegible]		[illegible]
Rk Przechodni	97 740,78	[illegible]		
Propaganda	1 048,33		[illegible]	
Druk nalepek i legitymacyj	1 457,67		[illegible]	
Straty i Zyski	20 522,94	[illegible]		
	2 291 214,28	2 291 214,28	1 318 289,07	1 318 289,07

BANKI 31. XII. 1938 r.

K. K. O. m. Krakowa — ks. Nr 436 .		12 147,91
„ Powiatowa — „ „ 34199 . .		766,99
„ m. Krakowa rk. czekowy . . .		18 374,—
	zł	31 288,90

DŁUŻNICY 31. XII. 1938 r.

Gebethner i Wolff, Kraków		275,93
K. Č. S. T., Praga		32,27
Gubrynowicz, Lwów		3,14
Fundusz Przewodnika po Polsce . . .		1 000,—
S. N. P. T. T., Lwów		25,50
O. P. T. T., Sosnowiec		2 000,—
Harcerstwo		1 571,50
Gałowa B., Zakopane		264,58
Zastaw na parceli lwh. 27 i 28 Dz. XVIII. . .		2 000,—
Rk obrazów i dywanów		3 175,—
Biblioteka Publiczna, Zakopane		750,—
Brański Kazimierz, Zakopane		3 033,40
Szkoła Przem. Drzewn., Zakopane		114,—
	zł	14 245,32

ODDZIAŁY DŁUŻNE 31. XII. 1938 r.

K. P. T. T.,		Andrychów	9,30
O.	„	Biała	56,25
	„	Cieszyn	27,10
	„	Drohobycz	50,—
	„	Jarosław	5,—
	„	Jordanów	7,50
	„	Kalisz	77,50
	„	Kosów	11,55
S. N.	„	Kraków	18,—
O.	„	Krynica	37,50
	„	Łódź	374,80
	„	Nowy Sącz	29,05
	„	Nowy Targ	20,—
	„	Przemyśl	381,15
	„	Rabka	39,35
	„	Rzeszów	31,80
	„	Skoczów	4,50
	„	Sosnowiec	114,—
	„	Stanisławów	152,55
	„	Warszawa	455,23
	„	Żywiec	347,10
		zł	2 249,23

NIERUCHOMOŚCI 31. XII. 1938

A) Zakopane:		
Parcela	144 000,—	
Dworzec Tatrzański	58,320,—	
Szkoła Przem. Drzewn. i szopa	27 900,—	230 220,—
B) Tatry:		
Współwłasności na Halach . .	135 000,—	
Schronisko M. Oko .	132 300,—	
„ Roztoka	45 000,—	
„ Pięć Stawów . .	90 000,—	
„ Hala Gąsienicowa .	429 885,—	
„ Pyszna .	18 000,—	850 185,—
C) Beskidy Zachodnie:		
Parc. i Schr. Stare Wierchy .	2 340,—	
Współwłasność Babia Góra .	1 283,85	
Parc. i Schr. Polica . .	[illegible]	
Parc., Jaworzyna Krynicka .	[illegible]	
Rezerwat „Kornuty" .	700,65	15 124,50
D) Karpaty Wschodnie:		
Parc. i Schr. Majdański Potok .		1 511,55
	zł	1 097 041,05

Uwaga:

Wartość nieruchomości w 1937 wynosiła	1 218 934,50
Amortyzowano w 1938 r. .	121 893,45
zł	1 097 041,05

SUMY PRZECHODNIE 31. XII. 1938 r.

Nalepki L. O. P. na 1939 r.	3 000,—
Druk nalepek P. T. T. na 1939 r.	344,19
Przedruk Leg. Ucz. na 1939 r.	7,—
Ogł. w Księdze Adres.-Gosp. Warszawy na 1939 r.	200,—
„Polska Zbrojna" — prenumerata na 1939 r. .	36,—
„Florianka", ubezp. od kradzieży na 1939 r. .	133,25
Nal. P. T. T. z 1938 — sprzedane w 1939 r.	71,50
Zwrot hon. za fot. do „Wierchów" w 1939 r.	2,50
	3 794,44

WIERZYCIELE 31. XII. 1938 r.

Anczyc L., Kraków	107,—
L. O. P., Kraków	3 048,10
K. K. O., Kraków (poż. hip.)	9 344,—
Szumański W., Bitków	5,55
Golcz, Paryż	105,—
O. P. T. T., Kosów	500,—
T. O. P. R., Zakopane	400,—
O. P. T. T., Biała	286,20
O. P. T. T., Łódź	1 000,—
Fundusz Himalajski	7 766,—
Lachowski Józef, Zakopane (kaucja)	200,—
zł	22 761,85

ODDZIAŁY—WIERZYCIELE 31. XII. 1938 r.

O. P. T. T.,	Bielsko	78,07
„	Bydgoszcz	46,20
„	Częstochowa	25,55
„	Gorlice	69,10
„	Katowice	47,—
„	Kraków	3,35
K. „	Olkusz	7,90
O. „	Poznań	12,50
„	Radom	10,20
„	Stryj	35,20
„	Tarnów	58,05
K. „	Wadowice	25,50
O. „	Zakopane	81,11
	zł	499,73

SUBWENCJE WYPŁACONE w 1938 r.

I. Zwyczajne:			
A. Oddziałom na roboty w górach:			
O. P. T. T. Lwów	2 150,—		
„ Stanisławów	2 150,—		
„ Kołomyja	500,—		
„ Sanok	500,—		
„ Gorlice	[illegible]		
„ Krynica	[illegible]		
„ N. Sącz	[illegible]		
„ N. Targ	1 000,—		
„ Jordanów	440,—		
„ Żywiec	1 000,—		
„ Kraków	[illegible]		
„ Zakopane	[illegible]		
We własnym zarządzie	[illegible]	[illegible]	
B. Klub Wysokogórski P. T. T.:			
a) Fundusz Świerza	1 500,—		
b) Wyd. „Taternika"	2 500,—		
c) na wyprawy alpinistyczne	2 052,50	[illegible]	
C. Inne:			
a) O. Krak. (spłata poż. M. Oko)	[illegible]		
b) Naukowe	[illegible]	[illegible]	
c) Ratownictwo górskie:			
1) T. O. P. R. Zakopane	[illegible]		
2) C. O. P. R. Stanisławów . .	[illegible]		
3) B. O. P. R. Żywiec	[illegible]	[illegible]	[illegible]
II. Nadzwyczajne:			
A. Subwencje Zarządu Gł. P. T. T.:			
O. P. T. T. N. Sącz		[illegible]	
„ Stanisławów		2 000,—	
„ Zakopane		1 500,—	
Kosów		1 000,—	
„ Katowice		7 500,—	[illegible]
B. Z P. U. W. F.:			
O. P. T. T. Lwów	7 000,—		
„ Stanisławów	2 000,—		
„ N. Targ	1 000,—		
„ Zakopane	1 000,—	11 000,—	
C. Z Ministerstwa Komunikacji z 1936 r.:			
S. N. P. T. T. Zakopane . . .		[illegible]	[illegible]
		[illegible]	[illegible]

SUBWENCJE OTRZYMANE w 1938 r.

P. U. W. F. dla O. P. T. T. Lwów	5 000,—	
„ „ „ Zakopane	1 000,—	
„ na inwestycje w Beskidach	5 000,—	
„ na kursy alpinistyczne	1 000,—	
„ „ „ ratownictwa	1 600,—	13 600,—
Ministerstwo Komunikacji z 1936 r. wpłacone w 1938 r.		1 000,—
Gmina Zakopane		3 200,—
	zł	17 800,—

ROBOTY ZARZĄDU GŁÓWNEGO W GÓRACH 1938 r.

Robocizna	731,66
Materiały	405,54
Przejazdy itp.	185,50
zł	1 322,70

DWORZEC TATRZAŃSKI — ZAKOPANE

WYDATKI w 1938 r.

A. Remont		2 329,84
B. Utrzymanie:		
a) utrzymanie czystości	170,96	
b) wydatki w związku z nocleg.	55,60	
c) opał	443,40	
d) światło	391,29	
e) pranie bielizny	480,—	
f) różne	44,45	1 585,70
	zł	3 915,54

DWORZEC TATRZAŃSKI — ZAKOPANE

DOCHODY w 1938 r.

A. Dworzec Tatrzański:		
Noclegi	5 320,80	
Zwrot za światło od P. I. M.	58,—	
Czynsz z restauracji	1 600,—	6 978,80
B. Szkoła Przemysłu Drzewnego:		
Czynsz za szkołę	2 055,32	
„ „ szopę	150,—	2 205,32
	zł	9 184,12

ADMINISTRACJA w 1938 r.

[illegible]			
a) Płace		14 785,—	
b) Utrzymanie Biura:			
Czynsz	2 160,—		
Opał	122,30		
Światło	162,60		
Utrzymanie czystości	42,75		
Przybory biurowe	715,37		
Druki	172,80		
Portoria	1 575,31		
Telefony i telegramy	721,13		
Składowe	135,60		
Różne wydatki	235,91	6 043,77	20 828,77
B. Biuro P. T. T. — Zakopane:			
a) Płace		5 537,50	
b) Utrzymanie Biura:			
Utrzymanie czystości	17,20		
Przybory biurowe	[illegible]		
Portoria	103,90		
Telefony i telegramy	[illegible]		
Różne wydatki	5 40	705,22	6 242,72
		zł	27 071,49

PODATKI, UBEZPIECZENIA, KOSZTY PRAWNE w 1938 r.

I. Podatki:			
Podatek od nieruchom. — Dworzec Tatrz.	303,81		
„ „ „ — Szkoła Przem.	268,87		
„ drogowy — Dworzec Tatrzański	81,20		
„ „ — Szkoła Przemysłowa	71,92		
„ „ — Hale Tatrzańskie	41,50		
„ gruntowy	71,15		
„ wodociągowy w Zakopanem	142,40		
„ drobne opłaty	12,35	993,20	
„ lokatorski — Kraków		259,20	1 252,40
II. Koszty prawne:			
Zahipotekowanie schron. w Majd. Potoku		119,14	
Deklaracja sprost. Zjazdu Deleg.		105,90	
Koszty adwokackie i rejentalne		1 217,28	
Różne		36,27	1 478,59
III. Ubezpieczenia:			
A. P. Z. U. W.:			
Dworzec Tatrzański	26,74		
Szkoła Przemysłu Drzewnego	477,42		
Szopa Przemysłu Drzewnego	32,60	536,76	
B. Florianka:			
Dworzec od ognia i odp. cyw.	104,93		
Szkoła Przemysłu Drzewnego	174,34		
Szopa Przemysłu Drzewnego	11,40	290,67	
Biuro Kraków — od kradzieży		133,25	960,68
C. Ubezpieczalnia Społeczna:			
Biuro — Kraków		1 225,16	
„ — Zakopane		830,72	2 055,88
		zł	5 747,55

ZJAZDY, POSIEDZENIA, WYJAZDY SŁUŻBOWE w 1938 r.

Zjazd Delegatów	1 197,10
Posiedzenia Zarządu Głównego	1 325,30
„ Prezydium	266,—
„ i konfer. w Warszawie	608,75
Wyjazdy Głównej Komisji Kontrolującej	431,60
Pos. i wyj. Komisji Tatrzańskiej	315,30
„ „ „ Zach.-Beskid.	155,70
„ „ „ Wsch.-Beskid. 1)	58,40
„ „ „ w spr. Klubu Wysokogór.	262,60
Sprawy Narciarskie	174,20
„ Ratownicze	82,40
„ Schronisk.	81,75
„ Spisza i Orawy	398,10
„ Cieszyńskie	139,55
„ Likwidacji Z. P. T. T.	146,15
„ Administr	136,10
„ Oddziałowe	164,80
„ Różne	182,60
zł	6 126,40

1) Reszta wydatków Kom. Wsch. Besk. w Rku Dysp. Zarządu Głównego.

NARCIARSTWO w 1938 r.

1) Reszta za 1937 r.:		
S. N. P. T. T. Łódź . . .	75,—	
,, ,, Stanisławów	150,—	
,, ,, Żywiec	150,—	375,—
Zwyczajne 1938 r.:		
S. N. P. T. T. Biała . .	125,—	
,, ,, Drohobycz .	200,—	
,, ,, Cieszyn . .	100,—	
,, ,, Częstochowa	100,—	
,, ,, Jaremcze .	50,—	
,, ,, Jordanów .	50,—	
,, ,, Kołomyja .	50,—	
,, ,, Kraków . .	50,—	
,, ,, Lwów	150,—	
,, ,, Łódź . .	100,—	
,, ,, Poznań .	50,—	
,, ,, Przemyśl .	125,—	
,, ,, Sanok .	50,—	
,, ,, Skoczów .	100,—	
,, ,, Skole .	100,—	
,, ,, Sosnowiec .	100,—	
,, ,, Stanisławów .	250,—	
,, ,, Stryj . .	50,—	
,, ,, Tarnów .	150,—	
,, ,, Zakopane .	300,—	
,, ,, Żywiec . .	150,—	2 400,—
Nadzwyczajne:		
a) S. N. P. T. T. Bielsko	50,—	
,, ,, Sanok	100,—	
Stryj .	100,—	
,, ,, Stanisławów	50,—	
,, ,, Zakopane .	100,—	
zaw. Liszna	50,—	
zaw. Pilsko	50,—	
Beskid Śląski Orłowa	100,—	
b) S. N. P. T. T. Kraków	25,—	
Puchar Babiogórski . .	74,—	
Wyjazdy	23,40	122,40
	zł	3 497,40

II. Półrocze 1938 r.:

1) Zwyczajne:		
S. N. P. T. T. Biała .	50,—	
,, ,, Bielsko . .	75,—	
,, ,, Cieszyn . .	50,—	
,, ,, Częstochowa	50,—	
,, ,, Drohobycz .	100,—	
,, ,, Gorlice .	50,—	
,, ,, Kołomyja	50,—	
,, ,, Lwów .	100,—	
,, ,, Łódź . .	75,—	
do przeniesienia	600,—	3 497,40

	z przeniesienia	600,—	3 497,40
S. N. P. T. T.	Przemyśl	50,—	
„ „	Sanok	50,—	
„ „	Skoczów	75,—	
„ „	Skole	100,—	
„ „	Stanisławów	125,—	
„ „	Tarnów	50,—	
„ „	Zakopane	250,—	
„ „	Żywiec	100,—	1 400,—

2) Nadzwyczajne:

S. N. P. T. T. Lwów, na „Informatora"	353,50	
S. N. P. T. T. Stanisławów, na „Informatora"	10,—	
S. N. P. T. T. Żywiec, na szlaki narciarskie	100,—	
S. N. P. T. T. Rzeszów, koszty organizacyjne	30,—	493,50
	zł	5 390,90

WYDAWNICTWA w 1938 r.

I. Wydatki zwyczajne:

A. Wierchy:

Druk 12 000 „Wierchów" t. 16.	13 855,25	
Plansze	730,—	
Honoraria autorskie	1 278,50	
Koszty przej. w spr. Wierchów	27,60	15 891,35
B. Sprawozdanie rocz. 1 100 egz.		1 279,83
II. Wydatki nadzwyczajne:		
Wysyłka „Wierchów" t. XV.		233,10
	zł	17 404,28

OCHRONA PRZYRODY w 1938 r.

Kurs ochrony przyrody w Parku Nar. Pien.	250,—
Projekty plakatów	90,—
Tłumaczenia i przepisywania	40,—
Koszta zebrań i konferecyj	50,—
Wysyłka broszur	42,75
Nagroda za ochronę kozic	31,50
Wydatki terenowe w Tatrach	152,60
Przejazdy Kom. Ochr. Gór	164,90
Wytyczenie granic rezerwatu „Kornuty"	84,80
zł	906,55

WKŁADKI DO INNYCH TOWARZYSTW w 1938 r.

Związek Ziem Górskich	500,—
Pol. Tow. Wypraw Badawczych	510,—
Międz. Unia Alpinistyczna w Genewie	257,04
zł	1 267,04

BUDŻET ZARZĄDU GŁÓWNEGO P. T. T.
NA 1939 ROK.

P r z y c h o d y:

1) Legitymacje i nalepki:			
a) nalepki P. T. T. 8.000 × 5.—			40 000,—
b) „ P. T. T. 3.000 × 2.50			7 500,—
c) legitymacje 3.000 × 2.—			6 000,—
d) dochód z nal. A. S. T. 11.000 × 0.15			1 650,—
e) z opłat członkowskich za „Wierchy"			4 250,—
2) Nieruchomości:			
A. Dworzec Tatrzański:			
a) noclegi	zł 5 500,—		
b) restauracja	„ 850,—		
c) biblioteka	„ 720,—	„	7 070,—
B. Szkoła Przem. Drzew.		„	2 200,—
C. Roztoka		„	200,—
D. Różne		„	200,—
3) G. O. T.		„	600,—
4) Z nalepek L. O. P.		„	1 650,—
5) Subwencje		„	4 200,—
6) Wpływy na Fundusz Bud. Schronisk		„	500,—
7) Odsetki od lokat		„	1 000,—
8) Zwrot pożyczki Oddz. P. T. T. w Sosnowcu		„	2 000,—
9) Różne		„	1 086,—
10) Niedobór *)		„	13 394,80.
		zł	93 500,80

*) Niedobór ten ma pokrycie z nadwyżki bilansowej za rok 1938 w wysokości [illegible]

Rozchody:

1) Subwencje:			
A. Oddziałom		zł	8 500,—*)
B. Klubowi Wysokogórskiemu:			
a) Fundusz im. Świerza	zł 1 000,—		
b) Wydawnictwo „Taternika"	„ 2 500,—		
c) Wyprawy alpinistyczne	„ 1 000,—	„	[illegible]
C. Inne:			
a) O. Krak. (poż. M. Oko)		„	1 000,—
b) Naukowe		„	400,—
c) Ratownictwo		„	2 000,—
2) Narciarstwo		„	[illegible]
3) Roboty w górach Zarządu Głównego		„	3 000,—
4) Wydawnictwa: a) „Wierchy"		„	14 500,—
b) Spraw. Roczne		„	1 270,—
5) G. O. T.		„	400,—
6) Zjazdy, posiedzenia, wyj. służbowe		„	[illegible]
7) Sprawy ochrony przyrody		„	800,—
8) Nieruchomości: a) Dworzec Tatrzański		„	3 000,—
b) administracja nieruchomości		„	250,—
9) Podatki, ubezpieczenia, koszta prawne		„	5 000,—
10) Druk legitymacyj, nalepek, formularzy		„	1 500,—
11) Administracja:			
a) Kraków — płace		„	14 390,—
b) „ — utrzymanie biura		„	[illegible]
c) Zakop. — płace		„	[illegible]
d) „ — utrzymanie biura		„	710,—
12) Propaganda		„	[illegible]
13) Zakupno i prenumerata wydawnictw		„	300,—
14) Składki do innych zw. i tow.		„	1 270,—
15) Do dyspozycji Prezydium Zarządu Głównego		„	[illegible]
16) Na rozpoczęcie prac szacow. nieruch. P. T. T.		„	300,—
17) Spłaty wierzycielom		„	1 060,—
18) Różne		„	300,80
[illegible]			[illegible]

*) W kwocie zł 8 500 mieszczą się subwencje już wypłacone Oddziałom:

1) w Kosowie		zł 500,—
2) w Stanisławowie	a)	„ 1 000,—
„	b)	„ 1 500,—
	c)	„ 1 000,—
3) w Nowym Sączu	a)	„ 1 500,—
„	b)	„ 1 000,—
t. j. razem		zł 6 500,—

ZESTAWIENIE FINANSOWE ODDZIAŁÓW ZA 1938 ROK

PRZYCHODY

L. p.	Oddział	1 Saldo 1 I 1938	2 Składki członkow-	3 Nierucho-	4 Subwencje	5 Pożyczki zaciągnięte	6 Pożyczki	7 Odsetki otrzymane	8 Dochody z imprez	9 przechodnie	10 Różne	11 Razem
1	Biała	5 035 40	5 898 —				992 72	252 —			399 —	12 577 12
2	Bielsko	4 569 01	22 897 50	2 822 —	3 350 —			188 17		77 20		33 903 88
3	Bydgoszcz		567 89		100 —				79 20	39 —	1 57	787 66
4	Cieszyn	4 971 38	7 956 20	2 713 72				199 12		78 —	128 41	16 046 82
5	Częstochowa	1 142 65	359 80		100 —			26 10		105 90	163 55	1 898 —
6	Drohobycz	1 037 87	5 559 15	676 20	1 986 10	2 370 —	225 60			232 39	225 07	12 312 38
7	[illegible]	1 466 73	1 369 65		321 05			56 02				3 213 45
8	Jordanów	77 54	472 —	120 —	485 50							1 155 04
9	[illegible]	29 209 12	43 841 58	3 500 —	4 000 —	3 449 77					755 38	64 755 85
10	Kielce	1 191 89	477 67									1 609 50
11	[illegible]	96 81	3 050 22	5 013 07	1 675 03	100 —	5 050 —			436 60		15 421 79
12	[illegible]	22 424 02	165 90	1 032 08	2 659 85			574 20				26 856 05
13	[illegible]	1 391 55	16 941 35	7 674 23	2 000 —					3 000 —	557 03	31 564 16
14	[illegible]	1 732 05	295 —	250 —	295 50			82 56	432 75			9 037 86
15	[illegible]	4 792 52	16 691 80	3 273 62	9 400 —	5 000 —		73 58	1 101 18	7 413 44	2 437 35	50 183 69
16	[illegible]	3 239 45	8 733 —		2 854 —					8 203 54	135 70	12 725 60
17	Nowy Sącz	914 54	2 504 90	1 548 40	2 550 —	2 000					337 09	9 854 93
18	[illegible]	14 180 39	895 50	2 585 75	1 992 —	1 000 —	361 84	45 96	3 80	729 25	70 —	21 814 49
19	Poznań	5 217 61	7 158 01		50 —			195 57			40	12 621 59
20	[illegible]	597 10	1 427 77					28 66				2 053 53
21	[illegible]	56 82	826 30	1 404 50	1 250 —	304 40	30 —			1 984 91		5 856 93
22	[illegible]	406 22	602 10					13 54		14 —		1 035 86
23	[illegible]	220 15	1 122 05	87 24	1 350 —			1 57		84 76	[illegible]	2 877 66
24	[illegible]											
25	[illegible]	312 88	769 40		50 —							1 132 28
26	[illegible]	222 57	732 12	2 784 29	150 —			90 90				3 919 88
27	Tarnów	4 352 12	2 328 80		244 05	500 —	307 01	6 33	28 23	92 87		7 922 93
28	[illegible]	20 876 25	28 758 35	7 012 14				540 17		712 76	2 270 70	60 170 37
29	[illegible]	325 77	489 60						60 —			869 37
30	[illegible]	432 64	4 457 80	202 50	202 08	2 000 —		6 85				7 301 82
31	[illegible]	5 448 76	4 758 30	5 655 55	9 400 —			285 75		1 249 45	42 70	26 840 51
32	[illegible]	2 094 29	4 310 70	6 355 50	5 949 34	150 —	500 —	41 82			288 07	19 689 72
33	[illegible]	1 580 99	614 80		10 076 60	12 10				127 50	317 —	12 728 48
		139 557 02	**192 026 71**	**54 660 99**	**61 991 05**	**16 886 27**	**7 467 17**	**25 98 86**	**1 705 16**	**19 641 57**	**8 204 43**	**504 739 23**

ROZCHODY

L. p.	1 Składki wpłacone do Zarz. St.	2 Zakupno nieruchomości	3 Zakupno ruchomości	4 Roboty w górach	5 Subwencje wypłacone	6 Pożyczki udzielone	Długi spłacone	Odsetki spłacone	9 Administracja	10 Wyjazdy służbowe	11 Sumy przechodnie	12 Różne	13 Saldo 31 XII 1938	14	
1	2 232 85		388 50	1 494 29	650 —				1 139 10			19 80	6 712 58	12 577 12	1
2	11 287 —	50 —	494 50	10 290 12	382		4 468 55	553 80	8 679 46		508 97	131 90	2 057 58	33 903 88	2
3	488 55		87 85						170 94				40 32	787 66	3
4	4 063 55	130 —	5 —	4 735 56	500 —				1 862 46		78 —		4 672 25	16 046 82	4
5	415 55			123 90					101 60	34 80	130 —	5 30	1 086 85	1 898 —	5
6	3 628 75			1 028 89	196 —		3 257 61		1 603 85	24 60	297 —	962 56	1 313 12	12 312 38	6
7	870 35		378 20	670 81	137 10		85 39			42 50			1 084 10	3 213 45	7
8	202 20			700 70					34 76				217 38	1 155 04	8
9	17 651 15	3 706 77	428 27	8 719 36	2 022 25		3 540 59	253 21	13 441 27				34 992 98	84 755 85	9
10	262 30						168 15		14 36				1 164 69	1 609 50	10
11	1 727 40	200 —	73 —	4 106 22		278 50	2 739 49	239 54	1 378 68		378 —		4 900 90	15 421 79	11
12	465 60		100 —	19 344 93					488 45			5 028 —	1 429 07	26 856 05	12
13	9 463 35		416 80	7 798 34	1 456 30				6 907 09	622 15	3 000 —	108 83	1 791 30	31 564 16	13
14	382 50			128 50			1 170 —	392 01	189 —			595 48	220 37	3 037 86	14
15	8 945 70		82 90	14 097 20		1 285 56	8 716 98	322 10	6 224 37	125 30	7 008 06	1 262 78	2 112 74	50 183 69	15
16	2 368 40		980 —		40	500			1 508 10		2 028 54	117 —	5 163 59	12 725 09	16
17	1 286 —	141 60	228 43	7 868 44	130 —				457 40			86 20	156 86	9 854 93	17
18	444 75		76 80	19 593 10			277 20	27 85	1 175 86		195 03		24 40	21 814 49	18
19	2 420 10		148 20		320 —				835 11	177 65	2 943 80	82 83	5 684 60	12 621 59	19
20	615 75				20 —	1 000 —			141 85		36 —		239 93	2 053 53	20
21	448 55	50 —		1 793 43			702 92		163 90		1 642 59		1 055 51	5 856 93	21
22	318 20								59 42				658 24	1 035 86	22
23	396 —		20 25	1 022 22	105 90	771 01		— 67	45 29	68 85		37 35	410 12	2 877 66	23
24															24
25	555 95								66 47	29 50		99 64	380 72	1 132 28	25
26	264 70	500 —		263 70					640 93				2 250 55	3 919 88	26
27	1 444 25			857 15	1 100 60		267 80		486 —	9 90	84 70	388 51	3 284 02	7 922 93	27
28	13 650 15		1 369 80	5 460 46	1 900 —				15 479 59	1 125 11	2 462 63	1 330 19	17 392 44	60 170 37	28
29	138 55		59 60						39 73			28 26	609 23	869 37	29
30	2 522 70			3 026 17					1 179 48		202 50		370 97	7 301 82	30
31	2 316 35		1 078 37	4 417 95	195 56		2 900 —		3 008 —		1 230 15	1 236 85	10 457 78	26 840 51	31
32	2 880 75			5 965 30		150 —	9 219 95	274 64	188 36			8 40	1 002 32	19 689 72	32
33			16 —		9 052 08	566 60			593 24		127 50	110 —	2 321 06	12 728 48	32
	94 196 95	**4 778 37**	**6 429 47**	**122 946 74**	**18 207 79**	**4 551 67**	**37 514 66**	**2 063 82**	**63 193 98**	**2 260 36**	**22 353 47**	**11 639 38**	**114 602 57**	**504 739 23**	

[1]) Oddział w Stanisławowie mimo zalecenia Zarządu Głównego nie nadesłał sprawozdania finansowego, przesłał natomiast bilans szczegółowy, którego ze względów od Redakcji „Sprawozdania" niezależnych tutaj nie drukujemy.

DRUKARNIA
POLSKA KRAKOW